

ARCHIDOXÆ

PHILIPPI THEOPHRASTI PA.
RACELSI MAGNI: GERMANI PHI.

losophi & Medici Sollertissimi, ac Mysteriorum
naturæ scrutatōris & Artificis absolutiss.

simi. Libri X.

Nunc primum studio et diligentia Adami Schrö-
teri, Philosophi et Poëtæ Laureati etc. è Ger-
manico in Latinum translati, et editi.

Marginalibus annotationibus, & Indice copio-
sissimo, per Ioannem Gregorium Macium,
Philosophum & Medicum, adiectis.

*Cum Gratia & Priuilegio Imperiali
ad Septennium.*

CRACOVIAE.

Ex Officina Typographica Mathiæ Wirz-
bietæ, Typographi Regij.

SVMMA PRIVILEGII.

Imperatoriae Maiestatis Priuilegio cautum est,
ne quis ante Septēnium citra Adamī Schröteri
Sileſij voluntatem Theophrasti Paracelsi, alio-
rumq; insignium in Philosophicis, Chímicis,
Medicis, et Poëticis authorum libros, eiusdem
studio et diligentia editos, imprimat, aut alibi im-
pressos importet, venalesue habeat intra omnes
Ditionis eius fines, qui secus faxit, confiscatione
librorum, et poena fisco Imperatorio ex-
soluenda multabitur, vt latius patet
in ipso diplomate.

MF

232372 I

CANDIDO LECTORI

IOANNES GREGORIUS MACER PHILO-
sophus, & Medicus, Spiritum Pietatis, Sincerita-
tis, Intellectus, & Solertis laboris, cum
Salute, precatur.

ADMIRABERIS LECTOR AMI-
ce, fortassis aut etiā dānaueris edi-
tionem hanc Mysteriorum Natu-
ræ, Magnalium DEI, Magistæ-
riorum Medicinæ, Scientiæ opera-
tionum Præparatiuarum, Lucis deniq; ipsius to-
tius Philosophiæ et Medicinæ Theophrasticæ
communicationem. Quis enim non admiretur,
potuisse aliquando Adamū Schröterū eò addu-
ci rationibus hominum magnorum, et amicorū
petitionibus, ac persuasionibus plurium adhorta-
tionum, vt tantum DEI et Naturæ Mysteriorū,
Magnalium, atq; Secretorum thesaurum, nō so-
lum Teutonicæ nationi, amplissimæq; Germa-
niæ, qua videlicet lingua ab ipso Authore The-
ophrasto scriptus est, exhiberet: sed, quod maxi-
mum est, omniq; laude dignū, purè ac summa fi-
de et diligentia, latine redditū toti propemodū
mundo communicaret? Magna certè laus est, tã-
ta erga Deum ac proximum duci pietate, vt neq;
Dei Maieitati in suis Magnalibus, dum publicā-

tur, detrahatur quicquid, neque proximi bonis, quæ vel occultando supprimi, vel sinistrè interpretando impediri, aut certè negligenter edendo perturbari potuissent, vlla in parte inuideatur. Legent itaque iam hæc, et quidem alacri vultu, in extremis Gadibus Hispani, Legent Galli, Legent Itali, Legent à Mari mediterraneo ad Polū vsque et Mare glaciale, vltra Oceanum longè lateque extenti Germani, Sueui, Dani, Liouones, Vandali, Gotthi, Legemus et nos Vngari, Poloni, Dalmatæ, omnes denique oræ ac regiones ad quas vel Latinus sermo aliquando peruenit, vel morbus vnquam difficilior accessit, vel vbi salubris vita hominibus chara est, vel vbi cunctis metuitur infirmitas. Habes itaque amice Lector quod admiris in Adamo nostro, habes quod in eo ames ac probes, denique cuius gratia non nihil ei gratitudinis debeas: quod autem iurè ac recta cum ratione in eo damnes, aut reprehendas, nondum sanè ego quidem perspicio. Quantùm scio et expertus sum ipse, dum hæc ederentur, fuisse quosdā adeo nasutos, adeo veteratores, adeoque caninos omnī hūanitate exutos Cynicos, vt et tū, quacūque ratione poterant editionē impedirent, et nunc plurimum obloquentes latrare non desistant. Verū cum eorum latratus præter rationem insanire videam, non

AD LECTOREM.

deam, nō modò nihili faciendos esse ipse censeo:
Verum etiam (quum inter alios meas quoq; ad
hortationes, vt ederent, adibuerim, proq; ea quæ
mihî cū Adamo est amicitia coniunctio, laborū
editionis socius fuerim, et maioris perspicuitatis,
cōmoditatiscq; gratia, marginales inscriptiones,
cū Indice apposuerim, ac proinde calumniatorū
latratus etiam me petere videam,) vt ab alijs ho-
nis ac prijs Lectoribus quoq; nihili faciendi iudi-
centur, hoc loco proferendos et detegendos du-
xi, vt cuiq; constet, quā tabidus sit quorundā se-
ipsos amantiū liuor. Obijciunt itaq; illud Euan-
gelij, Nolite Margaritas proijcere porcis. Item
illud Authoris. Nō tamen hæc in cōmune omni-
bus, sed nobis solis, nostriscq; scribimus, à cōmu-
ni aut plebe, muro fortî, seraq; firma secludimus. »
Postremò nondū venisse tempus quo ista publi-
cari debuerant. Huiusmodi itaq; latratus, amice
Lector, vide quæso quid rationis habeant. Nam
quod ex Euangelio proferunt, id in eum sensum
trahunt, ac si soli ipsi homines essent, soliq; digni
sint hæc preciosissima Dei dona, ac verè marga-
ritas, habere, omnes aut alijs porci sint, et his bo-
nis indigni: nos verò qui hæc edimus, latrones ac
fures simus, et dissipatores bōorū. Sed audi quæ
so quid huic latratui dicā: Nimirū omnes quidem,

AD LECTOREM.

qui amore DEI et Charitate proximi accensi, gaudent et desiderant mysteriorum archanorumque cognitionem adipisci, quorum in numero te quoque Lector collocamus, Homines esse; nos verò qui hæc, huiusmodi viris desideriorum communicamus, dispensatores fideles mysteriorum DEI: illos autem ipsos, qui hæc proximis inuident, et in canum suæ ipsorum inuidiæ conculcant, porcos esse atque sues Beoticas, quòd more porcorum etiam meliores quosque fructus audivissimè et inuivissimè stercoribus misceant et deuorent. Sed quòd illud est quòd ex Authore citatur? propterea ne edidisse non oportuit, quia Author non in còmune, sed sibi, suisque scripserit? ac obiecto muro et sera firma alios, tanquam non suos exclusit? Imò verò quia suis sibi que scripsit, ideo edendi fuerunt, ut sui, qui per vniuersum orbem dispersi sunt, hac ratione passim colligantur, et turmatim ingrediantur hortum hunc Secretorum Theophrasti, ipsis solis ab Authore praparatum, et hac clauem apertum. Nonne Aristoteles Alexandro Macedonum Regi Magno, se sua physica ita edidisse respondit, ac si non essent edita? igiturne non imprimuntur Aristotelici libri? Absit. Quid Arabs ille philosophus et Rex solertissimus Geber? An non ita scriptum reliquit, Nobis solis, artem per nos solos inuestigatam edidimus, et non alijs, etc.

An ergo

AD LECTOREM.

An ergo propterea Gebri scripta nō fuerāt prae-
lo subdenda? Imò ideo hæc et similia in publicū
emittenda sunt, vt quia obscure ad omniū vtilita-
tē scripta sunt, omniū ingenijs maiori diligentia
dū exquiruntur, maiorē veritatis lucē consequā-
tur, maiorēq; etiā hominibus vtilitatē afferant.
Audiant igitur blateratores isti, et Notent sibi,
Neq; in philosophia, neq; in Spagyrica, neq; in
Medicina, esse eos porcos aut indignos, aut ex-
tra Theophrastū Ipsi nō suos quicūq; hæc intel-
lexerint, et ope laboris manuū suarū cōplere sci-
uerint. Verba .n. edī possunt et imprimi: at ma-
nualis operationis industria, in cuiusq; experien-
tia sita est, neq; typis imprimi potest, imò vix ore
tenus tradi, nisi per manus. Rīdiculum verò est,
quod de tēpore ab istis Semideis et pseudotēpo-
ristis obijcitur, quibus cū non sit datum nosse
tempora et momenta, neq; venerit ipsis hora pu-
blicandi: nesciunt nobis venisse nostrā, Iphis igit
nondū venit tēpus, at nobis certē aduenit, eas se-
cū ducens publicandi causas quæ ōnino immuta-
ri nō potuerūt, neq; refelli. Quarū quidē vna ē,
ipse finis, ad quē à Deo creati sum⁹, vt cognoscā⁹
sc. opa Christi, per Theologią, et opa naturæ, p
philosophiā, quæ nusq; rectius vniuersæ naturæ
Anatomīā tradit, q̃ in his p Theophrastū libris
Archidoxes, Altera est

AD LECTOREM.

Altera ē plurimorū honorū, deq̃ republica litera-
ria benè meritorū adhortationes assidua. Tertia
vt redderetur lumen Theophrasticæ Phiæ ac
Medicinæ, Ars scilicet et Magisteriū præparati-
onū, ob cuius defectū et imperitiā, optimi autho-
ris, optīa et planè Angelica philosophia, passim
iā malè audire cepit. Quarta quòd cū intellexerī-
mus quosdā alios, (q̃ furto acquisitū opus, cor-
ruptūq̃ plurib⁹ mēdis passim distrahūt,) nō mo-
do priuatim mēdose cōmunicare, sed etiā palā e-
dere velle: maluimus ita sincere ac clarè honis o-
mnibus impertiri, vti fideliter ad nostras māus p-
mille pericula, et infinitos labores nostros, perue-
nit. Quinta et vltima est (vt cōmunē tā languen-
tiū, q̃ benè valētiū vtilitatē taceāus) Autor ipse
qui scripsit. Si enim scripsit, cur nolit p̃mulgari?
aut si noluit vt aliquādo edāt, cur scripsit? Sed no-
lo āplius sermonē extendere. Tu amice Lector be-
nigno animo editū benigniore suscipito, fidelis-
ter et magno cū Iudicio lege, relege, labora, ope-
rare, reītera, Et proculdubio tantorū Secretorū
particeps in Honorem Dei Authoris My-
steriorum, et vtilitatem proximi per
Experientiā Considerationis
Naturæ efficieris.
Vale.

ILLVSTRI AC MA-
GNIFICO DOMINO, DOMINO
ALBERTO A LASKO, PALATINO
Siradiensi, Libero Baroni in Rytwiany, Domino ac
Hæredi in Keßmarckt & Dunaiecz &c. Do-
mino suo gratiosissimo.

Adamus Schröterus Silesius &c.

AMPLISSIMAM Laudem,
atq; Augustissimã Medicinæ ma-
iestatem si quis considerare volet,
Illustris Heros Alberte à Lasko,
is animo reuoluat oportet, nō mo-
do antiquitatem eius, vnde omnium artium et sciē-
tiarum, dempta tamen semper Theologia, primas
facile obtinet; Verū multo magis ineffabilem hu-
mani generis ex infirmitatibus tot specierum, ca-
lamitatem, et nunquam satis deplorabilem miseram;
ac Diuinæ contrā misericordiæ, et æternæ sapientiæ
incompræhensibilem benignitatem. Ita siquidem
futurum est, vt et Medicinæ, quæ solius Dei miseri-
cordis immensum donum est, dignitatem et ampli-
tudinem recte cognoscat: et ea cognita, nō temerè,
non auarè, neq; indoctè, neq; illotis manibus: sed
cum ti-

I.
*De Medicina in ge-
nere.*

EPISTOLA

cum timore et inuocatione Dei, vnde initium sapientiae est: et cū charitate proximi, vnde felicitatis origo et incrementum procedit: et sapienter, purè, ac sanctè, comparatis omnibus, legitimè et inuicibiliter necessarijs, ad eam tractandam accedat. Nam si quis existimet cum plurima hodiernorum medicorum plebèia turba, Medicinæ fontes aut Arabes esse, aut Indos, aut Græcos: atq; adeò antiquitatē eius referat ad Auicēnam, aut Machaonem, aut podalyrum, aut Hypocratem, aut Galenum, aut alios quosuis eiusdem professionis homines: idcoq; cū apud se concludat, tū etiam passim apud alios prædicet, fundamenta, capita, artem deniq; totam Medicinæ ab ijs petendam et summendam esse: is, non meo, sed Dei et naturæ iudicio, vehementer errat. Horum enim, quos modo nominaui, omnium et singulorum, studium quidem in re medica laudandum censeo: et imitandam in inquirendo diligentiam suadeo: tum etiam magni eos faciendos iudico: vtpote qui ea ad posteritatē transmiserint, quæ ipsi magnis laboribus experti cognouerunt: Non tamen eos tantū facio, vt Capita, authores, aut Monarchas medicinæ constituam. Fuerunt procul dubio magni viri: profuerunt sui temporis hominibus plurimis; experti sunt multa: explorauerunt non pauca

De origine Medicinæ.

Veteres medici non sunt capita et fontes medicinæ.

Quid in veteribus probandum.

DEDICATORIA:

pauca naturæ secreta: eò tamen nunquam perueni- *Veteres veram me-*
 runt, vt aut veram medicinæ originem indagarent, *dicinæ originem i-*
 aut eius tractandi rationem, modumq; cognosce- *gnorant.*
 rent: tantùm abest, vt primatum in ea obtinere pos-
 sent. Quod si quis hæc à me iniquo in eos animo di-
 ci existimat, consideret quæso Hypocratis, Galeni,
 omniumq; hos sequentium doctrinam: quia Macha-
 onis, Podalyrii, aliorumq; antiquiorū opera, præ-
 ter famam fabulis aspersam, ad nos non peruenie-
 runt: Et inueniet in omnibus eorum scriptis, veram
 medicinæ originem, artemq; non contineri. Habēt *Veteres fragmenta*
 enim fragmenta duntaxat quædam verius, quàm ar- *tantum, et non totā*
 tem ipsam, aut eius originem. Id quod si de Hypo- *medicinam habent.*
 cratis scriptis ostendere, non dubito, quin idem de *De Hypocrate.*
 omnium aliorum libris iudicetur: quum omnium iu-
 dicio ipse reliquis omnibus, quantum quidem ipse
 consequi potuit, præstantior, excellentiorq; habea-
 tur, haberiq; meritò debeat. Huius igitur scriptæ
 quamuis pulchra sint omnia, minusq; habeant erro-
 rum si ad alios conferantur: tamen cum statim ab i- *In quibus Hypocra-*
 nitio impingat, naturæq; Anatomiam ignoret: ac *tes deficiat.*
 principiorum scientiam in elementis collocet: mor-
 borum autem originem ad humorum excessum, sa-
 nitatem verò ad eorundem æqualitatem, tempera-
 mentumq; referat: rectè iudicare volenti facile appa-
 ret, eius

EPISTOLA

Hypocrates experientia particularia: non totam artem habet.
De Aphorismis.

ret, eius scripta Monarchiam non mereri, tantumque particularia quædam experimenta, non vniuersam artem medicam in eis contineri. Si quis mihi Aphorismos obiiciat, tanquam generalem quandam scientiam, artemque continentes: huic ego facile ab ipso nomine ducto argumento respondero, eos breues quasdam artis regulas esse: sed nec omnes artis regulas in eis contineri: nec eas ad artis totius constitutionem sufficere. Nihil enim omnino habent, quemadmodum et cæteri eiusdem libri, de Medicinis, Morbo, Cælo, membro, ætatisque uisque, appropriatis, et certis: adeo ut in libro de veteri medicina, ipsemet fateatur, medico raro contingere exactam certitudinem videre: Accedit etiam illud, quod non modo appropriatis caret medicinis: Verum etiam quas de medicinarum præscriptionibus, earum veras et legitimas præparatiões neque annotauerit: neque, ut ex eius scriptis quisque iudicare potest, agnouerit. Quamobrem, cum duo hæc, quæ maxima sunt in medicina, et sine quibus ipsa consistere omnino nequit, in vniuersis Hypocratis scriptis deficient: quid mirum, si, non vituperandi eius animo, sed veritatem sequendi studio, confiteamur medicinam Hypocratis mancā, insufficientemque esse, et exactam certitudinem non habere. Qualis enim ars est, quæ exactam certitudinem non habet aut quæ appro-

Hypocrates nihil habet de medicinis appropriatis.

Hypocrates veras medicinarum præparationes ignorat.

Hypocratis medicina manca et insufficientis.

DEDICATORIA.

quæ appropriata non agnoscit? aut quæ legítimas præparaciones, additiones, exaltationesq; creatæ appropriatæ medicinæ ignorat? Sed fortasse hæc quæ dicimus, minus quispiam benè intellexerit: Exemplum igitur proferamus huiusmodi. Comitias *Declaratio ab ex-*
lis morbi multa passim apud Hypocraticos extant *plo.*
remedia, vt radix Brionia, Pæonia, Os de corde *De appropriatis*
Cerui, Coralli, et cætera. Horum quodnam quæso
dices appropriatum morbo comitiali? Non nego
quin hæc aliquid faciant, maxime Coralli, ex innas-
ta quadam virtute, nõ contra morbum comitiale,
sed purificante Cor, Cerebrum, et Phantasiam, quæ
purificata cum sunt, et illustrata veluti radio vitæ,
conuulsio comitalis accedere nequit. Non tamen
est aliquod istorum Comitiali morbo appropriat-
um: ideoq; alios quidem ab eo liberant, alijs verò
nihil omnino prodesse possunt, quod in appropria-
tis contingere non solet. Verum, ea quæ diximus,
declarandi studio, concedamus aut aliqua, aut om-
nia prædicta, appropriata fore morbo sacro: iam
quæro, vbi habes aut apud Hypocratem ipsum, aut
apud alios eius sequaces, veram præparationem eo-
rum? nisi fortè eam existimes, qua in puluerem redi-
guntur. Atqui hæc, molitoria, non philosophica
præparatio est. Vbi habes veram additionem? Vi-

EPISTOLA

num tu forsitan exístimabis, vt scilicet potari vales-
 ant: Vt cum siccus puluis minus benè in stomachũ
 descendat, Vinĩ lubricitate fluída facilius deferatur.
 Est quidem hoc additamentum astutum, ne dicam
 bibulosum: sed illud dico, vbi est eius exaltatio, qua
 potenter agat contra morbum? Vbi est virtus reno-
 uata, et veluti regenerata in potentia geminata, aut
 triplicata, aut centuplicata, aut millecuplicata? Tac-
 ces? Miraris? Et fortè quid dicam, non intelligis?
 Dicam igitur vt intelligas, et cum intellexeris, mox
 concedes sat scio. Concedo ego in gratiam vestrà,
 Pæoniam, aut aliquod prædictorum esse appropri-
 atum medicamentum morbi sacri: illud autem dico,
 quòd puluerem in tenuissimum redacta, et cum Vi-
 no tepido exhibita: nullam habent idoneam præpa-
 rationem, per quam virtus appropriata, esset à cor-
 pore non appropriato separata: et eò reducta, vt sta-
 tim intra corpus assumptum, morbum captiuaret, et
 occideret. Exhibetur ergo vestra ratione corpus et
 virtus simul, datisq; ventriculo id, quod vos facere
 ignoratis, vt scilicet ipse corpus à virtute separet: et
 virtutem dirigat contra morbum in prælium: cor-
 pus verò separatum à virtute, expellat per secessum
 et fiercora. Iam autem dico, antequam ventriculus
 hanc separatiõem faciat, morbum ter et quater pos-
 se citius

*Præparatio vete-
 rum non separat
 virtutem à corpore*

DEDICATORIA.

Te citius recurrere. Iamné intelligis quod dico, iamné vides in vniuersum apud Hypocratem, et omnes eius sequaces, nullam veram medicinarum præparationem haberi? Hoc autem confitearis oportet, medicinam absq̃ vera sua præparatione, similem esse agro et semini non præparatis ad ferendum fructū. Sed hæc exempli gratia hæctenus nos tractasse suffecerit. Neq̃ verò solū duo ista, quæ iam diximus, in Medicina Hypocratis desideramus: sed plura alia, quæ hoc loco, ne prorsus bellum ipsi nos indixisse videamur, libenter omittimus. Satis nanq̃ ex his constare credimus, non modò mancā ipsius esse medicinam, verumetiam, antiquitatem, Authoritatemq̃ medicinæ ad eum non referendam esse, ac multò minus ipsum in ea primas obtinere. Altius itaq̃ nobis assurgendum est, originemq̃ ipsius, etiam supra Machaonis et Chironis, in dō et Apollinis ipsius tēpora referre nos oportet. Aequum autem est, vt eius originem ad eos maxime referamus, qui et sani quàm maxime vixerunt, et ætatem vitæ longissimam exegerunt: quales nobis scriptura commemorat patres antiquissimos, Mathusalem, Henoch, Seth, Adam, et cæteros. Hi enim omnes naturæ scientiam, quam per peccatum amiserant, Dei mandato, per Angelos edocti iterum, verissima, efficacissimaq̃

Medicina sine præparatione, in fructu feru.

Authoritas medicina non referenda ad Hypocratem.

Origo veræ medicinae, à Patribus ad Deum ipsum referenda.

Genesis 5.

EPISTOLA

Genesis 3.

Ecclesi. 38.

*Vetustissimi patres
ab angelis medici-
nam didicerunt.*

simatq; medicina vfi sunt: adeò vt nulla ipfis medici-
næ pars fuerit ignota: præter eam, quæ immortalis
tatem, vitæq; æternitatem abscq; morte confert: quã
ne attingerent, angelo interposito Deus ipse prohi-
buit. Neq; est quod mihi obiicias, hoc modo et ra-
tione, cæteras quoq; artes, et totam philosophiam,
ad illos referri: nam et si id concedamus, non contra
nos est, et si negemus, nihil contrà concludere po-
teris: maxime cùm scriptura dicat, Altissimum cre-
asse de terra medicinam, et dedisse hominibus scien-
tiam, vt honoretur Altissimus in mirabilibus suis.
Est enim Medicina, non minima pars Magnalium,
et mirabilium Dei: quam humanum ingenium, neq;
nostris, neq; ipsorum patrum supra nominatorum
temporibus, ex seipso cognoscere potuit, potestue:
nisi manifestante Deo ipso mirabilia et magnalia
sua, per administratorios spiritus suos: quorum con-
suetudine, cùm scriptura doceat, dictos Patres plu-
rimum vfos fuisse, quomodo quæso cogitare pos-
sumus, eam non ab Angelis eos didicisse? Maxime,
cùm recens illa recordatio per peccatum amissæ inte-
gritatis, et sapientiæ Adami, maximos stimulos in
pectoribus illorum subinde excitauerit, ad cõsequen-
dam ex misericordia Dei, nouam sapientiam: et con-
sideratio miserix et morborum, mortisq; ipsius, co-
egerit ad

DEDICATORIA.

egerit ad maximam curam medicinæ impēdendam.
 Nonne autem vel Tobix iunioris, Raphaelisq; An-
 geli exemplo, constare potest, ipsos Angelos Medi-
 cinam Patres sanctos docuisse? Accedit illud quoq;
 quod vita ipsa, mutuaq; sanctorum patrum conuer-
 satio, non inepta colloquia, qualia sunt hodierno-
 rum hominum, admittebat: sed sancta, pura, docta
 in sinceritate, De Deo, deq; rebus ab ipso creatis, et
 arum virtute, efficacia, et Medicina. Honorabant
 autem Sapientiam propter Deum: Medicinam tum
 propter Deum, tum propter necessitatem. Doce-
 bant eam per manus transmittentes ad posteritatē:
 Mansissetq; hucusq; incontaminata medicina, nisi
 eam impiorum peruersitas impediuiſſet, quæ non
 modo Diluuiō punita est, sed et ignorantia, et obli-
 uione, et ætatis vitæ abbreviatione. Nam cum abun-
 daret iniquitas, noluit Deus eam vitæ longitudinē
 permanere, quam Patres sancti beneficio Diuinæ
 medicinæ ad nongentesimum etiam annum exten-
 dere poterant: sed ad centum viginti annorum spa-
 cium contracta est: Et statim post Diluuium obli-
 uio, et ignorantia medicinæ successit. Neq; enim co-
 gitandum est, hodie non extare eam Dei creaturam,
 quæ vitam humanam ad plures centenarios annos
 prolongare possit ex virtute, quam in ipsa creatio-

Tobie 6.

*Impiorum peruer-
sitate medicina est
obfufcata.*

Genesis 6.

*Etiā hodie extat
simplicia vitæ pro-
longantia ad plu-
res ætates.*

EPISTOLA

ne accept: neq̃ quòd omnino nolit Deus hominem supra 120. annos posse viuere, maxime pium, et timentem Deum: sed illud est pro confesso habendum, quòd crassa ignorantia nostra, ferè nihil nouit eorum, quæ Deus Magnalia conclusit in creaturis.

Cæterum non modo in dictis Patribus videre est, medicinam Diuinitus dari, et naturæ misteria ab eo

*Ignorantia magna
hunc Dei in nobis.*

*Hermes Trismegistus
medicinam per
Angelos didicit.*

reuelari per Angelos: sed etiã ex Hermete illo Trismegisto, qui, cum ardentissimo naturæ cognoscendæ studio laboraret, non solum naturæ abdita magnalia cognouit: sed totius creationis seriem, atq̃ adeò sanctæ Trinitatis mysterium, per visionem intel-

*Medicina maiestas
magna.*

telligere meruit. Magna itaq̃ est veræ Medicinæ maiestas, magna amplitudo, Heros Indlyte, partim ex eo, quia à solo Deo procedit: partim, quia naturam vniuersam agnoscit et eius profunda secreta euoluit: partim, quòd sine agnitione Dei, eiusq̃ sin-

*Medicinam veram
nullus sine Deo ad-
piscitur.*

gulari misericordia et benignitate habere, adipisciq̃ nulli verè licet. Atq̃ vtinam hoc, aut veteres intellexissent, aut moderni intelligere vellent: Nõ utiq̃ tot haberentur personati Medici, de quibus et Hypocrates in Lege conqueritur, qui videlicet neq̃ nati sunt ad medicinam: neq̃ eam pietatem habent, vt Diuinitus doceantur: cum sint pleni auaritia, superbia, inuidia, sine charitate proximi, sine cultu et dis-

lectione

DEDICATORIA.

lectione Dei, mundani toti, delitiosi, pomposi, garuli, iactabundi, et inanes. Reliquarum certè artium quælibet suis à præceptoribus discitur, vna Medicina et Theologia Diuinitus dantur. Cuius etem est Medicinam creare, eiusdem dare, et benedicere. Sanè, nisi quis Deum diligens, charitatem proximi habuerit, verè Medicus esse nullo modo poterit.

Nullus verus medicus sine charitate proximi.

Ex quo facile sequitur, veterum Medicinam omnem, à Diluuiò, vsq; ad nostra tempora, vnico excepto Hermete, mancã, mutilã, plurimorum errorum labirinthi intricatã, et defœdatã fuisse. Impossibile siquidem est, Medicinã integrã et sibi constantem haberi posse, sine agnitione Dei: sine pietate: sine illuminatione Diuinitus accepta.

II.
De medicina veterum. Medicina à Diluuiò ad nos vsq; manens.

Certè non caret grauì mendaciò, quòd à plerisque dicitur, Podagram, Paralysem, Hydropem, Quartanam, et similes morbos, incurabiles esse: quamuis multum innitantur authoritatì versiculi dicentis, Hydropem et Quartanam esse medicorum scandalum planum. Quid enim? Quomodo debent isti incurabiles esse morbi? An quia, quos Deus morbos ob peccatum immisit humano generi, eorum remedia creare nesciuit? aut non potuit? aut non voluit?

Morbi priscis incurabiles.

Non voluisse ne dixeris. Quomodo enim, cum morti æternæ remedium dare voluerit; temporali infirmi

Nullus morbus incurabilis.

c h

EPISTOLA

mitatí remediúm creare noluisse censebitur? Aut q̃ modo, cùm placuerit cum morte temporali, omnes morborum species in hominem immittere, ob vindiictam: non voluerit omnium remedia creare, ob misericordiam et bonitatem? Imò et voluit, quia misericors, bonus, et iustus: Et potuit, quia omnipotēs: et sciuit, quia ipsa sapientia est. Creauit ergo proculdubio medicinas tollentes Podagram, Paralysis, Hydropem, Quartanam, Hecticam, et cæteros morbos: creata s̃q; ab initio ad nostra etiam vsq; tēpora conseruat: conseruabitq; ad finem mundi:

Medicorum veterum capitalia mala.

1.

Neglectus Dei.

2.

Neglectus magnalium.

Quòd autem eas ignorent medici, primum facit *ἀθιότης* ipsorum: parum siquidem curant Deum: minus proximum: maximè pecuniam. postea supina negligentia in inquirendo Magnalia Dei, et secreta naturæ. Quomodo enim inquirent eius magnalia, quem ipsum aut esse non credunt: aut non cognoscunt: aut parum curant. Hypocrates quidem monet, cognoscendum esse Medico, si quid sit Diuinum in morbo: Verùm ne is quidem Deum cognouit, nedum alij eius sequaces. Posteriores vero, etiam si cognoscunt, cognitum tamen negligunt. Gentilibus Stagyrizæ Aristotelis disputationibus, et Galeni disterijs, Hypocratisq; aphorismis, si satis volubilem linguam habuerint: satis est ipsis ad titulum; satis est ad pompam. Teneras manus læderent, si

DEDICATORIA.

rent, si fortè secreta naturæ indagarēt. Tertium est
 quod ignorare facit medicinas, stulta persuasio: 3.
 quam sequitur crassa, et Ægyptiarum tenebrarum *Stulta persuasio de*
 instar palpabilis ignorantia. Stultè enī credunt, *Hypocrate & sale*
 vniuersam medicinam Hypocrati, Galenoq; consti- *ris.*
 tisse: nec præterea quicquam esse posse medicum,
 quod ab illis non sit literis traditum. Quartum est, 4.
 ineptia laborum et præparatiōum. Sunt enim adeò *Laborandi & Præ*
 inepti pleriq; vt nisi Apothecariorum opera et di- *parandi imperitia.*
 ligentia medicinæ conficiantur, ipsi neq; eas agno-
 scunt: neq; vel vnum Syrupum aut decoctionem fa-
 cere norunt: tantū abest, vt medicinas legitime præ-
 parare sciant, et subtiliare, ac separare grossum à te-
 nuī, et purum ab impuro. Atq; reuera dicere pos-
 sum, etiam si creatam, et appropriatam Podagræ
 medicinam, in promptu habent: tamen eam præpa-
 rare, atq; ad vsum conferre nesciunt. Vniuersa enim
 eorum præparatio, in Syrupis, Trociscis, Pillulis,
 decoctionibus, et his similibus deliramentis consi- Preparatio Apo-
 stit: in quibus omnibus, vel corpus et virtus simul *thecariorum inuti-*
 manent: vel virtus et corpus simul abijciuntur, et *lis.*
 phlegma manet. Atq; adeò misera est eorum præ-
 paratio, vt carnificina potius infirmorum dici me-
 reatur, quàm medicina. Quintum est, Signatorum
 et Anatomix mundi, ac simplicium ignorantia.

c in

Quotus

5.
Signatorum, & A
natomix mundi, et
Simplicium, igno-
rantia.

EPISTOLA

Quotus enim quisque vel medicorum nostri, prisci que temporis: vel Apothecariorum est, qui creaturarum signata cognoscit: qui ea ad anatomiam morborum, mundi, et hominis applicare potest? Nullus profecto, nullus: atque adeo nullus, ut nisi Dioscorides scripisset stirpium historiam: annotassetque vim cuiusque, quam militando audiuit: nemo eorum sciret, quid cui morbo conveniat. Adeo enim sunt periti Medici, ut vel unius Maluæ signatum non videant, nec intelligant. Nam quia herbarum, et omnis creatura præter hominem vocis impotens est articulata: docere vires suas non potest. Deus autem homini Signata proposuit in creaturis, tanquam scripturam certam, et infallibilem: quam diligens, verusque Medicus cognoscit, et cognoscere debet. Exempli gratia. Alchechengi Signatum habet, Scroti, Testiculi, Renum, Vesicæ, et Calculi. Ac si diceret se insipienti medico. Ego sum creatura Dei, habens medicinam his membris humanis convenientem, quam in mundo maiori Deus me esse voluit: accipe me, præpara: et exalta: et ostendentur tibi mirabilia magnalium Dei, quæ in me conclusit contra calculum, fistulas vesicæ, exulcerationes virgæ, Renum, et Testiculi. Sic nimirum nobiscum loquuntur herbarum, lapides, gemmæ, et similes creaturæ, per sua Signata. Sunt alia

Quod autem de Dioscoride, id etiam de Auicenna, Galieno, aliisque dictum volo.

Exemplum de Signatura.

Omnis creatura, loquitur per sua Signata.

DEDICATORIA.

Sunt alia plurima, quæ Medicos personatos nobis
ex tot Vniuersitatibus protrudunt: per quos adeo
miserè medicina tractatur, adeo malè audit: Vt nul-
lus propemodum sit infirmorum, qui non expaue-
scat, horreatq; quoties etiam præsentē Medico as-
sumpturus est pharmacum. Quin pleriq; sunt, qui
rusticorum et vetularum suasu diētas medicinas libē-
tius et tutius assumunt: quàm Doctorem et Apo-
thecariorum Syrupos aut Pillulas. Similis sanè est,
et erat medicina, domui ædificatæ super arenam, cu-
ius tecta, parietesq; et fundamentum ipsum iamā
ruinam minantur. Quorsum autem hæc processis-
sent amplius, nisi eadem Dei immensa misericordia,
quæ et lapsum humani generis miserta est: et morbo-
rum omnium creauit remedia: denuò ad vsum et cō-
seruationem hominum: per electum suum ad glori-
am nominis sui Medicum, Theophrastum Paracel-
sum: deprauatam infinitis erroribus medicinam, ad
genuinum splendorem reuocasset? Sed quia omnis
propemodum turba medicorum, et viuēti huic mi-
serè inuidebat: et iam defuncto, eiusq; scriptis, quā-
tum potest, ubiq; malè obloquitur: necesse est, vt
quædam de ipsius Medicina in genere loquamur: quò
palam fiat omnibus, quid intersit inter huius,
alteriusq; partis medicinam: sciatq; Vniuersus
orbis,

*Metus Infirmitatū
in summando phar-
maco.*

Comparatio.

*Dei misericordia
reuocauit medici-
nā ab interitu, per
Theophrastum.*

III.

*De medicina The-
ophrasti.*

EPISTOLA

sus orbis, quid sequi, quid fugere debeat: quem as-
sciscere, quem repellere Medicum: et cui vitam, sa-
nitatemq; suam, liberorum, proximorumue suorum
concedere oporteat.

Quid Est ergo Medicina Theophrasti Paracelsi, certa
morborum internorum et externorum curandi, sa-
nandiq; peritia: certa sanitatis conseruande, nulloq;
accidente amplius violabilis integritatis, scientia:
certa deniq;, corpora ab omni infirmitate, vsq; ad
terminum Diuinitus cuiq; præfixum, præseruandi
notitia: ex Diuina reuelatione, naturæ Signatis, et
Astronomiæ notionibus desumpta: per artem Spa-
gyricam, subtiliata: per Philosophiam inuestigata,
disposita, applicataq; et per experientiam confir-
mata. Hoc autem quod dico, ita se habet: Vniuersa
ipsius medicina, bipartita est, Chirurgica, et Phy-
sica. Chirurgica vniuersos corporis humani mor-
bos externos comprehendit: eorumq; veram sanan-
di rationem perdocet. Hæc in tria summa genera di-
uiditur: quorum primum est, de Vulneribus in ge-
nere: continens omnium vulnerum sectorum, pun-
ctorum, fractorum, combustorum, ex morfu vene-
rato factorum, ex sagittis, bombardis, alijsq; milita-
ribus aut artificum instrumentis acceptorum: cura-
tionem, Emplastra, Olea, Ungenta, Potiōes, Pul-

ueres:

*Partes medicinae
Theophrastica.*

Chirurgica.

*De vulneribus o-
mnis generis.*

DEDICATORIA.

ueres: quibus citra molestiam infirmis, citra Suturas, breui tempore, citra omne accidens et periculum: exactè, benè, ac pulchrè curentur, quæcūq; sunt vulnèra naturæ curabilia. Alterum genus est Vlcerum *De Vlceribus & fistulis omnis generis.* manantium, Fistularum, Cancrì, Lupi, apostema: tum omnium, cuiuscunq; speciei: docens causas singulorum, processus, incrementa, signa, et certa ac vniuersalia remedia. Tertium est de omnibus speciebus, transplantationibus, et commixturis morbi *De omnibus speciebus morbi Gallici.* Gallici cum alijs morbis omnibus internis et externis: deq; vera et exacta omnium specierum cura: et reprehensione eorum qui in morbo Gallico curando sinistrè procedunt, et infirmos de malo in peius *De Imposturis.* corrumpunt. Atq; hoc intrepidè dicere auserim, quòd quamuis Chirurgica sint hæc, quorum capita nunc recensuimus: tamen tantam continent Philosophiam, et naturæ explicationem: quantam omnes veterum Medicorum libri in vnum collati non habent: adeò vt si nihil vnq; amplius scripsisset: tamen hoc vno opere immortalẽ suam memoriam et expectatorem reliquisset. Alteram quoq; tamen Medicinæ partem, non diuisit neglectam: sed totam Phisicam duplici methodo tractauit, Theoricè videlicet, et Practicè: Et quamuis vt plurimum vtranq; methodum coniunctim tractet: tamen nihilominus etiam *Physica medicina.* am libro

EPISTOLA

am librorum diuersitatem hac in parte obseruauit.

Theorica. In Theoricis igitur docet, Primo, Dispositionem et Separationem rerum maioris mundi, vt in Philosophia ad Athenienses: Secundo, Quatuor esse fundamenta verè medicinæ, Astronomiam scilicet, Philosophiam, Alchimiam, et Virtutem, siue pietatem erga Deum et proximum, idq; in Paragrano: Tercio, Libros ex quibus sit discenda vera medicina, et quorum auxilio ab erroribus Medicus quiuís libere tur: hoc autem declarat in Labyrintho errantiũ Medicorum: ostendens medicinam ante omnia discens

- Cap. 1. 2. 3.** dam esse ab ipso Deo: ex dispositione firmamenti:
 4. ex elementorum ratione: ex collatione et Anatomia microcosmi ad mundum maiorem: ex operatio-
 5. nibus Alchimix: ex certa experientia: et ex cogniti-
 6. 7. one creaturarum, id est, simplicium. Docet præterea in omnibus morbis quomodo facienda sit The-
 8. orica: quomodo Anatomia morbi per Magiam siue reuelationem diuinitus inquirenda: itemq; Ana-
 9. tomia medicamenti ad morbũ conferenda: Et quo-
 10. modo omnes morbi oriãtur ex Seminibus proprijs crescantq; et fructificent. Præterea in Paramiro totum corpus humanum, quomodo ex tribus primis, Sulphure, Sale, et Mercurio componatur, edocet: quomodo item Sanitatis, Morbi, et Mortis lo-
 11. pius se,

DEDICATORIA.

ipsius semina in his tribus substantijs insint: mira
 Theoria, per ignem tamen probata et experta phi-
 losophatur. Sunt et alia plura Theorica ipsius me-
 dicinæ volumina, vt De Thermis, nōs horum, exē *De mittēdo sangui-*
 pli gratia duntaxat, mentionem fecimus. Practica *ne, De peste: et ct.*
 autem medicina Theophrasti, et ipsa duplex est, v- *Practica medicina*
 na quidem, qua morborum physicorum curam do- *duplex.*
 cet et explicat: Altera verò qua medicinam morbo *Morbi et Medici-*
 cuiq; appropriatam, quomodo præparanda sit, ex- *na.*
 ponit, et informat. Quanq; ne mancus et mutilus
 quid scribat, plerumq; coniungit vtraq; Theori- *Theophrastus ro-*
 cam cum Practica scilicet: et Practicam morbi, cum *tundē docet et scri-*
 practica medicinæ. Sic etiam sæpe, Chirurgicam, *bit medicinam.*
 et Physicam medicinam copulat. Exempli gratia,
 assumamus opus De Vita longa inscriptum, cuius *Liber De Vitalē-*
 liber primus Theoricus est, Philosophatur enim de *ga.*
 Morte et Vita duplici in homine, Naturali scilicet, *1.*
 et Præternaturali: Et de speciebus longæ vitæ: et q; *2.*
 modo vita absq; morbis sit prolonganda. Secun-
 dus Practicus est, quo morborum difficiliorum om-
 nium: id est, Physicorum, et Chirurgicorum, qui
 vitam longam impediunt, et mortem accelerant: eu-
 randi rationem præponit: idq; generaliter, omnes
 cuiq; generis species simul complectens. Sunt aut
 inter morbos quidem physicos grauissimi isti, quos *Physici morbi gra-*
 d. n. *uissimi.*
 recenset

EPISTOLA

recenset, Podagræ omnes species, Guttæ vel Paraly-
lysis, Lepræ, Epilepsiæ, Febrium, et Hydropis.

Inter Chirurgicos autem, Apostemata, Pustulæ,
Vlcera, et Vulnera. Horum igitur curationem ita
tractat, vt cuiusq; generi, vnã duntaxat generalem
medicinam, omnibus eius speciebus appropriatam

3. constituat. Liber tertius mixtus est, Theoricus scilicet et Practicus. Theoricè nanq; vnã generalem

*Vna vniuersalis
medicina.*

proponit medicinam, quæ omnia prædicta morbo-
rum genera vniformiter curet: vitam conseruet: et
ad terminum vsq; Diuinitus propositum, incolu-
mem sanamq; perducatur. Practicè autem medicinas

*Medicina præstan-
tissima.*

huius generis pponit in Elixirijs: in Auro: in Mar-
garitis: in Quinta essentia vegetabilium: in Anti-
monio: in Sulphure: in Mercurio: et in Spiritu Vi-
ni. In quibus tanta est vitæ humanæ appropriata

Ars Spagyrica, virtus, vt cum arte Spagyrica, qua purum ab impu-
ro separatur, extracta fuerit: et exaltata in summũ
gradum: ac tandem vsui exhibita: corpus vtentis
amplius nulla infirmitate corrumpi permittat: sed
robustum et benè valens couseq; conseruet, donec il-

*Dies mortis præde-
stinatus nulla medi-
cina retineatur.*

la dies veniat, quam Deus cuiq; proposuit: qua præ-
sente, veluti lucerna quædam, vita ex corpore sano
expirans, corpus relinquat. O quàm iucunda, quã
summo Deo grata, quàm hominibus, Principibus

maximè

DEDICATORIA.

maximè, et rerum mundi habenas regentibus Hero-
 ibus, necessaria est hæc Theophrastii nostri medicæ ναρόζα
 na: quos proli dolor sæpius videmus aliquo supra Heron immatura
 nominatorum morborum correptos, cum ob impe- mors, sæpe ob impe
 ritiam Medicorum sanari nequeunt: immatura mor- ritiam medici.
 te è medio cursu gubernationis, cum magna Impe-
 riorum iactura, et mutatione, præscripsi. Dolendum
 est maximè, quod imperita, et superba Doctorum
 Titulorum turba, adeò insultet etiam mortui scrip-
 ptis, quem viuum ferre non potuit. Sed quid mirū,
 si Asinus non transformetur in Leonem, etiam indu-
 tis Leonis exuvijs? Huius generis sunt multa alia es-
 tiusdem volumina, vt Opus de Contracturis, de Do-
 sibus, De morbis ex Tartaro generatis, De morbo
 Caduco, Decas de morbis Phisicis &c. Inter omnes
 autem huius ordinis libros, primatum obtinet, hic,
 de quo paulò post dicemus, Theophrastice Archi- Archidoxa.
 doxis liber: ad quem, cum in omnibus alijs scriptis,
 tanquàm ad sacram Ancoram, subinde remittat: mani-
 festum est, hoc non habito, lucem Medicinæ Theo-
 phrasticæ nondum efuisse. Sed de hoc aliàs, nunc
 ad ampliorem Theophrasticæ medicinæ declaratio-
 nem pergamus, tantò hilariori animo, quòd creda-
 mus, eos etiam, qui hætenus ex ignorantia, aut ma-
 leuolentia, Monarcham nostrum vel neglexerunt,

EPISTOLA

*Opinio quorundā,
dicentium Theo-
phrastum Hypocra-
tis commentatorem
esse.*

*Theophrasto notus
fuit Hypocrates.*

*Causa impulsiva
ad inquirendū ve-
ram medicinam.
1. Incertitudo ve-
terum.*

2. Personati medici

vel consultis impetierunt, ubi nostra legerint, æquore animo ad eius partes accessuros. Nam cum multi sint, qui existiment eum ob ignorantiam scriptorum Hypocraticorum ab Hypocrate, Galeno, cæterisque, dissentire voluisse: et tamen haberi quædam in suis scriptis Hypocrati, Galenoque consona: ob idque, non novam hunc medicinam afferre, sed solum commentatorem quendam Hypocratis esse: minus endam omnino hæc opinio est, suusque cuiusque honos tribuendus. Nam quamvis Theophrasti temporibus, ob imperitiam linguæ, apud paucos Hypocrates fuerit, et Arabes duce Auicenna triumpharint: tamen notum fuisse Theophrasto Hypocratem, cum alijs multis, tum ex eo apparet, quod et in Aphorismos ipsius nonnulla scripserit: et parcius eum, utpote cæteris meliorem et synceriotem, quam alios, infectetur et redarguat. Non igitur ignorantia movit Paracellum ad novam indagandam medicinam: sed primum quidem illa ipsa incertitudo medicinæ, de qua etiam Hypocrates conqueritur, dicens, Certitudinem autem exactam videre, raro contingit: Postea verò ingens turba, et copia personatorum Medicorum, artem omnium præclarissimam, omnium contemptissimam facientium ob imperitiam suam, de quibus dixit, etiam Hypocrates, Medicos fama qui

DEDICATORIA.

fama quidem et nomine multos: re autem et opere,
valde paucos. Deinde autem, quotidie ob incertam
medicinam imperitosq; Medicos et Chirurgos per
reuntium hominum numerus et multitudo: quorum
miserabilem interitum, quis quæso pius, et aliqua
humanitate motus, siccis oculis aspexerit? quis quæ
so tam duri pectoris, vt ad eiulatum miserabilem læ
guentium ac iam iam morientium proximorum, nō
ingemiscat? non illachrymet? non exuscitetur ad al
lia consilia quærenda? Hæc itaq; potissimum impu
lerunt eum, vt à partibus veterum discedens, nouam
ab eo postularet medicinam, qui et Author naturæ
est, et creator medicinx. Neq; enim ex sui Cerebri
phantasia Theophrastus medicinam cōscripsit, sed
ex illuminatione et reuelatione Diuina. Non relin
quit enim Deus vota eorum irrita, qui ad se in chari
tate proximi, confidenter accedunt, pulsant, auxi
lium implorant. Quapropter si verè expendere rē
ipsam volumus, Deum ipsum potius, quàm Paracel
sum, huius medicinx Theophrasticæ, Authorem,
Caput, et Fundamentum dicamus oportet: qui, no
uissimis hisce senescentis mundi temporibus: quib⁹
non modò periculosissimī morbi plus quàm vnquā
antea populum affligunt sceleribus inquinatum gra
uioribus; verum etiam foedissima Gallicæ luis con
tagia,

3. Infirmorum per
nities miserabilis.

Deus ipse ē author
Theophrasticæ me
dicinæ.

EPISTOLA

tagia, æquè iuuenes ac viros, infantes atq; senes depascuntur: tantam humani generis cladem, ex immensa sua bonitate miseratus: ad hanc medicinam Theophrastum elegit: mouit ad inquirendum: attraxit quærentem: benedixit agenti: docuitq; meditantem et scribentem. Atq; hinc etiam nominis ratio est, cur Paracelsus, Theophrastum dici se voluerit: vt scilicet, authorem à se scriptæ medicinæ, non seipsum profiteretur; sed Deum, cuius eloquiâ, doctrina, et inuentum est, prædicaret. Atq; in Magnalia Dei in ulcem conferamus, quemadmodum Moyse in Legge et Mandatis, Os Dei fuerat ad Aaronem: et Aaron os Moyse ad populum: Ita sanè, administrator spiritus, os Dei fuit ad Paracelsum in medicina: Paracelsus autem os Dei ad nos, totamq; Medicorum plebem, Summa igitur cum alacritate gratos nos exhibeamus Deo authori, qui talem medicinam per manus Theophrasti nobis tradere dignatus est: In qua non vegetabilia tantum, sed, Metallica, Mineralia omnia, Lapides preciosi, Gemmæ, Margaritæ, Sulphura, Salta, Cælum deniq; ipsum, et Constellationes, materiæ medicæ vicem subeunt. Cuius quatuor immobiles columnæ sunt, quarum prima Pietas in Deum et proximum est, per quam benedictio et scientia acquiritur: Altera est Astronomia, Cæli,

Vnde Theophrastus dictus.

Aaronis in lege, cū Paracelso in medicina, collatio.

Materia medicæ Theophrastica.

Instrumenta et Columnæ Theophrastice.

*Pietas.
Astronomia.*

DEDICATORIA.

Cœli, Ignis, Aërisq; anatomiam et mysteria perdo-
 cens: Tertia est Philosophia, quæ Terræ, et Aquæ *Philosophia.*
 Anatomiam, tradit: Quarta est Alchimia, quæ per *Alchimia, et eius*
 ignem, materiam omnem præparat: purum ab im- *vis in præparando.*
 puro separat: virtutem à substantia et corpore ex-
 trahit: corpus quoq; totum in virtutem exuscitat,
 et conuertit: conuersum exaltat: et veluti in spiritus
 alem glorificatam virtutem, cuncta penetrantem,
 cuncta viuificantem, ac omnia à corruptione præfer-
 uantem transmutat et extollit. Non etenim metal- *Forma Medicina*
 lum limatum, neq; in liquoribus submersum aut ex- *Theophrastica.*
 tinctum Theophrastus præbendum docet: quod ca-
 lor noster naturalis nequaquæ resolueret potest: sed li-
 quorem arte Chimica et Spagyrica ex metallis reso-
 lutum exhibet: quem scilicet non aliter, quàm hau-
 stum Vini, natura bene suscipit, et facilliter perfert,
 et contra morbum, potenter dirigit, tanquam ex-
 peditissimum ad prælium militem. Atq; ita omnis *Forma specifica est*
 Theophrasti medicina non in corpore, sed in for- *virtus rei.*
 ma specifica, in qua sola virtus est, consistit. Cor-
 pus enim, mortuum et ineptum est ad agendum, For-
 ma verò cum virtus sit, ipsa operatur, ipsa corpus *Resuscitati corpo-*
 viuificat. Sed quemadmodum quando vita homi- *ris, ad medicinam*
 num, anima scilicet ipsa, à corpore separatur: corp- *formalem collatio.*
 quidem moritur: anima verò liberrima permanet:
 e tandemq;

EPISTOLA

*Gradatio formæ,
seu medicina The-
ophrastica.*

*Effectus medicina
Theophrastica.*

*Finis Medicina
Theophrastica.*

tandemq; post putrefactionem corporis, reducta in corpus anima, ipsum resuscitat, et spirituale reddit, quod omnia deinceps penetrat, et nullam amplius corruptionem suscipit: Ita p omnia Medicina Theophrasti, formam clarificatam habet. Nam primū quidem formam virtutemq; rei, à corpore eius separat: postea corpus putrefactum, eadem illa virtute resuscitat, et spirituale facit: cui nulla amplius corruptio aduenire potest. Vltimò hoc spirituale et virtuosum corpus, siue formale corpus in virtutibus, per additiones, et reiterationes exaltat, et exaltatū infirmo exhibet. Quis quæso tam rudi ingenio est, qui non assequatur ratione, quanta sit huiusmodi medicinarum efficacia, quanta potestas, quanta celeritudo in agendo? cum veluti in ictu oculi penetrant omnia: consumant superflua: renouent deperdita: sanent morbida: nec vllam admittant vltior, rem corruptionem: Resipiscite quæso ô Medici ab erroribus: redite ad viam rectam: apprehendite doctrinam: ne forte irascatur Dominus pro cōtemptu tantorum magnalium suorum, et pereatis de via iusta, sicut puluis vel palea, quem proijcit ventus à facie terræ. Non enim ideo hæc tanta Paracelso tradidit, vt ille à vobis occultet: sed nec ille ideo descripsit tradita, vt vobis iniuriā faciat: etiamsi erro-

res ve

DEDICATORIA.

res vestros, supinam negligentiam, et superham ignorantiam, vt par est, acrius reprehendat: Sed vt vos quoq; tantorum honorum participes sitis: vt
secreta naturæ misteria diligere, et cognoscere, atq;
inquirere discatis: vt relictæ infirmorum carnificina, eos cito, et citra molestiam sapienter et potenter
bonæ valetudini restituatis: Vt deniq; per vos q; Deus
Deus immensus pro ineffabili misericordia et bonitate sua, in mirabilibus, et magnalibus suis in natura, honoretur et glorificetur. Tota nanq; intentio huius medicinæ in Deum, et proximum cõclusa est. Hic finis est: vt per agnita naturæ misteria, proximus quidem in charitate iuuetur: Deus autem in sapientia et potentia sua extollatur et prædicetur: Talis itaq; est ratio, series, præparatio, forma, effectusq; Theophrasticæ medicinæ: Tanta eius dignitas: tanta cellitudo: Quam si quis non amauerit, si quis non amplexus fuerit, sed vel contempserit, vel etiam conuictis lacerauerit: hunc ego quidem omnino bestia ferociorem et immaniolem iudicauero: vtpote proximi, atq; adeo suæ ipsius salutis inimicum: Dei autem contemptorem impium, ingratumq; oblatorum beneficiorum. Quæ enim possunt esse, post æternam salutem, maiora Dei erga genus humanum beneficia, quàm quæ tot ab infirmitatibus
e ij hominis

EPISTOLA

hominis corpus certò liberant: vitam prolongant: et cum mortis hora venerit, quam nemo effugere potest, placidum soporem afferunt? Hoc quidem ego, iam non mori, sed velut sponte corpus depocere, et ad immortalitatem transire dixerim.

III.

*Collatio veterum
& Theophrasti.*

Verum enimvero, quia ea est hominum natura, ut suum quisque laudet, alienum vituperet, aut saltem humiliet: si pace vestra licuerit, et ut liceat, peto: cõferamus vestram ad huius medicinam, idque modeste et breuiter. Vos itaque, quas iste partes coniun-

1.

*Partium medicina
neglectus.*

ctas habet, Chirurgiam à Physica separastis: et hanc quidem, ob disputationum exilitatem, tanquam magis admirabilem: incertiores tamen ob id, quod nihil ex reuelatione videre in ea possitis aut sciatis: vobis retinuistis: illam autem, ceu mechanicam, Balneatoribus, Barbitonsoribus, et nescio quibus non carnificibus commisistis: in quo sane quantum peccetis contra Deum, et proximum, contraque conscientiam vestram; non dubito quin agnoscat. Nam si nihil aliud inter vos et Theophrastum interesset, tamen vel hoc solo nomine, ipsi pares esse non possitis,

2.

Theorica à Practica alienatio.

multò minus maiores. Sed quid dicetis ad hoc, quod iste Theoricam cum Practica ferè ubique coniungit: vos ut plurimum separatis. Iste practicam morbi et

3.

Practica morbi & Medicina diuifio.

medicinæ simul habet: Vos morborum tantum retinuistis:

DEDICATORIA.

tinuistis: Medicinæ autem, indoctis Apothecarijs,
 tanq̃ famulis concredidistis, et ad eos, laborem ipsi
 fugientes, reiecistis? Iam verò vt Physicam vestrà
 et huius medicinam conferamus, Vobis incurabilis
 est Podagra, huic curabilis: Incurabilis Lepra apud
 vos, apud hunc curabilis: idē de Hydrope et Quar
 tana sentiendum, vestra scilicet esse scandala plana:
 huius nulla. Vt autem etiam curandí rationem per
 stringamus: vos ob id, quòd certa et appropriata
 medicamina non habetis: aut habita debito modo
 præparare ignoratis: in singulis morborum specie
 bus, diuersis, et pluribus medicinis vtimini, quibus
 effectus non sæpè respondet, et in quibus exactam
 certitudinem raro videre contingit. Hic non modò
 singula morborum genera singulis generalibus me
 dicinis absoluit: eisq̃ certis et appropriatis: verùm
 etiam omnia genera vni generalissimæ Medicinæ
 subiicit. Vos vestras medicinas, disputando et rati
 ocinādo ex authoritate Philosophorum probatis:
 Ille experientia suas confirmat, et vestras refutat.
 Ea nanq̃ est vis experientiæ, vt humanos syllogi
 smos refutare valeat. Vos præterea scientiam vestrà
 ex humanis authoribus petitis, et quidem sine agni
 tione Dei: hic suam Diuinitus ex reuelatione acce
 pit. Vos vix nomina et formas herbarum et simpli

4.
Morbi incurabiles.

5.
Medicinarum in e
odem morbo plura
litas, incerta.

6.
Ratiocinatio ab au
thoritate.

7.
Arsex authoribus,
sine agnitione Dei.

8.
Simplicium igno
rantia.

e iij

cium no

EPISTOLA

9.
Præparatio inepta.

10.
Materia penuria.

cium nouistis: iste per signata cum illis et tota natura loquitur: Vobis omnia muta: huic omnia sunt vocalia: Vestrum est coquere, et iusculum cum syrupo sorbendum præbere, corpus cum latente in eo virtute abscere: huius, putrificare, formam specificam seu virtutem extrahere: corpus resuscitare: in virtutem transmutare: et transmutatum in gradibus exaltare et multiplicare. Vos vix stirpes et pinguedines, ac similia quædam ad usum Medicum applicare et tractare nostis: huic non difficile est, Aurum et argentum, itemque metalla cætera, lapides, Gemmas, Resinas, Terras, Arbores, et quicquid est morbo cuiuspiam, vel secundum primorum principiorum rationem, vel secundum elementorum ordinem, vel cœli constellationem, appropriatum, id omne ita in medicinam conferre, atque ita adaptare, ut et vsum sit iucundum, et in medicando potens et salubre.

Sed quid ego vos pluribus nominibus cum hoc conferam, cum videatis vos ipsos multis modis inferiores, multis gradibus ab eo superatos? Quin agite, si qua est in vobis pietas erga Deum, agnoscite tantum Dei beneficium: nolite iniuriam facere Deo et Naturæ: discite hominis, atque adeo rerum omnium constitutionem, itemque morborum, et sanitatis semina, esse in Sale, Sulphure, et Mercurio, tanquam in primis

DEDICATORIA.

In primis substantijs, et tandem ea gradari secundum
elementorum gradus atq; puncta. Ac ego quidem
mihi ita de vobis persuadeo, vt omnino credam
vos aliquando, proximorum vestrorum periculis,
infirmorumq; miserabili interitu commotos: nisi
forte omnem humanitatis affectum iamdudum exu-
eritis: libenter hæc tanta magnalia, oblata arreptu-
ros, imò etiam alia magno studio exquisituros.

Ne autem difficultatem laborum, vel nouitatē isty-
li Theophrastici vobis obstaculo esse dicatis, nostis
enim, volentem scire, oportere discere: discentē ex-
periri multa: experientem laborare: laborantem fa-
tigari, sumptusq; impendere. Si quis ergò Diuinā
Theophrasti medicinam sequi voluerit, is laborem
non fugiat oportet, sed avaritiam: Chemicas opera-
tiones, Spagyricasq; separationes addiscat: Deum
ante omnia, proximumq; præ oculis habeat: nuncq;
autem naturæ secreta experiri negligat. Ita certò fu-
turum est, vt quamplurima consequutus, in magna
lium Dei notitia, cum honore Dei, et vtilitate pro-
ximi, iugiter delectetur: degatq; vitam, qua non al-
ia in terris beatior, nec iucundior hominī continge-
re possit. Vt autem aliquando veritas ipsa in lucem
prodeat, et ad plurimorum salutem, Medicina The-
ophrastica in manus hominum perueniat, iam ipse
eius Au,

*Quomodo ad The-
ophrasticam medi-
cinam parandus est
accessus.*

V.
De Archidoxa

EPISTOLA

eius Author Deus, præcipuum eius medicinæ thesaurum, quem omnes vna flamma inuidorum perisse credebant: cuiusq; nulla erat memoria, præterq; quòd Theophrastus ipse plurimis in locis eius meminît, ad eumq; remittit lectorem: post tot annoꝝ continuos labores, plurimas peregrinatiões, et multo sudore confectas inquisitiones, nostras ad manꝰ

*Theophrastus absq;
Archidoxa, nõ bene intelligitur.*

Alchimia necessitas.

Archidoxa, plena est Magnaliũ Dei.

Nominis ratio.

adducere dignatus est. Atq; verè et cū gaudio hoc affirmare ausim, quòd Theophrastici libri, absq; hoc opere, ob nostram ignorantiam, nobis nunq; satis rectè intelligi potuissent. Hoc verò habito, si quis aliquid Alchimicæ praxeos sciuerit, incredibile lumen omnibus scriptis accessisse senserit: adeò vt quasi ex profundissimo ignorantia somno et tenebris, ad lucem quandam clarissimam sibi excitatus esse videatur. Sed quid ego primum in hoc opere admirer? An obstupeſcam omnipotentiam Dei considerans, quòd tam magnus, tam mirabilis, et tam potens est in suis creaturis? An verò tanta in natura posse latere arcana, tantaq; mysteria? Vel potius quomodo tanto amore proximi duci potuerit Theophrastus, vt in breue hoc opus, tot, tantaq; concluderit magnalium Dei profunda secreta?

Non temerè, neq; abs re, Archidoxam Theophrastiam inscripsit hoc opus Paracellus: eò q; sit summum, et

DEDICATORIA.

num, et caput, omnium aliorum in medicina librorum, quos ipse, veluti Deo ipso pronuntiante, secumque colloquente descripsit: id quod ita esse facile quiuís deprehendere poterit, qui subiectum, processumque operis cognouerit. *Subiectum operis* *Tractandi ratio* *Argumentum*
Mysterium siquidem vniuersæ naturæ, vitæque humanæ, subiectum huius operis est, quod tractat primum in singulis partibus, Theoricè, præmittens vsum, cui in morbis appropriatum quodque mysterium sit: deinde docet practicos, quomodo vnumquodque mysterium arte Spagyrica eruatur. *Argumentum*
Argumentum autem totius operis est, Docere in genere, quomodo quælibet cuiusque morbi appropriata medicina, debeat et possit præparari, et ad summum exaltari: ita vt corpus humanum per eam quasi miraculose, certò tamen ab omni morbo, futurisque accidentibus, ad longissimam usque ætatem liberetur, et immune conseruetur.
Complectitur autem etiam hoc in opere, vniuersam medicinæ artem, Physicam scilicet, Chirurgicamque: *Pars medicinae quæ libet.*
Theoricè simul, atque practicè. Totum opus in decem libros partitus est, quorum primus est de Mysterio Microcosmi, in quo, omnium quæ deinceps obijci possent dubitationum vias anteuertit, explicans illud mysterium, quo Microcosmus suscipit medicinam, seseque cum illa permiscet, et illius imperium, *Operis divisio.*
Libri 1.
De Mysterijs Microcosmi.
Argumentum.

EPISTOLA

rium, vñm̃q̃ sequitur: Ex quo etiã sensuũ quĩnq̃
 emendatio sequitur: ex quo motus voluntarius p-
 cedit: et ex quo, quicquid assumitur in corpus, id ad
 omnes corporis partes distribuitur, et vnĩcuiq̃ par-
 ti assimilatur et conformatur, per quam conforma-
 tionem, corporis ipsius virtus confirmatur et emẽ-
 datur. Consistit autem hoc mysterium, in eo quod
 Microcosmus duplici corpore componitur, mate-
 rialĩ scilicet, et spiritalĩ. Materiale corpus, domici-
 lium est spiritalis corporis. Corpus spirituale sens-
 sus quĩnq̃, imaginationemq̃ habet. Corpus mate-
 riale purificatur per medicinam, estq̃ subiectũ ipsi:
 ad cuius purificationem sensuum quocq̃ emendatio
 sequitur. Sensus enim semper integri sunt in corpo-
 re spiritali, sed vitium materialis corporis ipsos ali-
 quando adeo concludit et retundit, vt corrupti, vel
 absentes esse videantur. Cæterum motus naturalis
 in homĩne ex virtute vegetatiua est. Voluntarius
 autem motus, ex accensione virtutis vegetatiuæ,
 quam imaginatio faciliẽ accendit, ad cuius accẽsi-
 onem sequitur motus iuxta formam imaginationis.
 Distributionis autem in singula membra ratio, est
 ex virtute attractiua singulorum membrorum. Du-
 pliciter autem attrahit corpus nutrimentum, ab ex-
 tra: et ab intra, Ab extra, ex elementis transeuntib-
 bus e-

*Duplex Microco-
 smi corpus.*

*Sensus semper in-
 tegri.*

Motus naturalis.

*Motus Voluntari-
 us.*

Attractio duplex.

DEDICATORIA.

bus et penetrantibus pores corporis: ab intra ex cibo et potu, quem per os in stomachum deglubimus: aut itidem etiā ex medicina. Conuertit autem quælibet pars in sui naturam, quicquid attraxerit: Quare etsi optimam ac subtilissimam medicinam attrahit, optimè ac subtilissimè per eam confortatur et emendatur. Hæc ideo copiosius recitauī, quod magnam in omni medicina vtilitatem habeant.

Nunc secundi libri summam, qui de Mysterijs elementorum est, exponam. In omnibus creaturis his quatuor insunt elementa, quorum quatuor sunt interiora, formæ scilicet essentialis: inter quæ vnū dūtaxat est prædestinationis, in quo et ipsa rei proprietas, virtutēq; tota consistit: reliqua tria sunt tantūmodo ratione compositionis adiuncta, imperfecta, ideoq; contrarietatem, et per consequens, neq; rei corruptionem, inducentia. Alia quatuor sunt exteriora, ad constitutionem corporis, in quo elementum prædestinatum quiescit, conuenientia. Quomodo igitur ad separationem puri ab impuro, et ad habendam medicinam perfectam, ab omni renaturali, separanda sint ista elementa corporea quatuor, hoc libro generaliter docetur. Idēq; in omnibus metallis, Marchasitis, Lapidibus, Gemmis, Oleaginis, Resinis, Vegetabilibus, Sensibilibus, Liquidis,

Libri 2.

De mysterijs Elementorum.

Argumentum.

Elementum prædestinationis.

Elementa corporea.

EPISTOLA

Aquosis, Vitris, et Fixis creaturis. Tum verò vnumquodq̃ separatorum elementorum, qua ratiōe ad summam puritatem reducere oporteat. Liceat quæso mihi paululum hic digrèdī, et interrogare Doctores et Apothecarios, quūm constet morbos elementales, igneos, aëreos, terreos, et aqueos esse, præter eos q̃ ex semine sunt in principijs: Vbi quæso vel apud Hypocratē legerunt, vel vbi vnq̃ ipsi obseruarunt in suis receptis, et pharmacorū compositionibus, elementa separata morbis distinctis adhibenda esse, igneis scilicet ignem, terreis terram, Aqueis aquam: aëreis aërem? Nonne omnes eorum receptæ, quantocunq̃ studio compositz, nihil aliud quàm confusum chaos sunt? Memineris tamen hic, vniuscuiusq̃ rei maximam virtutem, in prædestinato elemento esse potius, de quo sequenti libro agetur, quàm in substantialibus et corporeis elementis, quorum separationē mutuā hoc libro doceri diximus. Tertio itaq̃ libro Mysteria Quintæ essentiz traduntur, per quam solam spiritus vitæ omnium creaturarū conseruatur: in qua sola est vniuersa virtus, cuiuslibet creaturæ: quæq̃ sola in medicinam veram recipi debet, cum corpus mortuum sit omne, et sine virtute. Multiplices autem creaturarum species et indiuidua, non vniformem, eiusdemq̃ virtutis habent

Elementorū separatio, hactenus ab omnibus medicis neglecta.

*Libri 3.
De mysterijs Quintæ essentiz.
Argumentum.*

Diuersitas Quintæ essentiz.

DEDICATORIA.

tis habent quintam essentiam, Sed quædam consoli-
datiuam, quædam restrictiuam, quædam narcotici-
cam, quædam Anodinam, quædam renouatiuam
vitæ, quædam prolongatiuam eiusdem, et sic de cæ-
teris, prout Deus altissimus et gloriosus magnalia
mirabilium suorum, secundum liberum placitum su-
um, suis creaturis in ipsa creatione facienda manda-
uit. Reperitur enim Quinta essentia, quæ centena-
rium senem, renouet in virtute et robore vigenarij
iuuenis: Inuenitur alia, quæ renouatum ad tres vel
quatuor cætenarios annorum conseruat incolumẽ.

Mandauit enim Deus ista creaturis suis, à nobis aut
peccatum, et ignorantia, hanc magnalium notitiã
repellunt, paucissimisq; nostrum sunt, quib; hæc in-
dagãdi animus est. Indulgemus plerisq; libentius vo-
luptatibus, auaritiæ, ocio, quàm inquirendis natu-
ræ secretis. Maxima sanè est vis Quintarum essen-
tiarum in medicina: eaq; sola vel maxime expeten-
da. Quod cum ita sit, discamus ex hoc Diuini The-
ophrasti verè Diuino libro, Quonam pacto eam
ex omnibus metallis, Marchasitis, Salibus, Lapidibus,
Gemmis, Margaritis, Arboribus resinatis, Ve-
getabilibus plantisq; Aromatibus, omnibusq; co-
mestibilibus, et potabilibus extrahamus. Nulla etenim
est ægritudo, non Podagra, non Hydrops, nõ

*Quinta essentia vis
maxima.*

EPISTOLA

Quartana, quam non tollat Quinta essentia. Quid quæso istis maius potuit dari? Quando vnquam ad tantam sublimitatem peruenit Hypocrates? aut omnes sui sequaces? Non hic oportet digestiui corpus vexare pharmacis, non pillulis, non magno differre morbum spacio temporis, quandoquidem celerissime Q. E. suam complet operationem perfecte et absolute omnino. Quodsi autem hæc admirabilia sunt: quid quæso dicemus de Quarto libro, qd Mystéria Archanorum continet, quæ reuera Diuina et Angelica sunt potius, quàm humana. Nam Archanum primæ materiæ, totum hominem, etiamsi centenarius fuerit, absumpta omni senectute non aliter renouat, et regenerat: quàm nouo Vere et Anno, ex nouo semine herba renouatur: facitq; eundem de nouo iuuenem, virum etc. Archanum autem Lapidis philosophorum, Morbidum, senem uel hominē, non secus transmutat, et reducit ad sanitatem et iuuentutem: quàm ignis absumens omnes maculas, omnia purificans, et omne frigidum excalefaciens: quemadmodum ex purificatione Auri per ignem et Antimonium, exemplum sumi potest. Rursum autem Archanum Mercurij, vitæ, corpus totum renouat, sicut serpens abiectis exuijs renouatur, Cereus abiectis cornibus, Halcyones abiectis plumis.

Renouat

*Libri 4.
De mysterijs Archanorum.
Argumentum.
Archanum primæ materiæ.*

Archanum lapidis philosophorum.

Archanum Mercurij vitæ.

DEDICATORIA.

Renouat enim dentes, vngues, totam denique cutem, et omnem immunditiam. Postremo Archanum Tin-cturæ corpus omnino transmutat, ex sene in iuue-
nem, ex languido in sanum, ex debili in forte, red-
ditque illud purissimum, et longæuissimum. O verè
admiranda Diuinæ maiestatis magnalia. Quomo-
do Adam non magnam potuit viuere sanus et inco-
lumis ætatem, talibus vsus medicinis et Archanis?

Quomodo autem nobis pigritia torpentibus et o-
dio marcescentibus, tantorum notitiam Magnaliū
Deus largietur, maximè cum in dies peccata auge-
antur, et charitas mutua refrigescat? Sed tamen ista
scire et admirari, non minima pars est sapientiæ.

Nunc recolendum est animo, quod supra diximus,
virtutem rerum non in corpore esse, sed in Quinta
essentia duntaxat; ea autem quia exigua est in rebus,
maximaque moles est corporis, et magna quantitas e-
ius: Cogitandum fuit, quomodo ex rebus magni
preij, vt sunt Aurum, Lapides preciosi, itemque al-
ia eiusdem generis: non nimio sumptu, iusta utique
quantitas Quintæ essentia haberetur. Qua de cau-
sa Quinto libro Mysteria Magisteriorum profun-
dissime philosophatus euoluit, per quæ non solum
Quinta essentia elicitur: sed etiam totum corpus re-
suscitatur, et in Quintam essentiam tingitur et trans-
mutatur:

*Archanum Tin-
cturæ.*

*Libri 5.
De mysterijs Magi-
steriorum.
Argumentum.*

EPISTOLA

*Resurrectionis fu-
sura argumentum.*

mutatur: eiusdem vt existat cum sua Quinta essen-
tia virtutis et perfectionis. Atq; hoc est quod supra
quoq; sæpius diximus de exaltatione medicinæ, de
resuscitatione et glorificatiõe corporis. Quid quæ-
so potest vel profundius his cogitari, ne dicam inue-
niri: vel clarius, quod glorificationem corporum
et resurrectionem à mortuis euidentius comprobet?
Sed Magnus es tu Domine Deus noster, et mirabís-
lis in omnipotentia tua. Abs te siquidem solo pro-
cesserunt hæc, quæcunq; hoc libro de Magisterijs
Metallorum, Lapidum, et Gemmarum, Marchasi-
tarum, Oleagineorum, vegetabilium, Vini, et Sano-
guinis descripta sunt. Et quia tua sunt hæc omnia
Domine, tu dabis quærentibus ea in sinceritate et
pietate.

*Libri 6.
De mysterijs speci-
ficorum.
Argumentum.*

Haftenus singularum rerum præparatiões recē-
sitæ sunt, At Sexto iam libro Specificorum Myster-
ia tradit, Sunt autem Specifica ea, quæ admirabí-
lem quandam virtutem, non ex innata ipsis proprie-
tate: vel ex compositione, vel ex præparatione as-
sequuntur: Vt cum Mastyx et Colophonía simul
digeruntur, virtutem attractiuam consequuntur,
quam ante compositionem neutra illarum habet se-
paratim: Aut cum Terpentína in lapidem coagula-
tur, habet vim, instar Magnetis, attrahendi ferri.

Eiusmo-

DEDICATORIA.

Eiusmodi Specifica octo ponuntur in omni medicina apprimè necessaria, videlicet, Specificum Odoriferum, quod infirmo admotum, solo odore vires iam collapsas restituit: Anodinum, quod sicut aqua ignem extinguit, ita hoc morbum subito reprimat. Narcoticum vel Diaphoreticum, quod morbum quemlibet frigidum, per sudores expellit, mēbrisq; cassatis, et virtute motiua priuatis vitam motumq; restaurat: Purgatiuum, quod omne morbum dum et peccans, siue apostema sit, siue putrefactio aliqua, expurgat è corpore: Attractiuum, quod omnes superfluitates ex corpore, et aperturis attrahit, et emundat: Stipticum, quod omnia vulnera, et perturasq; consolidat, et contrahit: Corrosiuum, quod subito et magna efficacia, cauterizat, et omnes carnis excrescentias remouet: et Specificum matricis, quod menstrua prouocat, sistit, et suffocationem matricis tollit.

Septimo libro itidem compositas docet medicinas, et Mysteria Elixiridum. Est autem Elixir, ea medicina, quæ corpus intrinsecus in eo, in quo apprehenderit statu, conseruat, neq; amplius corrumpi sinit, sicut Balsamum extrinsecus. Conseruando itaq; corpus ab omni putrefactione; atq; ab omni accidente ægitudinum, maximum habent Elixiria

EPISTOLA

adiumentum ad vitæ prolongationem. Docetur itaq; hoc loco ingens secretum naturæ, confectioeq; Elixiridum Balsami, Salis, Dulcedinis, Quintæ essentia, Subtilitatis, et Proprietatis. Plena sunt hæc omnia arcanorum, et ipsa breuitate admirabilia: Sic cut et quæ octauo libro, in quo vniuersam Chirur-
 giam complexus est: traduntur de mysterijs exter-
 nis: quibus omnia Vulnera, Vlcera, Apostemata, Fistulæ, Serpigo, et cætera facili veraq; ratione cu-
 rantur. Tribus autem remedijs totam Chirur-
 giam absoluit, quorum primum in vulnera, Secundum in
 vlcera, Tertium in maculas ordinatum est. Nono
 libro iterum redit ad Physica, et supra quàm dici po-
 test miranda magnalia, primæ entis siue mysteriorū
 renouationis et restaurationis vitæ. Atq; hoc libro
 omnium propemodum vsum, quæ hæctenus dicta
 sunt demonstrat, pulcherrimis rationibus declarās,
 non modo quòd vita renouari et restaurari possit:
 sed etiā mysteria ipsa, per quæ eam consequamur:
 videlicet per primum ens mineralium, Gemmarum,
 Herbarum, et Liqueurum. Libro Decimo autem
 Mysterium longæ vitæ complectitur, tanta Philo-
 sophiæ profunditate, vt nullus omnino sit legentis
 um, qui non mirando stupefeat. Dupliciter autem
 vitam longam protrahi docet, Naturaliter, et Men-
 taliter.

Libri 8.

*De mysterijs exter-
 norum.*

Argumentum.

Libri 9.

*De mysterijs primi
 entis.*

Argumentum.

Libri 10.

*De mysterio Lon-
 ga vitæ.*

Argumentum.

DEDICATORIA

taliter. Naturaliter ex proprietatibus rerum, Mentaliter ex Magia et Astronomia.

Hæc sunt igitur, Optime Heros, nostri Theophrasti Diuina mysteria, quæ his decem suæ Archidoxæ libris mira breuitate, ordine, et synceritate cōplexus est, quibus maiora in Medicīna vniuersa, nō solum Hypocrates, Galenus, Auicenna: sed ne vniuersus quidem orbis, demptis Angelis et Deo, habere potest. Atquin ego hæc ita laudare videar, veluti q̄ vult venales extrudere merces: iudiciū penes eos relinquo, qui cūm, non hæc mea, quæ cognosco ipse quā sint ieluna, sed Authoris ipsius scripta legerint, sensumq̄ affecuti fuerint: sat scio, quanta admirationē tenebuntur: quantoq̄ gaudio exultabūt, quod tantorum mysteriorum participes, tua, Heros optime, opera esse potuerint. Videbit sanē omnis retro post nos futura posteritas: Sentiet vniuersa piorum, et Deum timentium Doctorum turba: Agnoscent infirmi, ægri, et mortī iamiam vicini: quantum Alberto à Lasko, Inelyto Heroi debeāt: quantum abs te beneficium tam in ægros, quā in sanos collatū sit: quod Deo Optimo Maximo ita ordinante et disponente, Tu Vnus inter omnes Heroas et Principes vocatus es, et electus: sub cuius auspicijs, tātus naturæ Thesaurus, in vniuersum Christianum

VI.

Dedicatio.

*Albertus à Lasko,
diuinitus in Patrocinium Archidocæ electus.*

EPISTOLA

stianum orbem conferretur. Quorsum enim est? quod cum Author ipse his adhuc in terris vitam degens, hos libros lingua latina ædidisset: tantum liuor tabificus potuit: tantum iniqua boni communis inuidia valuit: tantum priuati commodi, et raritatis gloriola præstitit: vt omnia exemplaria coëmpta, vnico, quod in Thesauris reponeretur, excepto, acervatim rogo flammisq; committerentur? nisi quia tu nondum innotueras: nisi quia nondum hora venerat, qua ad amplissimos laudum tuarum cumulos, etiam hoc accederet: vt huius semel amissi naturæ thesauri, te authore, fieret restauratio.

Desperatum fuit de habendis Archidoxis. Nemò sanè erat, qui speraret, cum exustos fuisse constaret, hos libros aliquando iterum emersuros: aliquando lucem Theophrasticæ medicinx, iterum meridiani solis instar fulsuram. Constabat quibusdam quo in Thesauro esset repositum exemplar vnicum: sed neq; modò inueniri poterat, quo vel dolo, vel prece, vel precario haberetur: neq; etiam sciebat, patria lingua eosdem Theophrastum descripsisse: postquam latina lingua scriptos, exustos esse cognouerat. Nomen tantum Archidoxæ in pluribus voluminibus legebatur: ad eamq; lectores remittebantur consulendam: sed hucusq; gemere tantum et suspirare licuit; legere certè, aut sperare non licuit,

DEDICATORIA.

licuit. Quantum itaq̃ tibi debebit Natura? quòd ei
 ius abdita mysteria, aliorum malignitate suppressa:
 tua benignitate et liberalitate iterum in lucem eru-
 antur? Quantum te amabunt, prædicabunt, quan-
 tum nomen famamq̃ tuam extendent vniuersa in-
 firmorum multitudo: vniuersæ benè valentium, et
 salubriter viuentium congregationes? quòd quæ
 ipsis sanitas aliorum inuidia eripiebatur: quæ illis
 valetudo, futuris morborum accidentibus exposi-
 ta erat in periculum: quæq̃ illis vita ante legitimũ
 terminum abbreviabatur: Nunc tua liberali benefi-
 centia: tua erga Deum in primis, post erga proxi-
 mos pietate: eadem restituatur: defendatur et con-
 seruetur: atq̃ ad statutum terminum prolongetur?
 Nam, vt ego quidem vera fatear, postq̃ infinitis
 propemodum laboribus, maximis sumptuum im-
 pensis, plurimis magnorum et frequentium itinerũ
 ac profectionum periculis et molestiis susceptis, plu-
 ribus annis frustra quæsitum: iam tandem, miseran-
 te Deo tot labores, veluti desperabundus, hoc opus
 inuenissem, nactusq̃ fuisset: planè apud me conclu-
 seram, ita clam et in silentio seruare, vt paucissimis
 admodum mihi fidis amicis videndum exhiberem.
 Sed siue tuus, Illustris Heros: siue Theophrasti ge-
 nius: in diuersam certè me egerunt sententiam. Cum
 g in enim te

*Alberti à Lasko
 benignitate, Ar-
 chidoxa publica-
 tur.*

*Frustris Archido-
 xa.*

EPISTOLA

enim te, ab ipsa natura, generoso, magnoque etiam
 perterrito animo, ad gloriam ipsam, nominisque æter-
 nitatem videam procreatum: iamque euidentissimis
 argumentis cognoscam, te non paternæ duntaxat
 laudis et gloriæ hæreditate contentum esse: quod
Ecclesia: 3. tamen et ipsum magnum est, Gloria enim hominis,
 ut scriptura dicit, ex honore patris sui: Et dedecus
 filij: pater sine honore: Verum etiam, totum te ita
 comparasse intelligam, ut et rerum gestarum ampli-
 tudine clarissimus longè lateque etiam inter hostiles
 terras prædiceris: Et literarum amore, Doctorumque
 virorum consuetudine, et patrocinio, immortalita-
 tem gloriæ nominis tui consequaris: non potui
 mihi temperare, quin pro tuo in me, omnesque doctos
 amore, quem quoties datur occasio, subinde iterum
 atque iterum declaras, huius operis videndi copiam
 tibi facerem. Quid enim? An cum ab ignaua homi-
 num multitudine, ingratisque Doctorum larvis, tan-
 tum Dei munus celandum ducerem: abs te quoque,
 quem à Deo ipso, atque ab ipsa natura, ad maxima
 quæque natum esse intelligo: quem ego suspicio et
 admiror: quem omne studium in publicum Christi-
 anorum commodum ac salutem posuisse video: abs
 te inquam tali, tantoque, celarem? Tu enim es, Illu-
 stris Alberte, illo à patre, Hieronymo à Lasko, ma-
 gno et

Hieronimi à La-
 sko virtus.

DEDICATORIA.

gno et laudato in militiâ et literaturâ viro progeni-
 tus, qui Heroicis factis, Patriam, Hungariam, Tur-
 ciam, Germanias, Gallias, Hispanias, Affricamq[ue]
 impleuit, ubiq[ue] clarus, ubiq[ue] Illustris Heros: Quê
 ob insignem militaris virtutis peritiâ, Carolus,
 necdum Imperator, Hispaniarû Rex, Auratæ mi-
 litîæ insignibus decoratum, omnibus passim Ducib[us]
 ac Militibus admirabilem exhibuit: Quê Fran-
 ciscus Galliarum Rex non modo Auratum Militem
 percussit: sed etiam in consanguinitatem, socie-
 tatemq[ue] Sancti Michaëlis Archangelî recepit: qui
 eundem Regem non modo pugnatem non deseru-
 it, sed, ne in periculo quoq[ue] deserere posset, postquâ
 confosso equo pedes descēdisset, suum quoq[ue] equû
 dimisit, ac usq[ue] ad captiuitatem lateri eius indiuul-
 sus adhæsit. Huius autem tantî patris gloria, quâ-
 uis ad te iure hæreditario spectet: tamen tu non satis
 esse tibi duxisti à tali patre natum te esse: nisi etiam
 proprijs tuis virtutibus tibi famam, claritatemq[ue] pa-
 rares. Eiusdē igitur Heroicis vestigijs insistens, pri-
 mum quidem teneris ab annis literarum studiû, plu-
 riumq[ue] linguarum: quæ duo, vero militari viro fu-
 turo apprimè sunt necessaria: sedulus excoluisti; q[ui]
 factum est, vt et doctos lingulari fauore et liberali
 munificentia complectereris; Et in bello, quomodo
 militares

*Albertus à Lasko,
 In omnes doctos be-
 nignus.*

EPISTOLA

militares, tum quomodo milites viuos à periculis et morte liberares, quoties liberet, ex mortuis, per his foras discere possis. Verum cum duo sint, quæ hominem ad immortalem gloriam euehant, literarum scientia: et Militaris virtus atque rerum gestarum amplitudo: Quomodo iuuentutem tuam in sobrietate, Militaribusque exercitijs attriueris, ut quam tibi gloriam animo propositam habes, eam etiam factis assequeris: Satis docet illa paterni exempli æmulatio, qua ante annos aliquot, Heraclidem Iacobum, Despotam, parua manu, contra numerosam Alexandri, Walachiae, Moldauiaeque Palatini crudelissimi, bellatorum multitudinem: non minus solerter, quam fortiter: in Dominium Walachiae, expulso Alexandro, constituisti. Nimirum quod pater in Ioanne exule Rege Hungariae restituendo, non sine magna laude ante fecerat: tu hoc idem, in Despota, Palatino Moldauiae constituendo, non minore animo, nec laude, faciendum tibi existimasti: ut non solum paternae laudis hæreditate non videreris torpere: sed etiam eam gloriam tuis te factis posse extendere, iuuenis adhuc vir omnibus declarares. Nam quemadmodum nusquam viuidior est paterna virtus, quam ubi subinde noua filiorum virtute accumulatur: Ita contra ea demum veram in filijs laudem meretur

*Albertus à Lasko,
Despotam in Domi
nium Valachiae in-
stituit.*

DEDICATORIA.

meretur, quæ paterno splendori si non maiorem,
tamen persimilem gloriæ claritatem inducit. Ma-
gnū sanè virtutis, militiæq; specimen iam tunc ex-
hibuisti: magnamq; de te expectationem non in Pa-
tria solū, verū apud exteras quoq; nationes ex-
cuscitasti: quam quod hætenus interdicere nō pas-
sus es: sed nouis etiam auxeris exemplis: hoc verò
laudandum omnino et amandum in te est. Nam ut
taceam alia, quis non amet, quis non admiretur in
te eam animi magnitudinem, quam vel anno supe-
riori contra Tartaros, mixtimq; Turcos, quatuor
congressibus, quotidianisq; quatuordecim dierum
velitationibus pariter tuis, hostiq; declarasti? Tuo
siquidem ductu factum est, ut non modò ad fines
vsq; Regni, rapacem hostem, Tartarorumq; agmi-
na onustam prædam, captiuorumq; multitudinem
secum abducentia, Regius persequeretur miles: sed,
quod ante hæc tempora inauditum est, etiam extra
fines in hostili terra eisdem semper insisteret perse-
quendis: nec prius à proposito desistere voluisti,
quam transcursis octoaginta hostilis terræ magnis
miliaribus: fame sitiq; triduana perpeffa: ad littora
vsq; Ponti Euxini sub Tartarorum arcem, Otscha-
kouiam, quam Turcorum Imperatoris Satelles ad-
ministrat, peruenires. Vbi vno Tartarorum agmi-

*Albertus à Laske,
Tartarorum quatuor
agmina, apud
Littus Euxinum,
sub Otschakouia,
duro Marte retun-
dit.*

h

ne reper-

EPISTOLA

ne reperto: quia alia diuisis captiuis, prædaq̃, iam discesserant: nō modo captiuos omnes liberaſti, ſed et acerrimo Marte depugnaſti: tantumq̃ animi, ſame ſitiq̃ confecto militi addidiſti, vt in medias etiam vr̃bis arcibq̃ portas audentiſſimè impetum faceret. Illud autem maius eſt, ſingularis prouidentia Diuinæ argumentum, quod cum nullus Regi militis Impetator, haſtenus fuerit, qui apud illam arcem aut exercitum non amitteret: aut etiam ipſe turpiter non caperetur: tibi neutrum horum euenerit. Nam quamuis per nuncios reuocata Tartarorum agmina, celerrimè recurriffent: et nouam pugnam quartò etiam reſtituta acie cōmiſiffent: tamen neq̃ tu captus es, neq̃ exercitum amiſiſti: Quin potius paucis è tuis vulneratis, integrum, et ſpolijs armorum, equorum, ouiumq̃ maximis, quæ ſolæ ſunt Tartarorum diuitiæ, oneratum: ad maximam Patriæ laudem, ſalutem, deſenſionemq̃ reduxiſti. De quibus præclare geſtis Nobilis et clariſſimus Abrahamus Bakſchay tibi à ſecretis, collega meus, in Chronicis ſuis copioſius ſcribit. Quapropter cum non modo tuo erga me ſingulari fauore motus, ſed etiam virtutum tuarum conſideratione incitatus fuerim: vt horum myſteriorum mentionem, copiãq̃ videndi tibi facerem: Mox ubi, quantum humano generi

*Vberriſſima ſpolia
ad xxx. millia ferè
à Tartaris reposita.*

Abrahamus Bakſchay.

DEDICATORIA.

generi hæc vtilia atq; necessaria sint, perpendisti: extra meam expectationem id suadere cepisti: ne tãta naturæ dona, Diuinitus manifestata, amplius occultari et latere permetterem: quin ad communem totius Christiani orbis vtilitatem: pro quo te etiam sanguinem tuum effundere non dubitare testificaberis: lingua latina donatum, prælo committerem. Vicisti autem me, Inclyte Heros, et animum meum prorsus ad id qd volebas: in o quod leni ennes, amatores pximorum multis suspensis expectabant, inclinasti. Verses igitur in latinum semenem decem Archidoxis Theophrastæ libros, tuo nomini, tuo atq; Patrocinio, qui vt verterentur, Author fuisti, dedico, trado, atq; commendo: Vt ad eam, quam militaribus auspicijs, Heroicisq; factis gloriam tibi peperisti: hoc quoq; accedat, vt totus Europæ ambitus, te Authore, tua munifica liberalitate, tuo erga omnes benemerendi studio: tam admiranda naturæ Deiq; magnalia, se legere, scrutari, et consequi, tibi semper gratuletur: tuumq; nomen apud omnes magis magisque inclarescat. Dixi.

Cracouiæ die Philippi et Iacobi

Anno 1569.

h h

Candl.

CANDIDO LECTORI.

Quemadmodum Spiritus sanctus, ANIMÆ, immortalis partis hominis, MEDICINÆ summam vniuersæ scripturæ, quam Pater cœlestis sanctificauit, in Psalterium conferre voluit, Ita idē Dei spiritus CORPORIS, mortalis partis hominis, MEDICINÆ SUMMAM, in hoc Theodidacti Philosophi et Medici scriptum complecti voluisse videtur, cui non sine peculiari consilio ARCHIDOXIS nomen, sicut et illi Psalterij inditum est. Quo Deus suis sibiq; confidētib; consuleret paruulis, et sapientum confunderet sapientiam, quemadmodum Omnipotens Deus ab antiquo, imò à mundo condito, facere solet. Relinquamus igitur Mare magnum Medicinæ, surdis et cœcis, quibus voluptati est perire. At quibus curæ est Deum, Naturam et Veritatem nouisse, Vt est, vt se agnouisse vult, oremus vt à Magno mari et omnibus eius liberemur mortiferis monstris et periculis, Sitq; nostrum hoc Symbolum.

Vincat	Vincat	Vincat.
DEVS	NATVRA	VERITAS.

Tamdiu autem Candide Lector iudiciū tuū suspende,

spende, donec et didiceris et expertus sis, quæ Deus
tibi in hoc scripto per Naturam et Veritatem suam
exhibeat. Qui voluerit erga proximum suum face-
re voluntatem Patris cœlestis, qui de immensis The-
sauris suis hæc bona tibi largitus est, cognoscet de
doctrina, et verè Dei, Naturæ et Veritatis discipu-
lus erit, et Deus cum suis, et naturæ donis, ac ipsa
veritate domicilium apud eum faciet. Scrutamini
naturam et ipsa testimonium de veritate huius scri-
pti et doctrinæ vniuersæ Theophrastiæ, perhi-
bebit. Bene vale Lector candide cum quo
solo loquimur. At calumniæ filij, iusto
Dei iudicio suo delectentur malo, ad
suorum ipsorum perniciem.

AMEN.

h in

Rupers

RVPERTVS FINCK MEDICVS

Regius: Adamo Schrötero Silesio &c.

S. P.

Libellum Theophrasti de Præparationibus, nunc
per opera tua euulgatum, ac dono mihi à te missum,
doctissime et humanissime Domine Adame, ea qua debui
gratitudine excepi, ac pro ipso plurimum tibi debitum fatebor
semper, cum summo opere hæcenus à me fuerit desideratus,
ac nunc multis nominibus admodum sit gratus, præsertim verò
Authoris, ac materiæ subiectæ. Authoris industriam
satis mirari nequeo, quod tam promptè Medicum
vsum mineralium ac metallorum indagatus fuerit,
tamque feliciter præter omnem veterum consuetudinem
corporibus humanis administrauerit. Materia etiam
subiecta in maximam bonitatis Dei contemplationem
me adducit, quod ipsæ quæ sub terræ visceribus
creare voluit, maiorem alijs suis creaturis, hominum
utilitati destinatis, facultatem ac vires concesserit
et implantauerit, ut nullatenus dubitem, si quis
pari dexteritate ea parare, ac peculiari iudicio
exhibere et applicare nosset, summam humanis
corporibus languentibus utilitatem esset allaturus.
Verum utrumque horum plerisque deesse videtur,
ut vel præparationis normam ignorent, vel
si quauis

si quæuis etiã exactissimè parare nouerint, in admī-
nistratiōe tamen omni iudicio prorsus destituti vī-
deātur. Quò fit, vt et Author, suisq; similes, nec nō
ars ipsa cum primis vtilis et necessaria, et peculiari-
ter à Deo ordinata, plerisq; contemptui, imò odio
et execrationi sit prorsus. Tu verò, Adame doctis-
simè, vtrumq; admodum consultè coniunxisse cer-
neris: ac propterea multis rationibus compluribus
alijs merito es antefendus. Neq; tua laude defrau-
daberis, cū et propria eruditōe atq; peritiā, nec
non propagatiōe horum secretiorum apud omnes
bonos ac veritatis amantes perpetuam celebritatem
tibi sis pariturus. Perge itaq; vir humanissime, Ar-
chidox^ω quoq; Opuseiusdem Authoris pari libe-
ralitate in communem philosophantium necessita-
tem protinus ædere, vt aliquando perspectis opera-
tionibus ab eo in alijs libris occultatis, authorem re-
ctius intelligant et admirentur, ac maiori cum fructu
languentium curis præesse queant. Non dubito o-
mnes viros probos plurimum te obseruatuos et a-
maturos: Inter quos ego quoq; te colere ac plu-
rimum obseruare contendam. Cupiens inte-
rim te quàm rectissimè valere, me,
meaq; omnia officia tibi deferens.

Lublino xvi. Calen: Iunij.

ARCHIDOXIS EX'

THEOPHRASTIA PARACEL-

SI MAGNI

LIBER PRIMVS.

De Microcosmo.

PROLOGVS.

CONSIDERANTIBVS NO-

bis, vtí par est, et debemus, Dilecti

filij, exilium, neglectumq; nostrũ,

in quo nos auxilijs omnium destituti

quamplurimas graues peregrina-

nationes fecimus: inediã atq; ludibria calumniarũ

pertulimus: adeoq; tot malis circumdati fuimus, vt

non modò florere et emergere, quamdiu veterum

scriptis traditam medicinam sequebamur, nõ potui-

erimus: Verũ etiam multis miserijs et calamitatib;

bus, multa inopia, multaq; amaritudine, non solũ

nos, sed plures etiam alij, qui eadem in nauí nobiscũ

erant, quibuscq; veterum scripta nullo auxilio esse,

nihilq; salutis afferre poterant, subinde in peius de-

primeremur, ac veluti vinculis irretiti obrueremur.

Quam ob causam, (vt de alijs, quarum plures etiam

aliã subsunt, in praesentia taceamus:) quamuis plu-

rimi sint Doctorũ, qui veterum vestigia secuti ma-

Quibus causis im-
pulsus sit author,
ad cogitandum de
vero medicinae fi-
ne, veraq; praxi.

1. *Inutilium labo-*
rum molestia &
magnitudo.

2. *Medicinae vete-*
rum incertitudo.

3. *Periculi magni-*
tudo.

Quaestus & Opes
nõ faciunt verum
medicum.

B

gnas o;

*Scopus & Inten-
tio Theophrasti.*

*Mysteriorum na-
tura virtus im-
mensa.*

*Mysteria naturæ
corpore grosso, ut
carcere clauduntur.*

*Mysteria naturæ a
corporibus grossis
separanda sunt.*

*Artis Separandi
dignitas.*

*Indoctos & nequā
Apothecarios car-
pit.*

gnas opes, pauca quidem cum laude, at multa cum
vanitate et mēdacio, cumulârunt, ditescq; facti sunt:
quūm animo nostro recoleremus, quānam via ac ra-
tione ad certum Medicinæ finem, veramq; praxim
peruenire possemus, magna atq; profunda Naturæ
Mysteria, quæq; adeo sunt admirandæ virtutis, ut
vix vlla experientia comprehendantur, nobis sese
obtulerunt. Atq; ideo si expēdamus, quantūm mys-
teria Naturæ per artem producta, superent ea quæ
extra artem sunt: iure optimo, Mysteria Naturæ
postquam ab omnibus suis impedimentis, artis of-
ficio exempta et absoluta fuerint, in ipsorum virtus-
tibus operationibusq; ei comparabimus, qui solutus
vinculis, eq; carceribus emissus, toto animo mentem
liberam recipit. Perinde siquidem est Mysteriū Na-
turæ corporibus grossis inclusum, uti lignum humis-
dum, quod etiam si vri in igne appetat, præ humidis-
tate tamen nimia vri non potest. Quapropter, cum
talis in rebus corporeis sit defectus, danda opera est,
ut is arte corrigatur, et ab eis amoveatur: quo quis-
dem ablato, si quis rem ipsam perpendat, eandem
huius separandi artis ad communem Pharmacopæ-
orum artem collatæ videbit comparisonem, quæ
est lucis ad tenebras. Neq; hoc sanè ex vlla *γλαυτία*
aut arrogantia dicimus, sed ex eo solum, quod nos
bis inuisa

bis inuisa est et detestabilis tam Apothecariorum, quam Medicorum nequitia, cuius quidem gratia, non modò tenebras meritò dicimus, verùm rectius etiam furum et nequam hominum speluncas, quam tenebras. Quoties enim indocti isti nebulones, etiam cum certò sciunt se ineptis suis consilijs nihil effecturos salutis, solius quæstus gratia, vel contra conscientiam, faciunt medicinam in ijs, quos numeris abundare vident, quibus si carerent, sani utiq; ab iisdem reputarentur. Cum igitur tanta sit artis præstantia, quæ Mysteria Naturæ elicit, ut exempli gratia, Contractura, quæ aliàs ad mortem vsq; macta et incurata permanet, per Quintam essentiam, quatuor dierum spacio curatur: et vulnus in viginti quatuor horis perfectè sanatur, quod per medicinas corporeas totidem diebus curari nequit: Alacri animo aggrediemur, per experientiam, separare Mysteria Naturæ ab impedimentis corporum. Quid enim quæso vtilius, quid homine dignius est, Mysteriorum Naturæ cognitione? ex quibus perpendere liceat, quid *DEVS* sit, quid item Homo, et quæ utriusq; actiones: Coelestes scilicet in Diuinitate, et in Aeternitate: Terrestris autem in Corruptibilibus. Ex eodem porrò fonte, et quid Theologia, quid Ius, quid Medicina sit, elicitur: et quomodo vita

Nequitia est ineptè præparata, pro veris exponere & sumere, quod etiã Iacobus Syluius cū alijs taxauit.

Medicorum auaritiã taxat, omnia pecuniæ gratia facientium.

Mysteriorum miracula efficacia.

Experientia ad artem separandi necessaria.

Cognitionis Mysteriorum naturæ dignitas, & vtilitas.

B ij

hominis

4. *ARCHIDOXIS THEOPHRA: LIB. I.*

hominis in sola Myſteriorum Naturæ cognitione perſiſtat: tum etiã quod ea ſola ſint ſequenda, per quæ *DEVM* et Æternum Bonũ cognoscere atq̃ adipiſci poſſumus. Nam quamvis admiranda ſint in Medicĩna, et Myſterijs naturæ: multò tamen maius eſt Myſterium poſt hanc vitam, illud Æternũ, de quo, quid et quale ſit, nihił funditus ſcimus, niſi quatenus ipſum nobis patefecit. Atq̃ adeò hinc eſt craſſa illorum in Theologia ignorantia, qui de his ampla faciunt commentaria, quorum ipſi ne miniſimum quidem intelligunt, quæq̃ ſcire homini nõ datur, quonam pacto is ſtatuerit, qui ea tribuit: quãvis ipſi pro ipſorum arrogantia, et avaritia, in verbis eius tumultuentur, et ea ad placitũ trahant ipſorum. Ex quo ſanè factum eſt, vt multæ hæcenus fallaciæ errorum conſtiterint, multæq̃ in dies excogitantur, quemadmodum à nobis in Monarchia poſitum eſt. Quamobrem nos ea dogmata, quæ nõ ex Myſterijs ſuum habent fundamētum, euidenter nihił æſtimamus: vt iuriſtarum prudentiam, qui leges ſanciunt, et ordinem præſcribunt, iuxta ſuarum duntaxat opinionum placita, ita ſcilicet, ne modò ipſi pereant, etiã ſi vniverſum commune bonum periclitetur. In huiusmodi igitur facultatibus, cum plurima incerta, ſupra quàm decet, pro certis uſu recepta

Myſterium Æternitatis.

Ignaros Theologos taxat, qui ſcripturam iuxta ſuũ ipſorum cerebrum interpretantur.

Hæc duæ omnium Scismatum, Errorum, & Hæreſeos matres.

Liber Monarchiæ.

Iuriſtarum avaritiam carpit.

cepta sint, recipianturq; amplius, relinquimus eas, dum idoneum veniat tempus, in sua penderé æstimatione: neq; talium hominum loquacitate, aut opinionibus nos flecti aut commoueri patiemur.

Aemulis suis, & oblocutoribus respondet.

Plura siquidem de *DEO* garrunt, quàm Diuinitus ipsis scire datum est: imò etiam supra *DEVM* ipsum sapere volunt, àcsi essent Consiliorum eius assessores, cùm nos vilipendant, et Mysterijs Naturæ detrahant, vilipendantq; Philosophiam, cuius nec initium, neq; finem ipsi cognoscunt: ac tantummodò clamoribus præualere et vincere contendunt, veluti si ipsi essent rj, in quibus solis tota Religio consistat: Vel, qui si non essent, protinus Cælum et Terra corruerent. Ach quanta hæc est stultitia, quanta fraus et dolus, q; se eos existimant et mentiuntur, qui non sunt. Quanq; si nos eorum consuetudine assumpta, pro nostro placito verba primi Magistri et Creatoris nostri ex arrogãtia inuertemus, et ad libidinẽ nostrã traheremus, utiq; nos q; pariter cum ipsis erraremus. Cum itaq; incerta eorum commenta, in sola persuasione et vana credulitate, non autem vlla certa et iusta ratione consistãt: meritò ea reiçimus, et ad inquirenda Naturæ Mysteria animum addicimus. In his enim, effectus finisq; ipse, veritatis fundamētum ostendit, atq; adeò

Ironia.

Mysteria quantum & quid valeant.

B iij

ipsa

6. *ARCHIDOXIS THEOPHRA: LIB. I.*

ipsa etiam *DEI* Myſteria: Hæc præterea ſummum
DEI amorem in cordibus hominum excitant et p-
 ficiunt. Hic eſt theſaurus Summi Boni, quem nos
 in his noſtris *ARCHIDOXIS* naturaliter hoc
 modo intelligimus: Spirituallyter autem intelligen-
 dum Monarchiæ committimus. Ex hoc deniq; fun-
 damento, Medicinam nos per experientiam ſumimus,
 per quam certò ſcimus, et videmus hæc ita ſe
 habere: et ſic præcticam noſtram ad viſum dirigimus.
 Hoc autem opus Archidoxæ decem partibus
 diſtinguimus, quò rectius, quid nobis ſequendum
 propoſuerimus, et intra quos terminos continere
 nos oporteat, meminiffe queamus. Non tamen hæc
 in commune omnibus, ſed nobis ſolis, noſtriſq; ſcri-
 bimus, et cum noſtris loquimur, quibus ſatis apertè
 hæc intelligenda proponimus: Comuni autē ple-
 bi, et ſurdis, nolumus ſenſum, Cogitationes, cor et
 animum noſtrum aperire, nec exhibere: quin potius
 muro fortī, ſeraq; firma concludere. Verumta-
 men, ne fortè eueniat, vt hoc opus noſtrum præſer-
 uari non poſſit, quin in manus iſtorum Idiotarum
 perueniat, qui omnium bonarum artium oſores et
 perſecutores ſunt: neue nos calumniatoribus iſtis,
 veluti riſibilem quandam Simiam offeramus: Librū
 decimum, de vſu nouem aliorum, intactum relinque-
 mus: Nūc

Monarchia.

*Fundamentum me-
 dicinæ Theophra-
 ſticæ, Myſterium
 naturæ eſt: Medi-
 um, Experientia.*

*Theophrastus ſuis
 apertus: vulgo ob-
 ſcurus.*

*Idiotis, contempto-
 ribus, et oſoribus
 ſcientiæ, non ſunt
 communicanda ſe-
 creta.*

mus: Nihilominus tamen, satis aperta erunt nostris
omnia.

DE MICROCOSMO.

Nobis igitur de Arte Myſteriorum Naturæ ſer-
monem inſtituentibus, in primis Microcoſmī *Microcoſmus eſt*
natura, in quo omnia eiſmodi arcana probantur et *lydius lapis Myſte-*
oſtenduntur, cognoscenda eſt: inquirēdumq; quid *riorum.*
nam illud ſit in Homīne, quod Medicinam ſuſcipit, *Propoſitio.*
quod ſe in eam permīſcet, ſeq; viribus Medicinæ ſu-
perari patitur, regiſq; vt ei, tanquā equus fræno du-
ctus, aut rabidus canis loro alligatus, pareat, et obſe-
quatur. Sicut enim omnino de Medicina ſentiendum
eſt, quòd ipſa vniuerſam naturam, et omne id in quo
vita conſiſtit, trahat, regatq;. In hac autem conſide-
ratione tria nobis occurrunt, quæ demonſtrant, vn-
de medicinis talia efficiēdi virtus inſit. Primum qui
dem quæ ſit cauſa, quòd quinſq; exteriores quos vo-
cant, ſenſus per myſteria Naturæ emendentur: cum *Medicinæ vis in*
tamen ipſi neq; ex natura ſint; neq; naturaliter cre- *corpore.*
ſcāt ſicut herbæ ex ſemīne. Nulla ſiquidē eſt quinſq;
ſenſuum materia, quæ eos præbeat. Deinde verò cō- *Propoſitionis di-*
ſideranda venit corporis virtus motiua, hoc eſt, qd *uiſio.*
illud ſit quod corpus ſubito tranſadigit, impellit, et
incitat: tum etiā quonam pacto huic laborātī ſuc-
curri poſſit. Poſtremo autem, quomodo virtus *1. De natura ſen-*
omnis in *ſuum.*
Senſus non ſunt ex
natura corporis.
2. Virtus Motiua.
3. Virtus Attraſti-
ua & Diſeſtiua.

7. *ARCHIDOXIS THEOPHRA: LIB. I.*

omnis in corpore dispergatur, et non solum in singula sese membra diffundat, verum etiam cuiusque quoque membrum, in quod diffusa est, naturam, permixta cum eo, assumat: cum tamen initio vnica solum natura fuerit: exquirendum est.

De sensibus

Primum igitur De Sensibus, Visu scilicet, Auditu, Gustu, Tactu, et Olfactu, dicamus in hanc sententiam.

Organa & Sensus, non ex eadem materia, ortum habent.

Liber de Corporis compositione.

Oculos quidem, Aures, et item alia nunc dictorum sensuum organa, in sua materia habere principium ex quo fiunt, uti in libro De Corporis compositione dicitur: Visum vero ipsum non ex eo semine esse, ex quo oculi proueniunt: neque Auditum ex eo, ex quo aures nascuntur: neque Tactum ex eodem oriri semine, ex quo reliqua caro, cutisque protenditur. Sic quoque neque Gustum ex lingua: neque Rati-

Organa sunt receptacula sensuum.

onem ex cerebro esse: Sed haec receptacula duntaxat illorum esse, illosque in haec tanquam in Cellaria aut scrinia infundi. Non tamen hoc ita accipi volumus, quae-

Sensus sunt ex natura hominis.

si sensus isti non sint ex natura hominis, sed ex gratia infundantur a Creatore, ipsiusque gratiam expectent: ut cum aliquando caecus quis nascitur, ut per eum Magnalia DEI cognoscantur.

Sensus habent corpus impalpabile.

Nam, sicut caro seu corpus, palpabile est: ita sensus isti, quorum nunc meminimus, habent suum corpus impalpabile, et incomprehensibile. Omnis etenim

Homo

Homo ex duobus constat: Corpore Materiali scilicet, et corpore Spirituali. Materia præbet Corpus, Sanguinem et Carnem. Spiritus dat Auditum, Visum, Olfactum, Gustum, et Tactum. Quare quæpiam sine Auditu surdum nasci, ex defectu domus et receptaculi contingit, in quo Auditus esse debebat. Corpus namque Spirituale, non perficit suum munus, absque certo et præordinato loco, seu receptaculo, cuius rationem nos in libro de Generatione Humanæ attulimus. Atque in hoc Magnalia Dei cognoscuntur, quod duo corpora, Æternum et Corruptibile, in unum conclusa sunt, ut patet De Generatione Humana. Medicinæ autem vis et operatio ea est, quod domum illuminat et emundat, quod Corpus Spirituale, vim essentiamque suam exactè perficere in ea valeat, quemadmodum Sibeta in conclauis quopiam nullis foetoribus inquinato, odorem fragrantissimum emittit.

Homo duplici corpore constat.

Materia.

Spiritus.

Defectus sensuum, fit ex Defectu organum.

*Corporis Spiritu-
alis actio, locum,
organumque, idone-
um requirit.*

*Liber de Genera-
tione Hominis.*

*Medicinæ vis in re
stituendo sensu cor-
rupto.*

Sequitur iam ut Motiuam corporis virtutem consideremus, unde veniat, et quæ eius origo sit. Quod enim corpus Medicinæ uniatur, et sic per eam virtus ipsius motiuam confirmetur, ex eo est, Quoniam omne viuens, ratione incrementi, habet à natura inclinationem ad motum quo succrescit et augmentatur, quod satis evidens est quod ad motum naturalem. Verum

De virtute motiuâ.

*Omne viuens motu
augmentationis mo-
uetur.*

C

rùm ad

Motus voluntarij.

rùm ad eam motiõis speciem declarãdam, quã nos
 potissimùm spectat, quãq; secundum voluntatem
 fit, vt cùm dígítum eleuo, cùm salto, cùm curro, et
 similia ago: qua ex vi hæc proueniãt, quorum nul-
 lum apparet instrumentum quo trahãtur, præter vo-
 luntatem: Sciendum est Omnium eiusmodi motio-
 num præter naturalium, quarum origo non ex ipsa
 membrorum propria natura, sed ex accidente est,

*Intentio Motus vo-
luntarij Magistræ.*

Intentionem ipsam hominis præcipuam et potissi-
 mam Magistræ esse atq; gubernatricem. Intentio
 siquidem, aut Imaginatio nõn secus virtutem vege-
 tatiuam accendit et inflammat, quàm ignis lignum,

*Liber de Imagina-
tione.*

vti nos de Imaginatione disertè scribimus: Ipsa au-
 tem vegetatiua vis, nusquam potentius, quàm in suo

*Mouet ergo vege-
tatiua vis corpus:
sicut ipsa mouetur
ab Imaginatione.*

ipsius corpore, in quo ipsa est, et viuít, suam opera-
 tionem perficit. Neq; est quicquam in toto corpo-
 re, quod facilius inflammetur quàm anima vegeta-

*Anima vegetati-
ua facîle inflam-
mabilis.*

tiua: idq; ex eo, quòd ipsa per se fluit vegetando, et
 pullulat, estq; perinde ad motum prona, veluti ignis
 suffocatus ad ardorem, qui statim vt aërem conce-
 perit, subitò exardescit. Ita etiam, cùm mihi subit a-

*Exemplum ignis
Suffocati.*

nimus in partem quampiam respicere: manibus quis-
 dem oculos eò flectere nequeo: at Imaginatio ipsa,
 quò desidero, ipsos eò dirigit. Eadem autem Am-
 bulationis quoq; ratio est, Nam quò ire cogito, et

put mi

prout mihi ambulandum propono, ita eò corpus inouet: quantoq; fortior est Imaginatio, tantò etià velocior cursus incitatur, Atq; hac ratiõe sola Imaginatio est causa motiua vel impulsiva mei cursus.

Medicina autem quum ea corpora in quibus Speculatio siue Imaginatio delitescit, purificet et emundet, fit vt motio promptius faciliusq; dirigatur.

*Medicina vis in re
stituendo motu.*

Restat vt de Tertio dicamus, Esse videlicet in corpore, eorum omnium, quæ vel extrinsecus adueniunt, vel introrsum assumuntur, in singula totius corporis membra diffusionem et partitionem quãdam: in qua mutatio talis fit, vt eius quod diffunditur pars vna cordis complexionem spectet: altera naturam cerebri, alia item alterius membri, assumat.

*De Virtute Attractiua et Digestiua,
Medicinæq; per totum corpus diffusionem.*

Corpus etenim duplici vĩa in se attrahit, vtpote, ab intra quidem ea omnia, quæ per os intra ipsum assumuntur: ab extra autem cætera omnia, quæ ex ære, terra, igne, et aqua attrahuntur. Sed ea, quæ intra corpus veniunt, non est operæ precium recensere: quandoquidem ratio ipsa docet, in singula membra ea dispergi, vt infra de diuisione dicetur: Quod verò forinsecus aduenit, eius talis ratio est. Corpus ex quatuor elementis per vniuersam cutem attrahit in se sibi necessaria: quod nisi fieret, non vtriq; sufficeret nutrimentum intra corpus sumptum, ad con-

Assumpta in corpore secundum membrorum naturam mutantur.

Attractio duplex.

Attractio extrinseca ex elementis.

*Humidi ex aqua
attrahio.*

seruandum hominem. Tantum siquidem humidum ex aqua attrahit, etiam citra bibendi consuetudinem, quantum ipsi corpori sufficit: ita ut toto tempore, quamdiu quis in aqua steterit, nullam sitim eum extinguere oporteat, non quod aqua calorem, sicut ignem, extinguat: sed quia calor humidum attrahit, et, tanquam ab intra, exhibet et excccat. Argu-

Humidi ex aere attrahio.

mento nobis sunt vaccæ, quæ in Alpibus totam æstatem sine adaquatione durare possunt, quod ipsarum naturæ sit, ex aere posse eas potari. Eadem autem ratione hominis quoque corpus se habet quod ad nutrimentum, quod scilicet absque cibo natura conseruari queat, si quis pedibus in terram defodiatur.

Alimenti ex gleba recentis terræ attrahio.

Atque etiam nos vidimus quendam, qui cum totos sex menses nihil comederet, ac recentis duntaxat terræ glebam ventriculo apponeret, eamque exccatam recenti commutaret: nihil omnino de fame conquerbatur, eo quod appetitum naturæ hac ratione sedaret.

Alimentum ex medicina.

Sed eum etiam vidimus qui per medicinam, hoc est, Auri quintam essentiam, cuius vix dimidium scrupulum quotidie assumebat, plures in annos sese conservabat. Multi verò præterea, et quidem nostra memoria fuerunt, qui etiam intra viginti annos nullum cibum acceperunt: quantumque plerique hoc Deo ascribant, ob personarum sanctimoniam, quod nos præsentis

præsentibus non determinamus. Nam illud quidem naturale est, quòd Tristitia, Melancholia, et diffi-
cilis animus, famem sitimq; reprimunt: idq; adeò,
vt per solam ab extra factam attractionem, in mul-
tos annos corpus conseruetur. Neq; verò cibus ita
institutus est, vt panẽ et carnes cõedere omnino nos
oporteat: neq; potus, vt vinum aut aqua bibenda
sint: Sed quũ ex aëre, et gleba recentis terræ, cor-
pus nostrum sustentare possimus, reliqua quæ esui
apta sunt, nobis probandi nostri causa proposita
sunt, quod nos in Monarchia Dei declarabimus.

Quãq; impossibile nobis etiam videtur, labores no-
stros, itinera, ac id genus alia, sine temporalis cibo,
corporaliter posse perfici, idq; ob multas causas,
quarũ vna est, quòd nutrimentũ, tanquã medicina
contra morbũ, æquẽ diuinitus institutũ est. Vt igitur
tur clariùs hæc distinguamus, sciendum est, ea quæ
intra corpus veniunt, perinde in vniuersum corpus,
singulaq; eius membra et particulas diuidi: veluti
cũ vinum ardens aquæ infusum ita totũ aquæ cor-
pus æqualiter ei commixtum penetrat, vt tota aqua
eius saporem referat: aut veluti cũ vinum totum
ex infuso in ipsũ atramento nigrescit. Ipse verò
humor vitæ qui est in corpore, citius etiam singula

*Affectus animi, fa-
mem, sitimq; reprimunt.*

Alimentorũ ratio.

*Alimentorum ne-
cessitas.*

*Omne assumptum
in corpus, diffundi-
tur in singula mem-
bra.*

*Humor vitæ citis-
simè omnia pene-
trare facit.*

*Nutrimenti per-
mutatio.*

*Exemplum de
Pane.*

*Medicina in natu-
ram membri muta-
tur.*

*Medicina quo sub-
tilior, eò virtus ei-
us potentior.*

est. Assumptum autem nutrimentum in eam vertitur naturam, quæ est membri ipsum apprehendens, diuidentis, et in sui similitudinem conformantis: Huius exemplum videmus in pane, qui in homine fit corpus hominis, in cane, canis: in pisce item, corpus piscis. Ita etiam sentiendum est, omne quod in corpus assumitur, alterari secundum naturam membri, in quod dispergitur, vniriq; cum eo ex ipsa vi naturæ. Similis autem etiam Medicinæ ratio est. Nā et ipsa in eius membri naturam et proprietatem transmutatur, in quod diffunditur, ita vt vnumquodq; omnem vim, efficaciam, et virtutem ex sua ipsius substantia accipiat, secundum medicinæ dispositionem bonam aut malam, subtilem aut grossam. Si nanq; medicina, in Quinta essentia fuerit, potentior vtiq; erit eius transmutatio: Si verò in corpore grosso, manebit eius quoq; transmutatio grossa: Sicut ferè videre est in picturis, quæ colorum ratione ornantur: nam nobiliores colores, ornatiorum, viliores autem, deformiorem reddunt picturam.

Nostrium igitur propositum est, ea quæ experientia assecuti sumus, animi gratia in vnum colligere et ordinare, quò minus exercitiorum nostrorum imemores, si quando vsus postulauerit, ea in promptu habeamus, ac in memoriam reuocemus. Decla-

num au

num autem librum Idiotarum causa intactum relin- *Decimus liber non*
quimus, et nostro duntaxat in occipitio concludis *conscriptus.*
mus. Quanquam nostris satis dictum sit.

Nemo autem miretur nostram scribendi ratio,

nem, nam licet sit contra veterum morem

instituta, tamen experientia confir-

mata est: quæ omniū rerum Ma-

gistra est, et per quam pro-

bantur omnia, oculisq;

subjiciuntur.

*Theophrastus sua
probat per experi-
entiam*

ARCHIDOXIS EX

THEOPHRASTIA PARA-

CELSI MAGNI.

LIBER SECVNDVS.

De Separationibus Elementorum.

THEORIA.

^a *Propositio, seu
Thesis,*

*Fundamentum se-
parationis cōtinēs.
Res omnis, corpore
& forma substan-
tiali, in qua vir-
tus est, constat:*

*Corpus ex quatuor
elementis consti-
tuitur:*

*Forma substantia-
lis, ex elemento præ-
destinato est.*

^a *De elementorum cō-
trarietate & conue-
nientia.*

RIVS QVAM verò aggredia-
mur Separationes Elementorū ex-
plicare, illud, cuius etiam De Gene-
rationibus rerum, licet non in hanc
Separationis Elementorum senten-
tiam, meminimus, præmittendum
ducimus, ex quo facilius Separationis ratio intelligi
queat: cū valde conveniens sit rationi, rei cuiuslibet
bet ad certum finem perducendæ, ante omnia, ex qui-
sito iudicio finem ipsum cognoscere. Hoc nāq; ha-
bito, praxis ipsa rectius habebitur. ^a Ponimus itaq;,
omnibus in rebus primū quidem quatuor elemen-
ta coadunata esse: deinde verò ex eis porro rē præ-
destinatam oriri. ^e Quomodo autem quatuor elemē-
ta, cū inuicem contraria sint, convenire, et simul
esse possint, absq; eorum destructione: intelligendū
est, Mixtione elementorum in rem prædestinatam
inclinata,

inclinata et confirmata, nullum in eis pondus esse, sed vnus elementi plus, quàm alterius in commixto contineri. Ex quo sequitur, illud elementum, quod in digestiōe et fermentatione prædestinationis fortius est, cætera excellere, et ea deprimere: Ac solum ipsum in sua perfectione produci secundum suā naturam et proprietatem: tria verò reliqua non produci ad perfectionem, sed esse duntaxat in hoc perfecto elemento, sicut * humidum incompletum in ligno: ideoq; necq; elementa vocanda esse, cum sint imperfecta, præter vnum. Neq; enim, cum de quatuor elementis dicimus, quæ finaliter omnibus in rebus sunt, eiusmodi elementa, quatuor perfecta esse, existimandum est: sed vnum solum esse absolutum, reliqua verò ex virtute præpotentioris elementi, imperfecta relicta. Quapropter satis rectè Elementa conuenire, et simul rebus inesse possunt, * eò quod cum nulla sit in tribus perfectio, nulla quoq; destructio ex contrarietate mutua sequi potest. Accedit etiam, quòd cum prædominans illud elementum, in vnum genus prædestinatum sit, nulla illi destructio ex commixtione inhærere aut imminere potest, vt à nobis De Generatione positum est. Hac itaq; ratione cum vnicum sit elementum qualibet in re particulariter, tria verò alia imperfecta existant, non est operæ præ-

Elementum prædestinatum.

* *Et in moder.*

* *Plura contraria in eodem subiecto esse possunt, in gradibus remissis.*

De Generatione Liber.

cium quatuor in quacunque re quærere Elementa: sed ut omnino quatuor inesse rebus singulis Elementa intelligendum est: ita non quatuor actu complexiones: idcirco hoc pacto. Substantia rei cuiuscunque, ut ex

Nenuphar.

xempli gratia Nenupharis, habet in se Elementum aquæ: itaque iam amplius in ea nulla est terra, nec ignis ullus, nec aer ullus: imò nec similitudo caloris, aut siccitatis vlla. Necque enim omnino quicquam calidi vel sicci habet, sed prædestinatum ipsius est aqua, et vnicum aquæ elementum, cui nulla subest caliditas,

Elementa duplicia in rebus.

necque vlla siccitas in natura sua innata. Verumtamen, quamuis hæc ita se habeant, adsunt nihilominus ei tria elementa alia, non ex his tribus quæ imperfecta nata sunt: necque enim ex his aut originem, aut processum adiumentum ullum habent: sed principium eorum est, ex prædestinato Elemento, quod in hoc genus inclinatum et informatum est. Etsi autem contrarium sit philosophiæ, hoc prædestinatum Ele-

Extra prædestinatum elementum, puto.

* Itaque et illa tria imperfecta, ipsi inherereant: et ipsum corporis elementis annexum sit.

mentum, quod secundum suam naturam * annexibile est, alia tria non in se continere debere: nihil tamē abhorret à vero, ex eo, quod Elementum hoc, et Substantia, distinctè diuidenda sunt: Considerandumque est, Substantiā non esse ex Elemento hoc, quod ipsam tingit, et elementatā facit: necque itē Elementū hoc, esse ex Substantia: sed eodem modo in vñ cōuenire, sicut

NOTA.

nire, sicut animā et corpus. Sciēdū porrò vnū qđq; corpus, veluti vegetabile, cōplexionatū esse: similis ter verò etiā Elementū. Quamuis verò Elementa ea, quæ in corpore vegetabilis existunt, neq; visui, neq; tactui manifesta sunt, eò quòd Elementum illud prædestinatum, ratiōe subtilitatis suæ adeò potens est, vt alia plantæ, seu vegetabilis corporis elementa deprimat: nihilominus tamen sunt in corpore, sed occultè, et non manifestè. Quemadmodum cū aqua, cui acetum infusum commiscetur, similis fit aceto: et licet omnis eius qualitas per acetum alterata sit, tamen complexio aquæ incorrupta est, neq; ideo acetum est, sed est aqua, vti fuit ante: ac etiamsi non iam virtutem aquæ faciat, aqua tamen nihilominus est. Hac itaq; ratione, per hæc quæ proposita sunt, declarandum duximus, qua ratio-
ne separationes elementorum faciendæ sunt: quarū
duæ, ex his quæ dicta sunt, viæ operādi cognoscū-
tur, vna quidem, quæ spectat ad separationem præ-
destinati elementī, quam de quinta essentia declara-
bimus: Altera, quæ pertinet ad quatuor elementa,
quæ sunt substantialiter in planta, vel vegetabili.

Ex his autem intelligere est, Prædestinatum elemē-
tum, esse Quintam essentiam, neq; posse ab ea, tria
alia elementa diuidi aut separari, vt infra de Quinta

D ij

essentia

1. Diuisio.

Separatio elemen-
torum duplex. E-
lementi prædesti-
nati, & elemento-
rum corporalium.

Prædestinatum ele-
mentum est Quinta
essentia.

essentia dicitur. Quod autem in præsentiarum dicitur, de separatione quatuor elementorum, id intelligendum est, de illis quatuor, quæ in corpore essentialiter delitescunt, in quo multi lapsi sunt in eum errorem, ut in prædestinato elemēto, quærerent quatuor elementa, et supra illa, Quintam essentiam, quod fieri nequit. Amplius autem considerandum est, cum quatuor elementa corporis ita separanda sunt, ut hoc quidem sit ignis, illud aqua, Tertium simile aëri, quartum Terræ in sua complexione: Elementa hæc interdum, in forma elementorum, interdum in complexione, apparere. In forma elementorum, ut cum aqua, sicut aqua cernitur: Aër, in forma aëris, Terra instar terræ, et Ignis sicut ignis, quod quidem subtilissimè est intelligendum. Potest namque etiam citra hanc, similitudo, seu conformitas elementorum, ratione complexionis, quam habent elementa, deprehendi: non quod elementum ignis, manifestè actu tanquam ignis appareat, sed tanquam complexio Calida et Sicca, quæ est ignis. Atque hoc modo, sua cuiusque tribuetur elemento essentia, natura et proprietas incorrupta. Neque hic cogitari debet, herbam quampiam multum calidam, qualis est Vrtica, plus in se elementi ignis habere: sed Quintam eius essentiam calidiorem esse Quinta essentia Camomillæ,

Error quorundam. ut Raymundi, & eius sequacium.

2. Diuisio.

Separatio elementorum corporeorum, aliàs fit secundum formam: aliàs secundum complexionem.

* *Cum de prædestinato elemento loquimur.*

millæ, quæ minus habet caloris. At verò elementa corporis, copiam et paucitatem suam ex ipsius substantia accipiunt, ut arbores, plus habent ignis, quàm herbæ: et lapides plus ficci et terrei, quàm resinæ.

Obseruandum itaq; excessum aut defectum gradus et quantitatis in Quinta essentia, ex prædestinato elemento venire: in corporeis autem elementis, ex ratione substantiarum, quæ inæquales sunt. Quare

*Excessus graduum
elementalium du-
plex.*

omnino sciendum est, quonam pacto praxis et ars Separationis corporeorum elementorum ab inuicē, omnibus in rebus exercenda sit. Duæ siquidem sunt separandi præses. Vna, qua ex puris elementis, tria eruuntur, ut ex Igne ardente, ex inuisibili aëre, ex ipsa vera terra, et ex ipsa naturali aqua similiter: q;

3. Diuisio.

*Separatio elemen-
torum corporeorū,
alia est purorum,
alia, secundum ex-
cessum graduum,
in rerum corpori-
bus.*

rum quidem elementorum origo, omnino diuersa est, neq; conuenit cum supradictorum elementorum origine. Altera est, quæ fit in *ijs, quibus quatuor illa supradicta insunt, cum differentia hac, quod eorum vnum, plurimum ignis, aliud plus aquæ, quoddam plurimum terræ, quoddam verò aëris plurimū exhibet: idq; cum forma conueniente essentialibus elementis. Quum autem hoc modo diuisa, separataq; fuerint elementa, non iam amplius corrumpi poterunt, ita ut eorum complexiones destruantur. Animaduertendum verò est, elementa in separatione,

*Corporibus scilicet rerum.

Corporum diuisio.

D iij

quò ad

Aër in separationibus, qualis

quò ad rationem et formam, elementis essentialibus conuenientia et conformia reperiri. Aër siquidem, in similitudine aëris apparet, nec comprehendí vel continerí potest, quemadmodum quídam opinantur. Cuius causa est, quòd aër, in instanti, mox ab initio separationis, eleuatur, et erumpit sicut ventus: et quandoq; cum aqua ascendit, quandoq; cum terra, quandoq; cū igne. Est enim singularis et ad-

Exemplum.

mirabilis quædam aëris eleuatio, vt cum ex essentia ali aquæ elemento aër est separandus, quod fit per coctionem, cuius ab initio statim, aër ab aqua sese diuidit et separat, secumq; ducit leuissimam et subtilissimam aquæ substantiam, ita vt quantum aqua coquendo minuitur, tantum etiam aër, quò ad ipsius proportionem et quantitatem, in ipsa minuatur. Sciendum itaq; nullum posse elementum sine aëre continerí, quamuis quodq; eorum absq; alio per se existat: ideoq; ne nos quidem conamur, seorsum aërem separare, cum æquè insit tribus elementis, sicut vita inest corpori, qua ab eo separata, vtracq; deperduntur, quemadmodum nos in sequenti practica

Aër omnibus elementis commixtus.

Separationum clarè ponemus. Sunt autem in corporibus separandi viæ, quatuor. Vtpote vna Aqueorum corporum, quales sunt Herbar, quæ supra alia elementa plurimum aquæ exhibent. Secunda Ignearum,

4. Diuisio.

Separatio elementorum corporeorum est quadruplex.

1. In Aqueis corporibus.

2. In Igneis.

gneorum, quo in numero sunt, Arbores, Ligna, Resinæ, Olea, Radices, quæ copiosiores ignis, quàm alterius elementi continent substantiam: Tertia est Terreorum corporum, ut sunt Lapides, Lutum, et Terra: Quarta est aëreorum, et quidem, ut supra diximus, in singulis prædictorum trium. Simili quæmodo separandorum Simplicium, siue purorum elementorum, quatuor vias esse intelligendum est.

Atque ex his facile iam constat, et * quæ, et quæ ratione, elementa separanda sint. * Capita autem separationum sunt hæc. Imprimis Separationes elementorum ex Metallis. Horum quippe elementa in singulares virtutes prædestinata sunt, quæ in aliorum elementis deficiunt. Nam quanquam rerum omnium elementa sunt similia inuicem ratione calidi, frigidi, humidii, sicci: non tamen siccum hoc, aut humidum est æquè ut aliud, ratione scilicet virtutis specificæ: necque frigidum, aut calidum hoc, est sicut aliud.

Habent siquidem singula vim sibi appropriatam, diuersam ab alijs: ut quædam sunt aperitiua, quædam verò stiptica. Et sic alia aliusmodi multifariè. Quæ propter, sua singulis generibus est singularis natura et essentia, ut nullum genus, elementorum causa, in suis virtutibus cum altero genere conueniat. Sic etiam Separationes Marchasitarum, in praxi, et natura ele-

3. In Terreis.

4. In Aëreis.

Subdiuisio tertiæ diuisionis.

* Prædestinatum in quinta essentia. Corporeum, in corporibus: et Purum in separatis.

5. Diuisio, in 10. genera rerum.

1. Metalla.

Elementorum omnium rerum similitudo, et Dissimilitudo.

2. Marchasita.

tura ele-

24. *ARCHIDOXIS THEO. LIBER II.*

3. *Lapides et gemmæ.* tura elementalī, diuersæ sunt ab alijs, ac quodlibet genus, singulari separatione constat, et singularem praxim requirīt. Deinde sequuntur lapides et gē-
mæ, quæ itidem peculiari modo et essentia, sua manifestant elementa, nulla planè cum prædictis similitudine. Deinceps verò Salia potissimum singula-
ris sunt naturæ, et plurimum proprietatum, quam in
5. *Herbæ.* alijs videre liceat. Alia porro est Herbarum essen-
tia, quæ cum mineralibus nulla ratione congruit, ne
6. *Arbores.* ordine quidem naturæ. Itidem in Arboribus, Fru-
ctibus, Corticibus, et id genus alijs, alia est proprie-
tas, quæ sanè omnia considerentur oportet. Sic etiam,
7. *Carnes.* Carnes, Potus, Alimenta, comestibilia, et inco-
mestibilia, bona, pura, mala, et sordida, in huiusmo-
di separationem reducenda sunt,

6. *Diuisio.* Amplius autem id quoque videndum est, duplicē
Separatio duplex, nobis esse separationem, Vnam quidem, qua elemē-
alia elementorum, torum quodlibet, dempto aëre, in suū diuersum re-
alia puri ab impuro. ceptaculum seorsim sepatur, absque corruptiōe virtu-
tis eorū; Alterā verò, qua purū ab impuro, præter
quatuor elemēta sepatur. Cū enim elemēta ab in-
uicē sepata sunt, quodammodo grossa et informia
sunt; oportet itaque separatīs iam elementis, hanc quoque
tandem separationem specialiter superinducere.

Epilogus. Hæc itaque nostra est sententia in praxi Separationis
elementoꝝ

elementorum, vt, primùm quintam rerum essenti-
am, separandam esse, intelligatur, eam potissimum
ob causam, quòd elementa corporea, non in natura
quintæ essentiæ, sunt ex corporibus arte separanda,
neq; cum ipsa quinta essentia relinquenda: quò ipsa
quinta essentia valeat plus aut minus elementa tinge
re. Scire nanq; conuenit, Nihil elementis quatuor
in ipsorum virtute decedere, etiam si prædestinatum
elementũ, id est, quinta essentia, sepata fuerit: quæ
et ipsa elementata est, et separari potest, quò ad for-
mam elementalem, sed non quò ad diuersas naturas,
vt patet de Quinta essentia. Per eiusmodi separati-
ones verò, quilibet elemētalīs morbus, suo vno sim-
plici curari potest, ea scilicet ratione, si prædestina-
tiones simplicium contra hos morbos ordinatæ sunt,
vti de prædestinatione dicimus.

Atq; hoc modo, satis nos declarasse arbitramur **PRAXIS.**
inĩtium separationum, principiaq; sequitur vt iam
de ipsa praxi loquamur, cuius decem sunt generalia
capita. Primum de Metallis: Secundum de Marcha-
sitis: Tertium de Lapidibus: Quartum de Oleagi-
neis: Quintum de Resinis: Sextum de Herbaceis:
Septimum de Carneis: Octauum de Vndosis vel
Succis: Nonum de Vitreis: decimum de Fixis. (*)

*Cur elementa ante
quintam essentiam
separentur.*

NOTA.

Partes.

Requiruntur autem ad hanc elementorum Sepa-
rationem

E

rationem

Modi operationū. rationem, tres modi operationum: Prima per Distillationem: Secunda per Calcinationem: Tertia per Sublimationes. Ad has autem pertinent omnia dextrè cum igne agendi magisteria, et labores: Si quid verò amplius vsus postulauerit, eorum in sequentibus mentionem faciemus.

CAPVT I.

De Separatione Elementorum in Metallis.

Artificis ratio. **V**Nicus autem est processus Separationis Elementorum ex Metallis, ad quam, idoneorum instrumentorum apparatu, et diligentis sedulitate laboris, et experta Magisteriorum dextrè agendi, operandiq; peritia, accingaris oportet.

Primū igitur confice aquam fortem in hunc modum.

Recipe Aluminis, Vitrioli, Salis petrae, omnium ana, Distilla aquam fortem vt moris est: Cuius Capituli mortuo, id est, foecibus in fundo relictis, in vitream cucurbitam immisso, aquam hanc superfunde, ac secundo distilla. Hanc aquam fortem purifica cum Luna, siue argento, post dissolue in ea Salem armoniacum. Quo facto, recipe metallum in laminas ductum, et beneficio huius aquae iam paratae dissolue in aquam, post separa aquam ab eo in balneo Maris, et iterum refunde, et separa. Atq; hoc vicissim eo vsq;

*Balneum Maris
vel Mariae.*

eo vsq; reïtera, donec in fundo quoddam oleagine-
um reperiatur, ex Auro quidem coloris brunati, si-
ue purpurei, ex Argento Cœlestini et Lazurini: ex
ferro rubei, cum obscuritate: ex Mercurio, penitus
albi: ex Saturno, plumbei, liuidiue: ex Cupro, planè
viridis: ex Stanno, crocei. Quamuis autem nō om-
nia metalla æquè facile in oleum redigantur, nisi pri-
us fuerint præparata: Mercurius siquidem sublimã-
dus est: Plumbum calcinandum: Venus siue Cuprũ
in flores æris conuertendum: Ferrum in crocum ru-
beum: et Stannum reuerberandum: Argentum ta-
men et Aurum facilem admittunt tractationem.

Postquã verò metalla in oleum, inq; liquidam sub-
stantiam reducta sunt, et hoc pacto præparata ad
separationem elementorum, quæ in forma metallis-
ca fieri non poterat: Quælibet siquidem res præpa-
randa primùm est, ad finem intentum: Tunc tandẽ
ad marcã vnã huius olei, appone marcas duas
nouæ aquæ fortis, qua non es vsus, et reconde in vs-
tro bono in fimum equinum, mensem vnum: post
distilla igne lento, ita vt materia in fundo coagule-
tur. Eam verò aquam fortem, quæ hac distillatio-
ne per alembicum transiit, distilla per balneum: Et
sic habebis duo elementa coniunctim, in eo quod
mansit in fundo in balneo: Et vnum seorsim, quod

*Colores oleorum
metallorum.*

*Præparatio metal-
lorum.*

E ñ

mansit

*Elementorum di-
uersa in diuersis
metallis ratio.*

*Elementum sub-
stantiale semper in
fundo remanet.*

*Aër duplex, vo-
latilis, & fixus.*

manſit coagulatum in igne lento. Non tamen ea-
dem in omni metallo eodem modo ſe habent elemē-
ta. Nam ab Auro, in Balneo remanſit elementum
terræ, et aquæ: (Aëris eſt in omnibus tribus) Et e-
lementum ignis remanet in fundo, eam ob cauſam,
quía Subſtantia et Tangibilitas Auri, ex igne eſt
coagulata, Ergo ſubſtantia continetur in ſubſtantia
ali. Ab Argento manebit in fundo elemētum aquæ:
in balneo verò manet elemētum terræ, et ignis: Cu-
ius ratio eſt, quòd Subſtantia et Corporalitas Ar-
genti, quæ fixa eſt, et eleuari nequit, ex frigido et
humido conſtat. Item ex Mercurio, ignis remanet
in fundo, Terræ autem et Aquæ elementum in bal-
neo reſidebunt. De plumbo, elementum terræ in fun-
do: ignis et aquæ in balneo habentur. De Stanno,
aër coagulatur in fundo, et eleuantur ab eo ignis,
terra, et aqua. Atq; hoc notandum eſt, quòd in Stā-
no, Aër præbet corpus, et præter Stannum in nullo
metallo: quamvis autem quædam aëris pars, vnà e-
leuetur, et cum alijs tribus elementis inſeparabiliter
in commixtione maneat: non tamen eſt aër corpo-
ralis, ſed aër volatilis, qui non eſt ſeparandus. Po-
ſtremo, illa Remanentia, id eſt, corporale elemētū
in fundo coagulatum, cum recēti aqua forti in bal-
neo, in oleum reducendum eſt, Et ſic erit illud ele-
mentum

mentum absolutum et perfectum, quod reponere separatim ad partem. Alia item quæ in Balneo sunt, hoc modo separa. Impone in arenam, pelle lento igne, tunc primum ascendet aqua, postea ignis, quod ex colore cognoscitur: Si duo hæc ibi relicta erant. Si verò elementum Aquæ et Terræ fuerant, transit utique aqua primum, postea terra sequitur. Atqui si terræ et ignis fuissent, transibit primum ignis, postea terra. Verum si aqua, ignis, et terra, coniuncta fuissent, primum aqua ascendit, postea ignis, novissimè terra. Atque sic quodlibet elementum in suo peculiari vitro seponere poteris, in sua propria natura. Ut exempli gratia, ex auro, unum calidum et sic, *Ignem.* cum, sine omni alia proprietate: Similiter etiam aliud frigidum et humidum: et tertium frigidum et sic, *Aquam.* cum. Idem de reliquis sentiendum. Cæterum scire conuenit, id, quod corrosiuum elementis ex aqua *Terram.* fortè adest, ab eisdem detrahi debere, ea ratione, quã de Quinta essentia tradidimus. *Corrosiuæ separationis.*

CAPVT II,

De Separatione Elementorum ex Marchasitis.

QUemadmodum autem diximus de Separatione Elementorum in Metallis, ita sequitur ut de Marchasitarum quoque separatione dicamus, quæ
 E in in hunc

in hunc modum se habet.

Recipe Marchasitarum quicquid volueris, Vismutum, Talkum, Koboletum seu Cachimiã, Granatos, et quicquid horum generum est, libræ vnus ponderis: cui adiunge tantundem Salis petræ, conterere et mole subtiliter inuicem, postea adure in cucurbita vitrea per alembicum. Aquam quæ transiuerit, obserua: quod verò in fundo remanet, redige in puluerem, et pone in aquam fortem ad soluendum. Postea affunde ei aquam prius collectam, et distilla omnia, vsq; dum vertantur in oleum, sicut de Metallis dictum est. Eodem autem processu vttere in separandis elementis ab inuicem. Marchasita namq; Aurea, correspondet auro in similitudine, Vismutum, id est, Argentea Marchasita, Stanno et Plumbum. Cinetus Cupro, Talkum Stanno, Koboletum Ferro. Et sic sufficit de separatione Marchasitarum omnium in genere.

CAPVT III.

De separatione Elementorum in Lapidibus.

Iam de separationibus in Lapidibus et Gemmis dicendum est, quarum modus talis est. Recipe lapidem optimè in puluerem redactum, cui adde duplum eius, Sulphuris viui, factaq; optima eorum commistione,

missione, pone in Crucibulo optimè lutato in Atha-
nor, ad quatuor horas, vt sulphur totum combura-
tur: quod remanet ablue diligenter à fœcibus et sul-
phure, et exicca. Quo factò hanc quocq; calcem la-
pidis pone in aquam fortem, et procede cum ea ad
normam in metallis datam. Correspondēt autem la-
pides metallis hoc modo. Puræ gemmæ quæ neq;
albæ, neq; liuidæ sunt, comparantur Soli siue auro:
Albæ, liuidæ, Lazurij coloris vel Cœlestini, Lunæ
siue argento. Communes autem lapides alijs metal-
lis comparantur, vt Alabastrum Plumbo: Marmor
Ferro: * Silex niueus, Stanno: * Anatron, vel fluo: * *Kisling.*
res, Mercurio etc. * *Dust.*

CAPVT III.

De separatione Elementorum ex Oleagineis.

Sequitur separatio Oleagineorum, qualia sunt
omnia Olea, Arbores, Radices, Semina, Fru-
ctus: et similia, in quibus est quædam naturalis ad-
vrendum dispositio. Horum separandi ratio duplex
est, vna in corporibus oleagineis: Altera in Puris
oleis.

In corporibus Oleagineis modus est hic.

Recipe corpus, quod lima, vel serra, vel torno, re-
duc in puluerem, vel floccos subtilissimos, liga in li-
neum

neum panniculum, et impone in fimum equinum tãto temporis spacio, donec totum putrescat. Aliud nanq; alio citius putrescit. Putrefacto verò superfunde in vitream cucurbitam commune vinum ardens, quod quatuor digitis super materiam enatet: et distilla per arenã quicquid transire poterit. Omnia enim elementa, præter terram, transeunt: quæ etsi ex coloribus discernenda sunt, tamen initio vinum ardens transire permittas: et tunc sequetur primum aër: postea aqua: ultimo ignis: manebit verò terra in fundo.

Pura autem olea, nulla indigent putrefactione, sed absq; additione distillantur, et ipsi colores differentiationem Elementorum indicant, sicut de alijs diximus.

CAPVT V.

De separatione Elementorum ex Resinis.

Idem autem quod de oleis puris dictum est, etiam de resinis, quæ in liquida forma sunt, quales sunt Pix, Resina, Terpentina, Gummi, et similia, sentiendum est. Quæ verò corporales resinæ sunt, vt sulphur, ea præparationem præmitti requirunt, in hunc modum.

Sulphur. Recipe Sulphur puluerisatum, decoque cum duplo eius olei lini, vt Epatis formam seu colorem induat,

per balneum ab inuicem, et exhibet aqua, ignis manebit in fundo cucurbitæ. Eadem Tartari quoque, et Salsum ratio est. Quamuis plures adhuc sint horum liquorum separationes, quas de Transmutationibus clarius explicamus: cum hic sufficiat admonuisse, In Corrosiuis, plura Elementa Terræ inesse, ut in *NOTA.* Cineribus: eorumque separationem, uti nunc ostendimus, per Sublimationem faciendam esse.

CAPVT IX.

*De separationibus Elementorum, ex Vitris,
& vitreis corporibus.*

QUod autem superius de Marchasitarum et Gemmarum separationem dictum est à nobis, idem etiam de Vitris intelligi debet: ea scilicet primum cum Sulphure, sicut gemmas, calcinandas, lauandas, et exiccandas esse: postea cum Sale nitri, sicut Marchasitas: deinde immittenda sunt in aquam fortem, et procedendum iuxta ordinem ab initio expositum. Cognoscentur autem eorum quoque elementa ex coloribus in distillatione, prout ad visum apparuerint. Et hæc de his dixisse sufficiat.

CAPVT X.

*De separatione Elementorum in ijs
quæ fixa sunt.*

F in

Elementorum in Fixis separatio, fit per sublimationem, vti de Salibus et Liquoribus dictum est, hoc tamen obseruato discrimine, quod hæc initio cum nitro calcinanda sunt, et tandem facienda sublimatio est. Etsi autem plurima sunt, quorum singulatim hic non meminimus, tamen omnium rerum separationes, his decem modis absoluuntur.

CAPVT XI.

De separatione Elementorum purorum.

Non mundi simplicia elementa, sed ex corporibus separata (vt expositum est) intellige.

DE Separationibus autem simplicium, aut purorum Elementorum, Ignis videlicet, in forma et dispositione Ignis, Aëris, in forma et dispositione aëris, Aquæ similiter, et Terræ, vti sunt secundum suas formas, amplius in sequentibus dicemus. Ac primum quidem *De Igne.*

IGnem igitur quatuor in se comprehendere elementa, hoc pacto comperies: Cum ignis fortissimè ardescit et scintillat, conclude eum in receptaculum optimè sigillatum, et per mensem vnum digere in fumo equino, habebisq; quatuor inuicem elementa cōiuncta. Distilla ergo per balneū, et exibit, statim aperto vase, in subiectū receptaculū spiritus vaporosus, qui est aër; reliquum, per balneum continuata distillatione,

Iatione, exudabit Aquam, deinde per Cíneres, Ignē: Terra in imo fundo remanente. Quæ autem horum Elementorum vires sint, et cur hoc à nobis modo descripta sint, alijs in libris explicabimus.

De Aëre.

SIC Aër quoq; in vitrum concludendus est, et clauso sigillo Hermetis vitro, totam æstatem digere ad radios Solis, et sic distillabitur in seipso Aër, et in quiddam aquosum permutabitur, quin etiam quod diutius steterit, eò plus augmentabitur. Hanc deinde quantitatem sic separa. Putrificetur mensem vnũ, in fimo equino: postea per balneum procede, vt de Igne dictum est. De huius Aëris virtutib; alibi plura scribuntur.

De Aqua.

REpletam Aqua Phiolam vsq; ad summum, nullo relicto vacuo, sigillo Hermetis claude, et mensem vnum in arena calida digere, vt quotidie æqualem calorem habeat tantum, vt bulliret, nisi ob plenitudinem vasis impediretur. Transacto verò mense, iterum putrificetur mensem vnum: post aperí, et distilla per alembicum cum triplici naso, siue canali, et diuidentur tria elementa ab inuicem, quartum verò, Terra scilicet, in imo residebit, Huius natura multis in rebus efficacissima est.

De Terz

De Terra.

Idem est Terræ, qui Aquæ processus, præterq̃ q̃ distillatio, sicut in Igne, ita facienda est, et eodem ordine procedendum.

Memineris autem multis de causis huiusmodi Elementorum separationem nos posuisse, quæ non modo in Philosophia, verum etiã in Medicinã ap̃ primè utilis est, et necessaria. De separationibus itaq̃ Elementorum hæc scripsisse nos, sufficit: nam, quamvis multò etiã plura, et fusiùs scribi possunt: necessarium tamen non est id laboris suscipere.

Porro, quia illa à nobis proposita, Puræ ab Impuro separatio, per eam solam rationem fit, quam de Archanis et Auro potabili exponimus: ideo nulla hoc loco eius mentio facienda est. Et quamvis principium huius processus, non consonet cum processu Archanorum et Magisteriorum, finaliter tamen eadem illa præparationis via, cum hac separationum Elementorum ratione, pariter assumenda habendaq̃ est. In hac enim Elementa primum separantur, deinde verò vnumquodq̃ in seipso purificatur à sua impuritate quam habet, ne ex ea quicq̃

impedimenti præter rationem accidat,
quod aliàs fieri posset.

Archido

duat, quod comminutum putrefac in vesica in fimo equino quatuor hebdomadarum spacio, post distilla per alembicum, ad lentum ignem carbonum: Ascendetq; primum aer et aqua, distincto colore pallido. Postea auge ignem, et transibit ignis. In fundo verò terra manet. Colores verò puri manifestè apparebunt. Aeris, croceus cum pallore, Aquæ, albus spissus, instar lactis grossioris, neq; alteri quàm lacti grosso comparabilis. Ignis, instar Rubini scintillans, cum omnibus signis igneis. Terra verò nigra et adusta. Vt autem hic Elementa distincta sunt, ita vnumquodq; eorum perfectum est, in sua elementalī cōplexiōe, et intermixtū, vt cōmemorauimus.

CAPVT VI.

De separatione elementorum in Herbis.

IN Herbis verò frigidæ naturæ, plurimum aquæ reperitur. In Aëreis autem, elementum aeris alia exuperat: idemq; de Igne dicendum, in Igneis. Harum autem separationes talī fiunt modo.

Recipe Saluiam, contunde, et putrifica, sicut de Oleagineis dictum est, post distilla per ventrem equi. Ascendit autem primum Ignis elementum tantū diu, donec color, et grossities aquæ mutantur: tandem subsequitur terra: pars verò eius quæ fixa est

F

in fun-

in fundo deorsum manet. Hanc aquam digere in Sole per sex dies, postea pone in balneum, exhibitq; primò elementum aquæ in parua quantitate, quod gustu deprehenditur: tandem elementum ignis subsequitur, donec iterum gustus alteretur: vltimò pars terræ ascendit, et quidem exigua, maior verò in fundo reperietur: Ipse autem Aër omnibus permixtus erit. Eadem quoq; Aërearum herbarum, Aquaticarumq; ratio est: in quibus præcedit Aër, postea Aqua, vltimò Ignis sequitur, eodem modo procedendo, vt de Saluia dictum est.

CAPVT VII.

De separatione Elementorum in Carnibus.

EAdem quoq; ratione Separatio in Carnibus, et omnibus quæ habentia sanguinem viuunt, intelligenda est: eius scilicet elementi plurimum finaliter in quolibet animali reperiri, quod eius animalis maximè corporale elementum est. Sic in Piscibus principale elementum est aqua: in Vermibus, Ignis: in Comestibilibus animalibus aër, quemadmodum de generationibus animalium diximus. Separatio autè horum hæc est, vt in Piscibus.

Recipe eos, et postquam optimè putrificaueris, d. stilla per ventrem equi, et ascendet aqua: Postea iterum

Iterum putrifica amplius, et distilla per ventrem e-
 qui, iterumq; ascendet aqua: huiusmodi putrificas-
 tionem reïtera, donec nulla amplius aqua ascendat.
 Tunc reliquum distilla per arenam, eleuabiturq; Ig-
 nis in forma olei, et Terra in fundo residebit. Hoc
 modo tota piscis substantia resoluitur in elementa.
 Pinguedinis etiam et medullæ omnis, per putrefac-
 tionem sua elementa separantur. Eademq; vermiũ
 ratio est, hoc excepto, quod minus aquæ, et plus ig-
 nis habent, nisi sint vermes aquatici. In huiusmodi
 autem distillationibus multa offeruntur, quæ ad-
 miranda sunt magis quàm commemoranda. Itidem
 autem etiam Comestibilem animalium, quorũ car-
 nibus pascimur, vnum quodq; sua elementa mani-
 festat.

CAPVT VIII.

De separatione Elementorum in Vndosis.

Restat de Separatione vndosorum, vel succo-
 rum dicere, vel eorum, quæ in huius generis
 differentiã cadunt, vt sunt Vrina, Stercus, aqua, etc.
 De his igitur sic accipe.

Recipe Vrinam, distilla totam per alembicum,
 et transibunt aëris, aquæ, et terræ elementa, ignis ve-
 rò remanet in fundo. Postea recipe, et cõfunde om-

F ñ

nia simul

36. *ARCHIDOXIS THEOPHR. LIB. II.*

nia simul inuicem, et distilla quater. Hac via in quarta distillatione, primum ascendit aqua, postea aër, postremo ignis, terra in fundo remanente. Accipe aërem et ignem in singulare vitrum simul, sine stare in frigido, et ponet Cristallos, tanquam Styrias, qui sunt elementum ignis. Quanquam aliquando etiam inter distillandum ponuntur Cristalli, tamen interdum etiam in frigore.

Aquam à suis elementis separandi modus.

Decoque eam sub alembico per ventrem equi, et terra residebit in fundo: quod verò distillatum est, putrifica usque ad suum tempus, post distilla per balneum: et exhibit primum aqua, postea ignis.

Stercora, Vitriolum, Tartarum, & quicquid est ex succis, ut Alumen, Sal, & id genus alia omnia, separandi modus.

Distilla ex eis quicquid potes per Cineres, et ascendit aër et aqua, postea distilla per ignem, et exhibit ignis, terra manet in imo. Sed quamvis hic quatuor elementa separata sint, remanent adhuc nihilominus quatuor elementa occulta in terra, tanquam essent fixa. Ut in Vitriolo remanet caput mortuum, quod sublimatum cum Sale armoniaco, resoluetur in oleum, in quo est aqua et ignis: Terra verò substantialis deorsum iacet. Separa duo hæc elementa per balneum

NOTA De Capite mortuo.

Sal armoniacum.

ARCHIDOXIS EX
THEOPHRASTIA PARACEL-
SI MAGNI:

LIBER TERTIVS.

De Quinta Essentia.

POST QVAM itaq; Quintæ Es-
sentia mentionem fecimus, quæ re-
bus omnibus inest, consentaneum
rationi videtur, primū, quid Quin-
ta essentia sit, definire. Est ergo
Quinta essentia, * Materia, corpo-
raliter extracta ex omnibus vegetabilibus, plātisq;
et ex omnibus his in quibus vita est; separata ab om-
ni impuritate et mortali corruptione: subtiliter ad
summam puritatem perducta: et ab omnibus Elemē-
tis seiuncta, et exempta. Hinc sanè constat nihil ali-
ud esse Quintam essentiam, quàm ipsam rei cuiusli-
bet Naturam, Potentiam, Virtutem, et Medicinā
in re illa existentem: exutam hospitio, et absq; alie-
ni corporis admixtione contētā: Esse deniq; Co-
lorem, Vitam, et Proprietatem rei: Esse præterea
Spiritus, similem spiritui vitæ in homine, hoc ex-
cepto, quòd spiritus vitæ in rebus cæteris permanet
durabilis

THEORICA.

Definitio Q. E.

* Substantia cor-
porea.

Explicatio Quintæ
Essentiæ.

Spiritus vitæ

Homo. durabilis: in homine mortalis. Ex quo quidem sequitur, ex carne et sanguine humano, nullam posse Quintam essentiam elici: eò quòd spiritus vitæ, qui

Spiritus virtutū. idem spiritus virtutum est, moritur: et Vita in Animalibus est: quæ omnia cæteris in rebus non ita se habent.

Bruta. quanquæ etiam Animalia sensitiva Spiritum vitæ amittant, eo quòd penitus intereunt, nequæ amplius ullam præbeant Quintam essentiam. Quandoquidem Quinta essentia est ipse spiritus vitæ in rebus,

Insensata. qui quidem in sensibilibus animatis non potest ita elici, quemadmodum ex non sentientibus elicitur.

Melissa. Melissæ quippe spiritus vitæ, est ipsa eius Virtus, Potentia, et Medicína: quæ etiam cum decerpta vel euulsa fuerit, vitam, virtutemque suam in se retinet: eò quòd huiusmodi virtus, sit fixa quædam prædestinatio.

Prædestinatio fixa. Quapropter Quinta Essentia extrahi ab ea, et viua, sine destructiõe, conservari potest: tanquæ æternum quiddam iuxta suam prædestinationem.

Tacita obiectionis dilutio. Nequæ verò dubium est, quin, si possemus vitam cordis, æquè incorruptam extrahere, velut ex rebus insensatis possumus: sine morte, et sine morbis, in æternū nobis vivere liceret. Verum cum mortis subiecti simus, id nobis posse non datur.

Propositio. Cum itaque Quinta essentia sit ipsa rerū virtus: Quæ ratione Virtus et Medicína in rebus ipsis delitescat,

palam

palam ob oculos proponere, et explicare statuimus.

Vt igitur exemplo res pateat, Vinum et si insignem *Vinum.*

quandam Quintam essentiam contineat, per quam multas et admirabiles habet operationes: non tamē tanta virtutis aut operationis est quantitas, quanta est vini, vt patet de felle, quod immixtum aquæ, to- *Fel.*

tam reddit amaram, etiamsi mille modis quantitatem fellis aqua excedat. Quinetiam exiguum Cro- *Crocus.*

ci pondus, maximam aquæ vim tingit et colorat, quæ tamen non omnis, Crocus est. Sic etiam planē de Quinta essentia sentiendū est: Ipsam nimirum *Q.E. exigua in magno corpore.*

xiguum esse, et paucam, in arboribus, aut herbis, aut lapidibus, aut id genus alijs hospitantem: Reli- *NOTA.*

quum autem omne, merum esse corpus, ex quo separationes elementorum faciēdas docuimus. Neq; vero *Error quorundam, vt Raymundi, & eius sequacium.*

sentire debemus, Quintam essentiam esse quintū aliquid præter elementa, nam ea ipsa elementum est. Et quanquam cogitauerit quispiam non absurdē fortassis, ipsam esse quandam temperatam essentiā, non frigidam, non calidam, non humidam, non siccam: non tamen ita se res habet: Nihil enim omnino est, quod in temperamento consistat, aut temperatum sit, cuius ratione ab elementis exēptum sit: sed omnis Quinta essentia naturata est secundum rationem elementī. Habet enim Quinta essentia Auri,

G ij

naturam

44. *ARCHIDOXIS THEOPHR. LIB. III.*

⊙. *Ignis.*
 ∇. *Aqua.*
 ♄. *Terra.*
 ☿. *Aër.*

*Virtus curandi in
 q. e. vnde.*

naturam Ignis: Quinta essentia Argenti, naturam
 Aquæ: Quinta essentia Plumbi, Terræ naturam:
 Quinta essentia verò Mercurij, Aëris naturam.

Quòd autem omnia morborum genera curet Quin-
 ta essentia, non temperamenti ratione fit, sed suæ in-
 signis proprietatis quæ ipsi inest, summæq; puritas,
 quæ in ipsa reperitur: quarum auxilio, supra ad-
 mirationem, corpus in alterationem, et depurationem

Albugo. adducit: Veluti cum albuginis pelle detracta,
 quæ oculos excœcauerat, visus recipitur, et reuiu-
 scit. Ita etiam Quinta essentia vitam hominis depu-
 rat, et illuminat. Sed necq; omnis Quinta essentia, ei-
 usdem est rationis et naturæ, vt, cum plures fuerint
 Ignæ, eodem in gradu operationis consistere, pro-
 pter complexionem, censeatur. Prædestinatio nãq;
 et Dispositio Virtutes earum distinguunt. Atq; si

*Quinta essentia in-
 ter se differunt.*

Bruta. cuti Bruta, omnia quidem spiritum vitæ habent, nō
 omnia tamen eiusdem sunt virtutis, eò quòd omnia
 carne et sanguine constent, sed aliter hoc, atq; illud
 se habet in virtute, gustu etc. Itidem etiã est in quin-
 tis essentijs, quarum potentia, non simpliciter ex e-
 lementis est, sed ex proprietate, quæ est in elemen-
 to, vt de Generationibus rerum posuimus. Atq; ex
 eo est, Hanc quidem Quintam essentiam Stipticam
 esse; aliam verò Narcoticam; aliam Attractiuam; al-

*Qu. Es. generales
 differentia.*

liam Som;

liam Somniferam: Amaram aliam: aliam Dulcem: aliam Acidam, et aliam Stupefactiuam: etc. Hanc itē renouare corpus, et iuuentutem reddere: aliam autē conseruare ipsum in sanitate: Purgare aliam: aliam Constipare. Multæ præterea sunt virtutum differentia, quarum nos non omnium meminimus, quæ Medicis notæ sunt omnes. Quòd si itaq; separata fuerit Quinta essentia ab eo, quod non est Quinta essentia: tanquam anima à corpore: quid quæso morbi poterit ei resistere? Aut, si tam nobilis, tam pura, tantæq; virtutis natura assumpta fuerit: quid est, qd possit corpori nostro vitam eripere, præter solam prædestinatam mortem? quæ corpus animamq; in nobis separat, sicut de Vita et Morte scribimus.

Atq; illius etiam hoc loco meminimus, quemlibet morbum suam specialem quintam essentiam, singulariter requirere: quanq; facimus nos quarundam quintarum essentiarum mentionem, quæ omnibus morbis conueniunt, quod qua de causa fiat, suo dicetur loco.

Sic etiam dicimus amplius, In Auro Quintam essentiam esse exiguum quantitate: quod præter eā superest, esse corpus quoddam leprosum, cui nihil dulcedinis, nihil acidit inest: neq; virtus, neq; potentia vlla, nisi sola quatuor elementorum permixtio.

G iij

Atq;

*De Vita et Morte,
liber.*

NOTA.

*Quæ Elementorum
virtus in medi-
cina.*

Atq̃ hinc secretum naturæ in medicina manifestum fit, Elementa videlicet nihil in morbis posse dem̃pta quinta essentia, nihilq̃ agere, nisi calefacere, et frigefacere, sine virtute. Vt cū morbus est calidæ naturæ, frigidus expelli debet: sed non frigidus sine virtute, quemadmodum aqua gelida, aut frigida niue: quæ quamuis satis frigida sint, nulla tamen in eis est quinta essentia, quæ innatam habeat vim morbum hunc fugandi. Corpus igitur auri inutile plas-

NOTA.

*Quinta essentia pro
prietas.*

*Aurum, & Me-
talla.*

nè est: Solaq̃ in ipso existens quinta essentia, virtutem corpori, eiusq̃ elementis tribuit. Quod autem de Auro, idem de omnibus etiam alijs dicendum est: Solam quintam essentiam, quæ medetur et sanum reddit, tingere totum corpus, quemadmodum Sal iusculenta cibosq̃ condit et emendat. Quintæ igitur essentiæ est tingere, id est, colorem dare, quemadmodum et virtutem: Vnde si aurum colorem amiserit, quinta q̃q̃ essentia illi adempta fuerit: Sed etiam aliorum metallorum colore detracto, protis-

Lapides. nus ipsa quoq̃ natura decedit. Idem est de Lapidib-

Coralli. bus quoq̃ et Gemmis iudicium: vt Corallorū quinta essentia, est quædam pinguis rubedo: corpus ve-

Smaragdus. rò album: Smaragdus, est quidam succus viridis: corpus autem album. Eadem de cæteris quoq̃ lapidibus et gemmis est sententia, eas scilicet suos colores

amittere,

amittere, et in coloribus ipsis, omnem naturam, essentiam, et proprietates earum delitescere, quæ omnia in extractionibus ipsarum palam nostro visui se offerunt. Sed Herbarum quoque et Vegetabilium eadem, quam diximus, ratio est. Ex Carne autem et Sanguine licet nulla extrahitur Quinta essentia ob causam supra positam: attamen potest simile quiddam quintæ essentiæ ex ipsis elici. Ratio est, quia frustum carnis continet adhuc quandam in se vitam, eò quòd etiamnum caro est, habens omnem naturam et virtutem carnis, cuius causa vita etiamnum in ipsa est: non quidem vera illa vita, sed tamen præseruatiua usque ad corruptionis et putredinis terminum. Quare differentia hæc obseruanda est, quæ herbæ siccæ, aliæque eius generis carni assimilantur, ex quibus Spiritus ille virens, id est Vita, euauit et defecit: et tamen possunt eiusmodi res emortuæ in emortuam quintam essentiam deduci, sicut caro totam vim suam, à suo corpore dimittere, et in partem diuersam separare. Sic et Sanguis, et aridæ herbæ. Etsi autem non est hæc viuæ quinta essentia, est tamen indicio ad illam, tanquam mortua, quæ quibusdam virtutibus et operationibus sui indicium præbet. Metalla autem et Lapides, quia unicam essentiam et vitam habent, non moriuntur, sed quoadusque

Vegetabilia.
Caro & Sanguis.
Vita præseruatiua.
Herbæ siccæ.
Mortua Quinta essentia.
Metallorum & Lapidum vita unica.
 Metalla

Metalla et Gemmæ sunt, eouſq; æqualiter cum ipſis
vita perſeuerat. Quare perfectam quintam eſſenti-
am exhibent, quæ ab ipſis elici poteſt.

*Diverſitas extra-
hendi Q. E.* Iam verò de modis extrahendi quintam eſſenti-
am, dicendum eſt. Sunt enim plures modi. Quidã
per additiones extrahunt, vt per vinum ardens: aliĩ
per olea Baſamita: quidam per ſeparationes elemẽ-
torum; et per alias plures methodos, quarũ in præ-
ſentia nullam nos facimus mentionem, Cũ quinta
eſſentia nulla rerum alienarum ac inconuenientium
admixture, neq; additione, ſed ſolius elemẽti quin-

NOTA. tæ eſſentiæ extractione, elicienda ſit: et à corpore,
aliĩſq; etiã rebus quarum medio extracta eſt, ſepa-
randa. Plures igitur cũ ſint extrahendi viæ, vt
alia per ſublimationes, alia per calcinationes; alia p
aquam fortem, alia per corroſiua, alia per dulcia, a-
lia per acerbæ: per quæ omnia, cũ poſſit ipſius fi-
eri extractio, vnum hoc maxime omnium memi-

NOTA, & Erro- niſſe debemus, Omnia, quæcunq; ſunt quintæ eſ-
rem Lullij, & VI- ſentiæ admixta, neceſſitate ſeparationis ea requiren-
ſtadij, aliorumq; te inter ſeparandum, ea rurſum ab ipſa extrahi oport-
hos imitantium ob-
ſerua. tere, vt hoc modo quinta eſſentia ſola in ſeiſſa ma-
neat, pura, et nulla penitus extranea re infecta.

Corroſiuum. Difficile nanq; et propemodum incredibile eſt, ſine
corroſiuis poſſe ipſam ex metallis haberi, et præci-
puè ex

puè ex auro, quod nullo artificio perfici potest, nisi habeat in se corrosium, cuius auxilio quinta essentia et corpus ab inuicem separentur. Verùm hoc ipsium corrosium, sine omni noxa quintæ essentiæ ab ipsa separari auferriq; debet: sicut Sal, quod in aqua est, ab ipsa iterum extrahitur, ita vt planè infusa sit. Non tamen promiscuè omne corrosium conueniens huic operi est, propterea, quod nõ omne ab ipsa separari possit. Si namq; Vitriolum, aut Alumen cum aqua permixtum fuerit, non potest ita ab ea separari, quin acrimoniam quandam in ea relinquat: cuius causa est, quod ipsa quoq; Vitriolũ inquam et Alumen, aquea sunt. Duo itaq; similia conueniunt in vnum, quod fieri non debet. Quare *Regula.* obseruandum est, ne aquosum, aquoso: Oleagineum oleagíneo: aut Resinatum resinato adhibeatur in extrahenda quinta essentia, sed cõtrarium: Aquosum videlicet quintæ essentiæ oleagíneæ, vtí de metallis intelligendum est: Et Oleagíneũ aquosis quintis essentijs, quales sunt herbarum. Facta igitur ipsius quintæ essentiæ per corrosium extractione, separandum est tandem etiã corrosium illud ab ipsa, quod quidem optimè fiet, quũ Aqua et Oleum inuicem separabilia sint. At oleũ ab oleo, aut aqua ab aqua, sine mutua permixtione nõ separantur,

tantur, quod in quintis essentijs plurimum incom-
 modi afferre posset. Hac itaq; via et ratione, quin-
NOTA. ta essentia, pura, clara, et immaculata habebitur: cui
 deinceps quidpiam admiscendum est, vt habeat sub-
 * *nostrum.* stantiam in qua * corpus penetrare valeat. Subtili-
 tas nanq; et virtus ipsius animo satis comprehendi
 nequit, quemadmodum neq; originis eius principii
 um inueniri.

GRADVS Q.E. Iam verò multi quintæ essentiæ gradus nobis oc-
Opiatorum. currunt, Vna siquidem est contra febres, vt Opia;
Tartari. ta: alia contra Hyposarcham, vt Tartari quinta es-
Auri. sentia: Alia contra Apoplexiam, vt Auri: alia con-
Vitrioli. tra Epilepsiam, vt Vitrioli: Pluresq; item alij gra-
 dus et differentiæ, quarum numerus nō est, neq; ex-
Regula. perientia constat. Hinc itaq; obseruandum est, Cuiq;
 morbo suum verum inimicum esse supinducendum,
 Ita enim incredibile auxilium, naturæ ipsi præsta-
 tur, quod in sequentibus clarius explicabimus.
 Neq; verò eiusmodi gradus, quales simplicibus as-
 signantur in medicina, quintæ essentiæ tribuere pos-
 sumus, ob id, quòd quintæ essentiæ gradus, nullam
 cum gradibus simplicium habent similitudinem.
 Nam etsi gradus quintarum essentiarum ponendi
 sunt, excessus virtutis earum respectu, qua alia ex-
 cellit aliam: non utiq; secundum complexionem, ea-
 rum vna

rum vna altiori quàm altera gradu constituenda fuerit: vt existimet quis quintam essentiam Anthos, calidiorẽ quintã essentia Lauendulæ: aut quintam essentiam Cupri sicciorem quintã essentia Argenti. Cognoscendi sunt itaq; gradus ipsarum, ratione excellentioris virtutis, vt quum Antimonij quinta *Antimonium.* essentia, curet Lepram, Corallorum verò quinta *Coralli.* essentia pellat^a colicas torshiões: si quis inter has duas, *a Vergicht.* (quæ tamen in quinta essentia vnus sunt elementi) secundum gradus discernere velit, vtra earum melior sit, et excellentioris gradus: non aliud respondetur, nisi quintam essentiam Antimonij sublimiorem esse quintã essentia Corallorum, idq; ideo, quia Lepra maius est malum, quàm Colica et eius symptomata. Ex proprietate igitur, quam contra morbum habet, gradus quintæ essentiæ sumendus est, *Graduum ratio in Q. E.* Præterea autem etiam hoc modo, cum respectu Lepræ vna quintã essentia est fortior quàm alia. Quæ admodum Iuniperi quintã essentia depellit Leprã, similiter et quintã essentia Ambræ, et Antimonij, et Auri, eandem tollunt. Differentia tamen est inter istas quatuor, licet sint in eodem gradu curandi Lepram: quæ est huiusmodi. Quintã essentia Iuniperi *Q. E. Iuniperi.* curat eam et expellit, ex causa suæ insignis purificationis quam facit in sanguine, adimitq; illius venæ-

H ij

num,

num, vt agnosci nequeat: quare est in primo gradu.

Q. E. Ambra.

Quinta essentia Ambræ, adimit etiam venenum, et insuper purificat pulmonem et Cor, et membra leprosa: est itaq; in secundo gradu. Quinta essentia

Q. E. Antimonij.

Antimonij, facit vtranq; virtutem, et præterea purificat cutem et scabiem, et mirabiliter totum corpus calefacit: quapropter est in tertio gradu. Auri verò

Q. E. Auri.

quinta essentia, omnes prædictas virtutes operatur, et penitus radicē, omniaq; Lepre indicia tollit funditus, renouatq; naturam, sicut mel et cera abiectionis fauifœcibus purificantur: quantum igitur sibi gradum vendicat. Hunc in modum gradus quintarum essentiarum accipi possunt, discerniq; ab inuicem, cum vna præstet alteri. Porro Simplicium proprietates imprimis cognoscendæ sunt. Nam quæ est rei in simplici forma proprietas, eadem est etiam in quinta essentia, non modo non debilitata, verum etiam auctior, et efficacior.

Simplicium proprietates.

Q. E. membris appropriata.

Sunt autem et aliæ quintarum essentiarum differentie. Nam quædam epati conueniunt, et omnibus eius ægritudinibus resistunt: quædam capiti, quædam Cordi, quædam Renibus, quædam Pulmoni, quædam Spleni, et similiter aliæ alijs membris.

Quædam item alia ratione, vt in solo sanguine: quædam in solo phlegmate, quædam in sola melancholia, et quæ

lia, et quædam in sola cholera, operationes suas exercent: sicuti etiam aliâs, quædam in humoribus *Humoribus.* tantum, quædam in spiritu vitæ, alia in spiritu nutritiuo tantum, alia in carne, alia in medullis, quæ *Spiritus vitæ.* *Spiritus nutritiuus.* dam in ossibus, quædam in cartilaginibus, quædam in arterijs. Sunt præterea aliæ quæ vni duntaxat certæ ægritudini resistunt, alias verò nō attingunt, Vt contra Paralyfim, contra Caducum, contra contræcturam, contra Fluores, contra Hydropisim. Sunt deinde alia Narcotica, alia Anodina, alia Somnifera, alia Attractiua, alia Purgantia, quædā Mundificatiua, quædam Incarnatiua, quædam Confortatiua, quædam Regeneratiua, quædam Stupefactiua. Quædam verò sunt quæ laborant pro renouatione et restauratione, in alterando corpore, sanguine et carne: Alia pro conseruatione diuturnitatis vitæ, quædam pro retinenda et conseruanda iuuentute: In transmutatione quædam, alia in Incensione. Hoc quoq; obseruandum est, quibusdam inesse formam specificam: quibusdam appropriatam: nonnullis influentem, et quibusdam naturalem. Plures præterea sunt earum differentiæ quàm nos scribere possimus: neq; sane comprehendì possunt, earum mirabiles in medicina virtutes, quemadmodum quod diuersis sit vijs, vt aliqua quintarum essentiarum, centena-

H iij

rium

34. ARCHIDOXIS THEOPHR. LIB. III.

rium hominem similem reddat vigenario in potentia et robore fortitudinis. Quis verò est, qui tantum intellectu possit, ut origines et fontes earum scrutatus assequatur, aut videat ubi naturaliter prima materia assurgat? Solius certè summi Creatoris nostri ē, hæc facere, aut nō facere. Quis enim docebit nos,

Qu. E. Antimonij.

Melissæ.

qua virtute quinta Antimonij essentia, pilos defluere, nouosq; albiores renasci faciat? Melissæ verò quintum esse faciat, dentes excidere, vnguesq; digitorum: aliosq; denuo eorum loco regeneret? Qu. es.

Rebis. Rebis cutem auferat veterem, nouam inducat? aut
Chelidonia. unde qu. es. Chelidoniæ immutet et alteret corpus: tam exactè, atq; cum pictura nouis depingitur coloribus? Multa autem huius generis sunt alia, quæ nos missa facimus, peculiarem in suis ipsorum capitulis mentionem eorum facturis.

Quoniam igitur modo à tam præclara et sublimi Philosophia et Medicina abstinēbimus? quum ipsa natura tam mirabilia sui experimenta offerat, quibus aliæ facultates artium omnes carent, ac tantummodo in cauillatione ætatem et tempus omne conterunt. Quomodo non lætabimur videntes quintam

Karlina Chamele-
on albus.

Karlinae essentiam robur et vires ablatas ab hoc, alteri tribuere, qui ea scilicet vititur? Aut qua ratione nobis temperabimus, quin exultemus, quoties conspicimus

spicimus Auri quintam essentiam totum leprosum *Auri q. e. virtus.*
 immutare: et eluere, sicut intestina pecorum pro ma-
 cellis eluuntur: Cutem totam exuere, nouam indue-
 re: Organa vocis aperire, totam deniq; eius conple-
 xionem emundare et purificare, tanquam nunc de-
 nuo in mundum ex prima matrice prodiret?

Quamobrē animum nostrū ad inquirendam quin-
 tam Essentiæ praxim intendemus, Viam, metho-
 dumq; componentes, qua negociū hoc aggredi,
 atq; incipere oporteat. Diuidemus autem praxim
 totam in hæc genera, quorum primo loco sunt Me-
 tallā, Secundo Marchasitæ, Tercio Sales, Quarto
 Lapides et Gemmæ, Quinto Ardentēs, Sexto Cres-
 centes, Septimo Aromata, Octauo deniq; Come-
 stibilia et Potabilia. Quæ verò sub singulis com-
 prehenduntur generibus, ea omnia in genere decla-
 rabimus. Sed obseruandum est in praxi quintæ Es-
 sentiæ, Theorica et Naturalia cognosci oportere,
 non tamen amplius, quàm vt ex Theorica morbi
 natura cognoscatur, in Naturalibus autem rerū p-
 prietas consideretur et sciatur. Cæterum differunt
 inter se hæc, Quinta essentia, Aurum potabile, Ar-
 chanum, Magisterium, etc. Nam quinta essentia nō
 amplius reducitur in corpus suum: Aurum potabile
 le verò iterum in Metallicum corpus conuerti po-
 test. Ideoq;

*Capita Præceos
VIII.*

*Differentia summo-
rum graduum.*

56. *ARCHIDOXIS THEOPHR. LIB. III.*

test. Ideoq̃ præstantior est quintæ essentia virtus, quàm aliorum.

*Archana intelli-
gis.*

Cùm itaq̃ hoc modo de quinta Essentia loquimur, differentia nobis obseruanda est inter quintam essentiam, sciendumq̃ quid ipsa sit: de qua etiam si sufficenter iam dixerimus, tamen praxis ipsa nos alterius quoq̃ viæ seu methodi admonet, per quam æquè liceat Rationem Naturamq̃ quintæ essentia inuenire. Quamuis autem illud non instar quintæ essentia appareat, neq̃ ad formam ipsius conficiatur, neq̃ etiam in vno solum elemento consistat, quæ admodum ipsam quintam essentiam cōsistere oportet: Tamen existimare debemus quintas istarum rerum essentias, non plus, quàm vnā quintam essentiam esse, de quibus plura utiq̃ nobis scribenda essent, quā quæ de quinta essentia scripsimus, quod tamen hoc loco non faciemus, cū eius mentionem in Paramiris fecerimus. Eiusmodi autem Archana et mysteria naturæ et artis, perquam admirabilia sunt, et multæ incomprehensibiles viæ ad ea tendunt, summaq̃ animi vis et perspicacia requiritur. Horū Archanorum quatuor duntaxat mentionem faciemus, quorum primum est, Archanum Mercurij vitæ, Secundum Archanum primæ materiæ, Tertium Archanum Lapidis Philosophorum; quartum Archanum est

Archana IIII.

num est Tinctura. Ac licet istiusmodi Archanorū
 meminisse constet plus esse Angelicum, quàm hu-
 manum, non tamen expauescemus nec verebimur
 hæc naturæ vestigijs insisterendo perscrutari, cūm ra-
 tionī consonet, id quod ex natura est, naturaliter et-
 tiam posse intelligi. Vt igitur de Mercurio vitæ lo- *Mercurius vitæ.*
 quamur, dicimus eum non esse quintam essentiam,
 sed Archanum, idq; ideo, quod vsq; adeo multarū
 virium et efficaciarū sit: Ipse enim præseruat, ipse re-
 staurat, ipse regenerat, quemadmodum in Archanis
 de eo scribimus. Ita quoq; Prima materia, simili in *Prima materia.*
 forma non in viuentibus modò, verū etiam in mor-
 tuis corporibus operatur, supra quam naturale est:
 quod idem etiam Lapis Philosophorum facit, qui *Lapis Philosopho-*
 corpus tingit in sanitatem ex omnibus infirmitatis *rum.*
 bus, perinde vt metalla ab ipsorum impuritatibus, in
 perfectam puritatem tinguntur. Itidem ferè et Tin- *Tinctura.*
 ctura, quæ Lunam id est Argentum in Solem trans-
 mutat, æquè infirmitatem quoq; in sanitatem con-
 uertit. Sic etiam est de alijs, Magisterijs, Elixirijs,
 Auro potabili, quæ singula suis libellis annotabūt.

CAPVT I.

De extractione Quintæ Essentiæ

ex Metallis.

I

Vt autē

VT autem breui oratione concludam extractio-
nem quintæ essentia metallorum, cum pluri-
mi sint, qui nostra tempestate, multa in his experti
sunt, quamuis plurima eos fugerint, aliamq; viam
secuti fuerint: imprimis sciendum est, quintam esse
tiam et corpus metallorum, seorsum diuidi, ac vtraq;
liquida et potabilia esse, neq; inuicem confundi, sed
impurum corpus à quinta essentia in altum proijci,
sicut serum à lacte. Atq; ita duæ sunt humiditates ex
ipsis, quæ postea inuicem separandæ sunt. Humidi-
tas autem corporis, metallorum omnium, albū sem-
per colorem refert: at ipsa quinta essentia tincta est
eo * modo quē supra de septem metallis recitauim⁹.
Omnium autem metallorum idem est processus in
operando, hunc videlicet in modum.

Solue metallum in aquam, et abstrahere aquam per
alembicū in Balneo, * procede putrificando tam-
diu, donec vertatur in oleum, quod in phiala parua
distilla per Alembicum, manebitq; pars quædam me-
talli in fundo, quam conuerte rursus in oleum, et dis-
tilla per ascensum, tamdiu donec totum metallum
transeat per alembicū; postea recipe et pone per mē-
sem vnum ad putrefactionem, quo facto distilla to-
tum igne lento per alembicum, et primum ascendent
vapores, quos remoue: postea sequentur duo colo-
res densi,

res densi, albus vnus, alter ratione metalli coloratus et tinctus: qui per alembicum traducti, diuiduntur à se mutuo in Recipiēte, ita vt quinta essentia in fundo maneat, et color albus corporis supernatet. Hos igitur separa inuicem per trichorium, id est, separatorium vitreum in forma infundibuli, et recipe quintam essentiam in aliam phiolam, in quam infunde vinum ardens purificatum, quod tantisper quiescere finito, donec omnino acutum reddatur, tunc effunde à quinta essentia, et affunde ei nouum vinum ardens, quo cum procede sicut cum priore, donec nullam amplius acrimoniam senseris. Tunc affunde aquam bis distillatam, cum qua ablue vsq; ad suam dulcedinem, quo facto reconde, et sic habes quintam essentiam in promptu. Album illud reduc, et habes bis corpus album malleabile et metallicum, quod tamen non potest agnosci cuiusnam metalli generis sit. Sunt autem plures aliae extrahendi viae, quarum mentionem non facimus, ideo quod non habeamus pro quinta essentia illarum extractiones, sed potius pro transmutationibus, in quibus nullae extractiones sunt, neq; in usu habentur.

CAPVT II.

De extractione Quintae Essentiae
ex Marchasitis.

I ij

Sic plures etiam sunt modi extractionum quintæ essentia ex Marchasitis, quas non reputamus esse quintas essen: quamvis pluris ac maioris sint efficacia, quàm earum quintæ essen: sicut à nobis de Archanis, Magisterijs, et Elixirijs scriptum est: Noster autem modus extrahendi idem est in omnibus metallicis Marchasitis, qui est in metallis. Quod autem supra diximus summam rerum virtutem, quintam essentiam esse, nunc verò Archana ipsam excellere memoremus, causa est, quòd Archana continent in se omnes quintas essentias, ac insuper adeò subtiliantur, et acuuntur, ut ex illa subtilitate vim quandam maiorem ipsa quin: essen: concipiāt: præterea autem etiam multa appropriata et specifica ipsis insint. Processus autem praxeos in Marchasitis huiusmodi est.

Recipe Marchasitæ benè tritæ libram vnā: Aquæ corrodentis duas libras, misce simul in Pellicano, fac ut stet in digestionē per mēses duos vel tres, et vertetur totum in liquorem, quem totum distilla per ignem, et transibit in oleum: hoc totum simul putrifica in ventre equi per mensem vnum, postea distilla perinde ut in metallis. Transibunt itaq; duo colores, Albus vnus, alter quin: essen: Album relinque, nisi

que, nisi sit ex Vismuto aut Marchasita alba, tunc discerne duorum alborum spissitudinem, et recipe quod in fundo est: dulcora sicut de metallis dictum est, et sic extraxisti quin: ess: ex Marchasitis, absq; destructione virtutis et efficaciae earum.

CAPVT III.

*De extractione Quintæ Essentiæ
ex Salibus.*

HOc autem modo etiam ex Salibus quinta essentia extrahitur peculiari via, quæ virtutibus ipsorum nullo nocumento est, nihilq; destructionis affert. Recipe Sales, calcina optimè: si sunt volatiles, adure. post dissolue in aëre, et distilla in aquam per ascensum, quam putrefactam per mensem vnum, distilla per Balneum, et transibit aqua quædam dulcis, quam abijce: postquam nihil amplius distillabit, putrefac iterum mensem vnum, et distilla vt prius, quod reiterabis, donec nulla amplius dulcedo ex eo manabit, et sic habes quintam essentiam Salis in fundo, ex vna libra calcinati vel adusti Salis vix uncias duas. Huius Salis si est ex communi, uncia semis, plus quam libra semis condit in Cibarijs et iusculentis, quia sola pura quin: ess: adest, corpus verò per liquidam solutionem est detractum. Et sic

Alumina & Vitriola.

* *NOTA* hinc
quomodo calcinari
ea velit.

omnium Salium extrahuntur quin: es: ¶ Alumina autem et Vitrioli ratio talis est. Cum calcinantur per fluxum, ad quem etiam Salia reduci debent, pone post eorum calcinationem ad adustionem, et solutionem, iuxta modum dictae operationis, et cum resoluta fuerint, appone eis * aqua, quae ex ipsis per ascensum emissae est, et procede cum eis, sicut de Salibus memoratum est in hoc capitulo. Multa namque essentia eleuata est in humiditate, quae rursus in compositione et putrefactione residebit, et coniungetur in vnum.

CAPVT IIII.

De extractione Quintae Essentiae ex Lapidibus, Gemmis, & Margaritis.

VNus autem etiam in Lapidibus, Gemmis preciosis, et Margaritis extrahendae quintae es. modus est, isque excellens, magnae virtutis, et subtilis operationis. Parua tamen quantitas quintae es. elicitur ex gemmis, et quanto quaecumque lucidior, et subtilior, puriorque est, tanto minus praebet. Neque vero ex grossis lapidibus eius extractio facienda est, cum exiguae omnino virtutis sint. Operationis autem series haec est.

Recipe Lapides aut Margaritas, id est, perlas,
grosso

grosso modo tritas in fragmentis et non in puluere, quibus in vitrum impositis affunde acetum Radicis vel Radicatum, vt quinq; digitos supereminet, Digere mensem vnum in equino, donec totum in materiam liquidam vertatur, quam laua cum alio acetato radicato simul commiscendo, et acetum colore lapidis imbuet ac assumet, quod emitte in aliud vitrum, et affunde plus acetis, quod reitera, donec nullus vltra color exeat. Estq; iam tum quinta ess: in colore, et corpus deorsum relinquitur. Recipe itaq; colores, et exicca igne lento per euaporationem acetis, postea dulcifica abluendo cum aqua dulci, vt supra dictum est, donec dulcescat, post resolue puluerem super marmore, et habebis quintam ess. ex gemmis et Margaritis. Verum in Margaritis habes diligentem coloris rationem, emittunt enim lac quodam densum, corpus verò est arenosum et mucilaginosum: per hæc itaq; inuicem à se discernenda sunt. In Cristallis itidem per lotionem tota quinta essentia transit, et remanet viscosa quædam mucilago. Atq; his signis sufficientia extractionis cognoscit.

CAPVT V.

De extractione Quintæ Essentiæ
ex Ardentibus.

Quinta

Quintæ essentiæ extractio in ardentibus fit ex omnibus rebus quæ non comeduntur nec bibuntur, et ex sui natura, ardere et ignem præbere aptæ sunt. Horum in Substantia Corporali modus talis est.

Recipe ea, in minimum dissecta, et ollæ vitreatæ forti impone usq; ad summum, quam claude cooperculo cum luto sapientiæ, ne ullus spiritus exhalet, post colloca eam in medium ignis in circuitu dispositi, ut olla candeat obscura ignitione, stetq; ita viginti quatuor horas, quibus transactis extrahe ab igne, et putrefactione quatuor hebdomadarum completa, distilla totum per alembicum quicquid transire potest, quod ubi factum fuerit impone in ventrem equi, ad abstrahendam omnem humiditatem ab eo per distillationem, et rursus ad putrefactionem repone, donec nulla humiditas ultra exeat. atq; ita remanet in imo quinta essentia, eius rei quam recepisti. Hic est processus in omnibus habentibus in se Oleum, Resinam, picem, et similia, ut sunt Terpentina, Larix, Abies, Juniperus, Cupressus, etc. Item in omnibus seminibus, fructibus, et id genus alijs. Observa autem multis rationibus extrahi quintam essentiam ab his rebus, diversis ab hac nostra, ut sint bene odorata,

Distillatio per Descensum.

odoratæ, subtiles, puræ, et omnino tenuissimæ. Verum is modus non quintæ ess: extractio est, sed Magisterium eius rei, per quod pars quintæ essentia illi permixta transcendit: non tamē est absoluta quintæ ess: Nam arborum quinta ess: est quoddam humidum pingue, vt pix, et substantia densa, ideoq; non in forma Magisterij extrahenda est. Accedit etiam hoc, quod quinta essentia arboris Terpentinae vel Laricis, vulnera sanat: si verò vt dictum est, p Magisterium extrahitur, non sanat vulnera: neq; enim habet in se fundamētum quintæ essentia. Nam Magisteria in hoc à quinta essentia differunt, quod illa solummodo complexiōem et quatuor elementa sequuntur, quod in quinta essentia nō fit: Item quod illa suscipiunt quintam essentiam spiritualiter in se, et non materialiter in proprio esse, vt patet in capitulis suis.

*Magisteriorum et
Qu. E. differentia.*

CAPVT VI.

*De extractione Quintæ Essentia
ex Crescentibus.*

Crescentia sunt quæ depereunt et rursus repugnant, vt herbæ, et illis similia, quarum extractions quoq; sunt multiplices per alia et alia addita-
menta, cum oporteat absq; omni infectione aliarum
K additionū

66. *ARCHIDOXIS THEOPHRA: LIB. III.*

additionum eas fieri, vt maneat quinta ess: in ipsa-
rum Odore, colore, et gustu, scq̃ augeat in his et
non minuat, vt Muscus, Ambra, et Sibeta, quarum
si quinta essentia extrahatur, animaduertes corpus
foetere, et nullius momenti neq̃ in gustu, neq̃ in o-
dore, neq̃ in natura esse. Idem iudicandum est de
omnium aliarum rerum quintæ ess: extractione.

Quamuis Muscus, Ambra et Sibeta non ad præ-
sens hoc capitulum referantur, propterea quòd ea
specialiter describamus, et hic de Crescentibus dun-
taxat agamus, vt de Lilijis, Spica, Folio: Quorum
extractionis processus ita se habet.

Recipe Crescentes benè contusas, quas imposi-
tas ollæ in equino fimo quatuor hebdomadas dige-
re, et distilla per balneum, post rursus in equino o-
cto dies putrifica, et rursus per balneum distilla:
transcendet quinta essentia per Alembicum, et cor-
pus in fundo manet. Quòd si autem plus quintæ ess:
in fundo haberetur, perge putrificando et distillan-
do. Postea recipe aquam distillatam, et appone illi
rursus illud crescens, et per pellicanum digere sex
dies, et vertetur in colorem densum, quem cola, co-
latum distilla per balneum, et exhibet corpus, quinta
essentia verò in imo residebit, quam separa per tor-
cular retortæ à foecibus, et sine quintam ess: quatu-
or dies

or dies digerí, et erít in odore, succo, gustu, et virtute absoluta, cum substantia grossa.

CAPVT VII.

*De extractione Quintæ Essentiæ
ex Aromatibus.*

EX aromatibus quoq̃, vt Musco, Ambra, Sibeta, Camphora, et similibus, quintæ essentiæ extrahendæ via hæc est, Vt primùm quinta essentia earum in aliam formam recipiatur, et tandem iterũ ab ea forma separetur. In hac separatione enim ipsa quinta ess: inuenietur. Vt

oleum Amigdalarum in vitrum, cui admixta sint Aromata quæ voles, et digeratur ad Solem, donec veluti in vnã massã pastæ vertatur, post exprime à fœcibus. Et sic habes separatam quintam ess: à corpore, quam separabis ab oleo hoc pacto.

Recipe vinum rectificatum, et superfunde ei, digere sex dies, tandem distilla per Cíneres. Transcēdet vinum ardens, et quinta essentia cum ea, oleum verò purum manet in fundo, absq̃ omni remanentia quintæ essentiæ. Postremo vinum hoc ardens distilla per balneum, et manet quinta essentia in fundo in forma olei, separata ab omni admixto.

K ij

Caput

CAPVT VIII.

De extractione Quintæ essentiae à Comestibilibus, & Potabilibus.

EXtractio autem Quintæ essentiae ex Comestibilibus, eundem fit in finem, qui est rei ipsius, nutrire videlicet cum ea corpus, sicut cum carne. Comestibile nanq; quinta essentia optimum est nutrimentum. Quamuis autem reuera, nulla hîc quinta essentia separetur, quemadmodum supra commemoratum est, potest tamen quò ad ipsorum essentiam, ab eis Qu: E: separari in sua virtute, hoc modo.

Recipe Comestibile, et dissecâ minutim, quod impositum in cantarum obstrue optimè, et permittetres dies bullire, postea quod in Cantaro est colatum distilla per balneum, et transibit aquositas quædam, quæ cum transierit, manet Quinta essentia in fundo, quod omnium summum est nutrimentum, quæcunq; afferri in medium possunt, et respectu nutrimenti simile quintæ essentiae.

De potibus autem varia extrahendi ratio est, nonster autem modus, quem nos quintæ ess: loco habemus, est iste.

Recipe quod potabile est, impone cum sua tota substantia grossa in Pellicanum, digere mensem unum
in fimo

In fimo equino: Melius annum vnum vel plures:
 Et inuenies in Pellicano quiddam digestum, quod
 separa per Balneū, post per Cíneres, post per Ignē,
 et habebis tres quintas essentías. Nam omnibus po-
 tibus tres insunt quintæ es: multis de causis, quæ à
 nobis de generationibus eorum positæ sunt. Cumq̃
 tres dictæ Q. es: in diuersis vitris fuerint receptæ,
 posteriores duas amplius digere, et in Balneo ascē-
 det plus primæ qu: es: atq̃ hoc reïtera donec nulla
 amplius prima ascēdat, et erunt exactè satis sepatæ.

Quod autem adeò breuibus extractionem Quin *Epilogus.*
 tæ essentíæ ex omnibus rebus proposuerimus, nemo
 miretur manus nostræ et calami breuitatē, quia om-
 nia rectè sibi cōstant. Necq̃ verò adeò breue est hoc
 nostrum de Qu: es: scriptum: Labor, qui hoc ad
 negotiū requiritur, si opere ipso peragetur, ostē-
 det nostrí scriptí fundamentum exactè et clarè.

Multa enim de ea scribenda essent, quæ nobis tædi-
 osa sunt, quæq̃ nec meminimus. Operatio enim et
 exercitium omnia demonstrant. Virtutes verò earū
 quantæ sint, si, qua nos diximus, ea fuerint ratione
 preparatæ, in vltimo huius partis Archidoxis no-
 stræ libro declarabimus. Atq̃ ita Quintas rerum
 omnium essentías sufficienter enumerauimus: iam
 verò deinceps de alijs nostræ Archidoxis Institutis

*Priorum scripta de
Quinta Essentia.*

Viride æris.

Crocus Veneris.

Crocus martis.

Oleum martis.

onibus loquemur. Quamvis autem multi ante nos multa scripserunt, et quidem plena doctrinæ: tamen nulla eorum scripta pro Quinta essentia agnoscimus, cuius causa est, quam etiam à principio attulimus, et quemadmodum experti sumus, quod virtus de æris pro quin: ess: Veneris habitum est, quod non ita est, nam Crocus Veneris est ipsius quinta essentia: Flos æris est transmutatum quid cum substantia, purum et subtile simul mixtum, et ex omnibus Veneris complexionibus confectum, quare nullo modo quinta ess: potest esse. At Crocus Veneris est sicut nos docuimus vera qu: ess: est enim potabile, et est absq; corrosione, et permixtione, separatum à corpore, omnino subtile, et subtilius quam nos scribimus ob brevitatem orationis. Sic etiam Crocus Martis, et ferrugo Martis, pro quinta ipsius essentia reputata sunt, quod nec ipsum sic est. Sed Oleum Martis, ipsum est Crocus Martis. De pluribus autem horum generum loquimur De Transmutationibus nostræ philosophiæ. Sic itaq; de Quinta Essentia sentiendum est, nihil aliud esse quam separationem virtutum earum à corpore, in quibus omnis virtus, Medicina, et essentia delitescit, et continetur. Quid verò sit flos æris, aut flos martis, et alia huius generis plura, ea in Magisterijs comprehenduntur, quæ sequuntur.

sequuntur. Idem de alijs quoqꝫ, vt herbis, et alijs pluribus sentiendum est, quod de metallis. Quamuis autem multas et excellentes virtutes Quintarũ essentiarum proposuerimus, tamẽ exigua earum essentia et natura per nos monstrata est: Nam tantum Indicium dedimus, qua via ac modo intelligendæ sunt; et minimum quid de insignibus earum virtutibus meminimus, quò possemus ingentem potentiam cognoscere, quam præ manibus habemus, si ea vti sciremus. Hic simul intelligimus cur homo creatus sit, cur omnia in terris ipsi subiecta sint, nullũqꝫ malum, nullum etiã bonum sine causa esse, vti De natura rerum clarius à nobis dicitur. Ex hoc enim fundamento habetur fides in Creatorem, et eius erga nos pietatis tanqꝫ patris in suos filios. Quamobrem absqꝫ intermissione, nullius umbratiles pugnas et cauillationes sequemur, sed Naturæ et Artis vestigijs insistemus. In natura et secundum naturam viuemus, habitabimus, et orabimus vt per eam, etiã in æternitatem perueniamus: Eisqꝫ solis fidem adhibebimus, quæ ad sensum videmus sic se habere, nihil penitus assumentes, quod naturæ aut non conuenit, aut Naturæ non est.

Archido

ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARACEL- SI MAGNI.

LIBER QVARTVS.

De Archanis.

THEORICA.

*Archanum differt
à Qu. Ess.*

EPOSITA Igitur iam Quintæ
Essentiæ tractatione, de Archanis
scribere accingemur, cum eà pluris
æstimemus, quàm virtutes quintarum
essentiarum, considerantes lon-
go interuallo distare inuicem. Experientia siquidē
nobis indicium facit, virtusq; operandi efficax, vt qd-
nam, eorum melius, peiusue, aut vtra vtilior alia sit,
exactè cognoscere valeamus, possimusq; medicinā
inter hanc, et illam, discernere. Antiqui quidem, Ar-
chanum propter insignem suam efficaciam, quam
potentius ipsi exercet quæ adhuc in grossa substan-
tia sunt, ob suæ naturæ subtilitatem immensam, qua
supra miraculum naturaliter operari cognoscitur: in
quintarum essentiarum numero posuerunt. Verum
hæc eorum opinio tota erronea est, ex mera igno-
rantia varietatis operandi profecta, quod videlicet
nullam habuerint certam discernendi inter summos
gradus

*Opinio antiquorū
Erronea.*

*Operandi varie-
tas.*

gradus notitiam: sed omne in summo gradu positum, quintam essentiam arbitrarentur, Cum tamen non solum operandi modo in praxi: sed etiam Virtutis efficaciam in medicina plurimum differant.

Summorum graduum differentia unde.

Antequam igitur De Archanis dicamus, nominis ratio nobis est cognoscenda, Cur hoc Archanum sit, quandoquidem tam præclarum nomen habere oporteat, meritòq; habeat. Nominis igitur causa est: quod id solum Archanum est, quod incorporeum est, et immortale, vitæ cuiusdam perpetuæ, supra omnem naturæ intellectum, supraq; captum humani ingenij. Huius definitionis ratione, hæc quoq; Archana censenda sunt, quæ ad nostra corpora si conferantur, incorporea sunt, et multis modis excellentioris cuiusdam essentiae, quam nostra est: sicut album nigro collatum. Potentiam enim habent nos alterandi, mutandi, renouandi, et restaurandi, similem ferè Archanis Dei, secundum ipsorum iudiciũ. Quamvis autem in nostris hisce Archanis nulla sit æternitas, aut Simphonia Cœlestis: nostri tamẽ colatione verè cœlestia æstimari debent, quandoquidem, supra omnem humanæ rationis captum vitam nostram conseruant et protrahunt: mirabiliũq; suarum in nobis operationum manifesta indicia exhibent. Hoc itaq; nomen Archani, æque in medicina

Archanum quid.

Nominis ratio à Definitione ad definitum.

Virtus Archanorum.

Archanum nostrum respectu Cœlestis.

L

respectu

respectu corporum nostrorum æstímat, atq; Ar-
 chana Dei, nostrorum Archanorum collatione cen-
 sentur. Neq; enim veremur id Archanum dicere, qd
 supra nos est, quodq; potentiam in nos habet vitā
 nostram conseruandi, quemadmodum hæc Archana
Theologastrorum. na faciunt. Inutiles autem garritus istorum Dei ser-
 uulorum, qui non plus habent intellectus, quam cœ-
 cus quantum habet visus, nihil nos omnino moue-
 bunt. Est ergo, Archanum Dei, Archanum in sua
 essentia per se: Hoc alterum autem, Archanum Na-
 turæ, hoc est quod in natura est. Archanum nanq;
 est omnis virtus rerum, millecuplo ipsis rebus cras-
 sis melior, et perfectior, vt deposito omni metu au-
 daçter dicamus, Hoc est Archanum hominis, id est,
 tota sua efficacia et virtus, quam in æternum retinet,
 vt nos in alijs huius Archidoxes libris ponimus.

Archanum duplex

1. DEI.

2. Naturæ.

Archanū duplex.

Duplex igitur Archanum esse intelligendum est, v-
 num Perpetuum, alterum Pro perpetuo. Quod ver-
 rò est Pro perpetuo, æquè vt ipsum Perpetuum, ra-
 tione intentionis et prædestinatiōis suæ, æstímam⁹.

*Archana iiij. au-
thorico cognita.*

Hoc itaq; modo sentiendum est de hisce Archana-
 nis, quorum quatuor duntaxat nobis cognita sunt,
 nostra hac puerili ætate, de quibus quatuor, libellū
 hunc complere, et nobis satis laudabile et commo-
 dum memoriale facere, constituimus: Ne, si Deus al-
 tiſsimus,

Ratio scripti.

tilissimus, nostrum corpus humanum ex gratia sua ad annos senectutis peruenire concesserit, horum quatuor Archanorum immemores simus, neue nobis è Craneo nostro excidant, vt sensum nostrum in placida quiete, quam optime ducere valeamus. Speramus autem fideliter in Deo; neq; desperabimus vnquam, quin nobis, quum ipse quoq; humanitate assumpserit, his vti concedat, nostræq; spei compotes nos reddat. Hac itaq; spe suffulti, negocium aggrediemur, imprimis differentiam horum quatuor Archanorum, tam in operatione praxeos, quam in Artificio, et virtutibus eorum, obseruantes: ad qd cognitio Virtutis eorum requiritur, Est autem, vt vna conclusione dicamus, eorum hæc virtus, quod conseruant corpus in sanitate, expellunt infirmitates omnis generis, et perducunt corpus ad prædestinatam mortem, cuius nullus est terminus, nisi per defectum consumptionis, vti nos de Vita et Morte posuimus. Etsi autem hæc communis omnium Virtus est, multum tamen inter se differunt. Nullum enim Archanorum ad eandem formam et modum, qd alterum conficitur, neq; itidem suam virtutem perficit, sed suus cuiq; est modus et proprietas.

*Virtus archanorū
in genere.*

*Archanorum iij.
inter se differentia.*

Primum igitur Archanum est Materia prima: al-
terum Lapis Philosophorum, Tertium Mercurius

Nomina.

L ij

vita,

vítæ, Vltimum Tinctura: vtí nos ordine in praxi declarabimus. Híc verò mentionem faciemus proprijs etatum distinctarum horum quatuor Archanorum in ipsorum operationibus, initium à prima materia sumentes.

Materia prima.

* *quidnis produ-
cendi.*

Prima itaq; Materia suum respicit prædestinatũ, ad quod est prædestinata, penitus ab ipsa origine prima, vsq; ad vltimum finem. * Exempli gratia. Semen totam ex se herbam emittit, cum omnibus virtutibus eius nouis, cum absumptione omnis prijs oris essentia veteris, ita vt substantia vetus, vetus essentia, et vetus Natura nihil amplius operationis habeant. Idem dicimus de Prima Materia, nos videlicet ex Semine nasci, quemadmodum plantas aut vegetabilia in pratis, iuxta naturam crescentium.

Virtus prima materia.

Huiusmodi argumento Prima Materia in homine nouam introducit iuuentutem, cum consumptione senectutis, perinde vt nouam herbam, ex nouo semine, redeunte anno et æstate noua.

Lapis Philosophorum.

Lapis autem Philosophorum, quod est Secundum Archanum, Operationem suam alio modo et proprietate alia facit. Nam sicut Ignis immutat frigidam domum, excalesciens eam; et sicut emundans purificansq; maculatam Salamandræ cutem,

Virtus. puram et nitidam reddit; Ita Lapis Philosophorum, totum

totum corpus purificat, emundat ab omnibus sordibus, redditis omnibus iuuentutis nouæ viribus, quæ ad suam pristinam naturam reducit.

Mercurius vitæ, tertium scilicet Archanum, suæ *Mercurius vitæ.* operationis et proprietatis tale Argumentū habet, tanquam renouans aut renouatum quiddam: Vt sicut Halcyones, annuis conuersionibus sese renouant, veteresq; plumæ illis defluunt, ac nouæ succrescunt: Ita Mercurius vitæ, eicit, et defluere facit ex homine vngues, pilos, cutem veterem, et quicquid adest immunditiæ sordiumq; facitq; etiam vt noua succrescant omnia, et renouat corpus antiquum, sicut exemplo Halcyonum ostendimus.

At tinctura, quæ quarto loco inter Archana ponitur, assimilatur in proprietate operatiōis suæ, ipsi *Tinctura.* Rebis, quod sicut Argentum et cætera metalla in Solem conuertit: ita ipsa quoq; Tinctura, simili potentia corpus tingat, auferat eius imperfectam essentiam, eius ineptitudinem, eius grossitiem: et immutet omnia, in purissimam, nobilissimam, et stabilissimam, fixissimamq; substantiam.

Qui quæso fieri potest itaq; vt nos à tam nobilissima Medicina recedamus? aut etiam multò magis ab hac Philosophia? cuius nos potētiam, energiæq; facultatem videmus, quæ sola fidem nobis facit, ad

*Experientia mille
argumenta.**Sol, Luna, Terra,
Christo morienti
compassa:**Nascenti congra-
tulata.*

credendum vel inuitos nos impellens. Non enim cō-
sueuimus, credere, discere, aut sequi ea, quæ non per
experientiam, et verissimam praxim comprobari
queunt, de quo in his nostris Archanis non despe-
ramus. Ac nisi Domino Christo Dei filio, Sol et Lu-
na compassa fuissent, in cruce pendentī, cū amisso
lumine tenebris orbem terræ obumbrârunt: nisi tan-
to terræ motu adeò horrendum concussa terra fuisset:
nisi deniq; tanta signa et prodigia ipso nascente
ostensa visaq; fuissent: omnino in eum non credere-
mus. Sed hæc videre, et scire, naturaliter quodam-
modo declarant ipsum verè Deum esse, et humani-
tatem assumpsisse. Itidem etiā de his Archanis di-
cere possumus. quæ nobis credibilia facta sunt, tra-
huntq; nos et impellunt, vsq; ad extremum vitæ ter-
minum ea non intermittere, quin firmiter et assidue
ipsa pergrere, nullisq; cum interpolationib; ipsis in-
sistere, quibus neq; Ecclipsis, neq; lumē quicq; de-
trahit. Quapropter dictorum quatuor Archanorū
praxim et operationem in sequentibus explicare no-
bis animus est: ne quis error nobis ingruat fortuito
hac iuuenili nostra ætate: sed vt Spes, Vita, Gaudi-
umq; nostrum sit in Archanis: sicuti etiā æternum
Archanum nostrum in sua æterna vita sperat et eo
xulat.

De Archano Primæ Materiæ.

VT igitur de Prima materia clarè et exactè, vnus **THEORICA.**
 de originem ducat, quidue ipsa sit, diximus:
 ita hic sciendum planè est, Ipsam primam materiam *Prima materia in*
 non solum Hominem attingere, quasi in eum vnum *omnia se extendit.*
 definita sit: verùm etiam in omnes creaturas corpo-
 rales, id est, in omnia ea, quæcunq; ex seminibus o-
 riuntur et pullulant. Dubitauerit autem quispiam,
 an Prima materia virtutem suam in omni creato cor-
 pore, vtî nos ostendimus, perficiat? Vbi sciendum, *Virtus prima ma-*
 ipsam Arbores à putredine præseruare: Herbas à *teria.*
 siccitate et interitu: Metalla à rubigine et ærugine:
 perinde quælibet in ipsorum essentia et ratione: vtî
 hominem, atq; etiam bruta, de quibus omnibus idè
 est, quòad ipsam, iudiciũ. Sit nanq; arbor quæpi, *Arbores.*
 am in suum inclinata senium, quæ quotidie in putre-
 dinem et corruptiõem vltiorem procedet, ad eãq;
 apta fit: non tam ex inopia humiditatis, aut sui nutriti-
 onis, quàm solum ex vitio suæ ipsius impotentia, et de *Interitus ratio.*
 fectu in virtute propria: Hæc itaq; per suam primam
 materiam æquè renouari potest, sicut de pelle Sala-
 mandræ locuti sumus: rursumq; denuò ad suam pri-
 stinam senectutem pertingere, secundum suam præ-
 destinationem: atq; sic etiam ad tertiam, ad quartam,
 et plures

et plures item ætates, tantaq; virtus ipsi infundi potest, vt tandem longioris processu temporis, putres

Herba. do et corruptio eius renouetur. De Herbis quoq;, quarum annuæ duratiōis et senij prædestinatio est, neq; vltra durare possunt per se, idem sentiendū est: posse videlicet eas, per ipsarum primam materiam, à vera siccitate defendi, et ad viriditatem renouari, vt anno priore elapso, recentes viridesq; ad finem vsq; anni secundi perdurent, imò ad tertij, sexti, et

Bruta. plurium annorum. Sed Brutorum quoq; eadem ratio est: vt Ouem antiquam validis viribus restituere liceat in alteram senectam, vt cuiusq; iunioris ouis respondeat virtutibus in lactis, et velleris copia. Si

Homo. militer autem hominem quoq; ab vno ad alterum perducere senium possibile est, ea quam exposuimus ra-

Esse Primæ Materie, quid. tione. Sciendum autem imprimis est, quid sit Primæ Materia in suo esse: videlicet in creatis corporeis in-

Semen. sensatis, ipsa est earundem rerum semen: In Creatis

σπέρμα. corporeis sensatis verò, earundem rerum sperma.

Primæ materiæ duplex. Producentis & Productæ. Non tamen hoc ita accipiendum est, vt putet quis, eam primam materiam sumendam esse, ex qua creatum hoc natum est et succreuit: sed eam, quæ ex ipso iam adultiore producit et generatur. Ea quippe

Primæ materiæ virtus. Virtus Materiæ primæ est, vt Corpus quod ex ipsa natum est, in consumptionem venire non admittat, sed

tat, sed ipsum sufficienter nutriat, et omnia necessa-
 ria ei suppeditet. Mors enim non aliundè, quàm ex *Mors vnde.*
 destructione aut venenata infectiōe Spirituum Vi- *Spiritus vitalis*
 talium aduenit, qui ex spermate et semine nascuntur, *quid ex vnde.*
 et planè spermaticæ materiæ sunt. Quare ipsis hu-
 iusmodi auxilio succurri potest. Cum igitur Spiritus
 Vitalis tale habet adiumentum ipsi exhibitum,
 tunc noua in ipso ad sensum vis inest, prioris sene-
 ctæ renouatione facta, cuius multæ sunt causæ, qua-
 rum hic mentionem non facimus, cum eas in Philo-
 sophia nostra declarauerimus. Porro quamuis hic
 nihil de conseruatione arborum herbarumq; et his
 similibus dicatur, ideò quòd nostra intentio sit dun-
 taxat in medicinam humani corporis defixa: De ar-
 boribus verò et similibus De Transmutatiōibus lo-
 quamur: Tamen velut in parabola animaduerten-
 dum proponimus, Quintam essentiam seminis Vr- *Quinta essentia*
 ticæ, aut Lauendulæ. Si enim ipsa earum adultiorū *spermatis.*
 radices, irrigatæ, tinctæq; fuerint, annum secundū *Vrtica.*
 vti primum, durant: neq; putrescunt, ante terminū *Lauendula.*
 anni secundī vltimum. Sic etiam radicibus Cítonix *Citonia.*
 arboris, infusa, et irrigata seminum Cítoniorum
 P. Quinta essentia, Cítoniam arborem in secundū an-
 nū vsq; viridem conseruat, et folia, flores, fructusq;
 nouos producit: sicut item Quinta essentia Ceraso-
 M rum,

Cerasa. rum, in duplici senectâ, his vna æstate proferre *Cera*sa facit. Cerasorum nanq; prima senectus, æstatis priore parte media finitur, cuius posterior pars media, vti prior, altera earundem senectus est. Ita verò

Archanum sper-
matis.

non solum de Quinta essentia spermatis dicendum est: sed etiam de Archano eius, ex quo plura admiranda sanè proueniunt, ad eandem tamen rationem, quam in his indicauimus. Quod autem ad eius praxim, operandiq; modum declarandum attinet, imprimis dicimus, eundem in Hominibus et Pecoribus processum esse: deinde ex sola materia prima cõfici debere: Processus itaq; hic est.

PRAXIS. Recipe de prima Materia, in Flaccum: Digestione resoluta mensem vnum digere, cui tandem appone Additionem Monarchiæ æquali pondere: digere simul inuicem iterum mensem vnum, quo transacto, Recipe hanc materiam, et distilla per nasum pascensum. Quod enim transit, est Archanum primum primæ materiæ, de quo nos scripsimus. Nemo autem breuitatem hanc paucis comprehensæ methodi miretur, plurib; enim plures insunt vt plurimum errores.

De Archano Lapidis Philosophorum.

THEORICA.

Veterum lapis
ignotus.

Cum autem nos neq; Authores primi, Lapidis Philosophorum simus: neq; nouissimi eius cõplementum

plementum aut fundamentum habeamus, vt possimus de eo secundum ea sententiam dicere, quæ nos audire et legere contigit: ideo nullam eius certam notitiam habentes, neglecto eius processu, nostrum sequemur, quem nos exercitijs operationum nostrarum inuenimus. Vocamus autem Lapidem Philosophorum ideo, quod perinde, hic noster Corpus humanum tingat, sicuti ab illis de ipsorum Lapide scriptum est: non autem, quod iuxta processum eorum factus sit, aut fieri debeat, quem nos minime intelligimus neque agnoscimus. Quare in hac praxi, etiam modum operationis virtutis eius intactum relinqueamus: cum ab initio huius libelli ante dixerimus, qua vi et proprietate hic noster operetur. Huius namque ingressio, (vt de eo amplius loquamur) transsit et penetrat totum corpus, et omnia quæ in corpore sunt, ac penetrando restaurat ac renouat ea: non quod vetera demat, et in locum eorum noua substituat: neque quod, sicut prima materia, ita et hic sperma infundat: Sed quod vetera ita emundet, ita purificet: sicut Salamandræ cutis purgatur absque excoctatione exuuij, et absque putredine, manente semper eadem cute in sua essentia et forma. Hic igitur est lapis Philosophorum, qui Cor et omnia Principalia membra purificat, omnes item neruos, venas omnes,

Nominis ratio.

Virtus lapidis.

*Lapis definitio
ab effectu.*

nes, medullam omnem, et quicquid in toto corpore est: vt nulla vllius infirmitatis macula, nullum inquinamentum in eis reperiat. Fugat enim Podagram, Hidropem, Ictericam et cæteras passiones: et omnem quatuor humorum indispositam intemperiem emundat, ac si planè primæ eorum originis conformatæ et cœqualia sint. Vbi namq; ea fugantur omnia, quæ naturam destruere et euertere moliantur: ibi necessum est, omnem infirmitatem, omnemq; morbum hac renouatione fugari, quemadmodum vermes ignem fugiunt, eoq; depelluntur.

Sed quænam causa sit tantæ virtutis huius Lapidis, quæ tam varios et mirabiles morbos depellit, quæret quispiam. Non enim hæc facit ex complexione sua: non ex sua forma specifica: non ex proprietate sua: neq; ex alia quadam accidentali natura.

Virtus lapidis ex subtilitate artificij in conficiendo. Operatur autem talia et tanta, ex virtute subtilitatis praxeos, et artificij operationibus, quæ illi in cōficiendo adhibentur, primum in Præparationibus, Reuerberationibus, et Sublimationibus: postea in Digestionibus, Separationibus, et Distillationibus: Postremò in multiplicibus reductionum et Resolutionum reiterationibus. Hæc enim omnia Lapidem in hanc virtutem extollunt, exacuunt, et stabiliter confirmant, non quòd eam ab initio habuerit: sed quòd

quod ei nunc primum subtilitate artis tributa sit.

Huius autem exemplum à Melle sumi potest. Mel nanq; distillando eleuatum, omnia aqua fortis, omni *Mel distillatum.* corrosiuo, omni deniq; sublimato, acutius et mordacius est. Hæc autem proprietas non inest ipsi à natura sua, vt tam acutum, tamq; causticum sit, aut esse debeat: Sed venit ex ipsius Eleuatione, quæ Mel ipsum ita immutat, vt in Corrosiuum vertatur.

Tantò autem Archani Vis potentior est, quod etiam in progeniem, velut per traducem transfunditur: Vt eorum, qui eo vsi sunt, filij ab ipsis tandem *Lapis Virtus etiam in progeniem derivatur.* progeniti, adeò sani viuant, vt in ipsorum corporibus nulla infirmitas, nulla contrarietas, neq; quicq; horum simile oriri queat: Sed complexionem à natura adeò subtilem, adeoq; puram habeant, qua nobilior et generosior esse non possit. Medicina siquidem tam electa et tam excelsa, quæ corpus adeò potenter conseruat, purificat, et vsq; in incorruptibilem penè vitam perducit: non patitur ipsum obnoxium iniquationi aut corruptioni esse: sed ne id quidem, quod ex eo prouenit: verum in simili præstantia virtutis etiam prolem posteriorem, ad decimam vsq; progeniem viuere facit. Atq; sicut Lapis Philosophorum non vnum duntaxat pondus transmutat, sed transmutatum illud, plura alia pondera, et

M in horum

Luminis exemplū.

horum iterum vnumquodq; plura alia: vt propemodum ita omnino in infinitum extenderetur, sicut cū lumen vnum accendit aliud, et hoc item aliud atq; aliud. Itidem de hoc etiā nostro Lapide, quò ad sanitatem attinet, censendum est. Nam bonæ arboris est bonos fructus dare, vel bonum semen proferre. Virtus enim Lapidis Philosophorum, adeò varè et mirabiliter extollitur, vt nemo ingenio assequatur, quomodo naturaliter tantum exaltari possit. Ac nisi omnino certa indicia, oculis ipsis conspiciua, palam proposita haberentur, incredibile esset, tantas virtutes, Diuina excepta potentia, naturaliter posse effici. Virtus etenim eius de progenie in progeniem propagatur, et traducitur sine destructione: Gratia verò Diuina vno in corpore indiuiduo consistit, alijs autem iuxta eorum meritum, adimitur, aut confertur. Processum itaq; et methodum parandi Lapidem nostrum Philosophorum, hoc modo ponimus.

PRAXIS.

* *Signum Salis natri videbatur positum esse: quanquā incerto charactere.*

Ego potius Antimonij characterem fuisse auguror, ex quibusdam a uerbera eiusdem locis.

Recipe * et separa ab eo purum ab impuro, quo facto Reuerbera vsq; in albedinem, quam sublimam cum Sale armoniaco tantisper dum resoluatur. Hoc autem Calcina et resolue iterum: post in pellicanum conclude, et digere mensem vnum, vt coaguletur in corpus, quod nunquam exurit, neq; absumitur, sed manet

sed manet in eadem semper essentia inextināta.

Corpora quæ penetrat, Cineritj examen ferūt, neq; vlla in eis est fuga, neq; alteratio. Adimit omnē im- perfectam essentiam, tam in sensibilibus, quā in insensibilibus, vti iam commemorauimus. Quamuis verò nos paucis comprehenderimus, requirit tamen longi temporis laborem, cum multis circumstantijs, Artificemq; bene expertum laborum, et procul omni tadio diligentissimum.

De Archano Mercurij vitæ.

Sequitur vt de Archano Mercurij vitæ dicam⁹, **THEORICA.** cuius virtus etsi duo prædicta superet, non tamē ea est ex operis subtilitate, neq; ex artificio: sed ex ipso Mercurio vitæ, in quo tales et tantæ virtutes, ac effectus sunt adeò admirabiles, vt nullum omnino simplicium extet nobis cognitum, quod ei comparare possimus. Natura enim et proprietas ipsius, in *Virtus 5. vitæ quæ* nata ipsi est, non ex virtute Quintæ essentiae, neq; *& vnde.* elementorum: sed ex ea, quam ex prædestinatione habet, vt specifica, non solum transmutandi corpus humanum, aliaq; sensibilia: verum etiam renouandi metallorum pristinam essentiam, pariterq; vegetabilium. Nam Mercurius vitæ ferrum reducit in suā *Ferrum,* primam materiam, et perficit rursum in suam perfectam ma-

88. *ARCHIDOXIS THEOPHRA: LIB. IIII.*

Etiam materiam, ita vt iterum ferrum fiat. Itaq; reno-
Aurum. uat, et iterum perficit. Sic etiã Solẽ, id est aurũ reno-
 uat, reducens ipsum in eius primũ Mercuriũ et Tin-
 cturã: et digerit tãdem iterũ in aurũ, vt quale fuerat
 ante, tale nũc iterũ metallũ euadat. Neq; id in metal-
 lis solũ, sed in cæteris omnibus, et vegetabilib; quo-

Vegetabilia. q; efficit. Si enim eo radices eorũ irrigatæ fuerint,
 secundo florent, et fructificant: ita vt si Mercurius
 vitæ tunc eis adhibeatur, postquã priora semina de-
 ciderint, ampliũ iterum florescant, denuoq; fructi-

Animalia. ficient, non habita temporis ratione. Sed Animaliũ
 quoq; tam brutorum, quàm hominũ ratio eodem
 modo se habet. Nam vsu Mercurij vitæ singula eor-
 um membra renouantur, et iuuenescunt quæ sene-
 ctute consumpta fuerant: nouusq; eorum reuocatur
 naturæ cursus, noua consuetudo, ac omnes deniq;
 vires deperditæ pristino vigori restituuntur. Mul-

Vetula Anus. eri siquidem paulò vetustiori quàm sexagenariæ
 sua iterum redeunt, efflorescuntq; menstrua, itidem

Viet i senes. vt i iuenculæ eueniebat: Vietoq; et decrepito seni,
 sua vis genitiua, perinde ac in iuuentute fuerat, per-

*Proprietas virtu-
tis q. vitæ.* fecta restituitur. Virtus etenim et potentia Archæ-
 ni Mercurij vitæ, adeò potens, excellensq; in sua for-
 ma specifica, censenda est, vt Vetustum à Iuuenili
 separet inuicẽ, et renouet, multiplicetq; id, quod Iu-
 uenile est,

uenile est. Argumentum autem huius est, quod Iuuentus, roburq; et virtus Iuuenilis in senibus nō deficit, sed æquē Iuuenibus ac senibus inest: Verū corruptio illa, quæ vnā cum Iuuentute incrementa sua suscipit, adeo potens euadit, vt Iuuentutis studium, vigoremq; Iuuenilem adimat, quibus ademptis senectus præsens certò agnoscitur. Si itaq; corruptio hæc à Iuuentute separetur: erit utiq; Iuuentus iterū æquē vt ante manifesta, absq; inimicitia et contrarietate impedimenti. Indiciū verò capere licet ex corpore iacente, et putrido, cuius utiq; Quinta essentia non putrescit, sed est vegeta et inconsumpta, quæ tandem à Cadauere nonnunquam in Aërem, nonnunquam in Terram, aliās in Aquam etc. separatur, ita vt alium in locum deueniat. Nulli etenim Quintæ essentiæ inest corruptio vlla: quod planè admiratione dignum est, vt à nobis de Corruptione et Æternitate ponitur. Nam quemadmodum Rosa in fimo equino putrefacta, quamuis tota foetorem et putredinem redoleat: nihilominus tamen suam in se aut in fimo retinet Quintam essentiam, quæ tandem in separatiōe puri ab impuro viuida et sine omni macula emergit, corpore in foetidum ac putredauer abeunte: Itidem de Mercurio vitæ dicimus, ipsum corruptionem putridam separare, et ita potē

Corruptio Iuuentuti sociata.

Corpus putridum.

NOTA.

Lib: De Corruptione & Æternitate. Rosa.

ter in homine vim suam exercere, veluti cum ab integro ligno pars putrida amputatur. Abiecta autem et semota putredine, vegetatur iterum Quinta essentia, viuicq; perinde, vt in iuuentute fuerat viuida.

NOTA declaracionem Elegantem.

Non tamen ex dictis et experientia nostra opinetur quisquam, Mercurium vitæ nouam facere aut inducere Quintam essentiam: Sed solummodo, eā Quintam Essentiam, et spiritum iuuentutis, quæ ex suo vegeto robore declinauit: quæq; suppressa quamuis est, mortuaq; reputatur, inconsumpta tamen et inexinanita manet: facta puri ab impuro per Mercurium vitæ separatione, iterum reuiuiscere, et vitam iuuenem eadem pristina iuuetutis virtute ducere, qua

Halcyonès.

olim duxerat. Huius autem in exemplum Halcyonès produximus, quæ etiam mortuæ abiectis plumis renouantur, ob id, quod ipsarum Quinta essentia ab hospicio corporis earum nō recedit: Vnde sanè colligere datur, * Destructo per putredinem hospicio, Quintam essentiam in id transire, quod ipsa apprehendit, et in quo * consistit. Quare frequentissimè quamplurima admirandæ naturæ germīna in vegetabilibus reperiuntur, quæ non ex sui natura generantur, sed ex tali quopiam accidente, vtī nos ostendimus in ijs quæ de Generatiōibus scripsimus. Mul-

* per conuersionem simplicem.

* vel cui inhaeret.

NOTA, De Fi-

mo.

tiplez nanq; variaq; est in fimo, multarum diuersarum rerum

rum rerum in vnum cumulum coaceruatarū, ex herbis, radicibus, fructibus, aquis, et id genus alijs, putredo: Ex quo sequitur fertiles agros, prataq; pinguis per fimum reddit; non quod putredo hoc faciat: sed quod ipsa Quinta essentia, quæ in ipsis est, labitur in radices, easq; penetrat, et virtutem præbet vegetabili: Earum verò corpus, id est fimus, deperditur et in nihilum abit, ac substantia eius consumitur. Quapropter stercoreis etiam humani multæ sunt insignes virtutes, ob multarum nobilium essentiarū, in id ex cibis, potibusq; generosis delapsarum, commixtionem: de quo sanè miranda multum scribenda essent. Siquidem non essentiam, sed nutrimentū assumit corpus ex ea, quemadmodum de Nutrimeto scribimus: Ideoq; assimilamus, et proximo in gradu Mercurij vitæ ipsum collocamus, qui, vt supra dictum est, stupendas omnino virtutes perficit. Nā ungues digitorum abijcit, dentes extrudit veteres, canos radicibus extirpat, Iuuentutem corroborat, vsq; adeo vt corruptio et antiqua canities nullum possit sui habere vestigium, neq; reperiri aut videri in corpore queat, vsq; ad subsequenter alteram senectutem. Iam itaq; praxim exordiemur, et oratio-
Agrorum fertilitas.
Fimus humanus.
Virtutes Q. vitæ.
P R A X I S.
 nem nostram ad Alchimistas conuertemus, quibus non multa scribenda sunt, neq; pluribus concionandum est:

N ij

dum est:

dum est: Rudes autem et insipientes reprehensores
reſcimus, et hinc procul excludimus. Conficiendi
itaq; Mercurij vitæ ratio, hunc in modum se habet.

Recipe Mercurium Essensificatū, quem ab om-
nibus superfluitatibus eius separa, purum scilicet ab
impuro: tunc per sublimationem cum Antimonio
eleua, vt vtraq; pariter ascendant, et vniantur: quæ
tandem super porſido vel Marmore resolue, et co-
agula, idq; quarto etiam reïtera, Habebisq; Mercu-
rium vitæ, vtî nos declarauimus, quo in antiquis se-
nectutis nostræ diebus, tanquam Archano præstan-
tissimo nos solabimur.

De Archano Tincturæ.

THEORICA.

Tincturæ virtus.

Restat vt eadem ratione de Archano Tincturæ
etiam sermonem faciamus, Cuius virtus est au-
ferre omnem incompetentem senectam: omnem in-
firmitatem: omnia deniq; ea, quæcunq; sanitatē cor-
rumpunt, et eam euertere pugnant. Est itaq; Archana
num istud Tinctura, cuius, vt summatim dicam, mu-
nus et proprietas per quam operatur, ea est, vt sani-
tatem restituat, et sanum faciat, non eo, quæ de præ-
dictis tribus diximus, modo: sed quæadmodum no-
minis ipsius ratio indicat. Nam sicut Tinctura tin-
git bonum et malum, subtile et grossum, sic et hoc

Declaratio.

Nominis ratio.

Archana

Archanium in corpore vim suam exercet, qua ex ma-
 la et insalubri complexione, bonam et salubrem fa-
 cit complexionem: non secus atq; Tinctura, quæ ex
 Cupro Argentum facit, non separatione boni à ma-
 lo, sed simul bonum et malum tingendo, vt finaliter
 sibi inuicem per omnia æqualia sint. Eodem nanq;
 modo etiam nostra hæc Tinctura, corpora Hydro-
 pica et Ictérica, in sana corpora tingit, non originē
 Hydropis extirpando, neq; malum à bono separan-
 do: sed ipsum corpus bonum reddendo, quale vide-
 licet in optimo salubritatis suæ statu ipsum esse con-
 suevit. Quandoquidem et fimo putris, subtilitate
 operum et artis in Elixir redigi potest, quod omnē
 putredinem expellat: quamuis ab ipso non sit putre-
 do separata, sed tota eius substantia in aliam essentia-
 am et naturam conuersa et transmutata.
 Hæc itaq; de Tinctura hac tenenda est sententia, Ipsam
 absq; omni separatione mali à bono tingere
 corpus: similiter absq; omni extirpatione prioris es-
 sentia hominis, omnia * illa ipsa renouare. Vbi ob-
 seruandum est, corpus hoc modo tinctum, non am-
 plius similem priori vitam agere: sicut neq; metal-
 lum hoc in aliud tinctum, vt Ferrum in Cuprum,
 aut plumbū, vltra priorem suam naturam retinet,
 sed Tincturæ, Sic etiam natura Tinctorum corpo-

*Virtus Archani
Tinctura.*

*Tinctura non ex-
tirpat morbum, sed
tingit in sanitatem.*

Exemplū de fimo.

** quæ inerat ante
essentia ipsi.
Corpus tinctum dis-
similem priori vi-
uit vitam.*

Tincta corpora nobiliora non tinctis.

originis

Aurum ex ferro.

Tinctura operatio.

Tincturarum differentia.

Tinctura naturalis.

Tinctura artificialis.

Lapis Realgar.

*Tinctura Archani septemplex
bus Tincturis particularibus constat,
correspondentibus septem membris
principalibus.*

rum æstimanda est, quæ Tincturæ naturam in se recipiunt, non vitam priorem ex qua in hanc Tincta sunt: Quin imo multò nobilior, melius, et salubrior fit corpus et natura eorum, quàm vnquam ab initio natiuitatis in priore statu fuerat: perinde vt eius Aurum natura, quod ex Ferro factum est, vt de Transmutationibus ponitur, multò nobilior priore esse agnoscitur. Cùm igitur operatio Tincturæ sit permutare in melius ad similitudinem Tincturæ metallorū, (quod paucis admodum cognitū est) sequitur plures esse corporis tincturas, quemadmodum et metallorum sunt plures: Et sicut harum alia aliam superat virtute et bonitate, ita et in his corporum tincturis similem differentiam esse obseruandam. Sed est alia quoq; Tincturarum differentia, quædam enim à natura Tincturæ sunt, vt Crocus, Flos, Sulphur: quædam per artem in Tincturam rediguntur, Vt Lapis Realgar et similes: quod in hoc Archano obseruandum omnino est, cùm in hoc magna constet principij pars. Sciendum præterea huiusmodi Tincturam septem membris conuenientem et proportionatam ex totidem Tincturis constare debere: ita vt singulæ suæ cuiusq; singulorum membrorum proprietati correspondentes, applicentur et tribuantur: Cordi scilicet, quæ ex Metallis, et Herbis cor respicit

cor respiciunt. Alijs item alia. Quæ enim hoc modo appropriata sunt, per ea totum corpus tingitur. Non tamen sufficit vno solo tingi, sed omnibus: Nam sicut in metallis vna Tinctura, vnum duntaxat tingit metallum, altera verò aliud: ita in his quæ iudicandum est, Harum autem conficiendarum modus hic est.

*Vna Tinctura vnū
tingit metallum.*

Recipe horum membrorum essentiã, ex qua separatis elementis, Ignẽ digere tantũ temporis spacium, donec seipsum ita eleuet, vt nihil in fundo relictum sit, neque eius materia vlla corporea substantialiter videatur. Quo completo recipe Vitrum cum materia ita conclusum luto Hermetis: quo posito in loco cum frigidum et humidum, resoluetur iterum simul in materiam Visibilem: Quæ quidem visibilis materia, est Tinctura hæc de qua nunc scripsimus. Atque hæc breuibus hoc modo concludimus, Si enim latius de ea scriberemus, riderent fortasse Stoici, quod vt effugeremus, solis Chemicis ista præscripsimus.

ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARA CELSI MAGNI.

LIBER QVINTVS.

De Magisterijs.

THEORICA.

ABSOLVTIS prioribus libris de
medicinis quibusdam præstantissi-
mis, præsentí hoc libro Magisteri-
orum doctrinam complecti et per-
ficere statuimus, à Definítione ni-
mirum sumpto exordío, vt constet quid Magisteri-
um sit. Est ergo Magisterium, extractum quiddã
à rebus sine separatione et absq; præparationibus es-
sentialibus, quod mediante additione in huiusmo-
di Magisteria extrahitur, in eisq; conseruatur. Ho-
rum autem virtutes et efficacia quas in se habent: nō
ex primis naturarum operatiōibus veniunt, neq; ex
virtute specifica in hanc formam, sed per commix-
tionem rei additæ, cum qua eiusmodi virtutes extra-
huntur. Exemplo est Acetum, quod cum Vīno in-
funditur, mutatq; illud omne in Acetum: Magiste-
rium Aceti est: Atqui non ita est de Melle: nanq; Vī-
no infusum non facit Vinum esse Mel; ideoq; nullū
est hic

Magisterium quid.

*Declaratio, Vnde
sit virtus Magiste-
rij.*

Exemplum Aceti.

*Contrarium Mel-
lis exemplum.*

est hic Magisterium. Obseruandum itaq; est: quæ
nam media Magisterijs conueniant, veluti quodnã
Vinum Aceto competat. Quod enim non perfici-
tur in id, quod esse debebat, Magisterium non est.

Regula.

*De medijs conueni-
entibus.*

Considerandæ sunt igitur naturæ rerum. Quamuis
differentia quoq; talis animaduertenda est, Quod è
Metallis, Lapidibus, Marchasitis, Herbis, et his si-
milibus corporibus alijs, Magisteria extrahuntur p
ea media, quæ non sunt naturæ metallicæ: et tamen
metalla ijs similia fiunt, sicut Vinum Aceto in om-
nibus eius viribus simile fit, virtute inquam, gustu,
et sapore. Quod autem Vinum simile Aceto se red-
dat, fit id acetii causa, cuius ea natura est, vt vinum
sibi permixtum acetum faciat. Natura itaq; sui indi-
cium facit. Quod si autem metallorum etiam natura
ita esset acida: tali vtique in Magisterijs indicio sese de-
clararet, et exhiberet: quod tamen non est proprie-
tatis eorum. Sciendum porrò est, Additiones, me-
diaq; quæ ad hoc assumuntur, quamuis non vnius
complexionis virtutisq; sint actu, in præparatione
tamen eò peruenire, (est enim Magisterium plus ap-
propriatum, quàm complexionatum) vt ex eis vir-
tus huiusmodi eliciatur et proueniat. Sic nanq; per
huiusmodi additiones, metalla præbent sua Magi-
steria, quæ non minoris ipsorum Quintis essentijs

Media disparia.

Metalla.

*Præparatio dispari-
tatem complexio-
nis medijs, et subie-
cti corrigit.*

*Magisteria quintæ
essentiæ correspon-
dent.*

Aurum. æstimanda sunt in virtutibus eorum. Aurum siquidem in Magisterio perfectè omnem suam essentiam et complexionem exhibet, in sua ipsius essentia.

Obiectionem tacitā soluit. Neq̃ cogitādum est, huiusmodi Magisterium ideo nihil valere, quòd corpus ratione leprositatis suæ nullius sit momenti. Nihil enim impedit corpus,

Exemplum Zucchari. quin Magisterium totius auri sit optimum, cuius rationem Zucchari exemplo declarare licet. Zucchari nanq̃, quoad corpore constat, et nō separatur, totum dulce est: eaq̃ ratione in dulcedine conseruari potest, vt multò potentius, dulciusq̃ reddatur, quàm ipsum per se est: adeò, vt etiamsi Quinta essentia separetur ab eo, non tamen ipsa dulcior sit,

Corpus non est impedimento in magisterijs. quā fuerat cū esset adhuc in corpore. Nullo itaq̃ corpus impedimento est, neq̃ discrimen vllum affert. Quanq̃ certum est, virtutem separatam à corpore, nobiliorem esse, quàm vnā cum corpore præparatam. Sed Magisteriorum præparatio, detrahít virtutem corporis, multoq̃ reddit præstantiorem,

Lapides & Gemmae. quàm naturæ per se possibile est. De Lapidibus q̃q̃ et Gemmis, quorum in Magisterijs mentionem faciemus, idem sentiendum est, cum corporibus eorū, et quæ ipsis corporibus insunt, vsurpādas esse: neq̃ ob id in ipsorum virtutibus deficere, sed Magisterium eorum debitæ virtutis et efficacitæ fore: cuius ex

emplum

xemplum sit Sulphur, quod incensum, totum qui- *Exemplum Sul-*
dem exurit, quamvis id, quod ipsum incendit et *phuris.*
comburit, exiguum quiddam sit. Idem fit etiam in
Lapidibus. Nam Cristallus si in Magisterium redi- *Cristallus, & Ma-*
gatur, perinde omnem calculum mirabiliter in suam *gisterij eius virtus.*
primam materiam resoluit, quemadmodum ipsius
essentia Quinta. Quod quidem ea de causa fit, quia *NOTA, mente*
corpus eius Tingitur à sua ipsius Quinta essentia: *profunda.*
potestq; merito pro Quinta essentia reputari, sic vi-
delicet, sicut Acetum et Vinum, quorum hoc, illud
sibi vniforme æqualeq; reddit, semoto omni defe-
ctu. Neq; verò in solis Lapidibus, quin etiã in Me- *Auri Qu. Es. vir-*
tallis, huiusmodi fit Tinctura. Auri enim Quinta *tutem profundius*
essentia, totum corpus auri, in puram, solidamq; *attende.*
Quintam essentiam tingit: *Id quod nos maximi, imò*
pluris quàm maximi facimus: proq; lumine omnium se-
cretorum nostræ Archidoxis habemus. Eya igitur, a-
laci animo, lætoq; vultu succendamus tam Ignem,
carbonesq; nostros, vt penitus intima horum ma-
gnalium Naturæ abscondita, certa experientia con-
cludamus. Sic enim apud nos statutum est, ex ijs q̄
experientia probauimus, Posse ex Magisterijs, exem-
ppli gratia ex Magisterio Auri, tantum Quintæ essen-
tia extrahi, quantum corporis ipsius pondus est, quan-
taq; Quinta essentia ipsa in seipsa est, vnà cū corpore.

Magnalia naturæ.

NOTA cor-
poris mortui re-
uificationem.

Singulares itaq; huiusmodi Magisteriorum virtutes agnoscimus, et describimus, vt eorum notitia apud nos vsq; ad sepulchrum permaneat. Eadem etiam de Marchasitarum rerumq; cæterarum omnium, Magisterijs sententia nostra est. Tanta siquidem Magisterij vis est atq; potentia: vt eius vnica pars, aut drachma, plus, quàm centum eiusdem herbæ partes, operetur: idq; eam ob causam, quòd vix centesima pars herbæ sit Quinta essentia. Quapropter cum tam exigua eius quantitas sit, necesse est eius vsum frequentiore et maiorem esse debere: quod vt rectius fiat, succurrendum est huic paucitati per Magisteria, quum p ipsa omnis totius herbæ quantitas in Magisterium abeat, quod utiq; nihil aliud est, quàm quædam artificio confecta Quinta essentia, naturali similis. Vbi igitur centum drachmas herbæ cuiuspiam sumi oportuerat, eiusdem Magisterij drachma vna sufficit, plusq; utilitatis et salutis, quam herba ipsa, affert: eò quòd tota præparata sit, et ad summum gradum exaltata, ac penitus in naturam quintæ essentiæ redacta, in qua consistit et delitescit omnis totius corporis virtus et efficacia. Inde ergo salus affertur, inde auxilium prouenit: cum huic insit omnis virtus et penetrabilitas, totiusq; corporis cum corpore vnio et conuenientia.

Nihil

*Vix centesima pars
rerum est Quinta
Essentia.*

*Finis Magisterio-
rum.*

Qu. E. artificiosa.

Dosis Magisterij.

*Magisterij subtili-
tas.*

Nihil etenim corpus assumit iucundius, quàm quod *NOTA*, grossius spirituale est: ideoq; Magisterium auide attrahit, et *medicinis nihil in-* sese cum eo permiscet: perinde vt Aurum attrahit *gratius esse corpori.* Mercurium, id est Argentum viuum, seq; cum eo v. *Amalgama.* nit et copulat: quod in ferro non fit, cum non sit mutua eorum conuenientia in compositione. Hoc *Corporis cum Ma-* itaq; pacto, Corpus et Magisteria conueniunt, sese *gisterio conuenien-* mutuo penetrant, et inuicem vnuntur: quorū plu- *tia.* rima extant exempla, quæ non est operæ precium nos commemorare. Marchasitæ quoq; hac eadem *Marchasitæ.* ratione virtutes suas in medicina efficiunt, quamuis hoc intersit discriminis, quod tanq; succus quidam extrahitur id quod optimum est in eis, corpore earum remoto: Et tamen nihilominus Magisterium est, etiamsi corpus seorsum diuidatur. Huius autem ratio est, quia separatum hoc ex ipsis corpus, non Marchasitæ ipsius corpus est, sed vel saxum, vel *Marchasita cum* terra, vel minera, cui Marchasita est incorporata. *corpore minera co-* Neq; enim ea est Marchasitæ facultas, vt seipsam à *pulata est, et non* terra vel minera diuidat, sed pariter mutuo in vno *pura.* corpore manent, proq; Marchasita ipsa reputatur. His itaq; ostensum à nobis est, quid Magisteri- *Epilogus.* um sit: et ex quibus conficiatur: tum quibus etiam virtutibus polleat: superest vt praxi animum intenda- *PRAXIS.* mus, conficiendiq; eius rationem declaremus.

O in

Sed cum

Capita Praxeos
VII.

Sed cùm nequeat descriptio processus omnium generum sub eadem forma comprehendì: Singula genera, comprehensis tamen omnibus consimilibus speciebus in eodem genere, particulariter tractabimus: peculiarem de Metallis, itidem de Marchasitis: de Gemmis et Lapidibus: de Pinguedinibus: de Crescentibus, vel Herbis: deq; Vino sermonem facituri. Singulariter verò et de Magisterio Sanguinis tractabimus: Vbi peculiaris quædam forma proponetur: considerabiturq; ibidem quæ insit Humanitatis Virtus et Facultas: quid Natura hominis in se contineat: et in quo deficiat, aut quid in eo desideretur, quamuis secundum naturalem creationis cursum nihil illi desit, sed in omnibus suis partibus, sicut ales in suis plumis, æquè completus sit.

CAPVT I.

De extractione Magisterij ex Metallis.

THEORIA.

Propositio.

Regula.

PRincipio igitur Magisteria Metallorū cognoscenda proponimus, quæ multiplicibus sanè, atq; dignis admiratione virtutibus sese manifestāt, secundum essentiarum suarum rationem atq; proprietatem. Extrahendum autem est ipsorum Magisterium, imprimis quidem absq; omni corrosiuo: Deinde verò absq; omni alia re quæ Metallis contrariam

trariam habet complexionem. Ex huiusmodi nāq̃ *Contraria media non assumenda.*
 duplicis contrarietatis copula et compositione, cor-
 rumpuntur eorum essentia, ita vt ob compositio-
 nis errorem, nullam virtutem debitam perficere va-
 leant, cum vnum contrariorum alia superet. Si igitur
 concordantia habenda ratio est, nihil nisi Tem-
 peratum in Magisterijs assumendum est. Quare co-
 gnoscendum est quid Temperatum sit. Est ergo
 Temperatum res complexionata quidem, sed quæ *Temperatū, quid.*
 tamen apta est suscipere in se, id, eiq̃ sese incorpora-
 re, quod ipsi additum fuerit, ita vt nullum suæ pri-
 oris complexionis indicium præbeat, sed solam eius
 virtutem, quod ei appositum est, referat. Tale au-
 tem est Vinum ardens, quod perfectam suam conti- *Vinum ardens.*
 neat licet complexionem, tamen quicquid illi im-
 positum fuerit, eius complexionem fortius recipit, ita
 vt eius virtutis ratione operetur, et non suæ ipsius.
 Cum igitur alienam in se virtutem attrahat, suam
 verò suppressat, Temperatum vocabitur.
 Quamuis autem hic differentia quædam obseruan-
 da essent etiam alia, tamen nos hoc loco tantum-
 modo Elementa attingimus: Veluti etiam de Oleo *Oleum.*
 idem dicere liceret, quod sit temperatum, cum alie-
 nam in se naturam recipiat, sua autem propria Ele-
 menta occultet. Ex aliquo igitur istorum generum
 vno, con-

vno, conficiendum est Magisterium, ita vt virtus Metallī transeat in Temperatum, cum eoq̃ depuretur, clarificetur, et distilletur ad suum prædictū terminum. Huiusmodi verò Magisterium ubi perfectum fuerit, Potabile nominabitur, eo quod potari queat. Itaq̃ Magisterium Aurī, vocatur Aurum Potabile: Argentī, Argentum potabile: Sic Ferrū Potabile, Cuprum Potabile, Plumbum potabile, Stannum Potabile, Mercurius potabilis. Quemadmodum autem vnumquodq̃ horum, iuxta complexionem eius diuiditur et describitur, ita quodlibet secundum eandem complexionem, suam exercet operationem. Et quidem supra quam nos scribere deceat. Conficientur itaq̃ omnia septem ex vno temperato, eademq̃ via et praxi: hoc modo.

PRAXIS.

Recipe Circulatum optimè purificatum vsq̃ ad summam essentiam, cui impone laminatum aut limatum metallum, aut subtilissimè malleatum et depuratum, quodcunq̃ volueris: Compone hæc duo pondere sufficienti, postea fac circulari septimanas quatuor, et vertetur Lamina super Temperatum in oleum, quod innatat in superficie eius sicut pinguedo, colore sui metalli tincta. Quo habito extrahe hanc pinguedinem cum attractorio argenteo, vt à Circulato detrahatur; Habebisq̃ aurum Potabile, et argen-

et argentum Potabile, Similiter ex alijs etiam metal-
lis absq; nocumento potabilia et comestibilia. Atq;
his finem sermoni faciemus, cum intelligentibus sa-
tis dictum sit.

CAPVT II.

De extractione Magisteriorum ex Lapi-

dibus, Perlis, & Corallis.

Consequens est de Magisterio Lapidum Gem-
marumq; dicere, quarum extractio similis cē-
fenda est extractioni metallorum, quantum ad suam
cuiusq; Gemmæ virtutem propriam, attinet: quan-
tum verò ad processum operis, diuersa. In Lapidibus enim nullus est temperati vsus, nec vlla additio
facienda est, aut vsurpanda: eo quòd eorum resolu-
tio non conuenit cum Metallorum resolutione: sed
alia singulari via eorum Magisterium extrahendū
est. Huius igitur praxeos tres modi sunt, vnus ni-
mirum in Gemmis: alter in Margaritis: tertius in
Corallis: horum trium modorum aliquo, omne La-
pidum genus in sua Magisteria reducitur. Non est
autem intentio nostra in Lapidibus et Gemmis co-
lores eorum retinere, neq; claritatis rationem habe-
re. Omnia quippe eorum Magisteria album quen-
dam colorem retinent, itidemq; etiam Margarita-
rum; Corallorum verò tinguntur secundum colo-

THEORIA.

*Resolutio gemma-
rum & Metallo-
rum est diuersa.*

Modi tres.

*Colores gemmarū
non attenduntur,
neq; perspicuitas.*

P

res suos,

- Corallorum natura** res suos, quod singulariter considerandum est. Idem
eam ob causam, quia Magisterium horum vna cum
corporibus, elementis, totaque essentia, sine omni e-
orum destructione, quæ per additiones fieri posset,
extrahitur: possuntque iterum in suam reduci perfe-
ctionem. Quare alijs Gemmis, neque ortu, neque na-
Corallorum ab alijs tura possunt conferri, et tamen nihilominus ex la-
gemmis differentia. pidum genere sunt. Nam quod in Corallis aliquan-
Color Corallorum do euenit, ut eorum colores ex toto ipsorum cor-
extrahi, iterumque pore in aliud quoddam medium extrahantur, po-
reddi potest. steaque ex corporibus ipsorum, tanquam ex luto, op-
pus aliquod fingatur, ac iterum absoluta formatio-
ne, pristino colore imbuantur, ut planè veri sint co-
ralli, efficianturque quales erant ab initio: tamen neque
Gemma non reuer- in margaritis, neque in gemmis id ita se habet, quippe
tuntur ex Magiste- cum non possint iterum in primam reuerti materiã,
rijs in primam su- sed maneant in Magisterio incorruptibiliter in ipsa
am naturam. rum natura. Quanquam vidimus Magisteria earum
penetrasse vitra et instrumenta, adeò ut ea, virtute
sue naturæ tingerent, quemadmodum cum Magis-
Gemmarum Magi sterium Magnetis, quod æquè ac Magnes ipse ma-
steria penetrant vi terialis attrahit, ita vitri substantiam penetrauit et
tra. tinxit, ut vitrum illud ad se traheret acus et paleas.
Itidem etiã de aliarum gemmarum Magisterijs iu-
Gemmarum Magi dicandum. Quare solum in auro puro conseruanda
steria in Auro pu-
ro conseruanda. sunt.

sunt. Plurima autem huiusmodi secreta, nobis, supra quam credi par est, sese obtulerunt, ex quibus omnibus, tanq̃ ex memoriali signo, admonemur maiores etiam virtutes in artificio et Magisterijs experiri, et scrutari, cum ipsa tam mirabilia præstet signa, et indicia singularia, supra alias extractiões. Horum igitur Praxim, ac primum quidem Gemmarum, declarabimus hunc in modum describentes. *PRAXIS.*

Recipe Gemmarum contritarum et calcinatarū *Gemma.*
per modum Reuerberationis, libram vnā: Itidēq̃ *Nitriale*
libram vnā Nitriatæ, misce simul inuicem, com-
bure optimè in calcem, quam ablue Vīno ardente
donec nihil superflue materiæ in ea reperiatur: Eā
verò plus adurito, et fac idem quod prius, atq̃ ita
totum in Vinum ardens transibit, quod euapora,
vel abstrahe per alembicum, et remanebit Alkali in
fundo, quod resolutum in aquam, serua. Neq̃ verò *Acrimonia Magi-*
ab usu eius absterrearis, nec intra corpus exhibere *sterij innoxia est.*
verearis, propterea quod quodammodo acutū sit,
calcisq̃ naturam referat: Nam in eo solo suam exer-
cet acrimoniam, quod ipsi obstat: Adeoq̃ subtile
est, quod vnica eius gutta totū corpus tingat sin-
gularibus virtutibus. Porro Margaritas quoq̃ hac
forma in aquā redigere conuenit, sed diuersum prin-

RECEPIT

P ij

Recipe

Margarita. Recipito acetum correctum, cui immitte Margaritas in puluerem tundendo et molendo redactas, atq; sic digestæ mensem vnum, redigentur in aquã, qua in balneum collocata, abstractoq; ab ea aceto, in fundo Margaritas in Aquã solutas inuenies, quæ ipsarum Magisterium est. Quamuis verò simplices sint his in rebus processus: tamẽ, crede experto, Mirifica ipsarum operatio est. Non tamen fit per artẽ hæc virtutum actio, sed in natura ipsarum est, quæ in grossa substantia occultatur, et non potest operari, sicut mortuum corpus: sed resolutione facta, viuificabitur corpuse eius. De quo satis.

Coralli. Coralli autem primum conterendi et calcinandi sunt cum Nitriata, post instar gemmarum præparandi et resoluendi. Atq; hac ratione Magisterium corallorum habebis, cuius virtutum plurima me sane capit admiratio, quòd Deus huic Crescenti aut vegetabili, tam mirabilem et crescendi modum, et virtutis efficaciam tribuerit.

CAPVT III.

*De Extractione Magisteriorum ex
Marchasitis.*

THEORIA. **D**E Extractione autem Magisteriorum ex Marchasitis dicturi, imprimis innuimus, eas duntaxat

duntaxat in Mineris esse: ideoq; quod est Minerale *Minerale Marchasitarum, non transit in Magisterium earum.* earum, non deduci in Magisteria, sed solas veras Marchasitas: quemadmodum fit etiam in Metallis, quæ et ipsa non prius in Magisteria reducuntur, quàm ab eorū mineris separata fuerint. Quamvis autem constet ipsas non posse aliàs à mineris suis separari, id tamen in magisterijs commode fit. *Ge. Marchasitarum genera.* Genera autem Marchasitarum sunt multiplicia, vt Marchasita Aurea, Argentea, Talk album, Talk aureum, Talk perspicuum, Vismutum, Antimonium, Granati, et plura alia: Magisteriorum tamen extrahendi idem in omnibus modus est, qui omnibus æquè competit. Virtus autem et operatio earum in medicinis metallicam sequitur naturā et proprietatem. Nam etiam si ipsæ non metalla sint, naturis tamen metallorum appropriatæ sunt. Proinde nihil singulare de eis hoc loco scribemus, sed copiosorem earum mentionem De extrinsecis faciemus. Differentia autem earum hæc obseruanda est, quòd in particulari non æqualiter ipsæ cum metallis conueniunt, vt Aurum et Marchasita, Antimonium et Plumbum, quæ quamvis in Constellationibus et Fabricatione sui, inuicem æquiparantur: Nihilominus tamen virtutes earū inter se differunt. Imo quædam Marchasitarum plus virtutis habent, quàm

NOTA.

Virtus Magisterij Marchasitarum.

Metalla et Marchasita viribus differunt.

Antimonium,
ad
Plumbum.

quàm ipsis consimilia metalla, vt Plumbum et Antimonium exempli gratia proferamus in medium. Antimoniũ enim Leprosũ sanitatĩ restituit, Morphæam curat, Alopetiam tollit, similiter omnem Scabiẽ, omnem Cicatricẽ, Leoninam, Elephantiam, Tĩriam, etc. Hæc autem Magisterium Plumbi non facit. Quare in huiusmodi proprietates obseruandas animus intendi debet, quæ non tantum

Proprietates etiam
paruis inest.

magnis insunt, sed quandoq; etiam in paruis delitefcunt. Exquiramus igitur quam de causa Antimonium plus viribus potest, quàm suum metallum:

Cur Antimonium
potiorem plumbo
babeat virtutem.

causa autem talis est. Antimonium habet corpus quoddam non fixum, quodq; nondum æquẽ satis digestum est ad suam perfectionem, sicut corpus

Antimonium est
volatile corpus.

Plumbi. Ex hoc igitur, quod ipsum volatile est, habet assumptam proprietatem. Materia verò eius ex qua componitur, seu generatur, vt nos de Genera-

Antimonij materi-
a, Spoliatiua, &
Mundificatiua.

tionibus dicimus, est Spoliatiua et Mundificatiua, ex naturalibus ipsius proprietatibus, quæ in eo eadem virtute incorrupta permanent. Hinc igitur est quod Antimonium purgat Argentum et Aurum plus quàm Ignis, aut vllum aliud elementum.

Hinc etiam illud est, quod corpus depurat et emundat, sicut Aurum et Argentum, ab omni inepta et inconuenienti superfluitate eximuntur. Hac ratio

ne itaq;

ne itaq; Magisteriū Antimonij corpus à lepra mū-
dificat, plus quā fieri posse p̄ ipsum crederet q̄s-
piam. Nec secus de alijs etiam Marchasitæ specis
ebus iudicādum est: Sed iam ad praxim accedamus,
et doceamus ipsarū omniū p̄paratiōes hoc modo.

Recipe Marchasitam in puluerem subtilem re- *PRAXIS.*
ductam, cui tantum aquæ Soluentis affunde vt sex
digitos superemineat, solue, et putrifica mensem v. *Aqua Solens.*
num, quo exacto distilla vnum ab altero, quemad-
modum de metallis dictum est, Habebisq; eius Mar-
chasitæ quam recepisti, Magisterium.

CAPVT III.

*De extractiōe Magisteriorum de pingue-
dineis substantiis.*

Magisteriorum autem extractiō ex substantijs
Pinguedineis, vt ex Carabe siue Succino, qđ
pinguedo est, similiter ex Resinis et Oleis: quem-
admodum in huiusmodi substantijs et materijs pin-
guedines videmus inesse: ita etiam tres processus ha-
bet, per quos quæ pinguedinem habent, in Magi-
steria rediguntur omnia. Horum vnus est de Succ-
ino. Alter de Resinis. Tertius de alijs pinguedini-
bus, vt sunt, Olea, Sæuum, Aruina seu Axungia,
Butyrum, et similia. Huius partitionis causa est, q̄a
Carabe

Carabe est succinū. Carabe non fert extractiones aliarum pinguedinū, quia virtus eius extingueretur: Sic neq; Resinata ferunt præparationem Karabes, eò quòd esset ipsis nociua, et duceret ea ad interitum. Quare tribus viis extractionem hanc Magisteriorum conficiemus, quū adeò potentes Pinguedinum appareant virtutes: Et multis in casibus, ubi ne quidem aliquæ Quintarum essentiarum possunt suam efficere operationem, nec iuuare, ibi iuuant pinguedines. Habent enim eam operationem propter virtutem specificam et sibi appropriatam, quæ alijs rebus non æquè perfecta inest, quod quemadmodum de Corallis Gemmarū respectu intelligitur, ita hic quoq; consideretur oportet. Opus aut Succini hoc est.

PRAXIS.

Carabe.

Recipe Carabem probè contritam in puluerem, cui affunde circulatum in Flaccum: digere in Cineribus sex dies, postea extrahe per distillationem, et iterum redde, tamdiu hoc reiterando, vsq; dum infundo vertatur in oleum, quod est Magisteriū Carabes, quod nobis admirabiles virtutes exhibuit, quas nunc intactas relinquimus. Aliæ autem Resinæ hoc modo in Magisteria reducuntur.

Terpentina.

Recipe Terpentinam, siue Gummi, siue Picem, pone in vitrum apprimè luto obductum, digeraturq; per se mensem vnū in digestionē Calida.

Deinde

Deinde decoque in vino ardente horæ dimidio spacio, mixto cum aqua Soluente, postea per alembicum Cœcum distilla diem vnum, permitte sic stare, videbisq; aliquot olea separata inter seipsa, ea diuide, et quodlibet eorum in sua natura Magisterium est. Oleorum quoq; eadem confectio est, dempta aqua soluente, Vnumquodq; autem producet suum Magisterium potens in virtute, secundum rationem suæ propriæ virtutis, de qua scribere hic super sedemus.

CAPVT V.

De extractione Magisteriorum ex
Crescentibus.

PRO nostra autem loquendi consuetudine, Crescentia vocamus ea, quæ virescunt, et exiccantur, iterumq; reuirescunt, quæq; folia, floresq; proferunt, vt Arbores et Herbæ. Horum itaq; Magisteria dispari ratione extrahuntur, Arborum scilicet alia, quàm Herbarum, cuius discriminis ratio est, quod hoc quidem sit lignum, illud autem putrefactibile. Folia igitur, floresq; arborum, eandem cū herbis præparationem habent, solæq; arbores singulari præparationis modo ab his separabuntur. In Arboribus itaq; Magisterij hic ordo est.

Quid Crescens sit.

Q

Reci

Ligna. Recipe Lignum minutissimè incisum, Impone in ollam vitreatam benè durabilem, et benè clausam, pone ad ignem carbonum horas quatuor. Hanc tandem exceptam putrifica mensem vnum, deinde distilla per Cíneres, usq; ad extremos spiritus, tunc cessa ab igne, ne Magisterium foeteat. Ita ergo habes Magisterium eius arboris, ex qua elicere statueras, cum sapore eius arboris. Hac metho-
do et Semina, et Radices, itidem et Cortices, et quicquid oleagineum est in sua materiali substantia, potest in oleum redigi. Maius autem latet artificium in his extractionibus quam memoratum aut declaratum est, quamvis processus totus integer ostensus

Herbæ, Folia, Flores, &c. sit. Herbæ autem et his similia initio cum Vino ardente permiscenda, mensem vnum simul putrificanda, per Balneumq; distillanda sunt: Post iterum plus eiusdem speciei herbæ imponendum est, procedendumq; vt prius, donec quantitas Vini ardentis quadruplo minor sit quantitate Succorum. Hoc verò * distilla per Pellicanum cum nouis additamentis mensem vnum, tandem separa, et habebis magisterium eius herbæ, quacūq; voluisti.

CAPVT VI.

De extractione Magisterij ex Vino.

Iam ve-

IAm verò de Magisterio Vini sermonem faciem⁹, *THEORIA.*
 quòd plurimis supra modum virtutibus claret.
 Nam, vt nos De Generationibus Vini loquimur,
 multarum virtutū in terra existentium Natura ipsi
 Vino indita est. Duplici autem modo Magisterium
 eius elicitor, quorum tamen alterum nos silentio p̃, *Extrahendi plures*
 terimus, quòd eius valde communis processus est, *viæ reiciuntur.*
 vt in multiplicibus ardentibus vinis videre licet.
 Præterea autem sunt etiam aliæ plures extrahendi
 rationes, vt dum adhuc mustum est nouum, dum a
 dhuc feruet: alij terræ ipsum infodientes cētum an
 nos digerunt: quidam speciali artificio sine igne se
 parant: Sed quotquot tandem, et quæcunq; sint
 viæ, eas nos nequaquam perscribimus, præter hanc
 solam, quam nos per experientiam habemus, quam *Canones operatio-*
 nobis declarandam sumpsimus in hunc modum, *nis.*
 Sciendum imprimis vinum Spiritum quendam sub
 tilisimum, et exiguum, multoq; phlegmaticum immer
 sum esse, qui quamuis sit ipsa vini quinta essentia,
 redigetur tamen in Magisterium ratione plurium
 operationum et processuum, qui in præparando il
 li adhibebuntur. Præterea id quoq; obseruandum, *1.*
 maiores illi vino inesse virtutes, quod nullū adhuc *Vinum ē spiritus.*
 ex se Tartarum deposuit: Multa siquidem in Tar
2. *Quod potentius sit*
vinum.
Tartarum
 Q n taro à

taro à vino deiecto virtus reperitur, et copiosior maiorq; quàm in vino ipso. Vetusta quoq; vina nouis meliora sunt, quia spiritus vini plus stabilizatur et digeritur temporis ratione, quam ante tempus in præcocitate. Est autem Vinum hoc quod Magisterio destinatur, in terram frigidam humidamq; defodiendum, subtiliq; et supra quàm optime cooperiendum. Sic nanq; multingentos annos, pluraq; sæcula durabit, neq; Tartarum suum deiciet. Verùm de temporis longitudine nihil dicemus, tædiosum nanq; esset, nisi quòd ad præmeditandũ hoc posuerimus. Neq; verò Magisterium vini est, si de musto elicitur, sed magisterium musti. Neq; etiam artificij est, distillare cum fœcibus et cum phlegmate, tanquam vinum ardens, eò quòd virtutes abstrahuntur spiritui, et amittit omnem vim, quæ in sua essentia est, quod fieri non debet. Hoc autem videre licet in aceto acerrimo, quod quò frequentius distillat, eò plus de spiritu aceti decedit. Ideoq; summa cura adhibenda est, ne in Magisterijs vlla ratione essentia violetur aut corrumpatur, quin potius multiplicetur, et fortificetur. Porro neq; id magisterium fuerit, si absq; igne separabitur, eò quòd careat substantia. Quare sciendum est in Magisterio spiritum vini cum substantia, et non cum phlegmate

3.
Vetustiora meliora

4.
Vini dispositio pro opere.

Magisterium Musti.

Vinum ardens. effugiunt à spiritu.

Acetum distillatum.

Regula.

Spiritus vini cum substantia retinendus.

gmate retinendum esse. Dux sunt enim in vino sub *Vini duæ substantiæ.*
 stantiæ, Vna substantia vinosa: Altera substantia
 phlegmatica. Vinosa ea est, in qua spiritus vini est, *Vinosa.*
 et ex qua non potest separari. Phlegmatica verò est *Phlegmatica.*
 ipsa fex, et impuritas vini, et, dulcis quædam aqua,
 quæ nimirum à recta et vera substantia separanda
 sunt: sicut metallum à sua minera et terra. Nam ita *Vinicum metalli*
 etiam de vino cogitandum est, Fœces et phlegma *comparatio.*
 esse mineram eius, Substantiam verò vini, esse cor, *Minera vini.*
 pus, in quo quinta habitat essentia, sicut essentia *Corpus vini.*
 Aurī in Auro occultè quiescit. Quamobrem secū-
 dum hanc rationationem, praxim huiusmodi statu-
 imus, vt memoriale sit, obliuioni nostræ succurēs.
 Ea autem talis est.

Recipe vinum quantò antiquius et generosius **P R A X I S.**
 habere potes, in Odore, Colore, et Sapore, ad pla-
 citum: quod impone in vitrum vsq; ad tertiæ partis
 plenitudinem, quod Luto Hermetis sigillatum, pu-
 trefac menses quatuor in fimo equino calido, ita ne
 calor fimi deficiat. Quo factò, hyeme intensissimo
 expone frigori totum mensem, vt omne Vinum in
 uicem congeletur. Coget enim frigus Spiritum vi-
 nicum substantia in centrū vini, et hoc modo phle-
 gma et substantia vini separantur à se mutuo. Id i-
 gitur quod congelatum est sepone, quod vero in-

Q in

congelas

congelatum mansit, Spiritus vini est, cum sua substantia, quem receptum impone in Pellicanum, et teneto in digestionem Arenæ iusto tempore, non tamen nimis calide, * Post excipe, et habes Magisterium vini, de quo nos locuti sumus. Quis vero processus eius sit amplius, quisue usus, in libro De Elixirijs annotabimus, nunc hæc attigisse sufficiat. Aliorum verò processuum vini, nō recordabimur, eo quod nobis displiceant.

* et in capaci quantitate eius respectu vase, aliàs, vel sibilum, vel Tonitru cum fulmine faciet, nec unquam postea videbitur.

CAPVT VII.

De extractione Magisterij ex Sanguine.

Superest ut Sanguinis quoque Magisterium explicemus, in quo plurimæ utique, et admirabiles omnino virtutes delitescunt, adeo ut facile adducar, plures inesse quam nos vel credere, vel inuenire possemus. Cuius causa est, quod Sanguis ex optimo fonte cordis est, ut de compositione hominis à nobis positum est, in quo nullus est, nec esse potest defectus. Sanguis autem cordis naturam sequitur. Estque sanguis thesaurus totius naturæ, et omnia in eo viuunt. Cogitamus autem etiam id contra, quod cum sanguis exit à corpore, eiusmodi virtutes amittere possit, et amittat, tunc enim ea moriuntur

COR.

Sanguinis fons.

Sanguis emissus
moriuntur.

moriuntur omnes Spiritus, et vires, quæ Sanguinẽ alunt, et conseruant. Atqui hoc minimum est.

Quoniam potest in sua essentia conseruari, sicut nos infra ponemus: hoc autem solum nos consideramus, quod paucissimi hominum sano viuunt sanguine. Ideoque meditandum est, Hominem in renouatam essentiam perducere, mediantibus Archais et Quintis essentis, vt supra memorauimus, ne sanguis sit corruptus, sed sanus effluat. Quancumque nos in præsentí sermone non solum de Sanguine hominis loquimur, verum etiam de Sanguine sper-

Renouata essentia

matis, quod nos in Secretis nostris ponimus, in quo nullus morbus, nullaque alteratio est, verum admirabilis sanguis ex semine humano, quem nos opinamur hic accipiendum, idque multas ob causas, quarum mentionem non facimus. Itidem etiam loquimur de Sanguine Panis, quo etiam simili modo vt-

Sanguis spermatis

tendum est. Non potest namque negari, quin virtutes sint in pane, quarum secreta nos assequi non possumus, neque assequi tentamus. Ex his autem optime intelligitur omnium aliorum quoque potuum et Comestibiliũ ratio: Quibus sanè omnibus inest sanguis, quamuis eum nobis visibiliter cernere non liceat, sicut nec in pane. Et tamen per putrefactionem æquẽ in sanguinem vertitur vt in stomacho et Epate. Eadem

TSI. TACE.

Sanguis Panis

te. Eadem ratione omne id quod Comestibile est in sanguinem vertitur per artem sicut in corpore per naturam. De huiusmodi sanguine nos orationem nostram prolixius non extendemus, cum sciamus nullam nos ab omnibus gratiam raturus, nisi à nostramet persona. Quiescemus igitur hic et dormiemus interea, ut iucundo tandem cum insonnio expergiscamur. Ut verò de his generibus Sanguinis dicamus, tantum quilibet potest in sua virtute, quantum habet virtutis. Ex bono namque multum boni promanat, quod nobis semper expetendum est. Nec solum de Sanguine Comestibilem loquimur, sed etiam de Sanguine potabilium, quæ æquè corporibus nostris sanguinem generant et præbent. Possunt autem optimè, et Quinta essentia, et etiam veluti Archana quædam ex Sanguine extrahi, cuius nos mentionem non facimus, sed tantum de Magisterijs orationem instituimus, quam hoc modo concludimus.

Recipe huius Sanguinis, pone in Pellicanum in
Balneum, et permitte reascendere, donec tertia
pars vitri pellicani, totum pellicanum impleat.
Quilibet enim sanguis in sua rectificatione dilatat
se secundum quantitatem, et non secundum pondus.
Hoc autem transactio tempore rectifica per
Balneum,

Balneum, exhibitq; phlegma ab ipso, residuum autem Magisterij manet in fundo. Hoc distilla nouē vicibus per retortam, cum Sigillo Hermetis, sicut in libello nostro De Præparationibus docemus, et sic habes Magisterium Sanguinis. De quo hætenus.

ARCHIDOXIS EX

THEOPHRASTIA PARA-

CELSI MAGNI.

LIBER SEXTVS.

De Specificis.

DEINCEPS verò ad tractationem De Specificis scribendam accedemus, in quibus perinde plurimæ latēt virtutes dignæ admiratione, quæ quidem non ex naturis eorum suam ducunt originem, quòd ex aut calidæ sint aut frigidæ; verum exclusis his cunctis vnā peculiarem naturam

THEORIA.

Specificorum à proprio descriptio.

arem naturam et essentiam habent, vt pluribus in locis meminimus. Huiusmodi itaq; Specificū, ab extra suam sumit originem, vt cum lignum ex iniectione in ipsum igne vrit, non quidem vrere hoc ex natura ligni est, quæ est Lignum esse, sed ex concepto igne. Ita etiam Specifica hæc oriuntur ex mutua conjunctione, vt cum Mastyx et Colophonía simul digesta fuerint, fit ex horum compactione Attractivum, quod neutri illarum per se inest; Aut cum Ter

*Natura ligni est
lignum esse, non vrere.*

Mastyx & Colophonía.

Terpentina in lapidem.

pentina per coagulationem vertitur in lapidem, quæquæ ferrum vt Magnes attrahit, Aliaq; sunt huius generis plurima, quæ diuersis vris eiuscemodi virtutes ex compositione eorum, et ab extra habent.

Helleborus. Sic Helleborus compositus ex liquore lapidis et terræ, ex horum duorum copulatione seu commixtione suum habet Specificum purgativum: perinde vt Cærasa, Oleum, et Acetum, post simul factam digestionem Laxativum fiunt, et sunt: quorum tamen nullum ex sua ipsius natura Laxativum est.

Cærasa, Oleum, & Acetum.

Quapropter eiusmodi Specifica, à propria natura, ex propria compositione elementorum, et de prima materia veniunt et pululant, Quemadmodum et Colores, qui non ex frigido aut humido veniunt, sed ex compositione: vt cum ex Galla et Vitriolo atramentum fit, quorum neutrum nigrum est: aut ex Sale

ex Sale armoniaco et vrina niger color, quæ ambo sunt alba. Hac itaq; ratione Specificorum quoq; origo planè se habet, Quædam verò quæ ab intratalem in se virtutem recipiunt, in omnibus herbis fieri possunt, nec cogitandum est in vno duntaxat fieri genere. Vt Magnetis, vbicunq; tandem nascatur, virtus est Attractiua: Coloquintidos purgatiua: Papaueris Anodina, quod quidem venit ex ea quæ in ipsis est Compositione: ex qua videlicet omnis Magnes attractiuus est, omnis Coloquintis purgatiua est, etc. Atqui in Specificis ab extra, non eodem modo se res habet: vt cum Silex arenarius vel nitidus hic quidem Magnetis in se vim habet, alter verò eiusdem generis, minimè: nunc nimirum in hoc Specificum externum est. Quod quamuis raro eueniat, attamen frequenter inueniuntur herbæ, quibus peculiaris quædam natura inest, quæ in alijs eiusdem speciei herbis non habetur. Multa quoq; huius generis Specifica, ex influentia adueniunt: Verùm nō est præsentis negocij definire, veniātne ex influentia, necne, ideo de his non loquemur, sed aliàs suo loco in Philosophia mentionem eorum faciemus.

*Specifica ab Intra:
id est, ex Virtute
elementalis, totius
speciei.*

*Specifica ab extra:
Kistling.*

Virtus indiuidua.

Virtus Cælestis.

Specificorum genera.

Specificorum autem multa sunt genera, vt Odo-
riferæ, quæ originem sumunt ex compositione et di-
gestio

R ij

I.

Odoriferum.

Vitriolum cum Nitro. destillatione: quemadmodum aqua Vitrioli cum Nitro distillata odorem Musci spirat, quorum tamen nulli ullus odor inest. Sic plura alia sunt, quæ cum nullum initio habeant odorem, nobilem tandem redolent, ut

Rosæ, Lilia. Rosæ et Lilia, quibus nec ipsis initio gratus inest odor, sed labore, digestionem, et separationem in huiusmodi gratum odoris spiraculum deueniunt.

Stercus Vaccinum. Nam et Vaccinum stercus quod ex se male olet, si eleuatum fuerit, odorem ambrae spirabit, quod verò in fundo manebit, peius quam ullum stercus humanum foetebit. Sunt præterea alia Specifica Narco-

II.
Narcoticum. tica, quæ sudores prouocant, quod etiam ipsum ex earum componendi virtute sumunt. Atque veluti cum ignitus carbo in recentis terræ glebam prolecius fuerit, protinus ipsa vaporem exhalat: Sic etiam

Zinziber. am postquam Zinziber in corpus venerit, exardescit in ipso, et instar calcis viuæ, quæ aqua perfunditur, emissio calidissimo vapore extinguitur.

Hæc Zinziberis virtus ex sua acredine est quam habet in se, quæ caloris elemento instar lapidis coagulatur, qui nouissimè mediante igne ad tantum caloris excessum perducitur. Vnumquodque enim Narcoticum est calx liquoris terræ, ut de Generibus eorum posuimus. Similiter autem et Purgatiua ex hac compositione veniunt. Nam Reubarbarum

III.
Calx liquoris terræ Purgatiuum.

quoque

quoq; calx est, sed cum tali discrimine, quale Tarta *Tartarum.*
 rum habet, quod si fuerit calcinatum, resoluetur in
 aquam, in loco humido, secumq; resoluet quicquid
 de liquidis comprehenderit. Idem etiam de Rheu. *Rheubarbarum.*
 barbaro et alijs purgatiuis intellige, quorum ori-
 go est instar Calcis terræ, sed varia forma et ratio-
 ne. Quædam enim resoluunt Choleram secum, vt
 Rheubarbarum, estq; simile Tartaro calcinato: *Rheubar: Tartar:*
 Quædam resoluunt Phlegma, vt Turbith: * quod *Turbith. Merc:*
 est ex ea causa, qua ipse secum soluit Realgar, et * est q; simile Mer-
 præterea nihil: Alia Melancholiam, vt Sena, quod *Sena. Nitrum.*
 Nitro assimilatur, quod secum ladipes resoluit, præ-
 terea nihil: Alia Sanguinem, vt Manna, quæ Arse. *Manna. Arsenic.*
 nico similis est, resoluenti secum sublimata. Hoc i-
 taq; modo, quem nunc retulimus, harum rerum in-
 ter se differentia distincta sunt. Inter specifica sunt
 verò et Confortatiua, quæ et ipsa ex Compositio- *IIII.*
 ne veniunt, quemadmodum sperma quod imbecil, *Confortatiuum.*
 lum quiddam est, per naturam verò ex prædestina-
 tione sua fortificatur, et Gygātem producit. Itaq;
 Confortatiuum prædestinatio est, quantum ad præ-
 destinationem compositionis. At Chameleon al-
 bus, seu Carolina, aliam habet originem. Itaq; at- *Karlina.*
 trahit in se virtutes aliarum radicum, et priuat eas
 facultatibus ipsarum, quas omnes vna ipsa retinet:

R iij

quemad

V.
Mundificatiuum.

Flos Veneris.

VI.
Corrosiuum.

quemadmodum Sol, qui arboris cuiuspiam humi-
dum in se attrahit, sicut de Generatione rerum clari-
us dicimus. Atq; etiam Mundificatiua in Specificis
eorum sunt numero, quæ secundum ipsorum com-
positionem ita coniunguntur, vt mundificent, quæ
admodum cum calx terræ iterum transmutatur, et
digeritur in aliam formam per liquidum aliquod,
vt Resinam, aut Mel, aut Gummi, aut Picem. Hu-
iusmodi alteratiões similes sunt Floribus Veneris,
quibus initio purgatiua vis inest, quam calci inesse
conuenit, postea redduntur stiptici per ignem, reli-
ctaq; vi purgatoria, mundificatiuam assumunt.

Alia autē sunt Corrosiua specifica, quæ Sales sunt,
aliquando calcinati in terra, aliquando in substan-
tia, aliquando in materia, quemadmodum de Salium
generibus exposuimus. Multæ præterea sunt simi-
les rerum proprietates, vt fusius de proprietatibus
rerum, et de Generationibus earum dictum est à no-
bis, nunc autem hæc commemorasse docendi gratia
sufficiat. Nam quòd alia sint etiam dura et solida,
alia mollia, nihil hic attinet dicere. Nostra enim Ar-
chidoxis non de toto tractat principio, sed de Spe-
cificis, eorumq; confectiōe in summis gradibus Na-
turæ. Ad hæc igitur considerata animum adijcie-
mus, proponentes nobis ob oculos experientiam.

Neglige

Negligemus autem et reſciemus anguliſtas cōcioꝝ *Theologasſritaxan*
 natores, qui multa de Deo garrunt, quorum reue- *tur indocti.*
 ra nihil intelligunt, tanquam Hypocritæ inter cyas
 neum et nigrum. Ipsi nanqꝫ harum ſcientiarum an-
 nexi ex profeſſo ſunt hoſtes, venditantes ſe in ipſo
 rum cappis et cucullis præ gloriâ mundi, Cùm reue-
 ra nihil ſint, niſi fabulantes et cauillantes, multis im-
 pliciti nugis inutilibus, vt utroqꝫ ſupportentur hu-
 mero, et latè ſplendeant: præſupponunt ſe acutiſſi-
 mos eſſe, cùm ſint ſtulti nati, moriones, et hominũ
 ſeductores nequam, ob temporalia duntaxat bona.
 Iam igitur porro Specificorum doctrinam propo-
 nemus, prout nobis in uſu ſunt: Doctores autem
 Vniuerſitatum, qui nihil præter legere et accipere
 norunt, noſtra inuadere non patiemur.

CAPVT I.

De Specificis odoriferis.

INitium autem dicendi De Specifico odorifero fa-
 ciemus, qua via et ratione ipſum ſcilicet conſtitu-
 endum ſit, et potiſſimum in virtute et efficacia.

Eſt autem Odoriferum Specificum, materia com- *Odoriferum quid.*
 poſita, quæ morbum infirmi depellit, ſicut Sibeta *Sibeta.*
 propulſat ſtercora cum ſuis foetoribus. Permifcetur
 enim Specificum cum ſapore malo, vt Sibeta cum
 foetore

foetore stercoreis, nec potest foetor ille quicquam nocere, neque permanere omnino, sed penitus tingeretur, ut quantum antea foetebat, tantum e contra boni iucundi que odoris habeat. Non igitur verendum est, quod odor bonus, malum secum introducat, ex quo sinistrum quippiam eueniat, cum plane transmutetur, quod nos multis in locis probamus. Ideoque frequenter Musco * sterminus addi contingit, propterea

* Huius etiam Placitarius meminit.

ut magis penetret scilicet, quam Muscus, multoque citius ad eum locum perueniat, ad quem nullum Liliū cum suis operationibus. Manifestum enim est malum odorem plus sentiri quam bonum. Atque etiam

Tyrus serpens.

am Tyrus æque in Tyriacam assumitur penetrandi gratia, in præcipua et summa membra, cum virtutibus aliorum: quod itidem de hoc quoque Specifico intelligendum est. Est ergo virtus Specifici odoriferi, infirmitates fugare, et eas sanare, si ægroti medicinas suscipere non possunt, ut sit in Apoplexia, aut Epilepsia. Multiplices namque odores sunt, qui Epilepticum exuscitant, multi qui Apoplecticum. Non tamen quod exacte eos curent: sed quod viam sternant, et præparent. Illa siquidem virtus quæ per odorem infunditur corpori commouet sanguinem, transadigit cor, refocillatque plus quam

Odoriferi virtus.

scribi potest. Quapropter componemus vnum Odoriferum,

odoriferum, ex quo fundamentum capere nobis liceat componēdi contra alios omnis generis morbos: quod quidem tale est.

Recipe Liliorum alborum, Anthos, Basiliconis, * Carbo^m, Rosarum, ana manipulum vnum, * Gariophilatæ vel Gariophyllorū. Spicæ manipulos duos. Contundantur grosso modo in pastam oui, addantur succi Arantiorum, duo ferthones, id est, vnciæ quatuor, compone simul in Pellicanum, et digere mensem vnum, postea vel manibus, vel quod melius est pressarijs separa à fœcibus, et iterū repone in Pellicanū addendo sequētia.

Recipe Macis, Gariophyllorum, Cinamomi, ana vnciam vnam, Ambra vnciam semī, Musci drachmas duas, Sibatæ vnciam vnam. Contere terenda, et impone in prædictum Alembicum, ac Mensem vnum iterū digere in equino, Postea adde Gummi Arabici dissoluti vnciam semī, Tragachanti vnciam vnam, etiam dissoluti, permitte hoc modo clauso vitro indurari cum clareto albuminum ouorum, cumq; videris instar vitri compactum esse, frange vitrum, et excipe lapidem, quod est Specificum odoriferū, de quo nos scripsisse hæc sufficiat: quāq; bonum esset addere Aurum potabile.

CAPVT II.

De Specifico Anodino.

§

ADhunc autem modum etiam de Specifico Anodino loquimur, ad quod multæ arduæ atq; speciales causæ nos impulerunt. Obtigerunt namq; eiusmodi quandoq; morbi, in quibus omnia Archana nos deseruerunt, et solum Specificum Anodinum omnia miracula compleuit, Neq; huius nos capit admiratio, cum videamus ab Aqua Ignem extinguere. Nam et hæc Anodina morbum extinguunt, idq; pluribus etiam alijs de causis, quod nos præsentibus quiescere permittimus: Quod enim quiescit, non peccat: et quod dormit, nihil incommodat naturaliter, secundum cursum naturæ. Si Paroxysmus dormit et soporatus est, nullum sui sensum præbebit. Si verò non sopitus vigilauerit, labores suos opere complebit. Hinc igitur consolationem nobis capere licet, quod plurimas anxietates somno excuti videamus, multaq; somno finire constet. Observabitis tamen non hominem dormire debere, sed morbum sopiri: ideoq; nos Specificum facimus hac sola contra morbum intentione et causa, ut cum in febribus usus eius non autem in pleno homine intelligatur. Distinctè igitur dicimus, In pleno quidem homine, mortale: in pleno autem morbo, utile ac salubre esse. Ad morbum itaq; accedimus, ipsiq; id addimus,

Anodini proprietat.

Anodinum in pleno morbo.

dimus, cuius gratia nihil omnino agat in corpus, sed nec agere quidem possit. Hoc autem Specificum ita se habet.

Recipe Opij Thebaici drachmam vnam. Succī Arantiorum, Citoniorum, ana vncias sex, Cinamomi, Gariophylorum, ana semunciam, tere omnia subtiliter, et misce: Impositaq; omnia in Vitrum cum suo coopertorio cæco, digere in Sole vel fimo mēsem vnum, Post exemptum, et expressum reponere iterum ad digestionem cum sequentibus.

Recipe Musci scrupulum semī. Ambraē scrupula iij. Croci vnciam semī. Succī Corallorum, Magisterij Perlarum, ana scrupulum vnum et semī: Commisce simul, et completa mensis vnus digestionē, Adde Quintæ essentiaē Auri scrupulum vnum et semī. Misce, et habes Specificum Anodinum, quo cū omnes dolores adimuntur et sedantur, intus et foris, neq; vllum amplius membrum torquebitur.

CAPVT III.

De Specifico Narcotico, siue Diaphoretico.

EAdem methodo verò etiā de Narcotico Specifico orationem nostram instituemus, per quod scilicet, omnis infirmitas, quacunq; ratione naturæ *Finis Narcoticorum.* proprietatisq; suæ expelli sanariq; per sudores potest, su-

S ij

test, su-

test, supra omnes alias medicinas, huiusmodi Narcoticis excellenter expellatur: Quum videlicet per

Infirmitas frigida. Narcotica, omnis infirmitas frigida calefiat, et æstu et, ac tali in calore, æstuq; curetur. Sepius enim no,
* emortuum veluti, & functione naturali carens. bis euenit, quod viginti annorum * Cassatum per Narcoticum specificum sanitati restitutum est.

Multiq; alij etiam præterea morbi, quorum sedes inter cutem et carnem, similiterq; in medullis est, Vbi nulla Quinta essentia, nullum confortatiuum iuuare poterat, ob eã quidem causam, quod nullum cordi inest robur, quod tantæ sit potentia, vt possit Cassatum expellere, nisi adsit solum Diaphoreticum. Nam quemadmodum calor Solis penetrans lapidem congelatum calefacit, et durissimas quasq; Styrias et glaciem dissoluit: Itidem Diaphoreticum quoq; suam perficit operationem in his, quæ nulla alia vi, quantumuis bona, quantumuis nobili exca-

CORdis virtus debilis.

Solis calor.

Flammula. lesieri possunt, Vt Flammula, calida quidem herba est, non tamen caliditas eius vel minimum punctum caliditatis Solis attingit. Est ergo magna inter Diaphoretica et Calida, differentia. Componemus igitur Specificum Diaphoreticum, in quo virtutem Diaphoreticam complecti et comprehendere statuimus. Eius autem modus sit hic.

Recipe Zinziberis libram, Piperis longi, Nigri,
 ana vncii

ana vnciam semí, Cardamomi, drachmas tres. Granorum Paradyfi vnciam vnam. Tere omnia simul in puluerem, quem cum semuncia Camphoræ optimè molitam et mixtam, impones vitro, et super infusis Aquæ Soluentis vncijs duabus, sigillatoq; vase vitreo, permitte stare in Arena, vsq; ad consumptionem suæ digestionis. Post separata ab eo Aqua soluente, putrifica mensem vnum, et circula hebdomadam vnam, postremo expressum serua. Hoc enim supra q̃p̃ credibile est, vim suam Diaphoreticam perficit in cassatis membris, et tabificis infirmitatibus. Atq; sic finem eius sermoni faciamus.

CAPVT III.

De Specifico Purgatiuo.

VT autem de Specifico Purgatiuo nobis agendum suscipiamus, quamuis in hoc negocio, Complexionem, aliaq; eiusmodi quædam obseruare conueniat; nostrum tamen in hoc ponimus fundamentum, vt ea accipiamus in compositionem huius *Fundamentum purgatiuorum.* Specifici, quæ id quod insalubre est, adimunt; Neq; particulariter, vnum hoc adimunt, aliud verò non; sed in commune, malum omne noxiũq; expurgant. Vnde sanè percipere datur, Omnem Cholerae superfluitatem ac vitium, expelli; omne peccans phlegma,

gma, eĩci: itidem omne Melancholiã, Sanguinisq̃
vĩtium. Similiter verò et Apostemata, aliasq̃ putre
dines, quæ secundum complexionem purgari ne-
queunt, neq̃ vllam per purgationem resolui pos-
sunt (quarũ plurima genera sunt) hoc eodem Spe-
cifico laxari. Intentionis itaq̃ nostræ scopus est, ma-
teriam duntaxat peccantem extrahere, siue ea sit pu-
trida, siue non: siue Apostema: Siue Complexio,
siue cuiuscunq̃ permixtionis deliquium. Neq̃ ve-
rò propositum est nobis, longam Titulatorum Me-
dicorum prædicationem in Vniuersitatibus sequi,
sed potius sanitatis curam habere, in eamq̃ incum-
bere.

Tartarum. Harum autem in numero rerum est Tartarum,
cuius natura, vis, et proprietas est, omnem in vni-
uersum putrefactionem tollere: non in vnã aliquã
speciem vel Cholera, vel Melancholiã, vel Phle-
gmatis, vel aliam quampiã similem duntaxat diui-
di et declinare: Sed omne id, quod superfluum, qđ
inutile, quod corpori noxam afferre possit, aufer-
re, et consumere. Similiter autem etiã Vitriolum,
Vitriolum. omnia huius generis, quæ plurimarum infirmitatũ
causa et origines sunt, expurgat. Vbi sanè cogita-
re debemus, Coloquintida non omnem Cholera
purgare, neq̃ id omne quod ex Cholera prouenit:
nec etiã Rheubarbarum hoc facit: nec Turbith,
omne qđ

omne quod ex Phlegmate venit, accipit, nec euacu, „
 at: Neq̃ Lazuli omnia Melancholiæ impedimenta „
 expellit: Neq̃ Manna sanguinem cōtrarium expel, „
 lit totum, Sed ista duo, (quā plura alia hic non asis, „
 gnata,) faciunt principaliter in his omnibus putre, „
 factionibus, et superfluis fœcibus coporis, quas vn, „
 decunq̃ consumunt, et purgant, sic vt aqua abluīt „
 pannum, et sicut Sapo omnes linos clarificat, de nō „
 curante impedimento cuiuscunq̃ naturæ, vel vnde „
 proueniat: sed singulariter accipit insimul. Et ita Spe „
 cificum pharmacum ponamus, quod ad nostrū sen, „
 sum iam dictum: vt sic. „

Recipe Tartari Magisterium, et Magisterium „
 Vitrioli, Commisce simul in vnum, pone ad æquas „
 partes Quintæ essentia Croci, et ad digestionem in „
 Pellicanum, in Arena per mensis spacium, Deinde „
 serua. Hoc est Pharmacatum de quo dixi, de cæte, „
 ris necessarijs, ab eruditjs fortassis magis intelliges. „

CAPVT V.

De Specifico Attractiuo.

Simili autem ratione etiam de Specifico Attra „
 ctiuo scribere incepimus: quod Attractiuū Spe „
 cificum trahit ad se omnes superfluitates, quæ sunt „
 in corpore, et * // Neq̃ de hominibus

* Cancro, Fistu „
 lis, Vlcibus ma „
 nanibus seu Esti „
 omenis.

solis intelligendum est, eos solos hac ratione purgari posse, verum etiam Arbores et Herbas, à suis su-
 perfluitatibus morbidis. Nam et herbæ et vegeta-
 bilia, sicut et homo, suas habent infirmitates, ideoq;
 ipsis etiam nata sunt medicamina, vti memorauim⁹
 de Anthos, Quod si enim defectu quopiam labo-
 ret Anthos, neq; rectè vegetetur et succrescat, Ma-
 gisterium Vitrioli ab impedimētis omnibus ipsum
 absoluit, et mirabiliter crescere facit, sicut de plantis
 scripsimus. Atq; hic concludimus * □ 100, Et
 quicquid corpori inhæret, Tum etiam quicquid in
 corpore introrsum est, posse ad exteriora attrahi,
 quemadmodum plerisq; in locis à nobis positū est.
 Quod scilicet per specifica attractiua, omnis impu-
 ritas quæ toto in corpore fuit, extracta est, cum plu-
 rimis stupendis indicijs. Similiter quædam Attra-
 ctiua Specifica, carnī appropriata, non secus, cente-
 narium pondus carnis attraxerunt ad se, quàm quo-
 modo Magnes trahit ferrum. Contigit autem no-
 bis eiusmodi quoq; videre Attractiuum, quod pul-
 monem ex corpore in os attraxit, et sic suffocauit.
 Aliud autem Specificum attractiuum, quod orbem
 totumq; corpus oculi, ad nares vsq; attraxit, donec
 impediēte cute nusquam amplius procedere posset.
 Non enim solius ferri sunt attractiua, verum etiam
 lignorum

Herbarum & Ve-
 getabilium infir-
 mitates.

Anthos.

* Fistulas, Can-
 crum.

Attractiuum car-
 nis.

Attractiuum pul-
 monis.

Attractiuū oculi.

Attracti: ligno-
 rum.

lignorum, herbarum, carnis, aquæ, &c. Vidimus si-
 quidem Emplastrum, quod pleni Scaphi aquâ ita *Aurati: Aqua.*
 attraxit, vt aqua ab Emplastro, veluti à tecto deflu-
 eret. Sic nanq; et Plumbum, et Cuprum, et Stannû, *Attractiua Me-*
 et Argentum, et Aurum, attrahi possunt, per com- *tallorum.*
 positionem cum Attractiuis. Quandoquidem pos- *NOTA de acu*
 sibile est, per attractiuum, ramum ab arbore auelle, *per acum in ma-*
 re, aut Bouem integrum eleuare, *Attra: Arborum.*
 Aliâq; etiâ plu-
 ra sunt huius generis, quæ nos in secretis nostris, tã-
 quam thesaurum reposuimus, Vt nobis admirari li-
 ceat eum, qui hæc omnia vsq; adeò supra modum
 mirabilia creauerit, cum tanta sit plurimarum rerû
 copia, quæ varia, multiplicia, atq; incredibilia præ-
 stant virtutum indicia, longè supra naturæ, ad quẽ
 ipsa per se deuenire potest, gradum et excellentiam.
 Proinde nonnullas virtutes attractiuas proferemus
 in medium quò ad * corpus, ex quo malum extra-
 hendum est, et à bono separandum. Vfus autem Spe-
 cifici huius fuerit, vt ad emunctorium apponatur, ** humanum.*
 vbicunq; tandem defectus, siue morbus conspiciat-
 ur. Atq; etiâ si vlcus manans præsto esset, tanq;
 pro emunctorio habeatur. Similiter quoq; si Glam-
 dulæ, aut Tuberositates, vel Napta fuerit, emuncto-
 rij vice censebitur, primùm tamen aperiendum erit:
 Experientia enim nobis constat eiusmodi attracti-
 uum pe-

uum pestilentiam extraxisse, plus quàm nos, pro memorialis nostrí ratione scribere deceat, ita vt quantumuis grauissimè æger decubuerit, nullus tamen ex ea mortem oppetierit. Est autem nostrí attractiui Specifici hoc receptum, seu Descriptio.

* *quartam libræ partem.* Recipe Quintæ essentiæ Gumorum in genere omnium, ana * ferthonem vnum, Magisterij Magnetis, ferthonem semí, Elementi Carabe ignei libram vnā, Elementi Ignis de Mastyce, Myrrha, ana ferthonem vnum cum dimidio, Elementi Scamoneæ vncias decem. Misce simul, et confice ex eo cum Gumí, Cera, Thragantho, et Terpentina, Cerotum, quo vtaris modo supradictó.

CAPVT VI.

De Specífico Stiptico.

NVnc porrò de Specífico Stiptico dicendum ē, quòd plures multò in se virtutes continet, quàm de rebus communibus æstimare quis possit. Cum enim subinde occurrant nobis naturæ miracula, et tam stupendí rerum effectus atquè proprietates, tanta lætitia suffundimur, vt exardescamus non cessare, quín de omnibus his quæ nobis euenerunt, Memorialia statuamus, eaq; anno temus.

Quantumq; fortassis à veteribus quoq; Medicis et Philosophis

Iosophis scriptum sit, quod tamen nobis non constat, De Natura Rerum: tamen non eorum cœcitas nos impellit ad scribendum, sed magnalia Naturæ, quæ nobis præ manibus sunt, et planè vltro in manus nostras incurrūt, quorum respectu veteres tãq̃ cœci reputantur, vt multis in locis meminimus, eorumq̃ labores admiramur. An verò non admirabimur ea quæ tantæ virtutis, et tantæ cōsolidationis Stiptica sunt, et quorum in suis Quintis essen: in suis Archanis et Magisterijs tãta est efficacia, vt absq̃ omni igne, duo ferri frustra in vnũ consolident adeò tenaciter, vt nullo modo inuicem auelli possint, fortiusq̃ cohæreant, quàm si per ignem coaluissent. Sic etiam Cuprum Cupro adstringitur, vt neq̃ in igne, neq̃ in aqua deinceps separentur eo in loco vbi partes consolidatæ sunt. Simili ratione et in Lapidibus est Stipticum attractiuum, quo tota lapidum congeries in vnum saxum consolidatur, vt solidus Scopulus, ex pluribus lapidibus efficiatur, et coalescat. Itidem quoq̃ per eiusmodi Stiptica, Arena et Calx in perpetuam indissolubilemq̃ compactionē, supra omnem Marmoris soliditatem perducuntur. Quod cum in duris ita sit, exempla iam aliorum etiam proponamus. Vidimus enim folia folijs per stiptica ita coalita, ita inuicem annexa, vt non nisi vni

*Magnalia naturæ
vltro se offerunt
ea experienti.*

Stipticum ferri.

Cupri.

Lapidum.

Arenæ, & Calcis.

Foliorum.

T ñ

us plan.

us plantæ reputarentur esse, vt Liliij folia, cum folijs
is Rosæ in vnum compacta. Sic etiam fabri si quid
ignitum, cum stiptico solidarunt, adeo fuit stabile,

Ori. ac si æris collam adhibuissent. Sed etiam os ipsum
per Stiptica contrahi vidimus, vt necesse fuerit tan-
dem per instrumenta diducere, et auellere labia inui-
cem, non sine laceratione et sanguine. Sed etiam *A.*
Ami. num eodem stiptico, ioci risusq; gratia quidam ita
contraxerunt, vt urgente necessitate, manuum et di-
gitorum auxilio eius exitus aperendus fuerit.

Vulnerum, Ruptu Perinde autem etiam in vulneribus, et Ruptura ve-
ra Vesica. sicæ, constrictiuum factum est, quod eodem modo,
neq; mea, neq; eorum qui fecerunt ætate apertum
vnq; est. Atq; si stipticum hoc materialiter ad cutē
vel nudam carnem venerit, ita ei coalescit, vt sine
putredine separari nequeat, eo q; nulla aqua possit
mollificari. Multæ sunt verò præter has Stipticorū
Specificorum virtutes, quas in præsentiarum negli-
gimus, quantumq; medicinam duntaxat attinet, ta-
le Stipticum Specificum proponimus.

Recipe Quintæ essentia Boli, Quintæ essentia
Ferri, Quintæ essentia Calybīs, ana libram vnam,
Digere simul inuicem mensem vnum in Cineribus.
Post imponatur Accatiarum exiccatarum libra se-
mi, Hoc vtere in his quæ ad corpus spectant. Hoc
enim est

enim est Specificum Stipticum, cui quantum ad corpus, nihil simile indagari potest: Adeo potenter solidat et in vnum contrahit, ex natura siccitatis suæ nimix, vt fidem exuperet. Ideoq; Specificum Stipticum est, quod Stipticum sit supra omnia.

CAPVT VII.

De Corrosiuo Specifico.

Pari ratione itaq; etiam de Corrosiuo Specifico scribendum ducimus, quod in eo quoq; multæ stupēdæq; naturæ ac virtutes sint. Specificum nãq; corrosiuum, admirabiliter in summos gradus, respectu Corrosiui veterum, exaltatum est. Corrosiui enim est, rem quampiam instar ignis absumere, vti *Corrosiui proprietas.* Specificum Corrosiuum quod metalla in nihilum *In Metallis.* absumit, ita vt nullum amplius in eis corpus reperitur, sicut in ligno quod igne consumptum est.

Quamuis autem etiam per aquas fortes, eiusmodi *Aqua fortes.* absumptio fiat, tamen metalla in suo pondere inq; sua essentia, permanent incorrupta, ita vt denuo in primum corpus et materiam reduci possint, quod non fit per specificum corrosiuum. Causa verò est, quia nulla porrò materia hic restat, quæ vlla ratiõe ad suum pondus, aut ad naturam metallicam possit iterum redire aut reduci: Sicut Cinerem impossibile *Cinis.*

T iij

est de;

*In Carne et Cor-
pore.*

*Corrosiui usus in
medicina.*

est denuo Lignum fieri, et in naturam ligni reuerti. Sciendum autem Corrosiuum Specificum ea ratioe in corpus quoq; et carnem agere, vt illi nihil valeat comparari. Adeo quippe celeriter virtus eius cutem penetrat, ac si pugione transfigeretur. Hanc autem ob causam inter medicinas referimus, q̃a multa plerunq; adulterina, mala, et putida caro praesto est, multae tuberositates et excrementae in corpore, multa foramina, vt Fistula, Cancer, Scrophulae, quae omnia possunt post hoc corrosiuum sanari. Est. II. in eo virtus stiptica cum maiori efficacia. Ideoq; ad sanandum quoq; admirabilem et singularem proprietatem habet. Quantq; rectius fortasse Ignis vocari debuerat, quam medicamen, eo quod deuorat cates, et conterit seras, plus quam scribi oporteat. Ideoq; receptum ipsius hunc in modum breuibus describemus.

Recipe aquae fortis à capite mortuo rectificatae libram vnā, Mercurij sublimati ferthonem medium, Salis armoniaci vncias duas. Misce simul, per mitte consumi, post admisce ei aquam Mercurialem in aequale pondus, et obserua. Huius Corrosiui nullus Adamas vim effugiet, quanquam etiam de Nervis et de Arterijs haec intelligi possint, quodq; per huiusmodi corrosiuum, tota cutis exoriri queat, nouaq;

nouaꝫ induci, vt fieri debet in Lepra, in Morphea, in Serpigine, in Lentigine, et in Pannis faciei, quæ omnia per hoc Specificum corrosiuum curari possunt. Verum tamen acrimoniæ eius causa, non sic eo vtimur, sed adhibemus mixturam ei, qua tandem cutis abluenda est: atq; sic malum decidet, et caro nuda remanet, quæ tandem more consueto curari debet. Mixtura autem huiusmodi est.

Recipe succi Flammulæ libram vnam, Cantharidum ferthonem medium, prædicti ignis gehennalis drachmas duas, commisce simul, et vttere eo vt præscriptum est.

CAPVT VIII.

De Specifico Matricis.

REstat vltimum huius libri sermonem itidem de Specifico Matricis facere, eumq; pluribus distinctum rationibus: vt omnibus defectibus, in quibus vterus delinquere potest, respondeat. Nihil aut hic de Elementis loquemur, vt de calefacienda matrice, aut refrigeranda, hæc enim omnia per Magisteria et Archana facienda sunt. Nos autem duorum hic mentionem faciemus Specificorum, Vnius in suffocatione Matricis: Alterius in Menstruis pro- *Suffocatio Matricis.*
Menstrua.
uocandis aut restringendis, Sic enim celsendum est, Suffoca-

* *romoneri.* Suffocationem non posse aliter, quàm per hoc Specificum * renouari, quamuis neq; elementetur, neq; in id præparetur, sed tantummodo in forma et natura sua communi prout nascitur adhibeatur. Hoc

Ficus cutis. autem est Ficus cutis, cuius fumus, statim vt p vuluam recipitur, subito morbus fugatur, cuius sanè maxima nos habet admiratio, ratione tam vilis et abiecti simplicis. Nam si præparetur, amittit essentiam fumi, in quo solo tota virtus consistit.

Ad prouocanda autem menstrua Specificum est ex splene bouis castrati, reducto in Magisteriū aut Quintam essentiam, cuius prouocatio tam in vetulis quàm in iunioribus præstantissima est.

Ad restringenda autem eadem, ponimus Quintam essentiam Corallorum, aut elementum Ferri, vel Ferrum potabile, quod mirabiliter supra omnia alia restringit.

Cæterum quamuis plures huiusmodi proprietates nobis describendæ essent, quod facere in his Archidoxis nostris laboriosum utiq; nobis esset: tamē scire conuenit, eas omnes in prædictis hisce comprehensas esse. Vt Constrictiuum, Incarnatiuum, Conglutinatiuum, comprehenduntur sub Specifico stiptico; Laxatiuum, Mundificatiuum et similia, sub Purgatiuo; idemq; de alijs intelligendum, Vt et Depilatiua

opulatiua inter Purgatiua et Attractiua censenda
sunt. Atq; hunc in modum huic libello de Specificis
finem imponimus, quæ omnibus cum necessarijs
sufficienter annotauimus et declarauimus, vt
obliuioni præueniatur. Porro Conforta-
tia in singulis capitulis comme-
morata sunt.

ARCHIDOXIS EX

THEOPHRASTIA PARA-

CELSI MAGNI

LIBER SEPTIMVS.

De Elixirijs

*Q*UEMADMODUM autem de alijs, su-
perioribus in libris locuti sumus,
medicinis, ita nunc animus est De
Elixirijs conceptum nostrum in
hunc libellum referre. Neq; id iniu-
ria aut inconsulto: Quippe cum insignem conser-
uandi vim atq; potentiam in Elixirijs videamus, q̃
nos vsq; adeo incitat, impellitq;, vt nūquam de his
meditari, et hæc perscrutari, vlla admissa quiete, des-
sistamus.

THEORIA.

*Virtus Elixiria-
rum.*

Elixir quid. sistamus. Est enim Elixir interna corporis conseruatrix, in ea, in qua ipsum apprehendit essentia et
Balsamum. natura: Sicut Balsamum, externus est corporum omnium conseruator ab omni putredine, et ab omni eius destructione. Manifestè nanq; ad sensum videmus, in Balsamo per Conseruationem, corpora inconsumpta, multas ætates, et annorum millia, citra omnem permutationem in putredinem, permanere. Cum igitur tale in Balsamo donum videamus, q; corpora mortua in tali retinet integritate incorruptibili, eorumq; conseruator est: Colligere licet, ex eiusmodi dono et mysterio, salubre ac viuens corpus, multò melius, et vtilius posse conseruari: quod quidem non secundum cursum naturæ dicimus, sed q; tentemus et meditemur tale quiddam naturaliter ordinare et componere. Verùm tamen ab experientia duci nos patiemur, eiusq; vestigijs insistemus, vt mysteria naturæ, etiam super naturam nobis cognita reddantur: Vtq; liceat nobis corpora intus et foris, ab omnibus eius contrarietatibus aduersis præseruare, qua quidem in re plurima nobis occurrent.

Elixirium virtus Scire autem conuenit, Elixiria non habere quidem
vnde. operationes eiusmodi à natura, neq; ex eorum cōplexione, sed esse mysteria, quæ maiora sunt Specificis, ad summam Conditoris potentiam admirandam, et

dam, et ad plurimum abstrusorum indicia patefacienda: Nihilominus tamen ex Natura ad eas inclinari et in natura eas insitas esse virtutes, quemadmodum suas Balsamo. Si etenim possunt mortua conseruari corpora, cur non commodius possunt viuentia? Neq[ue] verò curamus aduersæ partis diætèria, nec argumenta, quin ipsi potius nostra soluant et diluât: Vt solummodò liceat nobis et possimus verum interioris Balsami fundamētum assequi, ad eiusq[ue] normam nos dirigere: nec occupare nos inutilibus futurorum hominum sermonibus, qui de Terminò mortis, et de Prædestinatiōe mortis loquuntur, eamq[ue] ad nominatum veluti punctum suum constituunt: ac si ipsi absiderent consilio Sabercateris: cum nulla eius nobis insit certa notitia, sicut de Prædestinatione diximus. DEVS nanq[ue] noster Pater vitam nobis largitus est, Medicinamq[ue] ad eam defendendam et cōseruandam: Si itaq[ue] terminus mortis positus esset ad certum definitum et denominatum pūctum, falsum utiq[ue] esset illud quod nunc diximus: quod fieri non potest. Quantum igitur scimus, quantum nouim[us], quantumq[ue] valemus arte, tantum, tamq[ue] diu vitam nostram cōseruandi potestatem in nobis habemus. Neq[ue] enim Adam ipse tantum ætatis attigit ex sua ipsius natura, aut proprietate: sed quia tantus fuit medic

De Terminò mortis.

Sabercateris.

Argumentum absurdum.

Adam.

rit Medicus, tamq̃ peritus, vt earum rerum notitiā
am habuerit, quarum virtutibus ad tantam ætatem
sefe conseruaret, vitamq̃ produceret. Similiter ve-
rò etiam alij, qui eiusmodi itidem remedijs vsi sunt:

Diluuium. quorum peritiā nobis cum diluuiō adempta est, ita
vt ante tempus, et ante terminum mori nos oportet
at. Vnde pleriq̃ imperitorum in ea sunt sententiā,
vt dicant Diluuiū nobis Senium, longamq̃ ætatē
abstulisse, ea scilicet ratione, quòd terræ adempta
sit virtus, neq̃ iam amplius possimus tam salubre
ex ea nutrimentum habere. Atqui non ita se res ha-
bet, Nam virtus terræ integra etiamnum hodie est,
*Terræ virtus inte-
gra etiam hodie.* si quis notitiā rerum habeat, quemadmodum de
generatione scribimus. Multi temporibus Adæ fu-
erunt, qui ætatem eius non attigerunt, quidam ve-
rò ne ad nostram quidem, quam post Diluuiū ha-
bemus, peruenerūt: sed perinde vt nos mortui sunt,
eam ob causam quòd artis imperiti fuerunt, oportu-
itq̃ eos vitam suam ante debitum tempus perde-
re, nec iuuit eos cibis et potus, quem Adam cate-
riq̃ habebant. Quare cum in rebus huiuscemodi,
naturalia inueniamus, inuenireq̃ possimus, ex quo
rum proprietate et natura vita longa proueniat: p-
posuimus nobis ea, cuiusnam sint naturæ, et q̃dnā
Donum eis insit, perscrutari. Rerum itaq̃ natura-
lium quæ-

Ilum quædam, corpus mortuum à putredine vnum annum conseruant, vt oleum Laterinum correctum: quædam decem annos, vt oleum Philosphorum correctum: quædam viginti annos, vt aqua Mellis: Aliæ quinquaginta annos, vt præseruatîua distilla ta: Aliæ in omne tempus sine fine, vt Balsamus.

Quædam verò dies tantum octo, vt Sal: quædam vnicam noctem, vt aqua distillata: quædam longius, vt vinum ardens. Sunt insuper aliæ, quæ à putredine conseruant corpus in recentî et viuida substantia, per virtutem naturæ, id est, si homo in cõplexiõe sua illis se coæquauerit, vt sunt Aloës, Crocus, et Myrrha. Aliæ verò, quæ à putredine, et eiusmodi rebus defendunt ipsum, ratione potentium tincturarum suarum, quæ tantæ efficitæ sunt, vt nihil malî innasci, aut radices agere patiantur, vt Aurum, Saphyrus, Margaritæ, Similiter et Archana, et Magisteria, quemadmodum de his scriptum est.

Atq; hac ratione considerabimus hoc loco Præseruatium viuî corporis atq; etiam mortuî, contra omnes putredines. Animaduertendum est autem præseruatium corporis viuî, debere intra corpus assumi, ac totum corpus penetrare, tanta vi et potetia, vt nullum omnino sit membrorum, nullusq; totius corporis artus, qui non præseruatium apprehendat,

Rerum naturalium in conseruando differentiæ.

Conseruatua ex proprietate.

ex Tincturis.

Præseruatium viuî corporis.

V in

hendat,

hendat, Donumq; eius attrahat, et in seipsum trans-
figuret. Verumtamen obseruandum hic est, Spí-
Spiritus Stercoris. ritum Stercoris adeò potenter inhærere intestinis, vt
plurimum contra præseruatium pugnet ac præli-
etur. Causa autem eius est, quia quod putre est, non
potest Balsamo condi, neq; præseruari, eò quòd
habet. nullam habeat essentiã: sicut * corpus quod nũc pri-
mum mortuum est, et Balsamo vngitur, etiã si pu-
tridum sterco in corpore pugnet contra præserua-
tium, quemadmodum vermes contra optimas her-
Putris & Præser- bas. Non enim potest putre cū non putri, integro-
uatiui dissonantia. ué conuenire. Quod enim putre est, neq; corrumpi,
neq; alterari potest, quia nullius est vsus: Præserua-
tium quoq; putrescere nequit, Habet enim naturã
Auro similem, quod æruginem non suscipit, neq;
putrescit. Hac itaq; ratione hæc inuicem distant, et
quodlibet eorum suam perficit operationem et pro-
prietatem. Hæc autem ideo à nobis dicta sunt, vt co-
gitetur, posse à Stercoribus temporis processu vin-
ci aliquando præseruatium, quod in corporibus
mortuis non fit, tũ quòd euiscerata sunt, tũ qd
etiã si euiscerata non fuerint, tamen à morte coagu-
lata sunt, instar sanguinis, qui postquam è venis e-
missus fuerit, mox congelatur. Atq; ita Præserua-
Fermentum. tium nos Elixír appellamus, quòd sicut fermentũ
pastam

pastam in panem digerit, ita hoc quicquid corpus ipsum
 digerat. Virtus Elixiris verò est, corpus in eo stare, *Virtus Elixiri.*
 tu conseruare, in quo ipsum apprehenderit, in eadē
 scilicet ætate, natura, et viribus. Ea siquidem est
 Præseruatiuorum natura, vt defendant à putredine, *Proprietas.*
 ne, et tamen nihil emendent, præterquàm quòd defen-
 dant. Quamuis autem morbos etiam tollant, non
 virtute præseruatīua tamen id faciunt, sed eius cau-
 sa ex subtilitate Donorum, quæ ipsis insunt, proue-
 nit. Quare non præseruant solū, sed conseruant *Operatio duplex.*
 etiam: duplexque eorum operatio est, Anticipare et
 Præuenire malum nociuum, ac conseruare statum
 naturæ. Neque verò solū humanorum esse corporum *Conseruatīua om-*
 præseruatīua intelligendum est, verū etiam omni- *nium corporum.*
 um corporum sensibiliū et insensibiliū. Eodem
 quippe modo emortuum lignum à putredine custo- *Ligni.*
 diri potest, sicut corpus Balsamo conditum: eadēque
 ratione in sua essentia retineri, sicut corpus viuū
 retinetur. Conseruatīua siquidem quæ herbarū gra- *Herbarum.*
 tia facta sunt, conseruant eas in eadem natura essen-
 tiaque, in qua eas comprehenderunt, vt omnino ita
 virides, vegetæque maneant: siue sint in campis, siue
 in hortis: vsque ad quintum aut sextum senium. Quod
 si eas florentes apprehenderit, floridas eas conser-
 uant: si fructu grauatas, cum fructu retinent. Neque
 verò te

verò te vlla horum capiat admiratio, quum possib
 ile sit emortuam arborem rursus virefcere: et fer
Ferri. rum ita figi, vt nunq̃ amplius ferruginem suscipi
 at: Similiter Sulphur possit incombustibile reddi: q̃
 omnia sunt contra sensus simpliciorum. Ex huius
 modi autem causis constituimus nos solidius funda
 mentum de Conseruatiuis. Neq̃ verò existimet q̃s
 quā hoc impossibile esse: quin multò aliter, quæ im
 possibilía habentur, possibilía esse. Hunc igitur in
 modum de Conseruatiuis et Balsamis sermonem fa
 ciemus, secundum distinctionem senij, prout sequit̃
 tur, et iam indicatum est.

CAPVT I.

De Elixiri Præseruationis & Conseruationis.

PRimum autem Elixir, hoc describemus, quod
 corpus in qua inuenit, in ea natura statuq̃ con
 seruat, neq̃ patitur putrescere, neq̃ morbo corripit̃
 sed conseruat in eo Spíritum vitæ, ne quod accidēs
 malum ei superueniat: Perducitq̃ ad secundam, ter
 tiam, vel etiam plures ætates senectutis. Vfus autem
 Elixiris in viuís alius est, quàm in mortuís corporib̃
 bus. Hæc enim dies noctesq̃ in Balsamum ponenda
 sunt, in eoq̃ relinquenda: cum viuia corpora in eo
 iacere nequeant. Ex quo sanè notandum est, Elixir
 rium v

*Vfus Elixiris in
 viuís & mortuís di
 uersitas.*

rium vsum duntaxat vitæ adhibendum esse, id est, Cordi, et partibus in quibus vita quiescit, hoc est, ad spiritum vitæ per vniuersum corpus dispersum. Custodit enim spiritum vitæ in hac virtute, qua corpus vel cadauer mortuum, à putrefactione custodiret: Quia si vulnus, aut vlcus, extrinsecus potest à putredine et morbo custodiri, ita etiam intrinsecum corpus ab omni aduersitate custodiri de posse est. Quapropter ordinabimus Elixir, quod operetur in Spiritum vitæ, æquè vt Fermentum in Pastam: crescatq; in corpore, sicut color in arbore, quo eius radices tinctæ fuerint, qui nunquam porro recedit. Tali ratione itaq; corpus quoq; vniuersum, custoditur: nam in omnia membra Tinctura Elixiris penetrat, diffunditur, et digeritur. Ac sicut tinctura Metallum totum in Aurum transmutat, aut ipsum ab ærugine et putredine conseruat: ita omnino nulla totius corporis particula est, quæ non Elixiris virtute repleatur. Quare cum hoc modo Elixir totum in corpus dispergatur, extendaturq; et corpus virtutem eius in se recipiat, opereturq; secundum virtutem Elixiris: fieri non potest, vt in corpus quæquã per oppositum incidat, aut ipsum coinquinet, cum æquè vita cuiuslibet particule viui corporis, plena sit Elixire, quemadmodum vncta corpora

tota Balsamo plena sunt. Neq̃ verò est necessariũ,
totum corpus ita Elixiri intra corpus assumpto cõ
diri, vt Cadauer. Nam vbi Spiritus vitæ radix Eli
xiri circumdata, et itrigata fuerit, sufficit ad corpo
ris conseruationem.

PRAXIS.
Elixirium spe-
cies.

- Iam itaq̃ his instructi ratiõibus ad praxim acce
demus, ac primũ quidem tale Elixir proponem⁹,
1. quod ex virtute et natura Balsami, totum corpus à
2. putredinibus defendit: Alterum, quod ex virtute
3. Salis conseruat ipsum: Tertium, quod virtute Dul
4. cedinis corpus in conseruatione retinet: Quartum,
quod potentia et virtute Quintæ essentia corpus
5. humanum defendit: Quintum verò, quod maximæ
subtilitatis efficacia et virtute, omni putredini resi
6. stit, neq̃ corpus infirmitate corripì patitur. Sextũ
autem et nouissimum, quod ex virtute proprietatis
sua naturæ, eiusmodi conseruationis Donum ha
bet. Descriptio itaq̃ primi Elixiris hæc est,

CAPVT II.

Primum Elixir *BALSAMI.*

REcipe Balsami recti et electi, quod nobis opti
mè cognitum est, libram vnã, quod imposi
tum in vitrum, cum duabus vncijs quintæ essentia
Auri, et

Aurū, et semuncia Circulati maioris, sub Alembico
 Cæco digere mensem vnum in fimo, lento igne, ita
 videlicet, vt quotidie, nocte dieq; ascendat et descē-
 dat. Postea emenda ignem, vt guttatim adhereat,
 et guttatim sudet, duos menses. Tandem statue in
 finum equinum quatuor menses, vt sine intermissi-
 one suam habeat digestionem, quo peracto Elixir
 paratum est. Ratio autem huius Elixiris vel Balsa-
 mi ea est, vt naturam fermenti referat, et in radicem
 vitæ velut impastetur ac immisceatur, vt omnimō-
 dam habeat potestatem regendi vitam in bono sta-
 tu et essentia, ratione suæ naturæ, ita vt ipsi resiste-
 re natura non valeat. Atq; vt Arsenicum malitia na-
 turam superat, ita eandem hoc Elixir bonitate exce-
 dit, et corpus defendit. Conseruatio quidem corpo-
 ris mortui, ex odoris ratione solum est, ne putresce-
 re queat si in sepulchrum aliquantisper positum fu-
 erit, et ita conclusum ne expiret odorem. Multo
 igitur magis in viuētibz corporibus, ac carne eo-
 rum virtus, natura, status et condicio permanebūt,
 quod nobis memoria tenendum est, Hic itaq; iam
 quiescemus,

CAPVT III.

Secundum Elixir.

SALIS.

X ij

Necq;

NEſq̃ verò minores Salis virtutes ſunt, aut mi-
nor in eo facultas reperiſt, quàm quas de Elixí-
rí Baſſamí diximus: his potiſſimùm de cauſis, quòd

Salis virtus. Salis beneficio multos annos, multamq̃ ætatem car-
nes à putredine conſeruantur. Huius autem conſer-
uationis varij modi ſunt, quorum aliſ alio diutius
conſeruat. Hoc ex fundamento itidem et corpus vi-

*Salis uſus in viuís
corporibus.*

uum, defendi et conſeruari beneficio Salis poſſibile
eſt: non quod opinemur in viuís eodem modo Sale
vtendum eſſe, vt in mortuís carnibus: ſed quod E-
lixír ex eo conficiendum ſit, per cuius virtutem cor-
pus conſeruetur. Hilari autem vultu audemus ſcrib-

*Elixír Salis ad ſpi-
ritum vitæ.*

ere, ac nos probata experientia munſre, in hoc, q̃
Elixír Salis adeò materialiter Spiritum vitæ pene-
trat, vt is in eo, inſtar conditæ carnis, viuat. Cuius
quidem rei ea cauſa eſt, quia Elixír Salis tantæ eſt in
ſeipſo ſubtilitatis, quantæ ſpiritus vitæ reſpectu ei⁹
haberi poſteſt: copulanturq̃ ita inuicem in vnã cõ-
iunctionem, vt temperentur inter ſe inutuo ad per-
fectionem, Quemadmodum Sal guſtum ſaporẽ uẽ
perficit, qui abſq̃ eo ad intentionis perfectionem
peruenire non poſteſt. Elixír itaq̃ Salis, Fermentũ
eſt, cui tinctura ineſt, ex qua totum corpus penetrat:
Eſtq̃ res inconfumptibilis, quæ neq̃ cum corpori-
bus, neq̃ cum nutrimentis conſumitur, neq̃ per ſe
euaneſcit:

*Elixír.
Fermentum.
Tinctura.*

euanesceat: Sed fixa permanet, sicut vitrum in igne, quod in sua natura nihil immutatur. Hoc igitur fixum Elixir, figit corpus, vt exactè ipsi in vitæ stabilitate constantiaq; respondeat: tanq̃ cum metallum figitur, cui porro nulla humiditas, nulla corrosio nocere potest, nec vllius ferruginis putredine absumitur. Hincq; adeò perpendere licet, corpus Elixirionatum, fixum esse, instar Auri, cui nulla macula accedere potest, quæ illi noxam afferat. His itaq; rationibus, Elixir Salis componere statuimus, vt veluti quandam eius Imaginem habeamus, cuius quidem Methodus sic se habet.

Corpus fixum.

*Metallum fixum
in corruptibile.*

Corpus Elixirionatum.

Recipe Sal optimè præparatum ad summā albedinem, summamq; puritatem, quo in Pellicanū posito, appone sextuplo plus Aquæ soluentis, digeraturq; in fimo equino mensem vnum, post abstrahere aquam soluentem per distillationem, et iterum redde, reiterando hæc donec Sal in oleum abeat, quod recipe, et adde ei octauam sui partem Quintæ essentia Auri, ac menses quatuor sub equino ventre in Pellicano digere, post Circula mensem vnum, et appone tandem ei, aliam partem vini Circulati, relinquito iterum mensem vnum in Ascensione, et conserva. Habes enim Elixir Salis, de quo nos constitutus, et in memoriam reposuimus, specialem Canonem pro nostris diebus antiquis.

PRAXIS.

CAPVT III.

Tertium Elixir.

DVLCEDINIS.

Dulcedinum virtus.

CUm autem consilet nobis Corpora posse per Dulcedines ab omni consumptione, exinanitione substantiæ, et putredine præseruari: cuiusque causam cuius virtute hæc fiant, de Generatōibus Melis, Zuccari, Mannæ, Troni, et similium scribentes exposuerimus: quas hoc loco, cum ibi abunde satis disputatæ sint, recitare nolumus: Possibile nobis apparet ea ratione has dulcedines in Elixir transmutare, ut eorum præseruatiua virtus, conseruet corpus viuum, plus quàm senis inconsumptam essentiam.

Proprietas Dulcedinis specificæ.

Ea siquidem est omnium specificarum dulcedinum proprietas, ut neque ipsæ putrescant, neque alia putrescere patiantur, nisi per contraria corrumpantur, quæ in putredinem apta atque inclinata sunt, ut

*Dulcedinum contraria.**Süger.*** primum brodiu**Cernisæ absque lupulo.*

Zuccharum et * braxa dulcis vnde proueniunt etiam vermes: aut Manna cum aqua, quæ in putrem simum abeunt: simileque plures aliarum sunt compositiones, per quas, dulcedines rediguntur in putredinem. Contra huiusmodi putredinem verò, inuentio experientiarum nostrarum est, ut ipsis compositio adimatur, ita ut

Dulcedinibus compositio adimenda.

dulcedo

dulcedo sola in propria sua natura sit, absq; corruptione aliarum aduenientium rerum. Estq; earū virtus similis Balsamo ad conseruanda corpora mortua, vt carnes et alia eius generis. Huiusmodi nāq; Dulcedo Balsamus terræ est: et quædam Balsamus roris, ideo quod illinc ortum habeat. Propositum itaq; nostrum est. Elixir hoc Dulcedinis ex Trono constitutere, eò quod nulla illi valeat comparari dulcedo, ratione multiplicium mysteriorum quæ in eo supra quàm credi potest comprehensa sunt, de quibus in Generationibus de Trono locuti sumus. Hinc autem etiam reliquarum Dulcedinum methodus sumi potest: quæ talis est.

*Balsamus terræ.
Balsamus roris.*

Tronus.

Recipe Troni quantum voles, quod impositū Pellicano digere ad solem menses duos, et melius pæstatem, Post adde quartam sui partem aquæ quintæ essentia auri, Et postquam duos menses Circula ueris, reconde diligenter. Hæc methodus quantumuis breuis sit, tamen ad stuporem vsq; mirabilis est in conseruatione planè decrepitorum hominum.

CAPVT V.

Quartum Elixir.

QVINTÆ ESSENTIÆ.

A Deundem autem modum, etiam Quintæ essentia

*Virtutes Elixiris
Quintæ Essentiæ.*

sentia in Elixiria redigi perficiq; possunt: vt instar Balsami scilicet, tam viua quàm mortua corpora conseruent, de quibus, quantū ad præsens non multa neq; singularia commemoramus, eò quòd processus Quintæ eorum essentia, in superioribus De Quinta essentia declaratus est. Eo itaq; dimisso, primum earum rerum mentionem faciemus, quorū De Præseruationibus et conseruationibus meminimus: Postea verò processum ostendemus, quomodo redigendæ seu eliciendæ sint in Elixir totius corporis, quod per omnia par et æquale est tribus iam ppositis. Scire autem conuenit, Elixir Quintæ essentia continere in se suas secretas et occultas virtutes, quæ quotidie Restaurationi accedunt, cupiuntq; renouare et restaurare regenerareq; totum corpus. Quod nimirum ideo fit, quia plus est, quàm sola cōseruatiua vis in ipsa: etiam Renouatiua scilicet, quāuis nō perfecta aut omnino absoluta, eo modo quē nos de Quinta essentia et de Archanis indicauim⁹, sed minoribus viribus, eam ob causam, quòd earum renouatio et conseruatio, non possunt simul consistere. Et sic renouatio ad conseruationem disponetur. Quintæ igitur essentia cum suo processu, ex quibus Elixir istud constituimus, hunc in modum se habent.

Recipe

Recipe Quintæ essentia Chelidoniae, Quintæ
essentia Melissæ, ana vncias duas, Quintæ essentia
Auri, Quin: essen: Mercurij ana vnciam sem. Qu:
essen: Croci, Qu: essen: Mirabolanorum omnium
ana vnciam vnam. Hæc mixta simul permitte in di-
gestione Solis Clauso Cocco menses duos, Post ad-
de Qu: essen: vini, et Magisterij vini ana vncias iij.
Digere denuo mensem vnum, et conserua tanq̃ the-
saurum, non solum ad præseruationem, verum eti-
am pro restauratione.

CAPVT VI.

Quintum Elixir.

SVBTILITATIS.

Permutationis quoq̃ vel Subtilitatis Elixir itē, *Elixir permutationis.*
dem constitulimus, quod ob summam sui puri-
tatem, Corpus, et quicquid apprehendit, viuū aut
mortuum, in sua puritate conseruat: quale est oleum *Oleum philosopho-
rum.*
Philosophorum correctum, quod nihil putrescere
permittit, quicquid eo inunctum fuerit. Similiter o-
leum * Correctum, et plura alia, quorum non est in- * *Oliuæ.*
nata proprietas, non admittere putredinem, sed est
eritq̃ ipsi extra eorū naturam ex proprietate, quā
ex labore præparationis concipiunt. Quemadmo-
dum vinum si distillatum et correctum fuerit, nō ad *Vinum distillatū.*
mittit

míttit putredinem, sed nec v́num digestum permíttit putrescere, et tamen non alteratur per ignem:

Aqua mellis. Aqua Mellis similiter in sua præparatione omni putrediní resistit, quod ad corpora sensibília attinet, quod tamen in cruda substantia non efficit, sed totum putrescit. In genere itaq; hæc omnia pro Elixiri subtilitatis agnoscimus, et cum eo corpus figere

Mercurius. intendimus, quemadmodum Mercurius qui totus fugitiuus est, et volatilis, cum sua aqua stabilis et non fugitiuus redditur. Ita etiam per hoc Elixir corpus fixum et constans efficitur, quod quamvis etiam ex rebus alijs pluribus fieri queat: Nos tamẽ eas solas recipiemus, quæ nobis experientia comparatæ et cognitæ sunt. Alia tamen interea non desicimus, tantum ideo negligimus, quia nondum ea per experientiam transmísimus. Receptum autem huius Elixiris tale est,

Recipe Olei oliuarum, Mellis, Vini ardentis ana libram vnam, hæc more Alchimistarum vel Spagyrorum distilla insimul quatuor vicibus, post se para phlegma seorsum, alia autem olea quæ multis plicibus coloribus distincta sunt, confunde simul in Pellicanum, Tunc demum adde Quintæ ess. Mellissæ et Chelidonisæ quartam eius partem. Digere mensem vnum, Postea recõde pro vsu. Nullum sensibile cor.

sibile corpus huius facultatibus se eximere subtrahere potest, nullumque etiam insensibile, idque pluribus de causis, et multis cum proprietatibus, quas hoc loco intactas sinimus.

CAPVT VII.

Sextum Elixir.

PROPRIETATIS.

Porro Natura etiam ipsa suum Elixir produxit, quod ex rebus naturalibus in ipsarum propria essentia, in Elixir perfectum potest confici. Vt ex Myrrha, Croco, et Aloë Epatico Citrino. Ex qua autem virtute ipsis hoc eueniat, posuimus de Generatione eorum. Hic autem tantummodo processum assignamus ipsius, neglecto nimirum principio, cuius nos subinde alias meminimus. Is itaque est huiusmodi.

Recipe Myrrhæ, Aloë Epatici, Croci, ana ferethonem vnum, permitte in Pellicano cum arena ascendere quam lentissimum, duos menses, post separa per Alembicum, sursum, Oleum à fecibus, sine adustione, et oleum digere cum Circulato Mensem vnum, æquali pondere, ac tandem repone pro usu. In hoc Elixiri est omnis virtus Balsami naturalis, et tanta virtus conseruatiua in senibus, quod licet

Y ñ

tum non

” tum non est assignare, quia non vnā ætatem pro-
 ” trahunt ab eo, sed quatuor, sed septem, sed decem.
 ” Cuius vim naturæ pro posse, non est pennæ pro as-
 ” signando, etiā iniustum est Iurisconsultis
 ” hoc legere. Sed quo ad nostrum ingeniū
 ” irrisorium vobis sat est inter-
 ” pretatum.

ARCHIDOXIS EX THEOPHRASTIA PARA- CELSI MAGNI. LIBER OCTAVVS.

De Extrinsicis.

THEORIA.

QUIA verò supradicta omnia de in-
 ternis solummodo tractant infir-
 mitatibus, sequitur vt de extrinse-
 cis quoq; loquamur, ac eorum re-
 media proponamus. Non repe-
 mus autem de origine harum infirmitatum, quem-
 admodum neq; in præcedentibus fecimus, sed dun-
 taxat medicinarum originem ponemus, postea ve-
 rò considerabimus Compositiones remediorū cō-
 tra exter-

tra externas infirmitates. Harum itaq; differentia hæc observanda est. Extrinsecorum Remediorum quædam solis vulneribus sunt deputata, vt quibus *Extrinseca in vulneribus.* vulnus quodpiam viginti quatuor horarum spacio curari queat, Cuius ratio talis est. Postquam enim vulnus factum est, nihilo ad curam indiget alio, præterquam quod partes diuisæ vicissim denuo coalescant, et quasi duo asseres in vnum conglutinentur. Non sunt itaq; vulnera in ipsorum latitudinis extensione relinquenda, et sic carne complenda, quod plus Rusticum est quam Medicum. Atq; hinc observa, quod postquam vulnere coierunt ambæ partes, instar duorum conglutinatorum asserum, plus quam mediam eorum curam absolutam esse. Hoc autem eius medicinæ opera fit, quæ à natura sua propria ambo vulnerum labia contrahit adeò, vt melius coire et contrahi nequeant. Postquam verò labia in vnum coaluerint, ipsa natura per medicinam in vnum concrefcit et coniungitur, vt nullum amplius vulnus remaneat, nisi fuerit ossium fractura, quæ facilliter et exactè viginti quatuor horis curetur. *Ossium fractura.* Ossa autem non patiuntur se cogi in vnum instar carnis, ideoq; de ipsis nullam hoc loci facimus mentionem. De alijs verò vulneribus exempli gratia dicamus in hunc modum, Si cui membrum quodpiam dissectum fuerit

fuerit, nondum emortuis arterijs calidum et recens vulnus hoc medicamine inungatur, et copulentur partes, ambæ: consolidabitq; eas adeo inuicem, uti duas in vnum conglutinas partes. Est enim medicaminis virtus tam potenter contrahere naturam partium, et quasi per vim sanitatem inducere, uti dictum est. Medicinam autem curandorum vulnorum obseruandum est, non oportere incarnatiuam, aut mundificatiuam, aut attractiuam esse. Huiusmodi namq; omnes, plurimum attrahunt affluxum, multumq; puris generant: Et præterea vulneris amplitudo carne explenda curandaq; est: quod tardius, et non sine metu accidentium grauiorum perficitur, neq; tamen Magisterij nomen meretur. Idem etiam de fistulis seu vlceribus, quæ plures annos durarunt, multisq; affluxibus onerata sunt, ideoq; pluribus superuenientibus symptomatibus et accidentijs difficulter admodum curari possunt, interdum etiam omnino non possunt, intelligendum est. Nam eorum quoq; medicina maxima ex parte talis sit necesse est, qualem de vulneribus diximus, quæ violentè in vnum cogat cutem et vlceris amplitudinẽ. Verum illud quoq; cogitetur oportet, eidem medicinæ etiam proprietatem generandæ carnis inesse debere, eo quod eiusmodi foramina vlcerum non ad eundem

Incarnatiua, Mundificatiua &c, non adhibenda vulneribus.

Extrínseca in fistulis & vlceribus.

eundem contrahi modum valeant, quo vulnerum partes contrahuntur. Hoc autem de fistulis et id genus alijs accipiendum est, quæ omnia talium duntaxat medicaminum remedio et virtute curanda sunt.

Duo itaq; remedia proposuimus, ad curandam carnis cutisue omnem dissolutionem siue aperturam. *Extrinsicum Incarnatiuum & Exiccantiuum.*

Vnum quidem incarnatiuum, alterum autem exiccantiuum solum. De cæteris autem vitijs corporis, vt Cicatricibus, Morphea, Serpigine, Pannis, Maculis, Lepra, et pluribus huius generis malis, in superficie corporis exortis, talem curandi methodum instituiamus, vt primum cutis illa vitiosa, instar exco-
Extrinsicum in Maculas.
riati vituli, ad viuam vsq; carnem detrahatur: Postea verò noua cutis inducatur, conueniente sua medicina. Cutis etenim antiqua vna cū suis vitijs hoc modo aufertur, et noua absq; macula purum colorem retinet, quamuis et illa subsequenti suo remedio curanda est, ne scilicet multum humiditatis, aut affluxus eò attrahatur. Atq; hac ratione omnes maculæ, quarum fecimus mentionem, radicitus atq; funditus eradicabuntur et curabuntur. Non tamen tollendæ originis earum causa hæc cura instituitur, eam enim in alium locum referimus, cum hic neq; cōmodi neq; incōmodi quicq; afferat, neq; etiam omnino necessaria sit. Sunt præterea alia quoq; malorum gene,

Cancer. rū genera, vt Cancer, et id genus vlcera, apothema-
ta &c. quæ itidē p̄priū ac ſpectale remediū flagitāt,
q̄d eorū originē extrahat, ac ipſa penitus ab omni-
bus ſordibus emundet cum Attraſtiuo Specifico:

Postea requirunt curationem, vt diximus de fiſtu-
Fractura. lis, et ſimilibus eius generis alijs. Fracturæ autem
et ſi qua ſunt ſimilia, in Oſibus, Didimo &c. Per
ſolum Stipticum Attraſtiuum emendanda ſunt, cuius
hic non meminimus, cū in ſuperioribus ſatis
de eo locuti ſimus. Sunt porro plurima excreſcenti-
arum quoq̄ et Tuberum genera, quæ erroris gra-
Struma & Excre tia non recitamus, vt Scrophulæ, Strumæ, Glandu-
ſcentia. læ, Napta, Oſſa notha veris oſibus ſupercrescen-
tia, &c. quæ omnia prius eximenda ſunt et eruenda,
poſtea curanda, vt in Capitulo ſuo quodq̄ eorum
annotauimus. Totam hęc itaq̄ Medicinam, in tres
curas diuidimus, quarum Vnā vulneribus, Altera
Aperturis vlceribuſq̄, Tertiā Maculis deputatur.
Cancrī vero cura cum Attraſtiuo ſolū Specifico
incipienda, poſtea verò cum medicīna foraminum
et apertorum vlcerum perficienda eſt, ſicut nunc in-
cauimus.

CAPVT I.

Remedium in Vuluus.

CVm itaq̄ eiufmodi ſit medicīna componēda,
quæ ex

quæ ex naturæ suæ proprietate coniungit, et contrahit vniuscuiusq; vulneris ambo labia, vt inuicem simul coalescant; ac glutine compacti in vnum duo afferes: Necesse est eam constare ex maxima sui siccitate et stipticitate, quæ soli sit carni appropriata, hunc in modum.

Recipe Samech optimè exustum, et ad summam **P R A X I S.** albedinem Calcinatum, cui affunde Circulatum minus, et distillando abstrahè vsq; ad siccitatem Capitis mortui, quantò melius poteris cum ignitiõe vas sis. Postea affunde nouum Circulatum, et procede vt cum priore: Atq; hoc reïtera donec Circulatum minus planè dulce * maneant, quemadmodum per se * exeat. in sua natura est. Quo factò resolue ipsū per se, resolutum enim hoc, est remedium in vulnus, qd merito Balsamum, veluti Baldzatum vulneris appellari potest, Etymologiæ vocis Germanicæ, non Latinæ respectu, vt dicatur **Balsam**, tãquã **Baldzamen**, ac si dicas, subito cōnectens. Cæterū quãtq; non faciamus mentionem virtutum huius remedij plurimarum, sed in genere proposuerimus ad omnia vulnera; tamē innumerabilia p̄p̄modū vulnera, vnica solū ablutiõe huius sanauimus, supra quàm credi potest, aut naturæ possibile est, vt iam annotauimus.

CAPVT II.

Remedium in vlcus.

Remedia verò in vlcus, adiunctam habere debent virtutem generatiuam carnis, ex vi ipsius medicinæ, non habito respectu naturæ vlcerum, quæ cum sint omnino malitiosa et nequam, ideo cogitandum est illud Euangelij, Compelle intrare. Hoc autem componitur his ex speciebus.

Baldzami de Rubigine.

Recipe Baldzami supra de vulneribus descripti libram vnā, Item Baldzami de rubigine eadem ratione, qua de Samech extracti, libram vnā. Misce.

Oleum ferri,

insimul, cui adiuuge Olei ferri libram semī. Misce, et superpone vlceri. Postea ablue quotidie ad placitum tuum, et alliga desuper emplastrum consolidatiuum, cuius in vlceribus mentionem fecimus, et sic procede cum ligaturis ad finem vsq; curæ. Sciendū autem membra quasi violenter et repente tumores et inflammationes, ex eorum concurrentibus exortas, remittere debere, quod alio in loco abunde satis declarauimus, et hic de vlceribus satis apertè scriptimus.

*symptomatibus et
accidentibus.*

CAPVT III.

Remedium in Maculas,

AVferendæ verò cutis rationem, supra in Specie
fico cro

fico Corrosiuo posuimus: fecimusq; etiam Cauterij mentionem, cuius vsus facta prius corrosiōe adhibendus est. Cum itaq; ea ratione cutis ablata est, et macula eius cum ea, curatio eius subsequitur eum in modum, quē nos indicauim⁹. Cui⁹ sensus hic est.

Recipe supra dicti Baldzami in vlcus, cui appone Terpentinam lotam, et cum oleo Lumbricorum ac oleo Ouorum temperatam, æquis ponderibus: Cum quo abluenda est omnis adempta cute caro, neq; vlla præter hanc alia est medicina. Est autem huius medicinæ ea proprietas, quod nouam cutem cum recto et genuino colore ac duritiē, quæq; nulla amplius macula inquinari aut deturpari queat, producit. Quamuis autē plures sint, eiusmodi maculas abstergentes aquæ, vt aqua de floribus Fabarum, de Sigillo Mariæ, et similiter de stercore humano: tamen non est nostrum de ijs hoc loco differere, cum multis in casibus intentionē fallant. Quare ea nos medicina vtemur commodius quæ nos nō frustratur, sed secundum velle nostrum ingreditur, penetrat, et operatur quod expedit.

Sed ne quis nostri admiratione teneatur, quod in vniuersa Chirurgia, adeo pauca et breuiā remedia annotauerimus, tamq; breue tempus nobis eam ad rem sumptuerimus. Huius siquidem causa ea est,

Z ij

quod

*Virtus Extrinseci
in Maculas.*

*Redit ad Theori-
am.*

Chirurgia veterum incerta.

quòd plane nihili faciamus Methodum Chirurgi-
cam, quo ea scilicet modo à vetustioribus descripta
et in usu habita est, etiamq; hodie à nostri sæculi me-
dicis exercetur. In eorum nanq; medicina, etiã nos,
quamdiu eius sequuti sumus castra, nihil certi ac so-
lidi secundum intentionem nostram habuimus, sed
secundum experientiam, remedijs nostris, vsti fu-
mus. Experientia quippe didicimus, hanc esse opti-
mam totius Chirurgiæ methodum et Medicinam,
quam nos tribus hisce capitibus complexi sumus.

Et si autem plura supersint malorum genera, quàm
quæ nos recensuimus, vt Variolæ, Alopetia, Pustu-
læ &c. debent tamen omnia sub maculis et cicatricibus
comprehensa intelligi, et ad eorum rationem
diuidi: idq; multas ob causas quas in præsentiarum
silentio præterimus, et tantum in exercitijs nostris
eas retinemus, ita vt eorum non obliuiscamur.

Postq; nanq; vidimus, per hæc vulnera quàm pluri-
ma et quasi infinita numero, vsq; adeò miraculosè
et repete curari: qua obsecro de causa his neglectis,
ad veterum prolixa et gloriosa commentaria defi-
ciemus? aut quomodo eis adhærebimus? vt cum vi-
cinis nostris expendamus quid Mundificatiuum,
Lauatiuum, Abstersiuumue sit, quid Corrosiuũ et
id genus alia sint, quoq; vulnera consuenda, et alliganda

ganda sint modo: quæ omnia vulnerum sunt inimica; atq; corruptiua, propter eas causas, quas in libro de vulneribus exposuimus. Quorsum porro est multiplex illa sollicitudo curandorum vlcerum per varia Emplastra, Cerota, et similia vnguenta, cum vñtionibus, ligaturis &c. quæ tædet nos vel recitare: quæ omnia, stulta et valde latiuaga perïodus est, *Theophrastus etiam aliquando cum vñtionibus errauit.* quæ nos quoq; dum adhuc stultuli veteribus adhiberemus fidem, nostratibus verò diffideremus, multumq; circumduxit. Si enim id attendatur *Processus particularis à Theoria ad praxim vanus & Inutilis.* in Medicîna, quid Fistula, quid Cancer, quid Vlcus, quid aliorum his similitum vnũquodq; sit: atq; cuiq; suum appropriatum describatur medicamen, inutilis nimirum concio futura est, ingensq; chartarum papyri damnum ea perscribere, cum vsq; adeò vnico remedio ea omnia persanentur, vt Lepra exterior, Alopetia, Serpigo, Lentigo, Macula, et oēs aliæ Pustulæ, Scabies, Pruritus, et Cicatrices, quæ omnia vnico medio, vnicaq; operatione satis supq; commodè auferuntur. Similiter et vulnera accepta ex sagittis, bombardis, punctionibus &c. Hunc igitur in modum Chirurgiam nostram concludimus. Neq; miretur quisquã libelli huius breuitatem, eorum respectu, quæ vetustiores in multa partiti sunt compendia, quæ omnia paucis optimè cõprehendi potuerunt. His itaq; iam dicendi finem faciemus.

ARCHIDOXIS EX

THEOPHRASTIA PARA-

CELSI MAGNI.

LIBER NONVS.

De Restauratione & Renouatione.

THEORIA.

i. *Propositio.*

I.

Quid Rēouatio sit.

AM verò de Renouatione et Restauratione dicturi, imprimis expendamus oportet quid Restaurationis et Renouationis sit: tum quæ ea sint quæ restaurant et renouant.

ii.

Metallorum renouatio.

Postremò, quidnā ex omnibus creatis rebus restaurari et renouari possit. Imprimis itaq; Mineralia omnia reuiuenscunt, renouantur, et restaurantur:

Ferrugo in ferrum

Viride æris in Cuprum.

Minium in Plumbum.

Calx & in Stannum.

ita vt ferrugine absumptum ferrum, iterum in pristinam ferri naturam ac statum redeat: Viridæ æris quoq; siue ærugo Cupri, denuo Cuprum fiat: Minium similiter in Plumbum reuertatur, et Calx Stanni in Stannum. Atq; hæc est Renouatio et Restaurationis ratio, quæ reducit, et reuiuenscere facit, consumptum ferrugine, et corruptum quiddam, in suā perfectam essentiam et formam. Atqui si rem ipsam expendamus, hæc quā modo diximus, non Restaurationis, neq; Renouatio est: Sed Reductio, quæ Restaurationi

Reiectio huius renouationis.

rationi et Regenerationi cōferri nequit. Nam quā: *Reductio.*

uis hæc putrefacta quædam ferrugo ærugoūe sit,
et non metallum: tamen nondum consumptum est
in sua metallica natura: ideoq; non potest assumi ad
declarandum ex similitudine eius, quid Renouatio

et Restauratio sit. Cum enim in humano genere, *Homo non habet*
iusmodi ferrugo, et abscessus naturæ seu essentia *sui ferruginem in-*
non contingat, ideo reductione opus non habet. *star metallorum.*

Atqui, vt quod dicimus intelligatur, Si homo in de
fectu positus sit, et decrepitus: vt quasi ærugini cō

paretur quoad eius statum et naturam: poterit hoc *Reductio à Senio.*

corpus ab hoc eius decrepito defectu iterum reduci
ad suam * sanitatē, qualis scilicet ab infirmitate qua * *Iuuentutem.*

piam ad sanitatem est reductio. Verum de huius ge- *Reiectio altera.*
neris reductione, nihil hic scribendum suscepimus.

Altera autem Restaurationis et Renouationis spe

cies haberi poterit ea, quæ fit, cum metalla, quæ cō *2. Metallorum reno-*

stat ex Sale, Sulphure, et Mercurio originem duce- *uatio.*

re, post absolutam eorum in corpus metallicum per *Metallorum origo.*

fectionem, denuo iterum in sua tria illa prima redu-

cuntur, vt eorum Sal, eorum Sulphur, et eorū Mer-

curius, iterum in eadem appareant forma, in qua in

prima generatione fuerant: totaq; metalli substan-

tia abscedat: ita vt non vllum iam ibi sit metallum.

Postea verò hoc quoq; possibile est, vt materia tri-

um prio,

*3. Metallorum reno-
uatio.*

um primorum, rursus in metallum redeat, quale fuit ante, ut ex primis tribus Cupri, iterum Cuprum fiat. Atque hoc etiam rectè Restauratio et Renouatio dicitur in Metallis. Est enim denuo generatum, ex facto iam metallo, et perfecto ante. Verumtamen relatione ad hominem facta, nulla in his est restaura-

Reiectio tertia.

*Homo non reduci-
tur in suum sper-
ma.*

*Argumentū ab ab-
surdo seu impossi-
bili.*

NOTA de ferro.

De Plumbo.

*Homo orbatus est
prima materia re-
ducibili.*

tio aut renouatio: eam videlicet ob rationem, quia non possumus in tria prima, aut in sperma nostrum nos redigi, ex quo iterum renouari et restaurari valeamus: ita ut nunc de metallis retulimus. Quod si enim hoc nobis liceret, esset utique in nostra potestate, nos in secunda generatione ad sublimiorem statum perducere, quam fuerimus in prima: Sicut Ferrum, quod in sua tria prima reducitur, et tandem in Argentum vel Aurum perficitur, quod nullam penitus corruptionem amplius admittit. Aut quemadmodum Saturnus, qui denuo in Mercurium redigitur, et tandem in incorruptibile metallum transmutatur: Sic utique etiam nos possemus ex nobis immortalem producere creaturam: Cuius faciendi vis atque potestas in nobis sanè non est. Atque sic huiusmodi prima materia orbatī sumus, et in irreducibilem alterati, quæ non potest retrorsum retrahi, sed ultra porro procedere eam, uti cepit, necessum est, neque cogitari debet eam rursus in id redire, unde exi-

uit, Quas

uit. Quare Restauratio et Renouatio duplex est, *Restau: & Reno: duplex.*
 Vna quidem quam in metallorum exemplo et natura modo declarauimus: Altera, quæ fit, cum pictura *Exemplum picturae.*
 ram veterem nouis coloribus imbuï et renouari facimus, vt primæ per omnia similis videatur. Vbi tamen obseruandum venit, non nouam ex vetere picturam esse factam, sed solam colorum delinitionem, tanquæ nouam imaginem. Quamobrem ne hæc quidem restauratio vocari potest. *Reiectio huius.*
 Quandoquidem restauratio et reuotatio ita in Homine accipienda sunt, *Renou: & Restaur: in Homine.*
 vt eius humor radicalis, quem spiritus vitæ agit et exercet, non retrahatur ad præterita, seu posteriora retrorsum, sed fortificetur, et vltèrius porro agatur atquæ perducatur: instar Arboris, cui auxillio remedij *Arboris exemplum.*
 succurritur, vt florescat et fructus proferat, quibus defluentibus, iterum eò promouetur, vt sicut ante, nunc denuo rursus fructificet.

Quamuis autem ne hoc quidem exemplum per *Exempli censura.*
 omnia proposito nostro respondeat, id tamẽ ex eo percipi potest, Oportere humorem radicalem æque ad vltèriora futuraue promoueri, quemadmodum de arbore indicatum est. Nequæ tamen hanc Renouationem et Restorationem, in humore radicali fieri dicimus, sed in eo, quod ex humore radicali pro- *II. Quid restauretur.*
 uenit, et materialiter ac corporaliter ex eo sumit originem.

Campana. ginem. Sicut campana fusione facta, non ex Tono suam accipit resonantiam, sed ex corpore ipso. Sic Restauratio et Renouatio operationem suam non
 * *ex quo ipse fit.* in spiritu vitæ accipit, sed in eo * quod ipsum facit, quorū hoc quidē vnū est materiale, aliud verò substantiale. Si verò totum id, ex quo humor radicalis
Corpus Humoris radicalis continens, renouandum. provenit, vel in quo delitescit, purificatum fuerit, purificabitur etiam Tonus eius, quantoq; Tonus
 * *et e contra.* eius melior, tantò corpus quoq; excellentius est. Quod autem dicimus humorem radicalem ex corporibus et membris venire, id ita dicimus, quòd humor radicalis, et quod ex eo provenit, ita se habent ad inuicem, sicut radix ad arborem: quorum vti neutrum absq; alio esse aut viuere potest: Sic etiam duo hæc mutuo sibi incumbere et annexa esse adeò, vt diuidi nequeant. Cū itaq; Humor radicalis et Spiritus vitæ, cum suo humore vitæ, in corporibus et membris æquè delitescant, sicut Tonus in metallo, qui videri non potest, audiri potest: Absurdum utiq; esset, eum nos velle emendare, aut corpus per ipsum renouare: quin cogitemus corpus et materiam, quæ ex ipso ortum incrementūq; sumpserunt, renouare et restaurare. Hac igitur ratione Restorationem et renouationem intelligimus, esse solummodo alterationem membrorum, aut materie, quæ est in corpore ex superfluitate: ita scilicet,

ta scilicet, vt quicquid ex corpore et Humore radicali prouenit, decidat et defluat: nouaq; redeant omnia, quemadmodum exemplo arboris intelligere licet. Ex ea enim omnia folia, locustæ, flores, fructus, et fungi decidunt, rursusq; noua redeunt omnia. Neq; tamen arbor ipsa mutatur, veluti si et ipsa decidat, ac noua succrescat: sed ipsa eadem permanet. Sic etiam humor radicalis, id est, vita in corpore permanet: at corpus cū ipsa, abijciūt capillos, ungues, dentes, et similia: quib; abiectis denuo regeneratur alia. Hoc itaq; modo se habet Restauratio et Renouatio eius rei, quæ Restaurari et renouari potest: ad eamq; apta est. Omnis enim Restauratio et Renouatio fit in superfluitatibus, et in his quæ ex essentia rei oriuntur et proueniunt.

*Arbor.**Capilli.
Ungues.
Dentes.
Cutis.**Restauratio est in
superfluitatibus.*

Quid itaq; sit in corporibus quod restaurari et renouari potest, ex iam dictis intelligitur, vbi etiam superfluitates eas indicauimus quæ non crescunt in materias, vt sunt pili, dentes, cutis, ungues, &c. in corpore, Hæc etenim sunt superflua, quæ non abeunt in materias vel substantias corporales, sed in ipsa duntaxat earum natura permanent: Talia autem sunt, etiam quatuor humores, quorum vnus est, ex eo frigido et humido, quod in toto corpore continetur, et generatur, nec vllum certum singularem locum, aut originem ex qua veniat, habet: vt de

*Superfluitates quæ
nam sunt.**Pili,
Ungues,
Dentes,
Cutis.**Humores iij. sunt
superfluitates.*

quatuor complexionibus probauimus. Alter est ex his contrarijs Calido et Sicco, quod æquæ in corpore dispersum est, nullamq; certam habet hospitij mansionem, aut originis exordium, facitq; liquorẽ etiam. Terti⁹ Frigid⁹ et Sicc⁹, cuius etiã generatio prioribus similis est. Quartus verò Calidus et Humidus est, de quo idem quod de alijs est Iudiciũ.

*Humores iij. non
semper simul.*

Non in omnibus autem Corporibus contingit eius modi quatuor humores simul inesse, sed interdum vnicum, quandoq; duos, aliquando tres, et nonnũ q; quatuor. Quapropter horum restauratio et Renouatio fit per consumptionem eorum et expulsiõnem, cuius causa est, quòd Hominis Natura et Vita absq; ipsis optimè constare potest, neq; vllius indiget eorum, suntq; tantummodo excessus et superfluitates quædam, sicut fæx in vino, aut spuma quæ in Autumno efferuescit ex eo.

*Humores expellen
do renouantur.*

*Complexiones iij.
non restaurantur.*

*Complexiones non
oriuntur ex corpore.*

Quatuor Cõplexiones verò, quæ in hominibus apparent, sciẽdũ est nõ restaurari nec rẽouari, eam ob causam, quia cõplexiones quatuor ex nullo membrorũ habent originẽ, neq; ex Maioribus, neq; ex Minoribus, neq; sunt in Sanguine, neq; in Carne, neq; in id genus alijs, quasi quis putet cõplexionẽ Sanguineam ex Epate Abundante copia sanguinis prouenire; Melancholiam ex Splene, Choleram ex felle, et

felle, et Phlegma ex Cerebro: quod fieri nequit.

Hæc siquidem nunc dicta membra, nulli hominum dant complexionem suam, sed complexionēs veniunt à natiuitate, et permanent vsq; ad mortem.

Complexiones à natiuitate, vsq; ad mortem.

Neq; pluribus hoc loco de hjs disputabimus, eò qd nimis distent longè à præsentī textu nostro de Renouatione et Restauratione. Cùm igitur quatuor complexionēs non ducant ex vlla corporis parte originem, sed in corpore delitescant duntaxat, et in spīritu vitæ, ac in humore radicali: non est sanè possibile eas restaurare ac renouare. Sed quo corpus modo clarificabitur, eodem modo earum quoq; natura clarescet. Quinetiam meminimus hoc in textu,

* Corpus per se: Humor radicalis in corpore, et ex eo: Complexiões in humore radicali, et in corpore, sed non ex eo.

non curandam esse complexionum, ratiōe ætatum, Regionum et Regiminum differentias ac discrimina, eò quòd nulla corporibus imprimitur ex his tribus complexio. Quancūq; euenire potest, vt senium afferat secum tristitiam corpori, quæ tamen non complexio est: Sic etiam locus aut Regio potest inducere phlegma, non tamen complexio phlegmatica erit. Eodem modo etiam * conflictus potest afferre, vt quis similis * Cholerico videatur. Sed de his non est præsentis negocij disputare, sed cum de conseruatione corporis loquemur, tunc ista declarabuntur. In huiusmodi autem diuisionibus, vnicum hoc

Complexiones non ex ætate, neq; Regione, neq; Regimine.

** Schlag
schlacht.
* Gall
gallerisch.*

A a in est iudic

est iudicium, quod omnes humores sunt aliàs Mineralia, aliàs corruptiones, quæ omnes sunt superfluitates contra naturam et virtutem. Sed principalium quoque membrorum eadem ratio est, quæ et ipsa renouationi et restauratiōi repugnant hoc modo, quod nullam suscipiunt restorationem et renouationem,

NOTA, & con- necque eam in se attrahunt: Sed quicquid per ea transfer cū libro primo. sit, aut quicquid in ipsis præparatur, id omne non fecus assumunt, quàm tanquam nutrimentum, et non tanquam medicinam. Si verò humores, aut superfluitates aliæ in ipsis essent, illæ * expellentur. Atque aliorum etiam membrorum natura eandem habet

* renouando.

Membra nulla renouantur.

Ossa. considerationem, vt Ossium, Medullarum, Cartilaginum, Musculorum. Sic etiam de sanguine sciendum est, inesse ipsi corruptionem, aut superfluitatem, quæ solummodo accidens est: itidemque etiam

Cartilago.

Musculi.

Sanguis.

Caro.

carni: Hoc ergo accidens purgatur in Restauratiōe et Renouatione, non quod alius sanguis fiat, sed quod malum ab eo nocuum separetur, et bonum prædominetur. Itidem etiam in carne. Quamobrem, ex his quibus ea in præsentiarum breui sermone exposuimus, quæ restaurari et renouari possunt: facile liquet, Lepram, Caducum, Maniam, Pustulas, et similes Podagram, Chiragram, Artheticam, et plura alia, in Renouatione et Restauratiōe tolli, nisi

Morbi & Infirmitates omnes renouantur & tolluntur.

sit fortasse

sit fortasse morbus qui ex ipsa natiuitate sumpse: *Morbus à natiuitate non tollitur renouando.*
 rit habeatq; originē: Is enim nō tollitur. Sed vt de *Lepra.*
 Lepra dicamus clarius, Ita corpus * immutatur o: ** renouatum.*
 mino, vt non modo Lepra: sed etiam si quis potē:
 tior, periculosiorq; morbus fuerit, quā Lepra ē
 planē absumat et expellat, nō quasi separet Lepra à *Morbus transmutatur in sanitatem.*
 corpore, sicut purum ab impuro, sed quod Lepra
 ipsa in sanitatem conuertatur, sicut Cuprum in Au-
 rum, vel sicut ferrum in Cuprum, quod nemini sa-
 ne mirum videri debet. Ea enim Renouationis et
 restorationis ratio est quod absumunt malum,
 sicut ignis absumit mendā ab argēto et auro: Finū *Caducus.*
 verò intactum relinquit. De Caduco quoq; et Po-
 dagra tollenda eadem est sententia. Hic siquidem
 omne id renouatur, quicquid toto in corpore est. *NOTA pro Pantheo cū oleo vitri,*
 Sanguis omnis, caro omnis, et quicquid in his cōti- *id est, Alkali.*
 netur. Atq; sicuti Alkali emundat et purificat Le- *Renouationis et re-*
 prosium Mercurium sublimatum, in puram et bonā *stauratio: effectus.*
 Lunam, Sic etiam Renouatio et Restauratio cor-
 pus purificat in bonum statum et essentiam, vt pau-
 lō ante dictum est, Expellitq; omne quod in cor-
 pore est superfluum, et incompetens naturæ: ac im-
 mutat id omne, quod naturæ necessarium cū
 sit, quoquo modo iam deprauatum est, facitq; om-
 nia vti diximus denuò succrescere, totum adeo cor-
 pus iuuentuti restituens cū nihil eorum quæ in na-
 tura sunt valeat ei resistere.

Restat

*Renouationis & re
 stauratiōis modus,
 Inflammatio.*

Restat iam dicere quomodo fiat Restauratio et Renouatio, et considerare inflammationem sui quā in Spiritu vitæ habet, et in humido radicali, ex qua quidem inflammationis incensione, operationes prædictæ proueniunt. Similis autem hæc est inflammatio vrticæ, quæ vim habet adurendi. Sed quis est qui ratiōe sua assequat̃ intimā eius causam, cum nō appareat materialiter in actu, quod facit sensibiliter. Sic etiam Renouatio et restauratio est Inflammatio Naturæ, ex virtute, quam nobis recensere nō

Ignis. licet. Per Ignem tamen omnia Purgari et clarificari, exactè cognoscimus et ad sensum videmus: Naturaliterq̃ etiam id constat, talia non posse in corpore fieri, præterquam per Ignem. Ideoq̃ dupli-

Ignis duplex.

Materialis.

Essentialis.

cem ignem cognoscere debemus, Materialem et Essentialem. Materialis quidem fit per flammam, et vstionem. Essentialis verò per sui essentiam et vires

Cantharides.

tutes, vt cum Cantharides cutim exurunt et vesicant̃ instar potentis ignis, et tamē nullus adest ignis, nec sentiuntur esse ignitæ: sic flammula, sic vrtica, vt diximus. Sic quoq̃ certò nobis scire licet, Restauratiōis et Renouatiōis vires hoc eodem modo se habere, postq̃ in corpus veniunt, ac sese cum eo in eandem coniunctionem vniunt, quod scilicet operatio, eiusmodi in eo fit, qualis in Mercurio Satur-

ni, vel

ni, vel Martis, qui cum suo Realgare imponitur, *Mercurius h vel*
 quorum neutrum quidem est vel calidum, vel igne *3 cum Realgare.*
 um, et tamen vtraq; aduruntur inuicem, sicut verus
 ignis in ligno: perfectum autem metallum quod an-
 te planè leprosum apparebat in fundo reperitur.

Quis poterit penitus assequi scrutando, quod vide-
 mus in * mags colom per circulatum affusum Mer-
 curiū reperiri, cū quo nulla omnino ratione quicq; ** Magisterio Co-
 rallorum.*
 similitudinis habent. Similiter itaq; et Renouatio *Mercurius ex Co-
 rallis.*
 ac Restauratio operationes suas efficiunt, vt Calx

viua quæ dum aqua extinguitur, purificat sese, et *Calx viua.*
 extinguit suam acrimoniam quam ex igne essentia
 li habet. In natura igitur nostra Renouatio et Re- *Hominis restaura:*
 stauratio intelligenda est, instar Halcyonum, quæ *Halcyones.*
 ex sua ipsarum natura sese renouant. Pluraq; etiam
 sunt eiusdem generis alia, quæ idem efficiendi pote-
 statem habent, idemq; efficiunt, vt in Archidoxis
 multipliciter meminimus, et plus etiam in secretis
 nostris, vbi multa sanè perquirenda essent, nisi pau-
 lò longius æquo, ab hoc textu de Renouatione et
 Restauratione recederent. Quemadmodum autem
 ibi diximus, sic etiam hoc loco memoriæ causa repe-
 timus, Ignis operationes quomodo fiant, nos de-
 prehendere non posse, quamuis videamus ligna i-
 psam consumere, et ob nimij caloris sui excessum a-

ila quæuis superare et absumere, quod nos non vltra prosequemur, sed alio in loco scribendum nobis referuamus.

III.

Quæ sunt renouantia.

Quantum igitur ad principia attinet, satis diximus de Renouatione et Restauratione, satisque aptè ostendimus: Ea autem quæ sint, quæ renouant et restaurant, scripsimus in Archidoxis, tum et præparationes, confectiones, et earum nomina ibidem notata fecimus. Iam verò præsentî libello, compositionem earum, processumque subiungemus.

Proposuitio secunda.

Renouantium species diuersæ.

Imprimis antequam species simplicium et Archanorum demonstramus, scire conuenit earum operationes multiformes esse, ac diuersis vris peragi. Sunt enim eorum quædam, quæ Lepram potenter purificant per Renouationem et Restaurationem, amplius autem morbum nullum attingunt, licet sint omnino perfecta in ipsorum renouatione et restauratione, excepta morborum distinctione, vt est Quinta essentia, et Magisterium, et Elementum Antimonij: quod corpus leprosum purificat, sicut purificat Lunam et Solem per fusionem, neque quicquam impuri in eo relinquit, quemadmodum nec in Auro.

in Lepra.

Antimonium.

Aurum. Sic etiam elementum Aurij, et Quinta essentia aurij, et oleum aurij, et Elixir, cum alijs omnibus infirmitatibus eandem tollit, et renouat atque restaurat.

Sic etiam

Sic etiam Quinta essentia Hellebori et Chelidoniæ, *Helleborus et Herbae*
et Melissæ, et Valerianæ, et Croci, et Mānæ, et Be
thonicæ. Quæ omnes renouant corpus, sed infirmi
tates quas diximus non imminuunt. Itidem Quin
ta essentia Perlarum, Smaragdorum, Saphirorum, *Lapides.*
Rubinorum, Hiacinthinorum, renouant etiam et
restaurât corpus ad omnem perfectionem, et secum
tollunt infirmitates Tartareas, vt Calculum, Are
nam, Podagram, Chiragram, Artheticam, et con
gelatum, et quicquid his simile est, quæ ex Tartaro *Infirmities Tar
tareæ.*
oriuntur. Quintæ essentiæ et Magisteria, minerali
um liquorum Renouant et Restaurant etiam totū *Cögelatum.*
corpus absq; omni defectu, cum morbis, Caduco,
Syncopi, suffocatione: et qui sunt sensuum priuatis
ui, vt Mania, Siphita, et similibus: Magisteria et
Essentiæ, Tartari, Alum. &c. renouant etiam cor
pus perfecta renouatione, et vnà tollunt omnia A
postemata, putrefactiones, et humores grossos. *Tartarum.*
Similiter Essentiæ, et Extractiones, et Magisteria,
de * Maioribus vel Minoribus, renouant et restau
rant totum corpus, et adimūt pariter Febres, Quo
tidianam, Quartanam, Simplicem, Effimeram. *Alumina.*
Similiter quoq; * preciosorum, et Perlarum Magi
steria totum corpus renouant et restaurant, omnesq;
infirmitates, et accidentia tollunt, faciunt fecundi
tatem va

tatem vtriusq; sexus, et faciunt partum. Sic etiam

Archana. Archana auferunt omnes infirmitates incurabiles, renouant et restaurant totum corpus, maioribus cum viribus, et robore, quam quæ antea fuerant. Idem etiam

Balsamum. am Essentia Balsami operatur, curatque omnem putredinem, et pestem, cum admirabilibus operationibus. Talia itaque sunt complura alia, quæ nos alijs in locis indicabimus, et commemorabimus, quæ maiores perficiunt effectus, quam nobis calamo eos per

Compositio obseruanda. stringere liceat. Verumtamen illius meminisse debemus, in his omnibus compositionem obseruandam et faciendam esse. Nam quamuis plurima sint numero,

Nullum renouatiuum, vnum solum ad omnia sufficit. Nullum tamen est, quod ipsum solum in generali per se sufficiat unicuique curando pro omnibus restorationibus et Renouationibus, et contra omnes infirmitates, quæ etiam pariter cum ipsis expellenda sunt.

Accedit ad PRAXIM. Quare deinceps, modum et praxim intentionis nostræ in hunc finem declarare intendimus.

Ac licet non omnes processus in medium proferamus, nihil tamen in his deficiet: eò quod qui noscra intelliget, poterit secundum scripta nostra operari, qui verò sensum nostrum non assequitur, is erudiri doceriue scriptis nostris non potest. Sufficienter itaque omnem processum proponemus, præterque quod molestum est nobis ea perscribere, quæ à pluribus scripta et cognita sunt.

In hoc autem genere nihil omnium potest esse perfectius, ipso primo Ente, cui singularis inest natura essentiam corporis innouandi et immutandi. IIII.
THEORIA De
Primo Ente.

Est enim Primum Ens imperfectum quoddam cōpositum, quod ad determinatum finem et incorporationem, prædestinatum est. Cumq̃ sit imperfectum, facultatem habet ea immutandi alterandiq̃ omnia, quibuscunq̃ incorporatum fuerit. Exemplo sit Mercurius, qui persimilis est imperfecto primo Enti, quoad perfectionem: nam etiam si sit determinatus et finitus, non tamen ex imperfectione mutatus est, sed in eam destinatus. Mercurius igitur habet facultatem renouandi totius corporis: ipsi siquidem inest omnium maxima et admirabilis laxatiua virtus, et attractiua: nec satis ea peruestigari potest: et tamen imperfectus totus est, nec in suis operationibus efficax, eò quod sit Mercurius, et suum primum ens, non prædestinatum sit in aliud corpus: ut enim ipse est, ea sua perfectio est. Dicimus ergo de Primo Ente, ipsum esse perfectum et sufficiens ad renouandum et restaurandum totum corpus: Ut est Primum Ens Auri. Cuius quidem causa est, quia totum hoc spiritum Auri plenum et occupatum est, omniumq̃ subtilissimum est, magis etiam multò quam ipsum verum Aurum. Primum ens est perfectū renouatiuū.
Aurum.

Bb   iij   riæque

*Spiritus Solis cum
primo ente.*

Vinum gelatum.

Primi entis virtus.

Minera metallorū.

*Primum ens Mar-
chafitarum.
Antimonium.*

ri æquè penetrabile vti Mercurius inter metalla, Ha-
betq̃ secum spiritum Solis, per quem coagulabitur.
Solis etenim spiritus, qui primum ens coagulat, au-
fert ei tantam efficaciam, vt Aurum ipsum centesi-
mam partem eius virtutis et facultatis non habeat,
cuius est suum Primum Ens. Petamus exemplum
illustrandi gratia à vino generoso, quod vbi semel
gelatum fuerit, nunq̃ amplius suam priorem vim re-
tinet, neq̃ ad illam peruenire potest. Sic itaq̃ nobis
cogitandum est, si exactè de renouatione et restau-
ratione scribere volumus, quòd primum Ens, id est,
prima compositio aurī, quæ adhuc etiamnum liq̃r
est, non coagulatum quid: ipsum renouat et restau-
rat omne quod comprehendit, non hominem solū,
sed etiam quemlibet fructum, sed quamlibet herbā,
sed quamlibet arborem. Neq̃ hoc aliter intelligen-
dum est, quàm Minera metalli cuiusuis, quæ pluri-
bus multò virtutibus dotata est, quàm suum ipsius
metallum. In minera enim coniuncta sunt Spiritus
Arsenicī, et Sal, et Sulphur, et Mercurius: qui si p
ignem purificentur, recedunt omnes ab ea, reman-
etq̃ metallum solum in sua natura. Itidem autem
etiam de Marchafitarum Entibus primis sentiendū
est, vt de Antimonio, quod non minus, quàm pri-
mum ens Aurī cognoscendum est. Nam in primo
ente Anz

ente Antimonij ea est virtus, vt quicquid apprehēderit, transmutet à seipso ex sua ppria natura, quē admodum Antimonium facit per ignem. Nam in coagulatione eius, aufertur ipsi virtus hæc separandi id omne ex corpore, quod ex humore radicali permanat, renouandūq; corporis penitus ab ipso vero fundamento. At ipsius primum Ens in tali consistit prædestinatione, vt talis ex ipso procedat virtutis essentia, sicut ex igne calor. Sic autem de Resinarū quoq; primis entibus sentiendum. Nam primū ens Sulphuris est totalis transmutatio in omni Rem: et Rest: corporis. Adeò quippe potens est primum ens Sulphuris, vt omnium Metallorum prima Entia tingat in suam naturam, et auferat eorum operationem, reducatq; ea vicissim in primam materiam, ac perficiat ea secundum sui naturam in nouum perfectum corpus. Sic etiam primum ens, quod ex Sulphure prouenit adeò potens est in humano corpore, vt totum radicalem humorem renouet, in omnibus eius circumstantijs. Itidem etiam de primis Entibus Gemmarum dicere possumus, quæ in primis ipsarum essentijs, efficacissimè possunt totum corpus reducere in pristinas vires, et emendare ab omni eius inquinamēto: Renouareq; et restaurare, quē admodum ignis Plumbum in Vitrum clarificat et diaphanum

Primum ens Resinarum.

Sulphur.

NOTA.

Primuus ens Gemmarum.

Plumbum in Vitrum per Ignem.

Smaragdus. diaphanum reddit. Primum nanq̃ Ens Smaragdī, regenerat et renouat seipsum. Est enim initio perfectum quoddam corpus viridis Marmoris instar, qđ ex sua ipsius prædestinatione eius naturæ est, vt se se resoluat ab omni immunditia et grossitie indebita, ac secundo iterum coaguletur, puriorq̃ efficiatur, hocq̃ modo interdum tertio, quandoq̃ etiam quarto renouat seipsum, et reuiuenscit: ac quanto frequentius regeneratur, tanto clarior, et durabilior est. Atq̃ hac ratione maiores quam alia prima entia virtutes indicat, quibus cætera longè excellit.

Primum ens Salium.

Porro De Salium quoq̃ primis entibus idem animaduertendum est, multò efficaciar maioris esse eos in sua spiritali virtute, quàm post completam eo-

Primum ens Virioli.

* *immutat.*

rum perfectionem, vt primum ens virioli, permutat omne album metallum in rubeum, et rubeum in album, et * violat omnē perfectionem, quamcunq̃ contigerit aut comprehenderit: ipsum Renouat et Restaurat alia imperfecta corpora metallorum, vt Stanni, iterum in primum ens, et iterum in Stannum quod maiorum est virtutum, quàm prius Stannum fuerat. Itidem reducit in humores radicales, quod ex humoribus radicalibus prouenit, facitq̃ renouationem et restorationem copiosiore et pleniorē, quàm vllum aliud, adeò potenter in humore radicali operatur.

cali operatur. Ad eundem sanè modum etià Herbarum Arborumq; prima entia, antequam corpus assumperunt, et surculos, mille modis maioris sunt in ipsorum virtutibus efficaciam, quam cum corporea facta sunt. Nam Melissæ primum ens totum corpus restaurat et renouat, quod adeò perfectè non potest in sua substantia corporis efficere. Vbi etià illud cogitare debemus, quòd ne Halcyones quidē seipsas ex naturæ ipsarum proprietate Renouant et Restaurant, sed quia naturæ earum est, viuere de rerum primis entibus, in hunc modum, vt cum corpora herbarum, seminum, aliorumq; similium depastæ fuerint, ventriculus earum per digestionē reducit ea in primum ens, et tandem in primo Ente perficit eiusmodi operationem: Nam eius digestiua virtus duntaxat in primis entibus prædestinata est. Ideò initio omnem cibum et potionem suam mutat in primum ens: ideoq; ipsæ solis vescitur corporibus, quæ regenerant, renouant, et restaurant. Imò etià ab initio cum excluditur, ipsæ solis nutritur, et educatur. Atqui etià hoc earum est naturæ, quòd post mortem, renouant et restaurant sese, quod ideo fit, quia prima entia in eis, dum viuunt, nō possunt ultra procedere, et effectum habere debitum, cum vita ipsarum, adiuuat eorum potestatem, et conuer-

Primum ens Herbarum, & Arborum.

Melissæ.

Halcyones.

Halcyones mortuæ renouantur.

tate in sanguinem et carnem, ac eorum substantiam, sanguinis inquam et carnis. Postq̃ autē moriuntur, virescunt secundum anni tempus, quo prima entia in gremio terræ indicia sui faciunt, itidem etiam in ipsis: et renouant ac restaurant nouā cutem: Quod nimirum admiratione dignum est in natura, propter eius virtutis et potentiae magnitudinem: Ac nisi sensu hæc ita se habere deprehēderetur, penitus incredibilia iudicarentur. Ideo autem contingit eas nos eisdem temporibus exuias facere, sed quasdam maturius, quasdam tardius, q̃ hoc ratione primorum entium fiat, quibus vescebantur et pastæ sunt. Alia nanq̃ citius, alia serius crescunt, et sui indicia præbent. Sic etiam vermium plurimi renouantur et restaurantur ex eo, quod nutriantur primis entibus rerum, dum nondum absolutæ sunt in visceribus terræ. Multò plura autem sunt, hisq̃ magis admiranda, quæ nobis incognita et absconsa, quàm quæ manifesta sunt: de quibus plurima sanè scribenda essent, nisi longius à textu libri Ren: et Rest: nos abducerent.

Prima entia non omnia eiusdem temporis sunt.

Vermes.

*V.
Prima entia vnde sumenda.*

Quamuis autem confitet, nos prima Entia quælibet descripsimus non posse recipere, in ea natura ac essentia quam indicauimus, Attamen benè fieri potest, vt cognito loco in quo generatur Aurī Mineræ, ibidē

Ita, ibidem etiam primum ens Auri reperiamus, si anteuenerimus eius absolutionem. Ibi enim signa in *Signa primi entis* ueniuntur et agnoscuntur secundum metallorū dispositionem et naturam: Vt si Aurum sit in primo *Auri* Ente, facit Cinobrium pro floribus, reddit arbores feraces, et pingue solum, Renouat arbores veteres, vt plerūq; contingat, arborem quæ à viginti annis nullum tulit fructum, quamprimum à primo ente Auri, ipsa aut radices eius imbutæ fuerint, mox iterū virescere et flores proferre, quæadmodū faciebat ab initio. Multaq; alia huiusmodi stupenda fiunt In Primo Ente Auri, præter hæc, quæ hic descripta sunt: quæ omnia sunt vnicū Indiciū quòd eo in loco Primum Ens lateat, et habeatur. Verūm si Flammæ et Exhalationum coruscationes scintillantes eo in loco appareant, inditio sunt metallū ex primo ente iam exiisse, inq; coagulationem transire: Talia autem indicia leges De Origine Mineralium, quæ Soli, quæue alijs metallis conueniant. Sic etiam signa aliorum primorum entium agnoscenda sunt, de origine ipsorum. Postq; verò huiusmodi signa Primorum Entium visa inuenta q; fuerint, *Primum ens est dispersum in intimis terræ.* sciendum est illud primum ens, non acruatim vno in cumulo haberi, sicut tunc cum iam perficitur, sed per totam eius loci humum dilatatum esse. Hæc itaq;

humus in virtute primi entis est, et illud ex ea extrahendum est, ut exempli gratia sit Chelidonia, quæ antequam componatur, primum eius ens est in terra, in qua consistit: quare ea terra accipienda, et ex ea primum ens extrahendum est, quod, ut iam indicauimus, Chelidonix virtus omnis est. Attende itaque

Primum ens.

Perfectum ens.

Principium praxeos aperit.

Primi entis virtus omnium maxima.

*Germi-
na primi en-*

huiusmodi differentiam nos facere inter primum ens, et Perfectum, quod Primum Ens Restaurandi, Renouandi quæ vim habet, ob causas iam expostas: Perfectum verò tandem, solum cognatam naturam renouandi virtutes habet, cui videlicet adhæret, et quæ sequitur, neque tamen hanc perfecte. Ex his itaque sequitur, quod si eiusmodi virtutes primorum entium inquirantur, debere ex coagulatione eorum retrahi et corrumpi, Vt de Archanis et Quinta essentia indicatum est, quorum tamen omnium virtus maxima est in Primo ente. Neque quisquam Philosophorum miretur, posse ex humo, in qua certo simplex quidpiam prouenit, antequam illud incorporetur, omnem eius simplicis virtutem extrahi et auferri, atque seorsum conseruari: humum verò illam iterum in suum locum reponi, ita ut nuda solum terra sit, nec fecunditatem ullam iam habeat, cum primum ens, quod in ipsa delitescibat, iam ablatum sit ab ea.

Hinc itaque sit, quod quum huiusmodi virtus primi entis ex-

entis extracta vitroq; inclusa fuerit, ex seipsa in eo *is sine corpore in vitro.*
 secundum formam et dispositionem eius simplicis
 pululet, et crescat, sine omni terra: postquam verò
 succreuerit, nullum utiq; corpus habeat, et tamē ad
 instar corporis formatum sit. Cuius causa est, quòd
 nullum liquorem terræ habeat. Estq; eius species
 tanq; spectri cuiusdam, quod vñico digito iterum
 in succum reducatur, tanquam fumus quidam, qui
 formam quandam substantialem indicat, et tamen
 incomprehensibilis est. In huiusmodi igitur germi
 nibus Primum ens incorruptum est, in omni sua per
 fectione, sicut in terra. Quare ex primo ente Auri, *Aurum ex primo*
 hunc in modum conceptum Aurum crescit, quod *ente germinans.*
 in * tactu similis aquæ rubæ est, et in ramos expādit * *ad sensum.*
 sese, et erigit, tanquam solidum aurum esset. Atqui
 iam hæc huiusmodi missa faciamus, et procedamus *Transitio.*
 cum his, quæ itidem renouant et restaurant, postq;
 præparata fuerint et confecta, sicut per artem fieri
 possibile est: quod quamuis breuibus nos scribam⁹,
 sufficienter tamen intellectuui eorum ostendimus, q
 in Medicina et Philosophia exercitati sunt.

Imprimis igitur Renouantia et Restaurantia,
 quæ iam per nos indicata sunt, cognoscenda sunt: *P R A X I S.*
 postea ex ijs primum ens extrahendum, cum quo
 Renouatio et Restauratio peragenda est. Secundū

hoc principium autem nostrum, Quatuor propo-
nimus mysteria, Vnum de Mineralibus. Alterū de
Gemmis. Tertium de Herbīs. Quartum de Liquo-
ribus, in eum qui sequitur modum.

Primum Ens de Mineralibus.

RECIPE Mineralis Auri vel Antimonij, redacti
in puluerem subtilem, libram vnā, Salis Circulati
quatuor libras: commisce simul, et digere in fimo e-
quinō mensem vnum, vertenturq; in aquam, huius
separa purum ab impuro: Post recipe purum, et cō-
* imbibe cum gela in lapidem, quem * calcinato Tartaro reuiuifi-
cato, tandem separa iterum ab eo, et soluē sup mar-
more. Hoc solutum putrifica denuo mensem vnū,
verteturq; in liquorem, in quo omnia signa appare-
bunt, sicut in primo ente Auri vel Antimonij.
Ideoq; merito licet nobis illarum rerum primū ens
nominare. De Mercurio quoq; autem, et cæteris itē
Metallis idem sentiendum.

Primum Ens de Gemmis.

RECIPE Smaragdi subtiliter puluerisati vnciam
vnā, calcina in Sale soluto, donec dealbetur: po-
stea solue: solutum, positumq; in Phiolā luto Her-
metis sigillatā, pone in ignem apertum cum nudo
vitro, vt materia sursum eleuata pendeat, neq; om-
nino fundum attingat, quod continua, donec à spī-
ritualitate

ritualitate sua in fundum cadat, in forma corporis instar liquoris mellis. Hoc indicat virtutes Smaragdi, quare iusta de causa Primum ens Smaragdi vocare possumus.

Primum Ens de Herbis.

REcipe Melissam, et contunde minutim veluti in succum, quam imponens in vitrum, luto Hermetis sigillatum, in fimo equino digere mensem vnum, post distillari per Arenam finito mensem vnum, tandem separa purum ab impuro. Deinde repone purum in vitrum cum sale soluto, quod clauso vitro digere in Sole mensem vnum, et inuenies in fundo liquorem spissum, Salem verò super innatantem.

Hæc separa mutuo ab inuicem, Habebisq; virtutes Melissæ, quales in eius primo ente sunt, et est primū ens Melissæ.

* Mineræ Sulphuris primum Ens ex

Artze.

Liquoribus.

REcipe * 68 et Salis soluti, permitte per se resolui omnia in aquam, hanc quatuor vicibus distilla sursum per Alembicum, Transibitq; albedo quædam, quæ præbet omnia indicia virtutum primi entis * 66. Quare optimè loco primi entis te eam recipere possumus.

* Sulphuris

* Sulphuris

Hunc igitur in modum hæc quatuor prima Entia des

Vsus primi entis, qualis.

tia descripsimus: restat vsum eorum animaduerte-
 re, quomodo et qua ratione r̃s vtendum sit, ad con-
 sequendas eorum virtutes. Est ergo modus hic, vt
 prima entia, quæcunq; tandem fuerint imponantur
 in vinum generosum, tantum vt vinum ex eis colo-
 retur, quod cum tinctum fuerit, satis p̃paratum est, q̃
 ad præsens regimen attinet. Hoc etenim bibendum
 est quotidie in aurora, continuando, donec excidant
 in primis vngues digitorum manuum et pedum, po-
 stea pili defluant, tandem dentes excidant, vltimò
 cutis exiccetur et noua suboriatur, quæ cum singula
 euenerint, tandem cessandum est ab vso potionis
 medicamenti. Succrescent autem noui dentes,
 .pili noui, nouiq; vngues, Et recedunt infir-
 mitates corporis et mentis, vt ab initio or-
 stensum est. Atq; hoc modo librum
 nostrum de Renouatione et Re-
 stauratione con-
 cludimus,

Interpres:

Duo hi libri nouissimi, etsi in manu scripto codice, non præferebāt
 titulum Archidoxis, sed simpliciter De Renouatione & Restauratione
 Liber Theophrasti: & Liber de longa vita &c. inscribebatur: Ta-
 men memores eorum nos, quæ ab authore libro primò dicta sunt de De-
 cimi libri occultatione, ab Idiotis, cùm existimemus studio dicta occul-
 tationis titulum noluisse exprimere, quò Archidoxis inscriberetur: &
 tamen videamus reuera duos hos libros perinde se habere ad Archido-
 xis priores octo, sicut se habet Conclusio Syllogismi ad Præmissas: non
 dubitauimus eos ad eandem Tituli inscriptionem adoptare & referre.
 Relinquimus tamen liberum tibi iudicium, & appellandi arbitrium;
 neq; de Titulo ad cruorem vsq; pugnabimus, dum modo vitulum, id est
 fructum libri, mecum pariter consequaris. Caterum quamuis quedam
 vocabulorum signa potius quàm vocabula ipsa nobis difficultatem fe-
 cerint non exigua, potuerimusq; fidem nostram in vertendo saluare,
 etiam si tantum modo signis positis, aut stellulis, liberam cuiq; coniectan-
 di potestatem relinqueremus, aliorum interpretum exemplum in eo imi-
 tati: Tamen vt hac quoq; in parte labore & nauseabili dubitatione pro
 viribus nostris te leuaremus, malimus signa quoq; nonnulla ex prime-
 re, & diuinationem nostram potius quàm interpretationem adiunge-
 re, nullatamen prophetandi libertate tibi crepta. Vbi verò stellulæ
 indicium solum positum est, tam in textu, quàm in margine, ibi defu-
 isse tam signum quàm dictionem ipsam significare volumus: at si stel-
 lulæ marginis dictiones adiunctæ sunt, nostra diuinatione coniecturæq;
 positas intelliges, vel ad supplendum defectum, vel ad explicandum ob-
 scurum. Nostrum igitur studium sic candido pectore susceperis amice
 Lector, nos tibi gratiam debere profitebimur. Vale,
 & mysterijs naturæ frue.

ARCHIDOXISEX

THEOPHRASTIA PARA CELSI MAGNI

LIBER DECIMVS.

De Longa Vita.

Proœmium.

*Medicina triplex
Conseruatiua
Præseruatiua
Curatiua.*

*Q*UVM igitur reperiantur Medicinæ, quæ sanum corpus ad duas pluresq; senij ætates conseruant: à morbisq; infirmitatibus, putredine, superfluitatibus, et à consumptione præseruant: Si quibus verò grauatum infirmitatibus fuerit, eas penitus tollunt: apprime necessarium est Medico, huiusmodi medicinas summa cum diligentia exquirere atq; funditus perscrutari. Plurimi nanq; sunt incurabiliū, ac diuturnorum, morborum pariter et accidentium, qui omnes per conseruationem longæ vitæ tolluntur penitus, et ab ipsa eorum origine prima extrahuntur. Quapropter cum *Propositio.* nobis animus sit de præparanda vita longa scribere, duplex nobis orationis cursus instituendus est, *Partitio.* vnus quo Theoricè rem expendentes loquamur, alter vt practicè de eadem disseramus. Hac itaq; via *THEORIA.* duplici sustentationis longæ vitæ ratio intelligenda proposita.

1. An sit longa vi-

da proponetur. Nemo autem rapiatur in admirati-
onem, neq̃ quisquam Medicorum erubescat, quòd
vitam protraheret prolongari phas sit: cùm duæ e-
tus rei causæ nobis in numero sint, quarum vna q̃
dem est, quòd nullus Terminus Mortis statutus est,
quo videlicet die nobis moriendum sit, sed vita no-
stra in potestate nostra posita est. Altera causa est,
quòd habemus creatam medicinam ab eo, qui nos
creauit, ad conservandum corpus in eius salubritate,
aut ad depellendas eius infirmitates. Hinc igitur
penitus intelligere nobis licet, quòd neq̃ Mors in-
firmitatem morbumue vllum afferat, neq̃ contra
infirmitas morbusue Mortem: ac etiam si iuncta hæc
simul essent, eorum tamen ea mutuo est inter se con-
uenientia, quæ ignis et aquæ: tantumq̃ inter se dis-
conueniunt. Nam morbus naturalis inuidet morti,
et irreconciliabili odio dissidet ab ea, eamq̃ fugat:
nullumq̃ omnino toto in corpore membrum eam
amat: Ita q̃ diuersa planè est Mortis essentia, ratioq̃
distincta ab infirmitatibus. Ad perficiendum verò
et obtinendum hoc propositum nostrum, nos cum
nostris tantum loqui conuenit. Experientia nanq̃,
cui notæ sunt proprietates rerum, plurima intelli-
genda subministrat, quæ ab insignibus duntaxat
artificibus inueniri possunt quotidiano exercitio:

*Longæ vitæ duæ
Causæ.*

1.
*Terminus mortis
nullus.*

2.
Medicina creata.

*Mortis & Morbi
disconuenientia.*

De ñ

communis

Homo. * à Renouationis
possibilitate, ad
possibilitatem lon-
ga vitæ argumēta
tur per locū à simi-
libus consequen-
tibus.

communī autem Medicorum plebī, ad quos hæc no-
stra scribimus, abscondita et ignota sunt. Illud autē
constat manifestè, quòd Renouationem et Restau-
rationem fieri possibile est, totiusq; corporis altera-
tionem, emendationemq;. Itidem ad sensum depre-
hēditur, Omnīa metallica corpora purificari, adeò

Metalla, vt nunquam putrescant, neq; ferrugine laborent.

Ligna autem, et Cadauera mortuorum inūcta Bal-
samo nunquam putrescunt. Quæ cū naturæ possi-
bilia sint per Artem, nemo abhorreat nostra scripta
et exempla, quorum adeò exigua proferimus.

Neq; verò ideo inuicem conferimus metallorum,
hominumq; corpora, quod ea vnum quid esse opor-
tetur, sunt enim duo multū inter se distātia, Sed
quòd in vtriusq; similis conseruandī et præseruandī
ratio sit: quòdq; per experientiam liceat dicere:

* *Cadavera,* Quemadmodum corpora sine vitā Balsamo condi-
ta conseruantur: Sic etiā, et quidem multò rectius
viuentia quoq; corpora conseruari et sustentari.

II. *Quæ species lon-
ga vitæ.* Imprimis autem sciendum est, Conseruationum
plures esse, quoad hominē, species et diuisiones.
Hic enim animaduertenda est iuuentus, habendaq;
eius ratio est: Sic etiā mediæ, reliquarumq; ætatū.
In his enim differentiæ inueniuntur tales, quarum
aliæ iuuenibus competunt, aliæ mediocribus ætate,
aliæ item

aliæ item senioribus conferunt et proportionantur.
 Sed etiam hoc considerandum occurrit, quamobrē *Conservationis ini-*
 quandoq; in Iuvene, quandoq; in mediocris ætatis *tium triplex.*
 homine, quandoq; in sene incipienda Conseruatio
 est, neq; expectandum sit tempus verè concessæ de
 crepitæ senectutis. Hinc itaq; cognoscendum est, vi *Lōga vitæ triplex.*
 tam longam trifariam diuidi, iuxta quod trium æta
 tum modo meminimus. Tenerrimam itaq; vitam a *Prima ætas.*
 liquando in vtero materno destrui contingit, quā
 doq; in cunis in infantia, aliās in adolescendo pluri *Mala vitam lon-*
 bus et difficilioribus laboribus, aut inordinata in *gam destruentia.*
 temperataq; ciborum, et potationum ingluuie, per
 quæ talis naturam tabes occupat, vt penitus enerua
 ta et elanguida facta, nequeat veram hominis sene
 ctam attingere. Huiusmodi itaq; iuuenile corpus, *Iuuenilis senectus.*
 cum hoc modo affectum esse Medicus deprehende
 rit, æquè ac decrepitum iudicet. Perinde siquidem
 suos habet defectus, perinde in sui natura absumit,
 et tabescit, vti senile. Infantes verò, qui, vt plurib;
 accidit, in ipsa matris aluo vires suas viuidas amit
 tunt, imbellesq; et flaccidi nascuntur: statim vt nati
 fuerint conseruatio potandi sunt, matrisq; vbera
 eo inungenda sunt, vt in praxi annotabitur. Vbi sa
 nè notandum est, horum senectam non posse adeo *Longa vita primi*
 prolongari et extendi, vt eorum qui in ætate ipso *gradus breuissima.*
 rum tene,

rum tenera eiusmodi deliquitū passi non sunt: ideoq̃ horum senectutis prolongatio, viriū respectu æstimaanda est: Illudq̃ nouissimum senectutis tempus habendum, quo emoriuntur, neq̃ ad iustam senectam perueniunt. Hoc enim est ipsorum longissimū

Media ætas.

tempus. Media autem vitæ ætas in illud tempus distribuitur, quo corpus desinit crescere, et in statu suo quiescit. Si itaq̃ corpus in hoc statu suo, ante canitie aspersiōem, mortis periculum incurrat, qd̃ mediam eius vitam, ante decrepitam, eripiat, per inordinata laborum exercitia, aut per crapulam, aut

Media senectus.

per quamlibet huiusmodi spontaneam corruptiōem, sine naturali periculo: scire conuenit, in his initium conseruationis inchoandum esse ante rectam et concessam homini senectutem. Quod si enim lon-

Periculū in mora.

gius dilatum fuerit, nō poterunt eam attingere, nisiq̃ tarde eis succurratur. Similis etiam in extre-

Exrema senectus.

ma senectā obseruari debet differentia, cuius initium à canitie albisq̃ sumitur capillis, ac vsq̃ ad mortem extenditur. Cum itaq̃ talis senectus, in salubrem vitam degere cognoscitur, sicut priores duæ iam diætæ, fiat conseruationis principium maturè in prima canitie. At si natura roburq̃ eorum bene constiterint, salubriaq̃ reperta fuerint, conseruatio quoq̃ longius differatur, ac ad tempus necessitatis vsq̃

protraha

protrahatur, quo poscente vsui tãdem exhibeatur.
Hoc itaq; modo vitæ diuisio triplex est, vtĩ iam diximus. In qua autem quis conseruatione vtĩ ceperit, in ea ætate noua senectus suum accipit exordiũ, supputando tempus à iuuentute vel infantia, vsq; ad tempus inceptions.

Verũ nobis talia dicentibus obiecerit quispiam eiusmodi Argumētũ tanq; Empiricis. Si nobis adeo ad amussim datum est consequi senectutem hominis extremam, ac mortem infirmitatesq; fugare: qui sit vt tot tantiq; Principes ante tempus immatura morte rapiantur, Itemq; potentissimĩ Cæsares, et Reges, hisq; non inferiores alij rerum domini, quibus debita senectus per mortem aufertur et eripitur: Maioremq; insuper vitæ partem in infirmitatibus, quàm in bona valetudine transigunt, quum tamen Aurĩ Argentiq; ingens sit ipsis numerus, nec vllis parcatur sumptibus, nec intentatum quicquam per eos relinquatur. Huiusmodi autem Idiotarum obiectio, quamuis non sit nostris declaranda, vel explicanda, cum ipsis in promptu sint ratiões et causæ, quæ ad sensum talis argumenti diluendum faciunt: Attamen alijs hoc modo respondendum ducimus: Nos scilicet, neq; nostris temporibus, neq; veterum memoria aut legimus, aut audiuius, quẽquã Do-

minorum

III.
Obiectionem assumit.

Assumptam diluit obiectionem.

1. Ratio.
Negligentia et Ignorantia Principum.

2. Ratio.

Exemplum Her-
metis & veterum
tantum.

* quo Hermes.

3. Ratio.

Ignorantia medi-
corum.

4. Ratio.

Principum consue-
tudo victus intem-
perās & perversa.

5. Ratio.

Mors vt pœna &
vindicta.

* 1. 3. 4. cum 5.

minorum Regumq̃, qui talium diligentī inquisiti-
one facta, ijs vsus fuisset, præter vnicū Hermetē.
Ac licet etiam plures alij hoc in numero * fuerint,
vt De Renouatione et Restauratione meminimus,
eorum tamen notitiā idiotæ istī nullam habent,
ideoq̃ non proferimus eos pro solutione istius ar-
gumentī. Quin illud potius dicimus, Cæsarum ac
Regum, Dominorumq̃ Medicos minus habere ra-
tiōis et intellectus rusticis agrorum cultoribus, mul-
toq̃ plus ad mortem morbosq̃ inducere suos ipso-
rum Principes, quā ad vitam. Quare cū eiusce-
modi habeant Medicos, impossibile est eos ad debi-
tam ipsorum senectam peruenire posse. Hæc itaq̃
fit Argumenti solutio, ab Ignorantia Medicorum
ducta, qui nominis tantum titulo sibi patrocinant.
Sed age, ne hæc quidem responsio sufficiat. Mon-
strabimus igitur inordinatam, maleq̃ dispositam
Principum consuetudinem, et intemperatam vitæ
rationem, quibus elatus superbi animi spiritus sæpe
vitam abrumpit, cū plerunq̃ pœnam atq̃ vindic-
tā mereantur potius, quam pietatem et benigni-
tatem. Ex singulari itaq̃ vindictæ pœna, plerisq̃ vi-
tæ abbreviatio venit: Sed quotusquisq̃ est eorum,
qui hæc cognoscat? His itaq̃ * tribus brevis vitæ
causis, argumenti solutioni satisfactum est.

Iam verò

Iam verò declarare instituimus, non solùm supra *De morborum origine.*
 expositam triplicis vitæ, senſiue diuisionem considerandam esse; Sed multò magis atq; exactius ipsam Originis morborum diuisionem, quæ bifariam diuiditur. Corpora siquidem aliquando quidem grauantur infirmitatibus ex inordinata vitæ ratione, ita vt in Hydropisim, Ictericam, Podagram, Caducum, Pleuresim, et alias similes infirmitates incidant, quarum alix diuturnæ, Chronicæ Græcis, alix acutæ aut sunt, aut fiunt. Alias verò temporis ratione, ex accidentibus, etiam in quantumuis ordinatam, et benè temperatam vitam atq; salubritatem, infirmitas incidit, vt Pestis, vt Mania, et similes alix, quæ vitam æquè abrumpunt. His igitur duplicibus morborum generibus, per processum Longæ vitæ occurrì potest.

I.

Inordinata vitæ ratio.

II.

Temporis ratione accidentia.

Atq; hic simul etiam ea morborum differentia consideranda venit, quoniam videlicet morbi ex natura proueniant: qui ex extrinsecis quidem, et tamè naturaliter veniant, et qui præter naturam originem habent, vt Incantatio et Superstitio. De quibus sanè profundioris intellectus meditationes habere conuenit. Quoties namq; talium quippiam euenit, semper cogitandum est, aut ultionem esse, quæ curari non potest, aut pœnam: quare hæc nobis exempta

Morbi origo triplex.

1. ex natura.

2. ex extrinsecis.

3. ex mente præter naturam.

Mentales infirmitates, aut pœna aut ultio.

Ee

sint; no

*Infirmi-
tates natu-
rales.*

sint: nostrosq; monitos velim, vt ab his manus abstineant. Quod verò à natura et secundum naturā procedit, id secundum naturæ cursum posse curari conseruariq; ratio docet. Quanquam certam omnino habeamus notitiam, recordemurq; quorundā Annulorum, Imaginum, et similium, quæ omnia præseruant vitam à morte: Eorum tamen præsentī in opere paucissimis admodum mentionem faciemus, Latiorē verò de ijs informationē ad Astro-nomiæ præcepta, quamuis alia methodo et via, remittimus.

*Morbi qui ante cō-
seruationem amo-
uendi, vt*

Extrinfeci.

Acuti.

Secundum hanc itaq; morborum per nos propositam differentiam, meminisse debemus, Eius generis morbos qui corpori adueniunt, ipsumq; grauat non ex corporis ipsius natura aut debilitate, sed alijs ex causis: imprimis remouendos esse, ante quā conseruationis vsus inchoetur. Similiter etiam ægritudines acutæ, prius transeant, et præterlabantur oportet: Alios verò morbos vt Podagram, Chiragram, Caducum, et similes, qui non hac ratione remouendi sunt: per conseruationem absumi,

*Qui morbi per con-
seruationem tollū-
tur.*

*Differētia triplex
morborum.*

Morbi Longi.

Morbi Egesti.

Tres igitur morborum differentiæ tenēdæ sunt. Vna de morbis longis, quales sunt Febres, Hypo-sarcha, Ictericitia, et his similes: Altera de morbis Egestis, vt sunt Pestilentia, Pleuresis, Apostema, et huius ge-

huius generis alij. Tertia de morbis diuturnis, vt Po *Morbi diuturni.*
 dagra, caduco, et similibus. Quapropter duplices
 ante morbi prætereant oportet, et secundi generis
 curentur: Tertij verò in conseruatione cum con-
 seruatiuo ad absorptionem ordinentur.

Amplius autem etiam considerandi sunt morbi *Morbi mentales*
 qui ex mentibus proficiuntur, quicq; vel ex æstima *plures.*
 tione propria, vel ex alicuius imaginatione, vel ex
 incantatione, similiter et ex superstitione, iuxta dif-
 ferentias suorum generum, veniunt. Quod enim ad
 conseruationem attinet, morbi omnes huius gene- *NOTA.*
 ris qui ex mentalibus veniunt, mentali modo et ra-
 tionetollendi sunt: Et qui ex æstimatione propria
 oriuntur, per obiecta expelli debent: Qui verò ex
 Imaginatione procedunt, per sibi similes imagines: *Imaginatio.*
 qui autem ex Incantationibus, per contrarias incan- *Incantatio.*
 tationes, amouere eos oportet. Ex superstitionibus *Superstitione.*
 quoq; venientes, per superstitiones illis oppositas,
 sanabuntur. Postquam verò omnia eiusmodi mor-
 borum genera et differentia à corpore amota, ex-
 pulla q; fuerint: tum demum subsequitur conserua- *Conseruatio indu-*
 tio, in septem species seu methodos, tanquam capi- *cenda post curatio-*
 ta, diuisa. Earum sane vna est ad naturales vires aut *nem.*
 imbecillitatem: Altera ad accidentales morbos, eos *Conseruationis spe-*
 arcendos scilicet in futurum: Tertia contra Mentis *species, vij.*
 Ee ñ les ægriz

les ægritudines: Quarta contra Incantatiōes: Quinta contra Imaginationem: Sexta contra Æstimatiōem: Septima verò contra Superstitiones.

*Complexiones cur
taceantur.*

Cæterum etiam si nullam in his fecerimus complexi
onum mentionem, non est tamen quod admiremi
ni. Conseruare nanq̃ totum corpus in longam vi
tam, non est situm in complexionibus, quatenus vi
delicet ipsæ recto aut falso constent æquilibrium, aut

*Conseruatio ex so
la virtute naturæ
est.*

plus minusue æquo diminutæ sint: Sed in virtute na
turæ duntaxat id omne consistit, ex qua nimirum
reliqua oriuntur omnia, atq̃ emanant. In conseruā
do quippe vitam longam, vnica est virtus, quæ de
trahit quatuor humores, quorum nulla penitus ra
tio habenda est. Medicus itaq̃, qui ex complexio
nibus medicatur virtutem naturæ, tantū æstimāndus
planè est, quanti is qui flammam ab igne extinguit
ne vrat, carbones autem ignitos relinquit. Maior
nanq̃ cura in id impendenda est, vt radices arboris
conseruentur, quàm ramī, cū ex radicibus vis p
ueniat tota. Si verò ex accidenti quippiam sinistri

Radix vitæ,

ramis eueniat: sicut Radici vitæ ex complexionib
us aut humoribus accidere potest: id accidens ni
mirum est, quod sanitatem quidem non confert, a
dimittit tamen. Huius utiq̃ facimus mentionem, vbi
loquimur de tribus morborum generibus. Tota

itaq̃ in.

itaq; intentio nostra est, reddere Vitam radicibus, *Rami vitæ complexiones et humores.*
 eisq; imprimis prospicere: iuxtaq; etiam ramis ex
 radicibus suum attrahentibus nutrimentum, vt Cõ
 plexionibus Qualitatibus &c. sua cuiq; remedia in
 dicare, et demonstrare.

Cum autem vitam breuem, longam efficere no: *Nona propositio-
 nis partitio.*
 bis propositum sit, operæ precium est considerare,
 Quidnam vita sit: In quo consistat: tum quæ sint
 per quæ minuatur aut producat. Imprimis igitur
 vitam, simile quiddam dicimus auditui, visui, ta-
 ctui, gustui, et odoratui, idq; ideo, vt secundum na-
 turam scire valeamus, quidnam ipsum sit quod vi-
 sum efficit, et quomodo efficit. Res corporales e-
 nim, quæ ex natura penitus cognosci possunt, vide-
 mus quomodo in corpus veniant, aut corpora fiât:
 Vitam verò non itidem, cum non ex semine materiæ
 aliter generetur, sed spiritaliter ex ipso, naturali
 quadam origine, profiliat. Vt cum Silex Calybe il-
 lisus fuerit, ex eorum collisione ignis exilit, cum neq;
 in Calybe neq; in Silice vllus sit ignis, et tamẽ igne
 præbent. Sed neq; naturæ eorum igneæ sunt elemẽ-
 ti ratione, aut complexiõis, aut adustibilitatis: quin
 potius multo plus resistunt igni, quàm vllum aliud
 lapidum aut metallorum genus in adurendo, vt de
 Transmutationibus videbitur, quod nullus omni-

*Vita ex semine sp̃s
 ritualiter, non ma-
 terialiter profilit.*

Calyx & Silex.

Ee iij

no ignis

* quatenus filix est
ens, id est, filix sub
sistens in natura.

* ut esse filicis sit es
se Igne m vel ignis.

V

* An vita possit pro
longari.

Vita ad ignem cō-
paratio.

no ignis ex eis haberi potest. Similiter omnino vita quoque exilit ex eo, cui nulla inest, tanquam ex semine, radicibus, spermate, et alijs similibus. Sicut igitur scintilla ignis ex Silice, ex virtute scilicet * Entis, et non ex virtute^e Esse: Itidem ex Ente vita hominibus quoque prouenit.

Iam verò discutiendum nobis est, et disputandū, an vita possit prolongari, emendari, et corroborari, cum ipsa sit incorporea, et res quædam fugitiua ac volatilis. In hoc itaque passu, eadem vitæ, quæ et ignis ratio est. Ut enim ignis, quò plus habet lignorum, eo plus ardet: Sic vitæ etiam, quò plus humoris vitæ habet, eo plus spiritus vitæ in vita est, viuítque plus. Scire autem nobis, quare ignis ex ea re veniat, in qua nullus est, non est possibile. Quâuis multi fundamentum suum ponant in duritie: quæ tamen causa sit, cur durities id ex se præbeat, quod penitus in ipsa non est, non utique explicatur. Sic sane de vitæ quoque dicendum est, quòd cum vitam inftar ignis videamus et ardere, et viuere, materialiter nobis veluti in imagine proposita est, visibiliter, et sensibiliter, quid vita sit, et quid ignis: Hoc itaque modo cognitionem vitæ habemus, ut sicut ignis in ligno viuit, inque resineis, et oleagineis: Sic etiam vitæ ex humoribus viuit, secundum quod vel boni sunt,

vel præ

vel prauus et vitiosus: validus aut debilis, quemadmodum et ignis lignorum ratione bonus vel malus.

*Vita naturalis cur-
su emendabilis.*

Naturalem igitur sequuti cursum ipsam emendare possumus, addendo atque subministrando ei id, in quo ipsa exultat, et refocillatur: atque id moderari iuxta nostrum arbitrium licet, fortiter, atque etiam fortius addendo, et vno deficiente, mox aliud substituendo in eius locum: Quemadmodum ignem iam iam imminutum et penè deficientem, subiectis denuo lignis excitamus, ut iterum maior maiorque fiat quam initio fuerat. Atque hæc omnia fiunt per Additiones aut minora aut ampliora et potentiora, pro arbitrii nostri moderatione. Non est igitur cogitandum, quod oporteat nos hoc die, ut nono Martij, vel ante, vel post, mori: Est enim planè alienum à Christiana Religione, putare non posse nos vitam nostram extendere per medicinas, quæ ad eum finem Diuinitus creatæ sunt: Imo etiam plus adulatorium est et Bellicum, non credere hæc in nostra potestate esse posita, tanquam ignem: in eoque nos solummodò deficere, quod non æquè cognoscamus lignum, quod cum vitam nostram accendere possimus, sicut de Ligne cognoscimus. Neque verò naturæ repugnat, viuere quousque usque ad Renouationem sæculi, sed nostræ solum rationi, cuius potiore parte deprædati sumus,

*Non est mori tem-
pus constituendum*

* Idolatricum.

*Lignum vitæ no-
bis incognitum.*

sumus, alienum videtur: possumusq; non abre cogitare in animis nostris, quorsum nobis conferat, vitam longam in nostra sitam esse potestate, cum eius rationem ignoremus? Adam quem omnium hominum qui vnquam nati sunt, intelligentissimum, et omnium artium pitissimum fuisse iudicamus, eius modi rerum cognitione valuit, quamuis ad extremum ligno vitæ priuatus sit, mortuusq; ante, quam illud ei daretur. Neq; verò hæc Theologicè, sed Medicè accipienda sunt: Est enim naturaliter Lignum vitæ, quamuis idem sit etiam Lignū animæ.

Differentia locorum.

Scribentibus autem nobis huiusmodi institutio- nem vitæ longæ, Locorum quoq; differentia animaduertendæ sunt: Regnorum etenim Regiones, Urbium, itemq; Vallium &c. alia alijs salubriora, vtilioraq; sunt ad vitam longam. Vbi etiam Terrarum, Elementorum, Ventorum, et syderum nonnullæ causæ obseruandæ veniunt. Horum namq;

Facultates.

Terræ.

Elementorum.

Ventorum.

Syderum. in

conseruanda, vel
vita tollenda.

omnium ea est facultas, vt quodlibet eorum ex sua natura valeat supra communem vitæ terminum, producere vitam longius. Ex terra quippe generantur et proueniunt omnia, quibus corpus nostrum nutritur, et conseruatur, etiam quibus perimitur et destruitur. Vnde sane colligere potes, non solum nocua, qualia sunt Venena et Opiata, pro nostris corporibus

Terra vt in salu-
bria, & nociua:

Sic & bona ac salu-
bria profert.

poribus.

poribus creata esse: Verùm etiam bona et salubria, quæ vitam nostram æquè adeò, potenter tuentur et defendunt, (in quorum numero sunt Aurum et Melissa,) vti illa destruunt. Non enim existimare debemus medicinas tantummodo contra morbos esse creatas: vt Tyrum contra venena; in salubribus verò corporibus nullius eas esse virtutis, nullamq; habere efficaciam: Quin potius hinc argumentum sumamus, eas sanorum corporum salubritatem conservare. Possumus certè quotidiano victu nobis infirmitatem accersere: possumus etiam sanitatem roburq; confirmare: possumus deniq; bonam conservare valetudinem; secundum naturam eorum, quibus utimur, nostramq; vtendi hæc consuetudinem.

Similiter ex Elementis quoq; utilia simul atq; noxia concipimus. Nam quantum nos ignis comburit et consumit: tantum aqua e contra extinguit: aliæq; incommoda sæpius ex vtriusq; accipimus. Aer verò tantæ utilitatis nobis est, vt vitam nobis non deneget; nec à nobis recedat ipse, quin imò nos ab eo discedamus. Ex quo facile emergit, si vnum quodpiam Elementorum nobis contrarium sit, conservari nos ab altero, ita vt ex mutuo ipsorum concursu sic temperentur, ne quod eorum nobis noxium sit, sed commodum atq; utile.

Medicina vt morbos tollunt: sic sanitatem conservant. Cibi.

Elementa. Ignis.

Aër.

Aër pestilens. Quamuis autem aër occidere etiam nos possit, per sui infectionem, quæ ipsi veluti incorporata est: tamen possumus eiusmodi aërem certissimis indicijs cognoscere, et ipsum effugere ac euitare, bonoque commutare. Aër enim est et Particularis et vniuersalis, vno quidem in loco bonus et salubris, alio no-

Terra.

*Domicilium si-
ue Domus.*

Aqua.

Ignis.

*Astra potestatem
habent vitæ &
mortis.*

*Sydera in potesta-
te hominis quomo-
do sint, aut nō sint.*

xius et morbidus: quemadmodum Terra aut **909* alia melior est quàm alia Sed etiam de Aqua, vti de aëre sentiendum, eademque ratione de Igne quoque: Melior quippe ignis ex hoc, quàm ex illo fit ligno. Idem porro etiam de superiorum astrorum influentia est iudicium, eodemque modo cognoscenda sunt, quod vehementer possint vitam nostram corrumpere, multisque modis bonam nobis valetudinem adimere. Vtque eam adimendi vim habent, ita cogitandum est, eadem ipsa habere itidem facultatem et largiendi, et producendi vitam, sanitatemque. Nulla siquidem syderum omnium secta, nullumque genus est malum, quod ipsum non sit etiam bonum. Ac quauis ipsa sydera non habeamus in potestate nostra, secū dum nostrum velle, vt scilicet nobis appropriemus Iouem, Martem verò abijciamus, aut alia nobis sydera eligāus, quæ nobis cōmodiora essent, quæque nobis placerent: vt facimus in herbis, quarum quæ placent eligimus, quæ displicent abijciamus. Huius-

modi eto

modi etenim facultatem nos in superiora habere, ademptum nobis est, ut nullam penitus vim habeamus ea mutandi, ordinandi, statuendi, aut incitandi. Attamen ex eorum inclinatione Virtutes eorum in nos attrahendi, potestatem habemus: quod fit per medium, in quod ipsa agunt, et quod tandem in nos itidem agit, Ut de Annulis Planetarum, et alijs Imaginibus clarius scribemus. Cum itaque in iam dictis speciebus nostra consistat vita, et per ea aut auferri, aut prorogari et produci possit: amplius porro exquiramus oportet, nosque informemus, quid boni malive ex eis possit nobis puenire, atque in nos derivari: Ut videlicet potentiam Divinam, creaturarumque cognoscere possimus: cuius quidem intima ac abstrusa penetralia, ac originem perscrutari non præsumimus, sed tantummodo fragmenta quæ ab eis decidunt colligere studemus.

Virtutes syderum attrahere, datum est nobis.

Annuli Planetarum, & Imagines.

Amplius autem etiam hoc examinandum est, de Longa Vita, qua ratione modoque, quæque essentia Regnum, Medicina, Regiones, et superiora suas in nobis vires exercent et perficiunt, ut nos virtutum, quas illa continent, compotes efficiamur, per eas in meliorem statum longæ vitæ perducamur. In quibus sane considerandis, quæ ipsorum virtus sit, et quo pacto nobis veniat in auxilium, scitum est.

VI.

Quomodo superiora & Medicina in nos agunt.

Et h

cessari

*Superiorum vir-
tus immortalis.*

cessarium est. Est ergo earum virtus tantò nostra melior, quòd minus mortalis est, quàm quæ est sensibilibus: Potestq; nobis adiumento esse, tanquam oleum ligno, quod ardere non potest, si nulla ei inerit olei, aut resinæ copía. Prædictarum itaq; rerum virtutes, excellunt longè nostras omnes, adeò vt nimæ earum virtutes, nobiliores multò sint nostris maximis, hanc nimirum ob causam, quòd earum essentia et proprietates, Naturæ, qualitatesq; sunt

Natura fixa.

incorruptibiles et fixæ ac stabiles: neq; enim moriuntur sicut corpora sensibilia vel Homo, qui moritur, et transit virtus omnis corporis cum vita eius, fitq; cadaver. Herbæ autem, resq; cæteræ in ipsarum essentia non intereunt. Nam si earum substantia, et materiale corporis putrescit, transeunt essentia in terram, et manent incorruptæ, ac rursus in suum simile abeunt, vsq; in consumptionem terræ remanentis. Si verò comestæ, ac in corpus assumptæ fuerint, transit essentia earum in putrescentia corpora, et eadem ratione ex corporibus rursus in terrâ.

*Homini essentia
fugitiva,*

Virtus verò, Essentia, et proprietas humana, non manet in corporibus, sed effugit putredinem. His de causis constat apertè, nos posse Essentias herbarum, rerumq; superiorum suscipere, per quas corpus nostrum foueatur, ac roboretur in virtutibus eius her-

cuius herbæ: non ita tamen, vt in eius herbæ naturam aut appropriatum transeat, veluti si quis Quintam essentiam Hellebori assumat, protinus corpus quæ eius æquè laxet à Helleborus: Hoc enim non fit.

Aut si Aurum comedat, ipse quoque aureus reddatur. Neque hoc enim ita est. Duplex enim in his est

Corpus.

Esse.

Essentia.

Appropriatum.

discrimen, Vnum appropriatum, alterum Materia le in corpore. Omnis earum virtus manet in corpo

re, hoc est essentia, quæ non appropriatum est, sed est esse, ex quo prouenit essentia, quæ multiplices

tandem variasque continet in se proprietates, et appropriatas naturas. Huiusmodi essentia cum intra

corpus venerit, permiscet sese cum humoribus vitæ, Sunt enim in eos inclinatae. Ac quemadmodum quatuor humores habent munus sustinendi et conser-

Essentiarum humoribus vitæ permiscetur.

uandi spiritum vitæ: Sic essentia sola humores conseruat, in quibus vita rei consistit. Atque duo humores hac ratione in vnâ concordantiam cõeunt in-

uicem, permiscenturque sibi mutuo. Internum namque Ens suscipit in se externum Esse, illudque in suam imaginem informat, vt vnica res, vnicaque vnio ibi

Vnio duplicium humorum, interni et externi,

porro efficiatur, quæ separari amplius nequeat, veluti cum duplex vinum sibi mutuo inuicem commi-

scetur atque vnitur. Atque adeo hinc consumptio corporis euenit, quod humani humores semper morta

Consumptio corporis vnde.

Fixum & corruptibile coniuncta.

les atq; corruptibiles sunt et transitoriae, unde etiam essentiae rerum inquinantur, maculanturq;: donec ad extremum ipsae quoq; debilitentur. Duo namq; contraria inuicem coniuncta sunt, in eo quod eorum vnum corruptibile est, vt humor vitae: Alterum fixum ac stabile, vt Essentia rerum, vel humorum rerum, vel liquoris rerum. Auxiliatur itaq; fixum tantisper, donec et ipsum consumatur: tanq; Talkum, cui cum nullus noceat ignis, nec eum destruat, temporis tamen prolixitate tandem aliter consumitur, et destruitur. Sed, de quo vel maxime conueri nos decet de longa vita, Hoc vnum est, quod priuati sumus eo intellectu, quo sciremus quid assumendum sit, quoue uti nos oporteat medio, cum languor fixae essentiae aduenerit, cumq; ipsa quoq; incipit debilitari, tanq; Leo iam emeritus, cui nullae amplius vires suppetunt. Sic nos quoq; postquam nulla tandem Igni suppeditare ligna possumus, quin putrescant, ad aeternum accedere laboremus: Atq; hic plura de his scribere quiescamus.

VII.

De naturis locorum.

Verum enimvero certo utiq; nobis constat, Et Medicinas, et Regiones esse in quibus nulla omnino mors est: in quibusdam vero tarda, prouecta, et grandis senectus, propterea quod concordantiae, quae humorem vitae prolongant et conseruant, eis ad superfluitas

perfluitatem vsq̃ insunt. Quamuis autem nō igno-
remus quasdam mortales adhuc esse, etiam si longas
admodum ætates viuunt: earum tamen nullam hoc
loco facimus mentionem, nihilq̃ de ijs vel scribim⁹
vel cogitamus: Duntaxat id pariter attēdim⁹ quasi-
dam immortales esse, vt ex hoc intelligatur, qui sint
gradus mundi, quæq̃ summa naturalis virtus mun-
di, tūc quantopere homo in eo delectetur ac exul-
tet in longa vita, quod nimirum dupliciter intelli-
gi debet. Mortale enim est, quod consumptionem mū-
di non potest attingere: Immortale verò quod cō-
sumptionem mundi attingit, licet tandem mortale
sit: Huiusmodi autem est Permanfura mundi in sua
substantia vsq̃ ad Terminum: Quæ verò in mun-
do sunt et crescunt, eorum hoc quidem mortale est,
illud verò immortale, naturaliter inquam loquen-
do: quæ tamen non ex eodem similiter procedunt
mundo, sed ex eius diuersis Regionibus, vt sunt
Paradyfus et Externus. Horum in vno, id est, ex-
terno, viuimus nos per Gratiam, Spem, et Sollicitu-
dines sustentatiōis quisq̃ suæ, iuxta suas cuiusq̃ vi-
res. In Paradyso autem, qui secundus mundus est,
nulla mors est, non quòd sit hoc p̃digiosum, tanq̃
miraculum, sed naturale. Estq̃ hæc naturalis eius se-
cundum naturam suam operatio, quod sicut Aurū
nostrum

Mortale quid.

* Consumationē.

Immortale.

Permanfura mun-
di.Mundi regiones,
duæ.

Externus mundus.

Paradyfus.

* sed per proprietatem suam naturam.

nostrum præseruat à Lepra, sic ipse quoque præseruat à morte, non per miraculum, veluti si quis mortuus resuscitetur, hoc namque miraculum est, * vt à nobis de Cælo et Mundo positum est. Omnia enim, quod nobis vel maximè scire conuenit, quæcunque in Paradyso crescunt, æque tam in substantia, quàm in essentia, immortalia sunt: quod nobis externis non datum est. Nam solummodo essentiam habemus fixam, corpus verò corruptibile, quæ scilicet ambo in Paradyso cōseruantur. Sed quòd nos multa de Paradyso scribere sciamus, non est experientia nostra, nisi quantum nobis indicat essentia terræ, quæ Centrum tribuit. Neque verò aut explicandum est, aut disputandum quid in eo sit: exuperat enim hoc quoque peregrinationem nostram. Quem autem Paradyfi ordinem quidam ponunt secundum quandam * spectralem mentem, id rectius in profundo somno, quàm ieiuni ac sobrii loquerentur.

* speculatiuam.

Paradyfi vita est æterna.

Nos autem ideo eius mentionem hoc loco fecimus, quòd vita eius sit æterna, respectu consumptionis, aut fortasse etiam ultra, quod à nobis absconditum latet. Quapropter quicquid ex Paradyso puenit, id omne immortales nos redderet, nisi à nobis id aliorum Nilus ablueret, eaque nos virtute priuaret.

Itaque cum violenter erepta sint nobis eius Materia,

lia, et

lia, et Regionēs, et diuina illa, quæ nostra scripta penitus obscurarent de longa vita: statuimus, quā- tum nobis consequi licuerit, prosequi; ac latius hæc explicare: ea verò euitare et repellere quæ nos defen- dere nequeunt: diligentī animo, quē in finē quæq̃ res prædestinata sit, expendentes.

Vt igitur hunc in modum de vita longa exactis- us ac profundius loquamur, utq̃ perstringamus ea omnia, quæ in longa vita conseruanda sunt, quo- rumq̃ sanitati subueniēdum est: Meminerimus duo esse, vt supra ab initio dictum est, quæ nostram sani- tatem corrumpunt, vel conseruant, Mens videlicet et Ens. In his duobus omnis vita nostra consistit, Sanitas quoq̃, et quibuscunq̃ ad vitam tuēdam vs- timur. Ex Mente nanq̃ ea nos gubernant, quæ ex ipsa promanant, vt Incantationes, Imaginationes, et Aestimationes, et Influentia quæ in ijs operatur, actiuaq̃ est. Ex Ente moderantur nos alia, quæ ex Ente procedunt, vt Cōplexiones, Qualitates, Mē- bra, Ossa &c. Incantationes. igitur, Aestimationes, et Imaginationes in animis nostris, inebriant et suf- focant animos nostros, si cogitationes fuerint supra intellectum: atq̃ ita ex magnitudine fortis imagina- tionis, aestimationis, et Incantationis, submergitur ratio: sicuti cum ab odore Rosæ introducitur syn-

VIII.

Accedit ad
P R A X I M.

Duo conseruantia
vel corrupentia

ENS, &
MENS.

Ex mente.

Incantationes

Imaginationes

Aestimationes

Influentia.

Ex Ente.

Complexiones

Qualitates.

Animus ex mente

obruitur, &

Ratio submergitur

Influentia est ma- cope et amentia. Influentia quoque habet suum regi-
gistra Incant. &c. men in mentem, ita ut dominetur predictis tribus,
 et ea nobis magistra sit et gubernatrix: non quod
 in mente nata sit, uti supradicta tria, sed quod illa
 adeo potenter inclinent in ea, et per eam, ut possint
 nobis in bonum vel in melius mutari. Sicuti cum Sol
 penetrat vitrum, et mutat id secundum eius naturam
 quod post vitrum est. Sic etiam animus noster immu-
 tatur ex nostra naturali vita, sicut Styria a Sole
 liquefit et in aquam mutatur. Quae vero ex ente
 proveniunt, corporales nobis infirmitates addu-
 cunt, quae ex complexionibus, et qualitatibus oriun-
 tur, uti complexionones initio ex Ente procedunt,
 quod ipsum per humores conservatur, ut de conser-
 vatione corporis patet. Nihilominus tamen non est
 necesse eiusmodi infirmitatum Mentis et Entis ori-
 ginem et principium attendere, aut essentiam earum:
 neque etiam considerare quid Cholera, quid Phle-
 gma, quid Sanguis, quid Melancholia sit, Sed ge-
 neraliter, ut in sequentibus indicabitur, proceden-
 dum est.

IX.

* De mentalibus
 tandem paucis di-
 sturi;

Processum itaque longae vitae, principio dunta-
 xat in naturalem praxim referemus, * cum Natura
 lia nullo sint mentalibus adiumento, nec secundum
 originem esse possint: itidemque neque mentalia cor-
 poralibus

poralibus vtilia esse et opportuna. Atq; Imprimis Corporalium in substantia modum assignabimus, mentalium verò hac in cura obliuiscemur. Corporalium itaq; substantia in solo humore vitæ, in quo vita consistit, et ex quo aliæ complexiones regunt et excoluntur, conseruanda est: neq; complexionibus aut qualitatibus, in renouando aut purgando eos, insistendum est: sed neq; vitium epatis aut splenis considerandum. Conseruatio nanq; eiusmodi vitia tollit, et eijcit omnem defectum pristinum, et omne quod in corpore superfluum est: ac in æqualitatem mixtionis illud mensurat. Neq; verò huiusmodi operationes ex specificorum excellentia habet conseruatio, sed ex sua incorruptibili essentia, quæ ipsi inest. Superioribus igit hac in parte post habitis praxim cum processu suo indicabimus, in q

primū Regimen obseruandum est, deinde cursus et natura Regionum, postremò Medicinæ: atq; ita secundum tria hæc conseruatio habenda est. Quod autem de Regimine et Regione obseruandis ponimus, id minoris vsus est, Cum minima in his duobus cura Conseruationis comprehendatur, eius aut summa in vnicum competentem ordinem et processum medicinæ referatur. Omne igitur solatium nostrum in sola ponimus Medicinā, quæ non solum

Corporalium substantiam in humore vitæ.

Conseruationis affectus.

Virtus conseruationis vnde.

Processus et Ordo Præcos.

Regimen.

Regiones.

Medicinæ.

Medicinæ Conseruationis Virtus.

Gg ij

hominem

1. *Reiuuenefcētia*, hominem cōseruat in ea iuuentute in qua eum repe-
rit et apprehendit: Verūm etiām bruta. Huiusmo-
di enim insignis essentia, quæ in rebus naturalibus,
corpori excellenter addicta est, tanta talicq; virtute
intendit corpus, vt nullæ illi vires, robur nullum,
2. *Robur*.
3. *Accidentis abla-* nihilq; virilitatis decedat: Nullus etiām morbus il-
tio ex putredine. li accadat, cum nihil patiatur putrescere, ac ideo ius-
uenile sit, quia ex putredine nullus oriatur morbus:
4. *Accidentis ex* Nihil etiām superfluitatis nimium abūdare permit-
superfluitatibus a- tit, quare neq; ex abundantia morbus vllus aduenire
blatio. potest: insuper nihil corrumpi sinit: ob eamq; cau-
5. *Morbi ex corru-* sam ex corruptione nihil permutari valet. Defen-
-ptione ablatio. dit autem corpus ea ratione, vt accidentalium mor-
6. *Defensio ab om-* borum nihil in ipsum informari aut imprimi queat:
nibus morbis. neq; infirmitates ortæ ex Tartaro possint subside-
re, si quid verò subsedisset iam ante, id tollit ex cor-
pore, atq; adimit.

Cæterum descriptionem Medicinæ: quam nos
de Longa vita in suo Recepto componimus, non
secundum vulgarem communis plebis morem ac ra-
tionem intelligi oportet, cū eam nobis solis scri-
pserimus, atq; illis, qui artis quadam ex parte notis-
tiam habent. Praxim itaq; hac ratione exordiemur,
quā breuissimè indicantes quomodo sit ea vten-
dum, quoq; modo conficienda sit. Quancq; autem
communi

*Scripta Theophrasti
non plebi sunt
scripta.*

communi turbæ incognita est, et intelligi ab ea nequeat: tamen propter eos solos apponimus, qui rebus in talibus supra communium hominum rationem sapiunt. Vfus igitur eius hoc modo intelligendus est.

Medicina conseruationis Vfus.

Huius Conseruationis sumatur singulis mensibus, semel, drachmæ vnius pondus in vino generoso, si senectus non omnino fuerit decrepita.

Quodsi verò in declinationem peruenisset, accipienda erit singulis septimanis, drachmæ vnius pondere: Simili quoque pondere si ad nonagesimum aut centesimum annum attigerit, tertijs quibusque diebus sumere conuenit.

Obseruandum tamen est, quodsi homo infra humanarum virium imbecillitatem languidus fuerit, debere illi maiori pondere quam ubi tanta debilitas non adest, exhiberi.

Pondus pro ratione virium obseruandum.

Variū enim est et multiplex robur à natura hominis in suis gradibus, ut alter altero plus efficere, pati que possit, minusque lædatur, quam alter, cuius scilicet ratio etiam in Conseruatione habenda est, ob eas, quas supra diximus causas.

Contingit autem sæpius naturam hominis adeo imbellem in seipsa esse, ut omnino conseruari nequeat, eò quod inde à natiuitate nulla in ea radix aut fundamentum boni fuerit, quod exemplo ita percipies, si perpendeas fungum eiusmodi igne nullum præbere posse, qualem ligna exhibent.

Natura imbecillitas extrema.

Gg in

Quapro

Femineus sexus.

Quapropter etiam si absolutum quodammodo sit, delinquit tamen et peccat, in primæ compositionis et perfectionis integritate, quæ ad naturam pertinebat. Itidem de foemineo etiam sexu intelligendum.

Nam si Conseruatium illis exhibitum fuerit, menstrua earum in altera senectâ non deficiunt, necq; fecunditas ipsarum cessat, si à natura ad eam aptæ fuerant. Expellit namq; Spiritus vitæ id omne ab eis, quicquid in ipsis contrarium aut repugnans est. Et confirmat eas eo modo et statu in quo inuentæ fuerint.

Infantes in Conseruatione nati.

De infantulis verò, et foetibus nondum natis scire conuenit, quòd si in tali conseruatione nascantur, omnium saluberrimam complexionem eos habituros, quæ ipsis planè salutaris est contra omnes alios morbos, vsq; ad conseruationem longam.

X.

Longa vita in tribus consistit.

Spiritu vitæ.

Humoribus vitæ.

Complexionibus.

Cùm igitur nostra longa vita in tribus consistat, vt in spiritu vitæ, qui totam vitam nostram sustinet et conseruat: Et in humoribus vitæ, qui ipsum renouant, ex quibus tandem aliæ complexionēs et qualitates nascuntur, sicut truncus et ramus ex vna radice:

*Spiritus rationis p
Conseruationem defenditur integer.*

ideo componimus Receptum Conseruationis tantum ad hæc tria: iuxta verò cogitamus Spiritum rationis defendere ex conseruatione naturæ ab accidentibus, quæ ingruentia essent ex complexionibus, vt tristitia, aut nimia lætitia, quæ ex ipsis nascuntur et p-

ueniunt

ueniunt rebus, quæ ex humoribus quatuor oriuntur, vt Complexiones, Qualitates etc. Neq̃ tamen singularis medicina singulis his separatim dabitur. Nam si ipse duntaxat Spiritus vitæ defensio conseruatus fuerit, erunt protinus et quatuor humores vitæ præmuniti et conseruati: in quibus si nullus est defectus, nihil utiq̃ mali ex eis proueniet, vt complexiones &c. Hoc modo itaq̃ Corpus, et quicq̃d in eo est, bonum est ac salubre, per quod sanè Spiritui rationis nihil accidere potest, quod corporeæ grauitatis impedimento ipsum valeret immutare, sed conseruat ipsum in bono esse et natura. Sic etiam de visu, auditu, gustu, tactu, iudicandum est, eorū q̃q̃ simili via in tali statu conseruari.

XI.

Processum igitur Conseruationis, cuius meminimus, hoc modo constituimus et describimus duplici via, vna de Simplicibus, altera de Archanis.

*Processus recepti ex
Simplicibus et Archanis.*

Quamquam non velimus diuidi Simplicia ab archanis, sed simul componere, et recipere, cum Simplicia nobis indicent, se ita mirabilibus pollere facultatibus, vt ad centesimum supra quadagesimum annum senectutem extendant, quædam ad centesimum et vigesimum, quædam ad centesimum: quas quidam facultates, virtutibus Archanorum æquiparamus in Conseruatione. Essentiam enim Simplicium, quæ

*Simplicium virtutes ad annos. 140.
120.
100.*

Folia Dauræ.
120.

um, quæ tantam indicant, exhibent, et prolongant ex seipsis senectutem, non minoris æstimamus, ac Archanum. Horum in numero sunt folia Dauræ, quæ ante vigesimum annum supra centesimum nō patiuntur mori, cuius virtutes nos de Natura rerū perscribimus, et tamen earum maiorem partem reticemus, ob euitandas superstitiones. Sic etiam flos

Flos Sæctæ Croæ.
100.

Sæctæ Croæ, centesimum annum se vtenti tribuit. Sunt præter hæc plura, neq; his inferiora putanda, quæ in præsentiarum missa facimus. Archana verò quæ simili modo, vt de Simplicibus diximus, conseruant, maioris cuiusdam virtutis efficacia sunt q̃ simplicia: eò quòd confortant et nutriūt magis, magisq; admirabilia sunt in nutriendo Radicales humores, quàm hæc simplicia, vt carnes, et olera, nutriunt utraq; quidem hominem, impari tamen modo: Vnum quippe multò plus viriū præstat quàm alterum, quod natura in seipsa percipit, maiore cū gratia et utilitate. Receptum itaq; Conseruatiōis ad duas vel tres ætates in viris et mulieribus, hunc in modum ponimus.

Archanorum virtus superat simplicia.

Recipe Florum Sæctarum, vnciam vnā.

Foliorum Dauræ, vnciam sem.

Essentiarum Aurī,

Perlarum, ana vnciam sem.

Crocī,

Crocī,

Chelidoniā,

Melissæ, ana drachmas quinq̃.

Misce omnia secundum morem Artistarum inuicē,
 in vnum compositum, et conserua in vase vitreo, q̃
 vtere vt præscriptum est. Hæc enim medicina suffi-
 ciens est etiā in cura expulsionis * membrorū acci * morborum.
 dentalium dictorum, et descriptorum, qui veniunt
 in futuris.

Iam verò de Mentalibus animum nos intendere
 conuenit, et vniuscuiusq̃ causæ singularem curam
 afferre. Morbi enim qui ex Mente, vel in mente p-
 ueniunt, multis modis diuersisq̃ euenire possunt, in
 quibus vna causarum non est alteri similis, sicut iam
 enumerauimus. Inprimis autem de ijs Mentalibus
 dicemus in quibus eos intelligimus morbos, qui ex
 Astris et superioribus corporibus veniunt. Atqui
 cum incognitum sit nobis quæ sit origo rerum su-
 periorum, quidue in natura earum sit: eo quod si-
 cut tactu eas comprehendere non possumus, neq̃
 perspicere, neq̃ eis cohabitare, ita etiā sint in ea-
 rum virtutibus nobis inuisibiles et incomprehensi-
 biles: ideo ex eo solo loquimur, quod earum virtus
 tes et effectus ex eis procedentes videmus, et obser-
 uamus, secundum indicia eorum quibus sese decla-
 rant.

XII.
 DE MENTA
 LIBVS.

Morbi ex Astris.

Astra ab affectibus
 cognita nobis.

Hh

rant.

rant. Secundum hæc itaq; nostram constituimus
 praxim. Hoc autem imprimis statuimus intelligen-
 dum, quod earum operationes, duntaxat in Spiritu
 Mētis agūt, quemadmodū pluribus in locis me-
 minimus, ita scilicet vt Mēs nostra in eis suffocetur
 et submergatur, non adimus verò coelestibus suos
 cursus, cum id impossibile sit factu nobis: Contran-
 ti verò et obstare eis potestatem habemus: sicut mu-
 rus enim Machinarum globis resistit: Ita etiam As-
 tris obstari potest: Cuius ratio sumatur à Lapide:
 Quemadmodum enim si lapis quispiam, in quē cer-
 ta Solis influentia inclinata est, aquis immersus iace-
 at: immunis et intactus ab ea Solis influentia perma-
 net, eo quod Sol obstante aqua in eum operari ne-
 queat. Sic etiam quæ influentia in hominem ventu-
 ra est, duplex est, vna, quæ secundum naturam in-
 formata rei quæ impressa est, et auferri non potest, vt
 cum gramen in campo sine Sole et superioribus cre-
 scere nequit, sicut alijs in locis huius causas annota-
 uimus. Similiter omnino vna quidem superiorum
 constellatio est, quæ nos conseruat: sicut nutrimen-
 tum corpus. Altera est Accidentalisa, quæ nobis or-
 besse potest, quod prior non potest, sicut de Plane-
 tis et similibus quotidie videmus: contra quam con-
 stituimus nos eiusmodi præconseruationem, vt effe-
 ctus eo-

*Astra in spiritum
 mentis agunt.*

*Astris quomodo re-
 sistendum.*

*Exemplum de La-
 pide in aquis.*

*Influentia astrorum
 duplex, Essentia-
 lis et Accidentalisa.*

Aus eorum non perficiatur in nobis, * est naturæ. * sicut per se possi-
 Huiusmodi autem Conseruationem fieri posse per
 Annulos Planetarum, Et per Imagines secundum
 Constellationum influentiã factas, vt De Imaginibz
 bus scripsimus, intelligendum est idq; tali virtute,
 vt Annulus habeat in se Naturam, virtutemq; Pla-
 netæ, et defendat hunc contra illius accidentia. Ve-
 rum tamen, quò ad conseruandam vitam longam,
 nobis ista minimè placent ob multas causas. Id ta-
 men sciendum est, quod Influentia, à mente, in aliis
 quiddam. auertenda et dirigenda est, vt si Mars
 interitū mihi minaret, meq; condemnaret, essetq; hæc
 talis in ipso inclinatio Mentis, per quam oporteat
 me in ægritudines Mētis incidere: faciam mihi Ho-
 munculum meum, Et Transibit operatio eius in
 eam Imaginem, in eaq; exonerabitur. Nam in Ho-
 munculo est consummata potestas resistendi, eo
 quòd leuis facilisq; sit in eo animus, in quo Planeta
 suum velle, et robur sine obstaculo et repugnantia
 perficere potest. Transit itaq; in facilius, et relin-
 quit difficilius intactum. Est enim * instar hominis * Planetæ
 et naturæ, estq; eo inclinatus, vt naturam meam de-
 struere velit: Incipit ergo ab imbecilliori: in id pri-
 mum impingit, manetq; in eo. Quamuis autem plu-
 res huius rei causæ sint, non tamen hic recitantur,

bile.

Annuli Planetarum.

Imagines.

Generalis scopus cō-
seruationis in Men-
talibus.

Homunculus.

Planetæ

Hh ij

cū non

cum non faciant nobis pro conseruatione longæ vitæ. Hoc itaq; modo et via conseruatio Mentis fit vt tali ratione superiora in aliud minus resistens ab ipsa dirigantur, maneamusq; nos in animis nostris liberi, et exonerati graui superiorum pondere, ex quo plerisq; mors aduenit.

XIII.*Incantationes.*

Idem autem etiam contra Incantationes Conseruationem ponemus, nescilicet Longa Vita per eas incantari et auferri possit. Eiusmodi autem remedium plurimum, alijs in locis meminimus, non tamen ea ratione vt conseruationes sint, sed vt curæ incantationum. Eandem autem de his quoq; rationem proferimus, quod sicut de Mente et Astris peruersa diximus, eius influentiam in Homunculos esse deriuandâ, ita etiâ in his istarum virtutem alio esse trans-

Incantationis vis. ferendam censemus. Est enim Incantatio, eiusmodi operatio quæ omnino perinde mentem ac omnia membra constringit vt Astrum, materialiter et entaliter, cuius tamen fundamentum est ex animo nostro, sicut de Imaginationibus dicitur et agnoscetur. Quare necesse est Incantationes quoq; in aliud quoddam obiectum deriuari, non tamen in idem in quod de Astris diximus, sed quod proprium est ad Incantationem suam, Cuius quidem ratio eiusmodi est.

Fac Homunculum ex Cæra in interioribus essen-
tibus, quem pone in suum locum. Hoc nanq; quicq;
Incantatoria arte contra me struetur, in Imaginem
transibit. Est enim exitus eius ex Mente, sicut et In-
cantatio ex Mente procedit. Concurrent itaq; men-
tes et nulla ex parte periculum vllum aut operatio
contraria in alterutram partem orietur. Quomodo
igitur per Imagines Incantationibus resistatur, hoc
modo dictum sit.

Similiter autem et quæ contra me Imaginatio fa-
cta est, quæ adeò fortificari et intendi potest, vt per *Imaginatio.*
alterius Imaginationem, moriendum mihi sit: amo-
uenda est ac in aliud quiddam retorquenda, ne ego
vna cum Salubritate et Longa Vita mea debilitet.
Propōamus exempli gratia, quempiam inimicum *Exemplum.*
mihi, sitq; is non Incantator quidem, sed tamen a-
nimo et Imaginatione vsq; adeò mihi cōtrarius, vt
per eam vita mihi sit amittenda, mihi verò ignota
sit eius contra me Imaginatio in animo ipsius sepul-
ta. Ego itaq; animum meum ita contra quieti dedo,
vt cogitem de me omnibus satisfacere, nullum au-
tem vlla iniuriā laceßere: Atq; huiusmodi benigna *Pictas.*
et miti clemētia impeditur illius Imaginationis sum-
ma inuidia, quæ contra me emanabat. Est enim Pi-
etas summa conseruatio contra Imaginationē, quæ

aduersum me sit, aut futura est.

XIIII.

Æstimatio.

Sic et Æstimatio quæ in nobis ipsis est: vt cum maiora profundioraq; æstimo, quàm ratione intelligentiaq; mea assequar: fit istiusmodi æstimatio mihi in submersionem rationis meæ, ita scilicet, vt et æstimationem et rationem, vtrâq; amittam, per earum inordinatam commistionem, vt alibi De Existimatione dicimus. Contra tales æstimationes optima Conseruatio est, non supra quàm ferre potest, animum extendere, vnde omnes huius generis existimationes procedunt, contra quas Conseruationem ponimus talem, vt cum æstimemus De DEO, supra excessum rationis nostræ, solabimur nos Homunculis contra Astra, qui eiusdem, cuius et nos, naturæ sunt, atq; ita nostra eiusmodi speculatio quæ supra vires est, quæq; nos corrumpere potest, transit in Homunculum, in quo nulla est resistentia nec contrariatio: Et tamen speculatio ad suum finem perducetur, quamuis sine damno et periculo, ex eo quod diuisi sunt sensus qui sunt in me, et qui sunt in Homunculo, cum differentia Perfectionis et Imperfectionis.

Sensus in Homunculo.

Superstitiones.

Per huius generis æstimationes autem et Imaginationes multæ Superstitiones perficiuntur, quæ necq; Incantationes sunt, necq; Imaginationes, necq;

Æstima-

Æstimationes, sed Superstitiones, vt si vana fide credidero, certò quempiam ex Domo mea morituum, si in tecto domus meæ Coruicrocitauerint: (suntq̃ plura alia ei⁹ exēpla nō necessaria recēseri.)

Huiusmodi vanæ credulitatis Superstitio, potest, me vel in morbū deſcendere, vel deiectum interficere, Causam autem eius De Superstitionibus explicamus.

Conseruatio autem mea contra eiusmodi Superstitionem est, Credere eiusmodi crocitationem indicium duntaxat esse naturæ eorū, nec præterea quicq̃ infanī ac stultī significare. In hac fide Superstitio frangitur, eo quòd in dubium eam reuoco, existimomq̃ stultum esse. Nulla siquidem res fortius ac facilius Superstitionem frangit ac debilitat, quàm considerare esse Stultitiæ plenas. Atq̃ Superstitio tota depellitur. Nā cōsensus facit Actū, qui tali ratione destruitur si considerem simplicitatem et Stoliditatē meam, meaq̃ credulitatis. Neq̃ de coruuis solis res ita se habet, sed etiam de rebus alijs, quas hic De Vita Longa recensere nihil attinet. Atq̃ hunc in modum De Conseruationibus satis dictum est.

Fides.

Consensus facit Actum.

Quamuis verò difficilīus fortassis intelligamur, tamen id eis contingit solis, qui neq̃ nos, neq̃ naturam congnoſcunt, in qua nulla est fortuita contingenti.

gentia. Qui enim non hæc intelligit, eum De Longa Vita non faciemus plus intelligentem: Qui vero fundamentum habent, illis processum nostrum scriptum volumus: illisq; satis apertè locuti sumus.

APPENDIX.

Vitus ratio.

SI Cibi Potusq; regimen nobis calamo perstringendum est, hoc solum annotabimus quod ad longam vitam potissimum pertinet, alijs alia committentes. Cibus itaq; siue quotidianum nutrimentum, medicina hac præparatum sit oportet, ut per

Humores vitus ratione adimuntur.

ipsum in humores qui in corpore delitescunt, et ex conseruatione natæ sunt, diuidatur. Hi enim cibo potuq; adimi possunt. Regimen namq; complexiones respicit, et nutritionem sanguinis atq; Carnis: Conseruatio vero ad Spiritum vitæ et humores pertinet.

Conuenientia medicamina.

Deinde etiam illud sciendum est, Curationes infirmitatum et ægritudinum fieri debere per conuenientia medicamina, aut per Quintam essentiam, specialiter huic infirmitati conuenientem, Eiusmodi autem medicamina hic nō ascribimus, cum in Phisicis multis in locis eorum mentionem fecerimus, et ea descriperimus.

Moderata Dieta.

Optima autem regiminis ordinatio est ad longā vitam, **MODERATA DIETA**, quam quorū sum attia

sum attinet nos declarare, cum Medicorum cuiusque aperta sit, cui nos duntaxat vnum hoc addimus, vt nutrimentum à sua immunditie separetur, quemadmodum nos de Separationibus elementorum locuti sumus: atque eo modo vtamur nutrimentis Separatis cibi potulque, cum moderata Dieta. Estque hæc longæ vitæ admirabilis conseruatio. Nam reddit tam sanguinem quam carnem viuam et vegetam, nec vlla ægritudo per assumptum nutrimentum noxam corpori aliquam inducere potest. Omnes quippe cibi potulque qui separati sunt ab immundicie sua, morbum nullum generant. Fundamentum itaque Regiminis eorum qui longam vitam cupiunt viuere, in separatis nutrimentis ponimus, multas ob causas, quæ hic recensendæ non sunt. Quamobrem Regimen longæ vitæ sufficienter dictum hoc modo concludimus: Separationem verò cibi potulque descripsimus in volumine nostro Archidexis vel de Separationibus elementorum, et puri ab impuro.

Ad eundem autem modum etiam de locis et Regionibus, in quibus longa vita peragenda sit, dicendum esset, verum quia latius scriptum est de toto hoc negotio, qui aer, qui ventus, quæue terra melior sit, ideo hæc scribere superfedimus. Illud verò addendum ducimus, Quod in elemento ignis nullo

Nutrimenti præparatio per separationem.

Regionum ratio.

la infirmitas oriri potest quæ sit aquosa: nec in elemento aquæ, quæ sit ignea: idemq; de terra, et de aëre sentiendum. Quod enim in igne est, et quod in elemēto ignis viuit, est contra alias omnes infirmitates, exceptis * igneis et morte. Quapropter cogitandum est, æqualitate quadam per elementa vtendum esse, in qua consistit longa vita. Ea autem in solo labore Sophiæ est, in quo fiunt operationes elementorum, perfectis virtutibus et absolutis certisq; effectibus virium suarum, ita vt hoc solum cōclusum, omnem hominis infirmitatem tollat. Reputamus igitur, et meritò, laborem Sophiæ, esse huius mundi Paradysum secundum, in quo nulla oritur infirmitudo, nullus permanet morbus, nulla viuit fera bestia, aut venenata, nec in ipsum ingreditur: in quo præterea nulla sanitatis corruptio est. Atq; hoc vnum summis precibus à Deo opt: max: flagitamus, vt nobis ab illusionibus et despectu idiotarum, exemptis liceat scribere de labore Sophiæ, id tantum quod nobis experientia nostra indicat. At nunc tacendum nobis et sustinendum est, Est enim admirabile quid labor Sophiæ, in qua Terra sancta reseruatur. Quamuis autem hoc loco tacendum sit, tamen animus est in Secretis nostris integrè et absq; omni defectu annotare, ac in perpetuum line
fine apud

Equalitas elementorum.

Labor Sophiæ.

Paradysus secundus.

Terra Sancta.

sine apud nos retinere, et vitam nostram in certum terminum componere. His itaq; De Longa vita, clarè satis et apertè dictum à nobis est, secundum intentionem nostram, et illius superni, qui omnium subtilitatum inflammator et illuminator est.

INDEX

Rerum, Verborum, Nominumq;
memorabilem.

A.

Acetum correctum.	108. 1.	Aer vita elementorum.	22. 21.
Acetum cum vino.	96. 21.	Aer mox ab initio separationis eleuatur.	22. 6.
Acetum distillado spiritus amittit.	116. 17.	Aer nobis utilis.	217. 19.
Acetum radices colores vel Qu. Es. Gemmarum in se recipit.	63. 8.	Aer omnibus elementis permiscetur.	22. 8. 17.
Adam medicus peritissimus.	148. 1. 216. 4.	Aer omnilus elementis se permiscet.	28. 5.
Adamas corrosiuo cedit.	142. 22.	Aer particularis & vniuersalis.	218. 6.
Adurendi modus cum sale petra.	30. 8.	Aer pestilens.	218. 1.
Aetas prima.	205. 8.	Aestimatio rationem submergit.	238. 5.
Aetas media.	206. 6.	Aff. Flus animi famē sitimq; reprimi.	13. 3.
Etates tres.	204. 21.	Agrorum fertilitas vnde.	91. 3.
Aer à tribus reliquis elementis non separatur.	22. 19.	Albugo oculorum.	44. 9.
Aeris ab aqua separatio.	22. 10.	Alembicus cum naso triplici.	203. 23.
Aer in separando qualis.	22. 3.	Alimentum ex medicina.	12. 20.
Aer duplex Spiritualis & Fixus.	28. 22.	Alimenti ex gleba recentis terra attractio.	12. 15.
		Alimentorum necessitas.	13. 13.
		Alimentorum ratio.	13. 7.
		Aliud alio citius putrescit.	32. 4.

INDEX.

<i>Alkali.</i>	183. 17.	<i>Antimonij Qu. Es. tertij gradus.</i>	52. 7.
<i>Aluminis præparandi ratio.</i>	62. 1.	<i>Antimonij Qu. Es. in lepra.</i>	51. 7.
<i>Ambra corpus fœtidum.</i>	66. 3.	<i>Antimonium spoliatiuum & mundifica-</i>	
<i>Ambra Qu. Es. in Lepra.</i>	51. 20.	<i>tium.</i>	110. 18.
<i>Ambra Qu. Es.</i>	67. 7.	<i>Antimonij virtus.</i>	110. 3.
<i>Ambra Qu. Es. secundi gradus.</i>	52. 2.	<i>Apothecarij in docti.</i>	2. 22.
<i>Amalgama.</i>	101. 4.	<i>Apotheca inepta.</i>	3. 5.
<i>Amigdalorum oleum.</i>	67. 13.	<i>Aqua ab oleo separatur.</i>	49. 23.
<i>Angulisti concionatores.</i>	127. 1.	<i>Aqua bis distillata.</i>	59. 12.
<i>Animalium comestibilium quorum car-</i>		<i>Aque aceto mixtae complexio manet incor-</i>	
<i>nibus vescimur vnamquodq̃ sua ele-</i>		<i>rupta, etiam amisso sapore.</i>	19. 11.
<i>mentam manifestat.</i>	35. 14.	<i>Aque fortis confectio.</i>	26. 15.
<i>Animalium comestibilium principale</i>		<i>Aque fortes nō consumunt vt Corrosiuū</i>	
<i>elementum aer.</i>	34. 21.	<i>specificum.</i>	141. 18.
<i>Anima vegetatiua prona ad motum</i>	10. 20.	<i>Aque fortis cum luna purificatio.</i>	26. 20.
<i>Anima & ratio ex mente obruitur.</i>	225. 20.	<i>Aqua mellis.</i>	162. 3.
<i>Animalia reiuuenescunt.</i>	88. 11.	<i>A. Qu. Es. non separantur sua alia tria e-</i>	
<i>Anima vegetatiua citissimè inflammatur.</i>		<i>lementa.</i>	19. 25.
	10. 17.	<i>Aqua soluens.</i>	111. 7.
<i>Annuli & imagines planetarum.</i>	235. 4.	<i>Aqua terra in multis efficacissima.</i>	39. 25.
	219. 6. 210. 6.	<i>Arborum & lignorum magisterium.</i>	114. 1.
<i>Anodini proprietas.</i>	130. 9.	<i>Arborum Qu. Es. qualis.</i>	63. 5.
<i>Anodini specifiçi praxis.</i>	132. 25.	<i>Arbores.</i>	14. 11.
<i>Anodium in pleno morbo.</i>	130. 19.	<i>Arborum color.</i>	153. 11.
<i>Anodium in pleno homine.</i>	130. 24.	<i>Arboris exemplum.</i>	177. 14.
<i>Antbos remedium.</i>	136. 7.	<i>Arborum & herbarum magisteria dispa-</i>	
<i>Antbos Qu. Es.</i>	51. 2.	<i>ria.</i>	113. 19.
<i>Antimonium cur plumbo præstet.</i>	110. 11.	<i>Arbor mortua reiuuenescit.</i>	152. 2.
<i>Antimonij & plumbi differentia.</i>	110. 1.	<i>Arbores habent plus ignis quā herba.</i>	21. 4.
<i>Antimonium in Lepra.</i>	185. 9.	<i>Arborum senium.</i>	79. 16.
<i>Antimonij corpus volatile.</i>	110. 14.	<i>Arboris ratio.</i>	179. 3.
<i>Antimonij magisterium.</i>	111. 1.	<i>Archana angelica.</i>	57. 2.
<i>Antimonij Qu. Es. dignitas.</i>	54. 7.	<i>Archana in brutis.</i>	80. 10.
		<i>Archana</i>	

INDEX.

<i>Archana in homine.</i>	80. 14.	<i>Astris quomodo resistendum.</i>	234. 7.
<i>Archana in herbis.</i>	80. 4.	<i>Astrorum virtutes attrahere, datum est nobis.</i>	219. 4.
<i>Archana quatuor.</i>	55. 21.	<i>Atbanor.</i>	31. 2.
<i>Archana 4. auctori nota.</i>	74. 21.	<i>Attractio duplex, ab extra & ab intra.</i>	11. 10. 16.
<i>Archana Qu. Es. excellunt.</i>	60. 9.	<i>Attractio ab extra est ex elementis.</i>	11. 18. 23.
<i>Archana quid faciant Theologastri</i>	74. 6.	<i>Attractio ab intra est ex nutrimento cibi potusq.</i>	11. 17.
<i>Archanorum Dei ei nostrorum ratio.</i>	74. 2.	<i>Attractiva lignorum.</i>	136. 29.
<i>Archanorum 4. inter se differentia.</i>	75. 21.	<i>Attractiva pestis.</i>	138. 3.
<i>Archanorum theoria.</i>	72. 6.	<i>Attractivi vsus.</i>	137. 19.
<i>Archanorum varia præparatio.</i>	72. 24.	<i>Attractiuo iam ab arbore anelli.</i>	137. 7.
<i>Archanorum virtus</i>	73. 16. 75. 14.	<i>Attractiuo bonem lenari.</i>	137. 8.
<i>Archanium differt à Qu. Es.</i>	72. 10.	<i>Attractiuum aquæ.</i>	137. 3.
<i>Archanium duplex, Dei & naturæ.</i>	74. 9.	<i>Attractiuum carnis.</i>	136. 16.
<i>Archanium nostrum æternum.</i>	78. 24.	<i>Attractiuum oculi.</i>	136. 23.
<i>Archanium quid.</i>	73. 9.	<i>Attractiuum metallorum.</i>	137. 5.
<i>Archanium in spectu nostri cælesti.</i>	73. 19.	<i>Attractiuum pulmonis.</i>	136. 21.
<i>Archidoxia memoriæ gratia conscripta.</i>	6. 14. 14. 24.	<i>Attractivi specifi praxis.</i>	138. 6.
<i>Ardentium extractiois modus.</i>	64. 6.	<i>Attractorum, diuisorumq. alteratio.</i>	11. 13. 14. 2. 7.
<i>Ardentium Qu. Es. extractio.</i>	63. 22.	<i>Attractorium argenteum.</i>	104. 24.
<i>Argenti Qu. Es.</i>	51. 4.	<i>Auramentum.</i>	122. 25.
<i>Argenti substantia est aquea.</i>	28. 9.	<i>Auramentum vino infusum.</i>	13. 24.
<i>Argentum potabile.</i>	104. 7.	<i>Auaritia & arrogantia Theologorum.</i>	4. 14. 5. 6.
<i>Aromatum extractio.</i>	67. 5.	<i>Auaritia Iuristarum.</i>	4. 21.
<i>Arsenicum.</i>	155. 13.	<i>Auri color est eius Qu. Es.</i>	46. 18.
<i>Ars separat mysteria natura à suis grossi corporis impedimentis.</i>	2. 10.	<i>Auri corpus leprosum.</i>	45. 23.
<i>Artificis ratio.</i>	26. 11.	<i>Auri Qu. Es. quarti gradus.</i>	52. 11.
<i>Astra ab effectibus cognita nobis.</i>	233. 16.	<i>Auri Qu. Es. dignitas.</i>	55. 1.
<i>Astra in potestate hominis quomodo sint aut non sint.</i>	218. 20.	<i>Auri Qu. Es. in Apoplexia.</i>	50. 12.
<i>Astra in spiritum mentis agunt.</i>	234. 3.		
<i>Astra vitæ et mortis potestate habet.</i>	218. 11.		

INDEX.

<i>Auri Qu. Es. iungens.</i>	99. 13.	<i>Campana tonus.</i>	178. 1.
<i>Auri Qu. Es. sine cibo conseruat hominem.</i>	12. 21.	<i>Campboræ Qu. E.</i>	67. 7.
<i>Auri Qu. Es. in lepra.</i>	51. 21.	<i>Cantharides vesicant.</i>	184. 18.
<i>Auri reductio in sua prima.</i>	88. 2.	<i>Carabe est succinum.</i>	112. 1.
<i>Auri substantia ignea.</i>	28. 7.	<i>Carabe magist. mirabile.</i>	112. 19.
<i>Aurum ex ferro.</i>	94. 6.	<i>Carnes et alimenta.</i>	24. 14.
<i>Aurum in magisteriis.</i>	98. 1.	<i>Caro, corpus, et sanguis, sunt ex Materia.</i>	9. 3.
<i>Aurum ex primo ente germinans, quale.</i>	197. 14.	<i>Caro et sanguis.</i>	47. 5.
<i>Aurum in renouatione.</i>	186. 23.	<i>Cancer cura.</i>	168. 19.
<i>Aurū potabile in corpore metallicū.</i>	55. 25.	<i>Caput mortuum.</i>	36. 23. 26. 17.
<i>Aurum potabile.</i>	104. 7.	<i>Cassatum.</i>	152. 5.
B.		<i>Causa suscepti operis Archidoxa.</i>	3. 11.
<i>Balneum Maris vel Mariæ.</i>	26. 24.	<i>Causa impellentes Theophrastū ad cogitan-</i>	
<i>Balneum, medium separationū.</i>	27. 24.	<i>dum de vero medicina sine, veraq.</i>	
<i>Balsami essentia.</i>	188. 5.	<i>praxi.</i>	1. 7.
<i>Balsamum, conseruator.</i>	146. 3.	<i>Cerasa, oleum et acetum.</i>	121. 17.
<i>Balsamum. Baldzamen.</i>	169. 17.	<i>Cerasorum Qu. Es.</i>	82. 1.
<i>Balsamum de rubigine.</i>	170. 11.	<i>Cerasorum duplex senectus.</i>	82. 3.
<i>Balsamum roris.</i>	159. 5.	<i>Chelidonia Qu. Es.</i>	54. 12.
<i>Balsamū terræ.</i>	159. 4.	<i>Chirurgia authoris optima.</i>	172. 9.
<i>Balsami vis.</i>	146. 6.	<i>Chirurgia breuitas.</i>	173. 22.
<i>Brutorum Qu. Es.</i>	44. 17.	<i>Chirurgia veterum.</i>	172. 2.
<i>Brutorum spiritus vitæ.</i>	42. 6.	<i>Chirurgia conclusio.</i>	173. 15.
C.		<i>Christo morienti, Sol Luna et terra cōpas-</i>	
<i>Cachimia.</i>	30. 4.	<i>sa.</i>	78. 6.
<i>Caducus.</i>	183. 13.	<i>Christo nascenti omnia cōgratulata.</i>	78. 9.
<i>Calx et in stannum.</i>	174. 20.	<i>Cibi prosunt et obsunt.</i>	217. 10.
<i>Calx liquoris terræ.</i>	124. 23.	<i>Cibus pbandi hōinis causa ppositus.</i>	13. 11.
<i>Calx terræ in liquidum.</i>	126. 6.	<i>Circulatum.</i>	104. 14.
<i>Calx viua.</i>	185. 11.	<i>Circulatum maius.</i>	155. 1.
<i>Camomilla.</i>	20. 26.	<i>Circulatum minus.</i>	169. 9.
		<i>Cinis non fit lignum denud.</i>	142. 1.
		<i>Cmeritij</i>	

INDEX.

<i>Cineritij examen,</i>	87. 2.	<i>Consistit choleram mouet,</i>	181. 22.
<i>Citonia Qu. Es.</i>	81. 21.	<i>Cögelatum Tartari,</i>	183. 11.
<i>Cinetus,</i>	30. 7.	<i>Consensus facit actum,</i>	239. 16.
<i>Coralli ab alijs gemmis differunt.</i>	106. 6.	<i>Conservationis effectus,</i>	227. 8.
<i>Corallorum color & Qu. Es.</i>	46. 21.	<i>Conservationis in Mëtalibus generalis scopus,</i>	135. 9.
<i>Corallorum color quid agat,</i>	106. 9.	<i>Conservationis initium triplex.</i>	205. 2.
<i>Corallorum mira vis.</i>	108. 16.	<i>Conservatio ex sola natura virtute,</i>	212. 9.
<i>Corallorum natura,</i>	106. 1.	<i>Conservatiua ex proprietate.</i>	149. 8.
<i>Corallorum Qu. Es. in colica,</i>	51. 8.	<i>Conservatio herbarum,</i>	151. 19.
<i>Corallorum praxis,</i>	108. 13.	<i>Conservatio: medici: vsus,</i>	229. 4.
<i>Cordis virtute debili, per diaphoretica agendum,</i>	132. 12.	<i>Conservationis medicina virtus,</i>	227. 22.
<i>Colica,</i>	51. 8. 14.	<i>Conservatiua omnium corporum,</i>	151. 13.
<i>Colores oleorum metallicorum.</i>	27. 3.	<i>Conservatio: praxis et processus,</i>	227. 15.
<i>Colores indicant elementa,</i>	29. 6. & c. 12.	<i>Conservationis receptum.</i>	232. 19.
<i>Comestibilia omnia per artem ita in sanguinem vertuntur, vt per naturam.</i>	120. 2.	<i>Conservatio ligni,</i>	151. 16.
<i>Comestibilium et potabilium Qu. Es. extractio,</i>	68. 4.	<i>Conservationis vij species,</i>	211. 22.
<i>Comestibilium Qu. Es. summum nutrimentum,</i>	68. 18.	<i>Conservatio pest curam,</i>	211. 21.
<i>Compelle intrare,</i>	170. 7.	<i>Conservatiua vel corruptentia duo.</i>	225. 16.
<i>Complexiones à natiuitate vsq; ad mortem,</i>	181. 3.	<i>Conservatio vita, terra, elementorum, syderum, ventorum, requirit considerationem,</i>	216. 16.
<i>Complexiones cur taceantur in conservando,</i>	212. 4.	<i>Conservationis virtus vnde,</i>	227. 12.
<i>Complexiones in humore & in corpore, sed non ex eo.</i>	181. 9.	<i>Contractura per Qu. Es. quatuor diebus curatur.</i>	3. 13.
<i>Complexiones non ex aetate, neq; regimine, neq; regione.</i>	181. 14.	<i>Corpora duo, aeternũ, & corruptibile.</i>	9. 13.
<i>Complexiones non ex corpore,</i>	186. 20.	<i>Corpora oleaginea, putrificanda,</i>	32. 2.
<i>Complexion: 4. non restaura:</i>	180. 17.	<i>Corpora per suam Qu. Es. iunguntur.</i>	99. 9.
<i>Compositio obseruanda.</i>	188. 10.	<i>Corporalium substantia in quo,</i>	227. 3.
		<i>Corporis consumptio vnde,</i>	221. 24.
		<i>Corporis mortui reuiuificatio,</i>	99. 22.
		<i>Corporis spiritualis actio, locum, organũq; idoneum requirit,</i>	9. 8. 15.
		<i>Corporum</i>	

INDEX.

Corporum elementatori in diuifio,	21. 20.	Crescentium Qu. Ef. extractio,	65. 20.
Corpus & membra reftaurantur,	17. 8. 22.	Crescentium praxis,	66. 12.
Corpus ex elementis attrahit fibi neceffaria,	11. 23.	Crescentium putrefactio,	66. 13.
Corpus fixum,	157. 2.	Criftalli extrahendi ratio,	63. 18.
Corpus materiale,	9. 2.	Criftallu: in magifterijs,	90. 4.
Corpus putridum fua effentia vegeta non caret.	89. 12.	Croci virtus quantia,	43. 8.
Corpus quæ abijciat,	179. 9.	Cruftibulum,	31. 2.
Corpus omne eft complexionatum,	19. 3.	Cupri Qu. Ef.	51. 4.
Corpus fpirituale,	9. 3. 8.		
Cor Sanguinis fons,	118. 19.	D.	
Carrofiua, vt Cineres, plus elementi terrei habent, eorumq; feparatio per fublimationem fit,	37. 7. 8.	Dauræ folia,	232. 3.
Corrofiui mixtura,	143. 9.	Deus Pater noster,	147. 16.
Corrofiui fpecifici praxis,	142. 19.	Diaphoretica & calida differunt,	132. 20.
Corrofiui fpecifici proprietates,	141. 13.	Diluuium nobis nocens,	148. 8.
Corrofiui vfus in medicina,	142. 6.	Diffillatio per Arenam,	32. 7.
Corrofiuorum ratio & regula,	49. 14.	Diffillatio per Balneum,	26. 24.
Corrofiuum ab elementi feparandū,	29. 18.	Diffillatio per defcenfum,	64. in margi:
Corrofiuum eft ignis,	142. 13.	Deftiles ex veteri medicina ditati,	1. 24.
Corrofiuum in carne,	142. 3.	Dulcedinis fpecifica proprietas,	158. 15.
Corrofiuum in extrahendo Qu. Ef.	49. 2.	Dulcedinis cōpofitio ad imenda,	158. 25.
Corrofiuum in metallis,	141. 15.	Dulcedinum contraria,	158. 18.
Corruptio nulla in eft Qu. Ef.	89. 16.	Dulcedinum virtus,	158. 5.
Corruptio iuuentuti fociata,	89. 3.		
Coruus in tectō crocicans,	239. 3.	E.	
Creatoris in nos pietas,	71. 15.	Elementa corpora non in natura quinta effentia funt feparanda.	25. 5.
Crescens quid,	113. 15.	Elementa corporea dupliciter feparantur,	20. 12.
Crescentia quæ funt,	65. 21.	Elementa corporis deprimuntur ab elemento prædeftinato,	17. 5. 19. 6.
Crescentium extractioes varia,	65. 24.	Elementa duplicia in rebus,	18. 14.
Crescentium magifteria,	113. 14.	Elementa in complexione,	20. 19.
		Elementa in cōmiffo fine pendere,	17. 2.
		Elementa in forma,	20. 13.
		Elementa	

INDEX.

*Elementa in separando, conueniunt forma
& ratione, elementis essentialibus.*

22. 2.

Elementa noxia & vitia, 217. 15.

Elementa primum separanda, 40. 18.

Elementa pura quid, 38. in margine.

Elementa quæ separanda sint, 23. 10.

*Elementa rebus quatuor insunt communi-
ter, sed complexio vna,* 18. 4.

Elementa separata purificanda. 40. 19.

Elementa separata sunt adhuc grossa, 24. 23.

Elementorum contrarietas & conuenientia
16. 19.

*Elementorum corporeorum copia, ex sub-
stantia est,* 21. 2.

*Elementorum diuersa in diuersis metallis
in eleuando & separando, ratio.* 28. 2.

*Elementorum in compositio conuenientia, est
ob imperfectiõem trium elementorum.*
17. 17.

*Elementorum in simplicibus collatio, secũ-
dum prædestinatum elementum debet
fieri, non secundum corpus,* 20. 23.

Elementorum mutuus concursus. 217. 23.

*Elementorum omnium rerum similitudo et
dissimilitudo.* 23. 15.

Elementorum prima diuisio, 19. 18.

Elementorum 4. diuisio, 22. 23.

Elementorũ quæ virtus in medicina, 46. 2.

Elementorum 5. diuisio. 23. 11.

Elementorum 2. diuisio, 20. 12.

Elementorum 3. diuisio, 21. 12.

Elementum corporale, seu substantiale, se-

paratum, in oleum reducendũ. 28. 24.

*Elementum in Compositio vnum solum per-
fectum, alia tria imperfecta,* 17. 6. 25.

Elementum nullum sine aëre, 22. 17.

Elementum prædestinatum, 17. 5.

*Elementum prædestinatum, & substantia
rei, distincta sunt,* 18. 22.

*Elementum prædestinatum, & substantia,
conueniunt sicut anima et corpus,* 18. 26.

*Elementum prædestinatum est complexio-
natum,* 19. 4.

*Elementum prædestinatum est Quinta es-
sentia,* 19. 25.

*Elementum substantiale semper in fundore
manet,* 28. 6.

*Elementum prædestinatum tingit substan-
tiam rei,* 18. 25: 25. 7.

Elixir Balsami, 154. 22.

Elixir conseruationis, 152. 15.

Elixir cor respicit, 153. 2.

Elixir dulcedinis, 158. 4.

Elixirij dulced: praxis, 161. 16.

Elixu fixum figit corpus, 157. 2.

Elixir proprietatis, 163. 7.

Elixir pro spiritu vitæ, 153. 10.

Elixir Qu. Es. 159. 25.

Elixir quid. 146. 1.

Elixir salis, 156. 1.

Elixir salis ad spiritum vitæ, 156. 14.

Elixir salis, fermentum est cum in flura,
156. 22.

Elixir subtilitatis, 161. 15.

Elixirij Qu. Es. virtutes, 160. 12.

Kk

Elixirij

INDEX.

<i>Elixirij salis praxis,</i>	157. 13.	<i>Entis prima vnde petenda,</i>	195. 22.
<i>Elixirij virtus,</i>	151. 2.	<i>Entis auri signum,</i>	195. 4.
<i>Elixirij vsus in viuis & mortuis, diuersi-</i>		<i>Entis primi & perfecti entis differentia,</i>	
<i>tas,</i>	152. 21. 151. 2.		196. 7.
<i>Elixirijscorpora viua & mortua conser-</i>		<i>Entis gemmarum praxis.</i>	198. 19.
<i>uari,</i>	147. 4.	<i>Entis primi germina in vitro sine corpore,</i>	
<i>Elixirij proprietatis virtus,</i>	163. 25.		197. 1.
<i>Elixirij subtilit: praxis.</i>	162. 18.	<i>Entis herbarum praxis,</i>	199. 6.
<i>Elixirij virtus vnde,</i>	146. 22.	<i>Entis imperfecti vis,</i>	189. 6.
<i>Elixirionatum corpus,</i>	157. 8.	<i>Entis liquorum praxis,</i>	199. 21.
<i>Elixiriorum species sex.</i>	154. 7.	<i>Entis mineralium praxis,</i>	198. 5.
<i>Elixiriarum virtus.</i>	145. 21.	<i>Entis morbi corporales,</i>	226. 10.
<i>Elixiriorum theoria,</i>	145. 16.	<i>Entis promanantia,</i>	225. 18.
<i>Ens,</i>	225. 12.	<i>Entis primi signa,</i>	195. 2.
<i>Ens antimonij,</i>	191. 2.	<i>Entis primi virtus,</i>	190. 17.
<i>Ens auri.</i>	189. 25.	<i>Entis primi virtus, agnitudoines corporis et</i>	
<i>Ens auri multa stupenda exhibet,</i>	195. 11.	<i>mentis curat,</i>	209. 14.
<i>Ens primum est dispersum in intimis terra,</i>		<i>Entis primi viri omniū maxima,</i>	196. 17.
	195. 23.	<i>Entis primi vsus qualis,</i>	190. 25.
<i>Ens primum est perfectum renouatiuum,</i>		<i>Entis primi Theoria,</i>	189. 1.
	189. 20.	<i>Errorum & Scismaticum vnde cause,</i>	4. 16.
<i>Ens Gemmarum,</i>	191. 21.	<i>Error Raymundi, & eius sequaciū,</i>	20. 5.
<i>Ens herbarum arborumq;</i>	193. 1.	<i>Esse & Essentia,</i>	221. 8.
<i>Ens internum,</i>	221. 19.	<i>Esse externum,</i>	221. 20.
<i>Ens Marchasitarum,</i>	190. 23.	<i>Essentia humores conseruat,</i>	221. 16.
<i>Ens Melissa in renouatione,</i>	193. 5.	<i>Essentia renouata,</i>	119. 7.
<i>Ens perfectum,</i>	196. 11.	<i>Essentia rerum humoribus vita permisce-</i>	
<i>Ens primum quid,</i>	189. 4.	<i>tur,</i>	221. 12.
<i>Ens primum salium,</i>	192. 12.	<i>Excessus graduum elementaliū duplex,</i>	
<i>Ens resinarum,</i>	191. 9.		21. 6.
<i>Ens Smaragdi,</i>	192. 1.	<i>Exhalationum conuulsio,</i>	145. 14.
<i>Ens sulphuris,</i>	191. 12.	<i>Experientia authoris,</i>	78. 3.
<i>Ens Vitrioli,</i>	192. 15.	<i>Experientia ad Spagiriçā necessaria,</i>	3. 18.
<i>Entia prima non oia eiusdē tē pñ,</i>	194. 12.	<i>Experientia</i>	

INDEX.

Experientia multa subministrat, 203. 22.
Experientia rerum magisteria, 15. 8.
Ex quatuor elementis res prædestinata ori-
tur, 16. 18.

Extractio Qu. Es. ex Marchasitis, 59. 23.
Extractionum ratio nõ in breuitate scripti
sed labore videnda, 69. 12.

Extractorum virtus vbi doceatur, 69. 22.
Extrínsecum incarnatiuum & exiccatiuũ,
 167. 8.

Extrínseca in fistulis & vlcerebus, 166. 14.

Extrínsecum in maculas, 166. 9.

Cancer, 168. 1.

Extrínseca in vulneribus, 165. 3.

Extrínsecorum theoria, 171. 22. 164. 16.

F.

Fabarum florum aqua, 171. 14.

Facultates cur reijciat Theophrastus, 4. 9.
 25. 5. 21.

Facultates pleraq; incerta pro certis vsur-
pant, 4. 25.

Femineus sexus, 230. 4.

Fellis virtus quanta, 43. 6.

Fermentatio prædestinationis, 17. 5.

Fermentum, 150. 25.

Ferrum ex toto fixum, 152. 3.

Ferrum in Solem vel Lunam, 176. 13.

Ferrugo in ferrum, 174. 15.

Ferrum in cuprum aut plumbum, 93. 23.

Ferrum in primam materiam, 87. 24.

Ficus cutis, 144. 5.

Fides in creatorem, 71. 14.

Finis ante praxim cõsiderandus est, 16. 14.

Fimiriatio, 90. 25.

Fimus equinus, medium putrefactionis,
 27. 21. 32. 2.

Fimi humani virtus, 91. 9.

Fimus in Elixir, 93. 12.

Fistula & vlcera interdum incurabilia,
 166. 18.

Fixum & corruptibile coniuncta, 222. 4.

Flammula, 132. 17.

Flos aris, 70. 8.

Flos veneris mutatur, 126. 9.

Flores metallorum vbi doceantur, 70. 24.

Fractura ossium, 168. 7.

G.

Gradus Qu. Es. diuersi, 50. 9.

Graduum ratio in Qu. Es., 51. 15.

Graduũ summorum differentia vnde, 55.
 21. 73. 1.

Granati, 30. 4.

Gemmarum colores in magisterijs non atten-
duntur, 150. 22.

Gemmarum corpus in fundo remãet, 63. 10.

Gemmae fecundant, 187. 24.

Gemma in magisterijs, 106. 14.

Gemmarũ in magisterijs modi tres, 105. 14.

Gemma in renouatione, 187. 5.

Gemma in tartareis morbis, 187. 11.

Gemmarum magisteria in puro auro con-
seruanda, 106. 25.

Gemmarum magisteria penetrant vitra,
 106. 23.

Kk.

Halcy-

INDEX.

H.

<i>Halcyones,</i>	77. 7. 185. 14.
<i>Halcyones mortuæ renouantur,</i>	193. 22.
	90. 14.
<i>Halcyonum renouationes diuerso tempo-</i>	
<i>re,</i>	194. 3.
<i>Halcyonum virtus digestiua,</i>	193. 16.
<i>Halcyonum vita ex entibus,</i>	193. 8.
<i>Helleborus,</i>	122. 13.
<i>Helleborus et herba in renouatione,</i>	187. 1.
<i>Herbarum & vegetabilium infirmitates.</i>	
	136. 3.
<i>Herbarum essentia non interit,</i>	220. 12.
<i>Herbarum ratio,</i>	47. 4.
<i>Herba,</i>	24. 9.
<i>Herba contusæ putrificandæ, post distilla-</i>	
<i>dæ,</i>	33. 21.
<i>Herba cum vino ardente,</i>	114. 14.
<i>Herba diuersæ naturæ diuersa elementa</i>	
<i>præbent,</i>	33. 17. 16. 19.
<i>Herbarum magisterium,</i>	114. 14.
<i>Herbarum prædestinatio,</i>	80. 3.
<i>Herba sicca.</i>	47. 15.
<i>Herba sunt aquea corpora,</i>	22. 25.
<i>Hermes Trismegistus,</i>	208. 2.
<i>Homo cur creatus,</i>	71. 10.
<i>Homo duplici corpore constat.</i>	9. 2.
<i>Homo in defectu,</i>	175. 9.
<i>Homo in suum sperma non reducitur,</i>	
	176. 7.
<i>Homo intelligentia priuatus,</i>	222. 13.
<i>Homo orbatus prima materia reducibili,</i>	
	176. 22.

<i>Homo sine ferrugine,</i>	175. 7.
<i>Homo sine humoribus,</i>	180. 13.
<i>Homini ea sola sequenda sunt, quæ ducunt</i>	
<i>ad æternitatem,</i>	4. 3.
<i>Homini caro & sanguis nullam dat Qu. E.</i>	
	42. 3.
<i>Homini essentia fugitiua.</i>	220. 21.
<i>Homines pauci sano sanguine viuunt,</i>	
	119. 5.
<i>Homines reiuueneſcunt.</i>	88. 11.
<i>Homini restauratio,</i>	185. 13.
<i>Homunculus hominis,</i>	135. 15.
<i>Homunculatio,</i>	134. 17.
<i>Homunculus contra astra,</i>	238. 14.
<i>Homunculus contra incantationes,</i>	237. 1.
<i>Humor radicalis ex corporibus,</i>	178. 10.
<i>Humor radicalis non renouatur,</i>	178. 17.
<i>Humor vitæ, citissimè omnia penetrare ſa-</i>	
<i>cit.</i>	13. 25.
<i>Humorum duplicium unio.</i>	221. 21.
<i>Humores expellendi.</i>	180. 12.
<i>Humoris radicalis corpus,</i>	178. 6.
<i>Humorum medicus.</i>	212. 14.
<i>Humores iij. sunt superfluitates.</i>	179. 22.
<i>Humores 4. non semper simul,</i>	180. 8.
<i>Humidi ex aère attractio,</i>	12. 11.
<i>Humidi ex aqua attractio,</i>	12. 2.

I.

<i>Idiotas reijcit Theophrastus,</i>	6. 20: 15. 2.
<i>Ignea corpora,</i>	23. 2: quæ.
<i>Ignis aquæ quomodo fiat.</i>	36. 14.
<i>Ignis duplex,</i>	184. 13.
	Ignis

INDEX.

Ignis Essentialis,	184. 17.	Intentio est motus voluntarij magistra,	10. II. 5.
Ignis materialis,	184. 16.	Intentio virtutem vegetatiua inflamat,	10. 13.
Ignis omnia purgans,	184. 11.	Interitus ratio,	79. 19.
Ignis operationes,	185. 23.	Inutilium laborum molestia & magnitu-	dine impulsus est Theophrastus ad in-
Ignis 4. in se elementa cõprehendit.	38. 4.	quirendam medicinæ certitudinem;	1-10
Ignis suffocatus,	10. 21.	Iuniperi Essentia in Lepra,	51. 18.
Imaginatio,	211. 15.	Iuniperi Qu. Es. primigradus,	52. 1.
Imaginatio alterius contra me,	237. 11.	Ius non habet fundamentum ex mysterijs	natura,
Imaginatio corpus mouet ad ambulandum.	10. 25.		4. 19.
Imaginatio oculos dirigit ad videndum.	10. 24.	K.	
Imaginationis exemplum,	237. 15.	Karlina vel Chameleon albus,	125. 23.
Imaginatio fortior fortiore motum facit.	11. 3.	Karlina essentia,	54. 23.
Imaginatio pietati cedit,	237. 22.	Kobolethum,	30. 4.
Immortale quid,	223. 11.	L.	
Incantatio,	211. 16.	Lapides adusti in aqua forti soluendi,	31. 6.
Incantationis exitus in mente,	237. 4.	Lapides cum sulphure adurendi.	30. 25.
Incantationis vis,	136. 16.	Lapides & gemma,	24. 4.
Infantes in conseruatione nati,	230. 10.	Lapides grossiores exigua virtutis,	62. 21.
Infantium ratio qualis,	205. 19.	Lapides in magisterijs,	98. 20.
Influentia accidentalis,	134. 20.	Lapides plus habent Terrei, quã Resina,	21. 5.
Influentia astrorum duplex,	234. 13.	Lapidis Philosophici definitio ab effectu,	83. 23.
Influentia essentialis,	234. 14.	Lapidis Philosophici nominis ratio,	83. 6.
Influentia magistra incantationũ,	226. 11.	Lapidis Philosophici praxis,	86. 20.
In metallis diuersis, diuersa elementa pri-	mo ascendunt, non eadem,	Lapidis Philosophici virtus,	83. 14.
In oleagineis corporibus omnia elementa	transseunt per arenam, dempta Terra.	Lapidis Philosophici virtus in progeniem	deriuatur,
	32. 7.		85. 9.
In ordine separationis, primum quinta es-	sentia est separanda,	Lapidis Philosophici virtus unde,	84. 17.
	25. 2.	76. 25.	Kk 3 Lapidu

INDEX.

Lapidis Philosophici theoricæ, 82. 24.
Lapis in aquis, 234. 10.
Lapis Philosophorum, 57. 14.
Lapis Philosophicus plura pondera transmutat. 85. 24.
Lapis Philosophorum quid, 76. 21.
Lapis Philosophorum veterum ignotus, 82. 25.
Lapidum color & Qu. Es. 46. 20.
Lapidum colores dulcificandi. 63. 13.
Lapidum correspondentia cū metallis, 31. 7.
Lapidum & metallorum resolutio est diuersa, 105. 11.
Lapidum extrahendorum medium est acetum radicis, 63. 2.
Lapidum Gemmarum & Margaritarum extractio, 62. 15.
Lapidum gemmarumq; extractionis vnus modus, 62. 16.
Lapidum praxis, 62. 25.
Lapidum Qu. Es. parua quantitas, 62. 17.
Lapidum virtus in colore, 47. 2.
Lauendula Qu. Es. 51. 3. 81. 18.
Lepra, 51. 14.
Lepra transmutatur, 183. 4.
Ligni natura, 122. 4.
Lignum animæ, 126. 11.
Lignum sine oleo, 220. 4.
Lignum vitæ incognitum, 215. 21.
Loca immortalitatis, 222. 21.
Locorum differentia, 216. 13.
Locorum natura, 222. 20.
Luminis operatio, 86. 3.

Lutum Sapientiæ, 64. 8.
Lutum Hermetis, 117. 18.

M.

Macularum praxis, 17. 16.
Macularum extrinseci virtus, 171. 10.
Macularum remedium, 170. 24.
Maculis plura mala socia, 172. 4.
Magisteria Qu. Es. correspondent, 97. 25.
Magisterij acrimonia in gemmis innoxia, 107. 7.
Magisterij corpora nobilitat. 98. 19.
Magisterij dosis, 100. 17.
Magisterij lapidum Theoria, 105. 8.
Magisterij marchasitarum theoria, 118. 24.
Magisterij metalli praxis, 104. 14.
Magisterij metallorum theoria, 102. 17.
Magisterij virtus vnde, 96. 17.
Magisterijs corpora non obsunt, 98. 14.
Magisterij subtilitas, 100. 21.
Magisteriorum & quintæ essentia differentia, 65. 36.
Magisteriorum finis, 100. 11.
Magisteriorum praxeos vii. capita, 102. 4.
Magisteriorum media, 97. 1.
Magisterium metalli: potabile, 104. 5.
Magisteriorum potentia, 100. 5.
Magisteriorum theoria, 96. 7.
Magisterium corall: cum Circula: 185. 7.
Magisterium cum corpore conuenit, 101. 7.
Magisterium gemmarum subtile, 107. 22.
Magisterium metallorum sine cerrosino, 102. 24.
Magisterium

INDEX.

<i>Magisterium quid,</i>	96. 14.	<i>Marchasitarum praxis.</i>	60. 17.
<i>Magisterium musti,</i>	116. 12.	<i>Marchasita preparacionis aqua corrodens,</i>	
<i>Magnalia Dei,</i>	8. 28. 9. 11.	<i>est medium,</i>	60. 17.
<i>Magnetis magisterium,</i>	106. 22.	<i>Marchasita optimum,</i>	101. 10.
<i>Manna arsenico similis,</i>	125. 14.	<i>Marchasita redigenda in oleum,</i>	30. 12.
<i>Margaritarum praxis,</i>	108. 1.	<i>Marchasita variae species,</i>	30. 4.
<i>Margaritarum mira operatio,</i>	104. 9.	<i>Martis crocus,</i>	70. 16.
<i>Magnalia natura,</i>	99. 20.	<i>Martis oleum,</i>	70. 17.
<i>Magnalia natura vltro se offerunt, ea experienti.</i>	139. 3.	<i>Mastix & Colophonia,</i>	122. 7.
<i>Margaritarum soluend: ratio.</i>	63. 15.	<i>Matricis suffocatio,</i>	143. 24.
<i>Marchasita,</i>	23. 26.	<i>Materia prima,</i>	57. 11.
<i>Marchasit: alba vel Vismutum,</i>	61. 1.	<i>Materiae primae esse, quid,</i>	80. 16.
<i>Marchasita argentea,</i>	30. 16.	<i>Materia prima duplex,</i>	80. 21.
<i>Marchasita aurea,</i>	30. 14.	<i>Materia prima in omnia se extendit,</i>	77. 7.
<i>Marchasita: colores,</i>	60. 25.	<i>Materiae primae praxis,</i>	82. 13. 79. 1.
<i>Marchasitarum cum metallis correspondentia,</i>	30. 20.	<i>Materia prima quid,</i>	76. 6.
<i>Marchasita cu Sale nitri adurenda,</i>	30. 6.	<i>Materiae primae virtus,</i>	79. 12. 76. 16.
<i>Marchasita & metalla viribus differunt,</i>	109. 19.		80. 24.
<i>Marchasitaru extractionis plures vias esse.</i>	60. 1. 2.	<i>Medicina organa sensuum emundat,</i>	9. 14.
<i>Marchasitarum genera,</i>	109. 8.	<i>Medicina in naturam membri mutatur,</i>	14. 11.
<i>Marchasita in oleum,</i>	60. 21.	<i>Media contraria non assumenda,</i>	103. 1.
<i>Marchasita: magisterio: virtus,</i>	109. 13.	<i>Medicina creata,</i>	203. 8.
<i>Marchasitarum magiste: praxis,</i>	111. 5.	<i>Medicina quo subtilior, eo virtus eius potentior,</i>	14. 15.
<i>Marchasitarum minerale non transit in magisterium,</i>	109. 1.	<i>Medicina vniuersam naturam trahit, & regit,</i>	7. 14.
<i>Marchasita naturis metallorum appropriata,</i>	109. 16.	<i>Medicina vis in restituendo sensu corrupto vnde sit, & quomodo,</i>	9. 14.
<i>Marchasita nulla pura,</i>	101. 19.	<i>Medicina vis in restituendo motu,</i>	11. 6.
<i>Marchasita per magisterium a mineris suis separantur,</i>	102. 6.	<i>Medicina grossae corpori ingrata,</i>	101. 2.
		<i>Medicina veteris incertudine impulsus Theophrastus ad inquirendam medicinam cer-</i>	

INDEX.

<i>cina certitudinem,</i>	1. 14.	<i>Metalli essent: impleta secundum naturā sui.</i>	58. 13.
<i>Medicina vis in corpore humano,</i>	7. 13.	<i>Metallorum elementorum duorum simul</i>	
<i>Medicorum auaritia taxatur,</i>	3. 8.	<i>in balneo remanentium, separatio,</i>	29. 3.
<i>Medicina ut morbo stolkunt, sic sanitatem</i>		<i>Metallorum 1. renouatio,</i>	174. 13.
<i>conseruant,</i>	217. 8.	<i>Metallorum 2. renouatio,</i>	175. 16.
<i>Mel distillatum,</i>	85. 2.	<i>Metallorum 3. renouatio,</i>	175. 25.
<i>Melissa Qu. Es. dignitas,</i>	54. 9.	<i>Metallorum colores diuiduntur,</i>	59. 2.
<i>Mens,</i>	225. 11.	<i>Metallorum corpora post separationem Qu.</i>	
<i>Mentalia corporalibus non conferunt,</i>	227. 1.	<i>Es. iterum reducantur in album cor-</i>	
<i>Mentalibus naturalia non conferunt,</i>	225. 23.	<i>pup malleabile, & metallicum,</i>	59. 16.
<i>Mentis promanantia,</i>	225. 16.	<i>Metallorum corpora, à Qu. Es. separata,</i>	
<i>Mentis morbi varij,</i>	233. 11.	<i>omnia alba,</i>	58. 11.
<i>Membra ex sua ipsorum substantia accipi-</i>		<i>Metall: corpus supernatat,</i>	59. 4.
<i>unt vim & efficaciam, per medicinam</i>		<i>Metallorum Duo elementa manēt coniun-</i>	
<i>eiusq; excellentiam,</i>	14. 13.	<i>Et in fundo balnei.</i>	57. 25.
<i>Membra nulla renouantur,</i>	182. 12.	<i>Metallorum elementum substantiale, qua-</i>	
<i>Membra principalia non renouantur,</i>	182. 3.	<i>druplex 28. 7. vsq; ad 17. aut Igneum</i>	
<i>Menstrua prouocanda,</i>	144. 10.	<i>ut in auro, 7. & Mercurio, 13. aut A-</i>	
<i>Menstruorum ratio,</i>	143. 24.	<i>queum ut in argento, 9. aut Terreum,</i>	
<i>Menstrua restringenda,</i>	144. 13.	<i>ut in plumbo, 15. aut aëreum, ut in</i>	
<i>Metalla,</i>	23. 13.	<i>Stanno, 17.</i>	
<i>Metalla extrahendi plures viae,</i>	59. 18.	<i>Metallorum & Lapidum vita vnica, &</i>	
<i>Metalla in aqua soluenda,</i>	58. 16.	<i>perfecta Qu. Es.</i>	47. 24.
<i>Metalla in oleum,</i>	58. 18.	<i>Metallorum elementa singulorum habent</i>	
<i>Metalla non acida,</i>	97. 16.	<i>prædestinatam virtutem,</i>	23. 13.
<i>Metalla potabilia,</i>	104. 8.	<i>Metallo: extractionis praxis,</i>	58. 16.
<i>Metalla pro separatione elementorum</i>		<i>Metallorum extractionē multos latuisse,</i>	58. 3.
<i>sunt præparanda,</i>	27. 9.	<i>Metallorum extractionis medium aqua,</i>	58. 16.
<i>Metalla putrificanda,</i>	58. 17.	<i>Metallorum in aquā solutio,</i>	26. 23.
<i>Metalli cuiuslibet, quatuor elementa diuer-</i>		<i>Metallorum oleum,</i>	27. 2.
<i>sis vasis recipienda,</i>	29. 12.		Metalloru 4

INDEX.

<i>Metallorum origo,</i>	175. 17.	<i>Minium in plumbum,</i>	174. 18.
<i>Metallorum preparatio ad separationem elementorum,</i>	27. 9.	<i>Modi 3. operationū in separatione,</i>	26. 2.
<i>Metallorum Qu. Es. dulcificatio,</i>	59. 11.	<i>Monarchia additio,</i>	82. 14.
<i>Metallorum Qu. Es. & corpus seorsum di- uiduntur in forma liquida,</i>	58. 6.	<i>Morbi ab extrinsecis,</i>	209. 19.
<i>Metallorū Qu. Es. in fundo manet,</i>	59. 4.	<i>Morbi accidentes ratiōe temporis,</i>	209. 10.
<i>Metallorum Extractio Qu. Es.</i>	58. 1.	<i>Morbi acuti,</i>	210. 17.
<i>Metallum fixum incorruptibile,</i>	157. 5.	<i>Morbi diuturni,</i>	210. 1.
<i>Metallorum vnum elementum manet coa- gulatum igne lenio,</i>	27. 26.	<i>Morbi Egesti,</i>	210. 24.
<i>Mercurii substantia est Ignea,</i>	28. 13.	<i>Morbi ex natura,</i>	209. 18.
<i>Mercurii vita praxis,</i>	92. 4.	<i>Morbi longi,</i>	210. 23.
<i>Mercurii vita proprietas,</i>	88. 22.	<i>Morbi inter cutem & carnem, in q̃ medul- la.</i>	132. 8.
<i>Mercurii vita theorica,</i>	87. 11.	<i>Morbi mentalis ratio,</i>	211. 11.
<i>Mercurii vita virtus,</i>	91. 16. 77. 9.	<i>Morbi mentales plures,</i>	211. 6.
<i>Mercurii virtus,</i>	189. 15.	<i>Morbi mentales, vltio,</i>	209. 24.
<i>Mercurius ex Corallis,</i>	185. 8.	<i>Morbi præter naturam,</i>	209. 20.
<i>Mercurius essensificatus,</i>	92. 4.	<i>Morbi qui ante conseruationem amouendi.</i>	210. 13.
<i>Mercurius fixus,</i>	162. 9.	<i>Morbi q̃ p̃ cōseruationē tollūtur,</i>	210. 10.
<i>Mercurius primo enti similis,</i>	189. 9.	<i>Morbi origo triplex,</i>	209. 17.
<i>Mercurius Saturni vel Martis cum re- algare,</i>	185. 1.	<i>Morborum origo,</i>	209. 4.
<i>Mercurius sublim: leprosus,</i>	183. 18.	<i>Morbo cui libet suus inimicus,</i>	50. 16.
<i>Mercurius vita,</i>	57. 6.	<i>Morbus à natiuitate,</i>	183. 2.
<i>Mercurius vita quid,</i>	77. 4.	<i>Morbus in sonitatem mutatur,</i>	183. 6.
<i>Mercurius vita non nouam Qu. Es. indu- cit sed insitam excitat & renouat,</i>	90. 6.	<i>Morbus naturalis,</i>	210. 2.
<i>Myrocosmus est lydius Lapis mysteriorū,</i>	7. 7.	<i>Morbus naturalis morticontrarius,</i>	203. 17.
<i>Minerales liquores in renouatiōe,</i>	187. 13.	<i>Mors sine eremio,</i>	215. 13.
<i>Minera metallorum, melior suis metallis,</i>	150. 17.	<i>Mors vnde,</i>	81. 26.
		<i>Mors vt pœna,</i>	208. 22.
		<i>Mortale quid,</i>	223. 10.
		<i>Mortis & morbi differentia,</i>	203. 13.
		<i>Mortis terminus nullus,</i>	203. 5.
		<i>Mouentes præter naturales,</i>	10. 8.
		LI	Motus

INDEX.

Motus naturalis,	9. 26.	ribus, comparatio,	2. 14.
Motus voluntarii instrumenta occulta,	10. 6.	Mysteriorum natura cognitionis dignitas,	
Motus voluntarius,	10. 3.	et utilitas,	3. 19. (3. II.
Motus voluntarii origo unde,	10. 9.	Mysteriorum natura virtus immensa,	2. 7.
Mulieribus vetulitate iterum redeant menstrua,	88. 19.	Mysterium aeternum ex sola sui patefactione notum,	4. 8.
Multiplex robor à natura,	229. 16.	Mysterium aeternum, maius est mysterijs natura,	4. 6.
Mundi Permanfura,	223. 13.		
Mundi regiones duae,	223. 19.	N.	
Mundus externus,	223. 19.	Narcoticorum finis,	131. 24.
Musci corpus fatidum,	66. 3.	Natura fixa,	220. 9.
Musco stercus additur,	128. 9.	Natura hominis, potest absque cibo conservari,	12. 13. 13. 9.
Mysteria natura à corporibus grossis separanda sunt,	2. 19.	Natura humanae virtus,	102. 11.
Mysteria natura corpore grosso ut carcere clauduntur,	2. 10.	Natura mirabilia offert,	54. 19.
Mysteria natura, arte ducuntur in altiores gradus,	2. 13. 21.	Nenupharus substantia est aqua,	18. 6.
Mysteria natura deducunt ad cognitionem Dei, 3. 22. et eius actiones, 23.		Nequitia Apothecariorum et Doctorum quae,	3. 2.
Mysteria natura deducunt ad veram medicinam proximam, et effectum,	2. 6.	Nilus abluit,	224. 24.
Mysteria natura deducunt ad cognitionem hominis,	3. 22.	Nitriale,	107. 11.
Mysteria quantum et quid valeant,	5. 25.	Nitrum et salpetra idem in margine,	38.
Mysteria natura cognita, incitant hominem ad amandum Deum et Proximum,	6. 3.	Nutrimenti permutatio,	14. 2.
Mysteriorum effectus, veritatis natura, et Dei, index est,	5. 62.	Nutrimenti carni et oleorum,	232. 14.
Mysteriorum natura ad lignum humidum comparatio,	2. 16.	Nutrimenti cibi potusque non sufficit per se ad conservandum corpus,	11. 25.
Mysteriorum natura, ad solutum et carcere-		Nutrimenti in omnia membra dispergitur,	11. 21.
		Nutrimenti, sicut medicina, aequè diminuitur institutum est,	13. 16.
		O.	
		Odoriferum quid,	127. 21.
		Odoriferi specifiici, praxia,	129. 4.
		Odoriferi	

INDEX.

Uderiferi specifi virtus,	128. 16.	Paradyfi vita aterna,	224. 20.
Oleagmea quæ dicantur,	31. 18.	Paroxysmus dormiat.	133. 10.
Oleagmeorum separatio duplex corporeo- rum, et Purorum oleorum,	31. 20.	Particularis processus vnus,	173. 11.
Oleum,	103. 2.	Pellicanus,	69. 2.
Oleum ab oleo non separatur,	49. 25.	Periculi magnitudo ex veteri medicina pro- ueniens, impullit Theophrastus ad inqui- rendam, medicina certitudinem. 1. 16.	
Oleum correctum,	161. 21.	Pistura exemplum,	177. 4.
Oleum feris,	170. 13.	Pinguedinum magisterii praxis,	113. 16.
Olea balenium processus vnus,	64. 19.	Pinguedinum Magisteria,	111. 15.
Oleum lini, medium præparat: sulphuris,	32. 25.	Pinguedinum tres processus,	111. 19.
Oleum lumbricorum,	171. 7.	Principum negligentia & ignorantia,	207. 25.
Oleum cuiusdam,	171. 8.	Principum vitæ intemperatus,	208. 17.
Oleum Philosophorum,	161. 18.	Principum medici,	208. 7.
Omne quod corpus attrahit, in omnia sui membra diuidit, & diuisum secundum membri naturam alterat,	11. 10.	Principum vitæ brevis cur,	207. 11.
	13. 19. 14. 2. 7.	Piscium separatio,	34. 13.
Omnia quibus vescimur habent sanguinem licet non videatur,	119. 23.	Piscium principale elementum est aqua,	34. 19.
Operatio et exercitium,	69. 19.	Piscium tota substantia quomodo in elemen- ta resoluitur,	35. 5.
Opiatorum Qu. Es. in febrilibus,	50. 16.	Plumbi substantia est Terra,	28. 15.
Organa sunt ex materia,	8. 9.	Planeta instar hominis,	13. 21.
Organa sunt receptacula sensuum,	8. 17.	Plumbum in vitrum,	191. 25.
Organa & sensus non ex eadem materia ori- untur,	8. 9.	Plumbum in Mercurium et Solē,	176. 17.
Ossium fractura,	165. 23.	Podagra,	183. 13.
P.		Pondus pro ratione virium,	229. 12.
Panis in diuersis animalibus, in diuersa corpora transit,	13. 5.	Potabilem Sanguis,	120. 12.
Panis secreta nobis ignota,	119. 20.	Potabilem processus,	68. 24.
Paradyfi crescentia in mortalibus,	224. 6.	Potus omnibus tres Qu. Es. in sunt,	69. 5.
Paradyfus,	223. 22.	Praxis vitæ longa,	225. 6.
		Prædestinatum elementum annexibile est,	18. 20.
		Prædestinatio fixa,	42. 15.
		Ll 2	Prædestinatio

INDEX.

<i>Prædeterminatio simpliciū contra morbos,</i>	<i>Qu. Es. auri, est natura ignis,</i>	44. 1.
25. 16.	<i>Qu. Es. Solis exigua quantitate,</i>	45. 21.
<i>Prædeterminato nihil est contrarium incom-</i>	<i>Qu. Es. definitio,</i>	41. 10.
<i>posito,</i>	<i>Qu. Es. destructa mansione sui transit in a-</i>	
17. 20.	<i>lium locum,</i>	90. 19.
<i>Præparatio corporalium resinarū,</i>	<i>Qu. Es. extracta debet esse sola,</i>	48. 23.
32. 24.	<i>Qu. Es. extrahendi diuersitas,</i>	48. 4.
<i>Præparatio corrigit,</i>	<i>Qu. Es. extracta, pura, miscenda,</i>	50. 4.
97. 20.	<i>Qu. Es. explicatio,</i>	41. 15.
<i>Præseruatiuum non putrescit,</i>	<i>Qu. Es. exigua in magno corpore,</i>	43. 11.
150. 14.	<i>Qu. Es. est Tinctura,</i>	46. 14.
<i>Prædeterminata mors,</i>	<i>Qu. Es. esse spiritum, similem spiritui vi-</i>	
45. 13.	<i>ta,</i>	41. 23.
<i>Præseruatiuum vini corporis,</i>	<i>Qu. Es. ex proprietate elementi,</i>	44. 22.
149. 21.	<i>Qu. Es. extractionum error,</i>	48. 19.
<i>Præseruatiuorum proprietates,</i>	<i>Quinta essentia est elementata,</i>	25. 11.
151. 5.	<i>Qu. Es. generales differentia,</i>	44. 25.
<i>Processus separationis elementorum in lapi-</i>	<i>Qu. Es. gradus nullam habent similitudinē</i>	
<i>didibus, id qui in metallis,</i>	<i>cum gradibus, simplicium,</i>	50. 21.
31. 6.	<i>Qu. Es. inter se differunt,</i>	44. 12.
<i>Processus separationis elementorum in mar-</i>	<i>Qu. Es. membris appropriata,</i>	52. 19.
<i>chabitis, idem qui in metallis,</i>	<i>Qu. Es. Mercurii natura aërea,</i>	44. 3.
30. 13.	<i>Qu. Es. morbis appropriata,</i>	53. 6.
<i>Processus separationis in metallis vnicus,</i>	<i>Qu. Es. mortua,</i>	47. 18.
26. 10.	<i>Qu. Es. omnis naturata secundum rationē</i>	
<i>Propositio operis totius,</i>	<i>elementi,</i>	43. 25.
3. 17.	<i>Qu. Es. originis principium,</i>	50. 7.
<i>Proprietates etiam in paruis,</i>	<i>Qu. Es. praxeos Capita octo,</i>	55. 7.
100. 9.	<i>Qu. Es. praxis, Theorica & naturalium co-</i>	
<i>Pura olea nulla indigent putrefactione ad</i>	<i>gnitionem requirit,</i>	55. 17.
<i>separationis elementorum, neq. additi-</i>	<i>Qu. Es. proprietates ut in Sole,</i>	46. 10.
<i>one,</i>	<i>Quinta essentia potenter transmutat,</i>	14. 16.
32. 13.	<i>Qu. Es. plures differentia,</i>	53. 21.
<i>Purgatiua intentio quæ,</i>	<i>Qu. Es. quæ-</i>	
134. 7.		
<i>Purgatiuorum fundamentum,</i>		
133. 9.		
<i>Putrefactionis spacium generale, mensis v-</i>		
<i>nus,</i>		
27. 21.		
<i>Putris & præseruatiui dissonantia,</i>		
150. 11.		
Q		
<i>Quatuor elementa omnibus insunt primo,</i>		
16. 17.		
<i>Qu. Es. amplius in corpus suum non redu-</i>		
<i>citur,</i>		
55. 25.		
<i>Qu. Es. Lunæ natura aquea,</i>		
44. 2.		
<i>Qu. Es. artificio facta,</i>		
100. 15.		

INDEX.

<i>Qu. Es. quædam conseruant.</i>	53. 17.	<i>Renoua: & Restaura. in homine,</i>	177. 16.
<i>Qu. Es. quidam minus rectè intelligunt,</i>	43. 20.	<i>Renouando accidens purgatur.</i>	182. 17.
<i>Qu. Es. quædam omnibus morbis profunt,</i>	45. 17.	<i>Renouando omnes morbi tolluntur,</i>	182. 22.
<i>Qu. Es. quædam renouant,</i>	53. 14.	<i>Renouantium 4. mysteria,</i>	198. 1.
<i>Qu. Es. quædam reddit hominem centenarium vigenario similem,</i>	54. 1.	<i>Renouat: inflammatio,</i>	184. 3.
<i>Quinta essentia quomodo separari possit in seipsa,</i>	25. 11.	<i>Renouantia quæ,</i>	186. 7.
<i>Qu. Es. Saturni terreæ natura,</i>	44. 2.	<i>Renoua: & Restaurationis modus,</i>	184. 1.
<i>Qu. Es. specialem quilibet morbus requirit,</i>	45. 16.	<i>Renouat: praxeos principium,</i>	196. 13.
<i>Qu. Es. subtilitas,</i>	50. 6.	<i>Renouationis praxis.</i>	188. 17. 197. 22.
<i>Qu. Es. Specifica,</i>	53. 10.	<i>Renouatio quid sit,</i>	174. 10.
<i>Quintæ Essentiæ Theorica,</i>	41. 6.	<i>Renouationum species varia,</i>	186. 11.
<i>Quinta essentia tingit elementa,</i>	25. 7.	<i>Res quælibet primum est præparanda ad finem Intentum,</i>	27. 17.
<i>Qu. Es. via altera, & subtilior,</i>	55. 7.	<i>Resinarum magisterii praxis,</i>	112. 22.
<i>Qu. Es. virtus incurando,</i>	44. 5.	<i>Resinarum species in liquida forma,</i>	32. 20.
<i>Qu. Es. virtutes distinguit prædestinatio,</i>	44. 15.	<i>Resina corporales vt Sulphur,</i>	32. 21.
<i>Quæstus & opes non faciunt verum medicum, l. in margine.</i>		<i>Rerum naturalium in conseruando differentia,</i>	149. 1.
		<i>Renouatiuum nullum, vnum solum ad omnia sufficit,</i>	188. 13.
		<i>Rerum vix centesima pars Qu. Es.</i>	100. 9.
		<i>Restaurat: & Renouat: duplex,</i>	177. 1.
		<i>Restaurat: in superfluitat:</i>	179. 14.
		<i>Restaurationis theoria,</i>	174. 6.
		<i>Restaurandi ratio,</i>	177. 22.
		<i>Rheubarbarum purgans,</i>	125. 4.
		<i>Rheubarbarum Tartaro simile,</i>	125. 8.
		<i>Rosa putrefacta,</i>	89. 19.
		<i>Rosæ odor syncopen inducit,</i>	225. 25.
		<i>Rosæ & lilia,</i>	124. 5.
			S.
		<i>Sabercateris,</i>	147. 13.

INDEX.

<i>Salamandra pellis,</i>	79. 22. 83. 21.	<i>Separandi modus Stercora Vitrioli, Tartarum, Alumen, Sales &c</i>	36. 17.
<i>Sal armoniacum,</i>	36. 24.	<i>Separata elementa non amplius corrumpuntur,</i>	21. 23.
<i>Sal armoniacum & urina,</i>	113. 1.	<i>Separatio aquæ in suis elementis,</i>	36. 11.
<i>Sal armoniacum dissoluendum in aqua forti putrificata,</i>	26. 21.	<i>Separatio aquæ,</i>	39. 15.
<i>Sal circulatum,</i>	198. 7.	<i>Separatio cuiuslibet elementi in sua reccptacula,</i>	24. 18.
<i>Sal dum præparatur corpus amittit, & essentia remanet,</i>	6. 24.	<i>Separatio Aeris,</i>	39. 6.
<i>Sales calcinandi & adurendi,</i>	61. 17.	<i>Separatio elementorum in Lapid: 30. 21.</i>	
<i>Salia,</i>	24. 7.	<i>Separatio elementorū in metallis,</i>	26. 9.
<i>Salia per propriam aquam præparanda,</i>	62. 6.	<i>Separatio elementorum purorum,</i>	38. 10.
<i>Salium praxis,</i>	61. 13.	<i>Separatio elementorum de corporeis elementis est intelligenda,</i>	20. 2.
<i>Salis præparati vis,</i>	61. 21.	<i>Separationes elementorum ex merito corpore non Qu. Es. faciendas,</i>	43. 19.
<i>Salis præparati communis uncia una in citrariis plus facit, quam non præparatis libra, f.</i>	61. 22.	<i>Separationis elementorum ex rebus capitula decem,</i>	25. 20.
<i>Salium Qu. Es. Extractio.</i>	61. 9.	<i>Separatio elementorum ex resinis,</i>	32. 17.
<i>Sal solutum,</i>	198. 20.	<i>Separatio elementorum ex Marchasitis,</i>	29. 22.
<i>Salis vsus in vitiis corporibus,</i>	156. 9.	<i>Separatio ex Vitris & Vitreis,</i>	37. 11.
<i>Salis virtus,</i>	156. 4.	<i>Separatio elementorū in Carnibus,</i>	34. 14.
<i>Samech,</i>	169. 7.	<i>Separatio ignis,</i>	38. 19.
<i>Sanguis emissus moritur,</i>	118. 24.	<i>Separatio elementorum in corporibus oleagineis,</i>	31. 23.
<i>Sanguinis magisterium,</i>	118. 13.	<i>Separatio elementorum in fixis,</i>	38. 2.
<i>Sanguis panis,</i>	119. 16.	<i>Separatio elementorum in herbis,</i>	33. 20.
<i>Sanguis spermatis,</i>	119. 11.	<i>Separatio elementorū in oleagineis,</i>	31. 16.
<i>Sanguis thesaurus naturæ,</i>	118. 22.	<i>Separatio elementorum in philosophia & medicina apprimè necessaria,</i>	40. 7.
<i>Sanguinis praxis,</i>	120. 20.	<i>Separatio elementorum non potest fieri in forma metallica,</i>	27. 16.
<i>Sapiendum ad sobrietatem,</i>	238. 9.		
<i>Sapo non omnes linos clarificat,</i>	135. 8.		
<i>Septe Croæ flores,</i>	232. 8.		
<i>Semina, fructus, & cet. cum olea habentibus vnum processum habent,</i>	64. 21.		

Separatio-

INDEX.

<i>Separationes omnium rerum</i> 10. modis ab-	<i>Sibeta,</i>	9. 17.
<i>soluuntur,</i>	38. 8.	<i>Sibeta stercore fecorem mutat in odorem</i>
<i>Separatio omnis pinguedinis & medullæ,</i>	35. 7.	<i>bonum.</i>
128. 3.		<i>Sibeta corpus fœtidum,</i>
<i>Separatio puri ab impuro cur,</i>	40. 13.	66. 3.
<i>Separatio puri ab impuro,</i>	24. 21.	67. 7.
<i>Separatio quatuor elementorum, ex corpo-</i>		<i>Sigilli Mariæ aqua,</i>
<i>ribus compositis, elementatis,</i>	21. 18.	171. 15.
<i>Separata Qu. Es. manent utiq; elementa in</i>		<i>Silex & Chalybs,</i>
<i>sua virtute,</i>	25. 8.	213. 21.
<i>Separatio terræ,</i>	40. 2.	<i>Simpliciū virtus ad multos annos,</i>
<i>Separatio trium elementorum ex puris ele-</i>		231. 21.
<i>mentis,</i>	21. 13.	<i>Singula differunt inuicem, ex virtute apt</i>
<i>Separatio vitrorum eadem quæ Gemmarū,</i>		<i>propriata,</i>
37. 13. 14.		23. 21.
<i>Separatio Vndosorum vel succorum vcz</i>		<i>Singula habent virtutem appropriatam,</i>
<i>Vrinæ, stercoreis, aquæ, & c.</i>	35. 18. 20.	23. 20.
<i>Sen a nitro assimilatur,</i>	125. 12.	<i>Smaragdus color & essentia,</i>
<i>Senectus Iuuenilis,</i>	205. 15.	46. 23.
<i>Senectus media,</i>	206. 12.	<i>Smaragdi prædestinatio,</i>
<i>Senectus extrema,</i>	206. 18.	192. 4.
<i>Senibus vis genitura redditur,</i>	88. 21.	<i>Smaragdus regeneratur,</i>
<i>Senium tristitiam inducit,</i>	181. 18.	192. 7.
<i>Sensuum defectus, fit ex defectu organi,</i>		<i>Sol vitrum penetrat.</i>
9. 5.		216. 6.
<i>Sensus exteriores per mysteria natura quo-</i>		<i>Solis calor,</i>
<i>modo emendentur,</i>	7. 17.	132. 13.
<i>Sensus habent corpus impalpabile,</i>	8. 25.	<i>Somno multa finiuntur,</i>
<i>Sensus in Homunculo,</i>	238. 19.	130. 17.
<i>Sensus quinq; non sunt ex natura corporis,</i>		<i>Spagyrica, id est, Separandi artis digni-</i>
7. 20.		<i>tas,</i>
<i>Sensus sunt ex natura hominis,</i>	8. 20.	2. 22. 3. 11.
<i>Sensus sunt ex Spiritu,</i>	9. 4.	<i>Specifica ab extra,</i>
		123. 11.
		<i>Specifica ab intra,</i>
		123. 3.
		<i>Specificum anodinum,</i>
		130. 1.
		<i>Specifici anodini praxis,</i>
		131. 4.
		<i>Specificorum à proprio descriptio,</i>
		121. 22.
		<i>Specificum attractiuum,</i>
		135. 21.
		<i>Specificum corrosiuum,</i>
		141. 8.
		<i>Specificorum genera,</i>
		123. 24.
		<i>Specificum matricis,</i>
		143. 15.
		<i>Specificum narcoticum,</i>
		131. 22.
		<i>Specificum odoriferum,</i>
		127. 17.
		<i>Specifica plura vide,</i>
		144. 23.
		<i>Specifici purgativi praxis,</i>
		135. 4.
		<i>Specificum</i>

INDEX.

<i>Specificum purgatiuum,</i>	133. 15.	<i>Stercus vaccinum,</i>	124. 8.
<i>Specificorum Theoria,</i>	121. 17.	<i>Strumæ & excreſcentiæ,</i>	168. 12.
<i>Specificum Stipticum,</i>	138. 16.	<i>Subſtantia cominetur in ſubſtantiæ,</i>	28. 8.
<i>Spermatis archanum,</i>	82. 6.	<i>Subſtantia metallorum,</i>	28. vñ ad 23.
<i>Spermatis confortatiuum,</i>	125. 19.	<i>Subſtantia rerum vnicum habet elementũ</i>	
<i>Spermatis Qu. Eſ.</i>	81. 17.	<i>cui tria alia annexa ſunt,</i>	18. 13.
<i>Spiritus rationis defenditur,</i>	230. 21.	<i>Succini magiſterii praxis,</i>	112. 14.
<i>Spiritus ſolis in ente auri.</i>	190. 2.	<i>Superflua qua ſint,</i>	179. 17.
<i>Spiritus vitalis quid & vnde,</i>	81. 4.	<i>Sulphuris exemplum,</i>	99. 1.
<i>Spiritu vitæ conſeruato, & 4. humores</i>		<i>Sulphur epaticum,</i>	32. 25.
<i>conſeruati,</i>	231. 4.	<i>Sulphur incombustibile,</i>	152. 4.
<i>Spiritus vitæ inſenſatorum,</i>	42. 10.	<i>Superiora & medicina quomodo in nos a-</i>	
<i>Spiritus vitæ Meliſſæ,</i>	42. 11.	<i>gunt,</i>	219. 18.
<i>Spiritus vitæ rerum durabilis, hominum</i>		<i>Superiorum virtus minus mortalis,</i>	220. 1.
<i>verò mortalis,</i>	42. 1.	<i>Superſtitiones,</i>	211. 17. 238. 23.
<i>Spiritus vitæ ex corde extrahi non poteſt,</i>		<i>Superſtitionum cura,</i>	239. 7.
	42. 20.	<i>Superſtitiones ſtultiitiæ plenæ,</i>	239. 15.
<i>Spiritus virtutum quid,</i>	42. 4.		
<i>Stanni aër præbet corpus,</i>	28. 19.	T.	
<i>Stanni ſubſtantia eſt aërea,</i>	28. 17.	<i>Talkum,</i>	30. 4. 17.
<i>Stipticum ani,</i>	140. 8.	<i>Talkum etiam conſummitur,</i>	222. 8.
<i>Stipticum arenæ & calcis,</i>	139. 20.	<i>Tartari copioſa virtus,</i>	116. 1.
<i>Stipticum cupri,</i>	139. 14.	<i>Tartari & aluminum eſſentia in renoua-</i>	
<i>Stipticum ferri,</i>	139. 10.	<i>tione,</i>	187. 14.
<i>Stiptica foliorum,</i>	139. 24.	<i>Tartari natura,</i>	134. 13.
<i>Stipticum lapidum,</i>	139. 17.	<i>Tartari magiſterium,</i>	135. 13.
<i>Stipticum ori,</i>	140. 4.	<i>Tartari Qu. Eſ. in Hipofarcha,</i>	50. 11.
<i>Stiptici praxis,</i>	140. 21.	<i>Tartarus calcinatus reniuſificatus,</i>	198. 10.
<i>Stipticum vulnerum & rupturæ veſicæ.</i>		<i>Tartarum vini,</i>	115. 25.
	140. 12.	<i>Tartarum reſoluens,</i>	125. 1.
<i>Syria à Sole,</i>	226. 9.	<i>Terpentina in lapidem,</i>	122. 0.
<i>Stercoris humani aqua,</i>	171. 16.	<i>Terpentina vel laticis Magiſteria à Qu.</i>	
<i>Stercoris ſpiritus,</i>	150. 3.	<i>Eſ. differunt,</i>	65. 11.
		<i>Terminus</i>	

INDEX.

<i>Terminus mortis,</i>	147. 11.	<i>Tinctura septemplex,</i>	94. 21.
<i>Temperatum quid,</i>	103. 9.	<i>Tinctura solis Chymicis præscripta,</i>	95. 19.
<i>Terra salubria & insalubria producit.</i>	216. 25.	<i>Tinctura Theorica,</i>	92. 14.
<i>Terra essentia centrum tribuit,</i>	224. 13.	<i>Tinctura virtus.</i>	77. 16. 92. 16.
<i>Terra virtus integra,</i>	148. 12.	<i>Tinctum corpus priori dissimile,</i>	93. 23.
<i>Terrea corpora quæ,</i>	23. 5.	<i>Tonus in metallis,</i>	178. 17.
<i>Theologi ignari taxantur, 4. 9. Avari,</i>	5. 6:	<i>Torcular retorta,</i>	66. 25.
<i>& arrogantes, 14:</i>	5. 6:	<i>Trichorium, id est, separatorium,</i>	59. 6.
<i>Theophrastica medicinae fundamentum,</i>	6. 7.	<i>Tromus,</i>	159. 7.
<i>Theophrasti scopus & intentio quæ, 2. 4:</i>	6. 7.	<i>Turbit Mercurio simile,</i>	125. 9.
<i>Theophrasti scripta nō vulgaria,</i>	228. 19.	<i>Tyrus contra venena,</i>	217. 6.
<i>Theophrastus etiam erravit,</i>	173. 8.	<i>Tyrus Tyriaca miscetur,</i>	128. 13.
<i>Theophrastus nō ex philautia aut arrogā- tia alios carpit, dum sua extollit,</i>	2. 25.	<i>V.</i>	
<i>Theophrastus sua probat per experientiā,</i>	15. 7.	<i>Vacca in alpibus non aquantur,</i>	12. 9.
<i>Theophrastus suis apertus, vulgo obscurus,</i>	6. 14.	<i>Vegetabilia secundo florent et fructificant,</i>	88. 9.
<i>Tincta corpora nobiliora nō tinctis,</i>	94. 3.	<i>Veneris crocus,</i>	70. 7.
<i>Tinctura,</i>	57. 17.	<i>Veneris Qu. Es.</i>	70. 7.
<i>Tinctura artificialis,</i>	94. 17.	<i>Vermes viuunt ex entibus.</i>	194. 14.
<i>Tinctura quid,</i>	77. 14.	<i>Verminum principale elementum est ignis, nisi sint aquatici,</i>	34. 20. Idē 35. 9.
<i>Tinctura Lunam in Solem mutat.</i>	57. 19.	<i>Viginti anni sine cibo,</i>	12. 24.
<i>Tinctura naturalis,</i>	94. 16.	<i>Vinum ardens,</i>	32. 5. 116. 15.
<i>Tinctura morbum non extirpat, sed tingit in sanitatem,</i>	93. 7.	<i>Vinum ardens ab elementis separandum,</i>	32. 9.
<i>Tincturarum differentia,</i>	94. 10.	<i>Vinum ardens aqua infusum,</i>	13. 21.
<i>Tincturarum praxis,</i>	95. 8.	<i>Vinum ardens in magisterijs,</i>	103. 14.
<i>Tinctura vna vnum tingit metallū,</i>	95. 4.	<i>Vinum ardens medrum separandi elemen- ta ex corporibus oleaginis,</i>	32. 5.
<i>Tinctura Archani virtus,</i>	93. 1.	<i>Vinum ardens purificatum.</i>	59. 8.
<i>Tinctura nomen,</i>	92. 24.	<i>Vini corpus,</i>	117. 10.
<i>Tinctura operatio,</i>	94. 7.	<i>Vinum cum melle,</i>	96. 25.
		<i>M m</i>	<i>Vinum</i>

INDEX.

<i>Vini</i> cam metallis comparatio,	117. 7.	<i>Vita</i> longæ proæmium,	202. 6.
<i>Vinum</i> distillatum non putrescit,	162. 1.	<i>Vita</i> longæ processus ex simplicibus & Ar-	
<i>Vini</i> duæ substantiæ,	117. 2.	chanis,	231. 15.
<i>Vini</i> essentia quinta,	43. 4.	<i>Vita</i> longæ quæ species,	204. 20.
<i>Vinum</i> est spiritus,	115. 7.	<i>Vita</i> longæ theoria,	202. 25.
<i>Vini</i> extrahendi viæ plures,	115. 7.	<i>Vita</i> rami complexionis & humores,	213. 1.
<i>Vinum</i> gelatum,	190. 7.	<i>Vna</i> Radix,	212. 21.
<i>Vini</i> mîmera,	117. 9.	<i>Vitam</i> longam destruentia,	205. 20.
<i>Vini</i> magisterij theoria,	115. 1.	<i>Viride</i> aris,	70. 5.
<i>Vini</i> praxis,	117. 15.	<i>Viride</i> aris in cuprum,	174. 16.
<i>Vinum</i> pro opere,	116. 6.	<i>Virtus</i> attractiua & digestiua quomodo in-	
<i>Vinum</i> quod potentius,	115. 24.	telligenda,	8. 2. 11. 9.
<i>Vini</i> spiritus cum substantia retinendus,		<i>Virtus</i> cælestis,	123. 19.
	116. 25.	<i>Virtus</i> indiuidua,	123. 17.
<i>Vinum</i> vetus melius ad artem,	116. 2.	<i>Virtus</i> iuuenilis in senibus,	89. 2.
<i>Vismutum</i> ,	30. 3. 15.	<i>Virtus</i> Mercurij vitæ quæ et vnde,	87. 18.
<i>Vita</i> an possit prolongari.	214. 7.	<i>Virtus</i> motiua per mysteria naturæ, quo-	
<i>Vita</i> emendabilis,	215. 2.	modo confirmetur,	7. 22. 9. 20.
<i>Vita</i> hominis in sola mysteriorum naturæ		<i>Virtus</i> omnis mysteriorum, & medicina, in	
cognitione consistit,	4. 2.	singula totius corporis membra diffun-	
<i>Vita</i> in quo sit,	213. 8.	duntur,	8. 2.
<i>Vita</i> longæ ex tribus consistit,	230. 15.	<i>Virtus</i> vegetatiua,	10. 12. 15.
<i>Vita</i> longæ primi gradus breuissima,		<i>Virtus</i> vegetatiua corpus maximè mouet,	
	205. 23.	10. 15. sicut ergo, &c.	
<i>Vita</i> longæ triplex,	205. 6.	<i>Vitrorum</i> clementa per colores cognoscen-	
<i>Vita</i> præseruatiua in Carne & Sanguine		da,	37. 20.
& herbis siccis,	47. 13.	<i>Vitriolum</i> cum nitro muscū spirat,	124. 1.
<i>Vita</i> per quæ regatur,	213. 9.	<i>Viuens</i> omne motu augmentationis mone-	
<i>Vita</i> quid sit,	213. 8.	tur,	9. 23.
<i>Vita</i> spiritualiter ex semine,	213. 16.	<i>Vitrioli</i> natura,	134. 20.
<i>Vitæ</i> ad ignem comparatio,	214. 10.	<i>Vitrioli</i> magisterium,	135. 13.
<i>Vitæ</i> inordinata ratio,	209. 6.	<i>Vitrioli</i> præparatio,	62. 2.
<i>Vitæ</i> longæ duæ causæ.	203. 4.	<i>Vitrioli</i> Qu. Es. in Epilepsia,	50. 13.

Vitæ ma-

INDEX.

<i>Vlcera malitiosa,</i>	170. 6.	<i>plicandæ,</i>	166. 7.
<i>Vlcerum remedium,</i>	170. 2.	<i>Vulnerum curandorum ratio,</i>	165. 9.
<i>Vlcerum Symptomata,</i>	170. 17.	<i>Vulnerum remediij praxis,</i>	169. 7.
<i>Vrma Igneis ponit Cristallos,</i>	36. 6.	<i>Vulnerum remedium,</i>	168. 25.
<i>Vrtica,</i>	20. 24.	<i>Vulnus vno die naturali curatur per my-</i>	
<i>Vrtica Qu. Es.</i>	81. 16.	<i>steria naturæ,</i>	3. 15.
<i>Vrticæ ratio,</i>	184. 6.	<i>Vulnus horis 24. curatur,</i>	165. 22.
<i>Vsus separationum elementalium in mor-</i>			
<i>bis,</i>	25. 13.		
<i>Vulnera plura sanata,</i>	169. 22.	<i>Zacharum,</i>	98. 3.
<i>Vulneribus contraria,</i>	172. 24.	<i>Zinziber,</i>	124. 16.
<i>Vulneribus curandis quales medicina ap-</i>			

Z.

Finis.

ERRATA QUÆ INTER RELEGEN- dum obuenerunt, sic corrige.

In Dedicatoria.

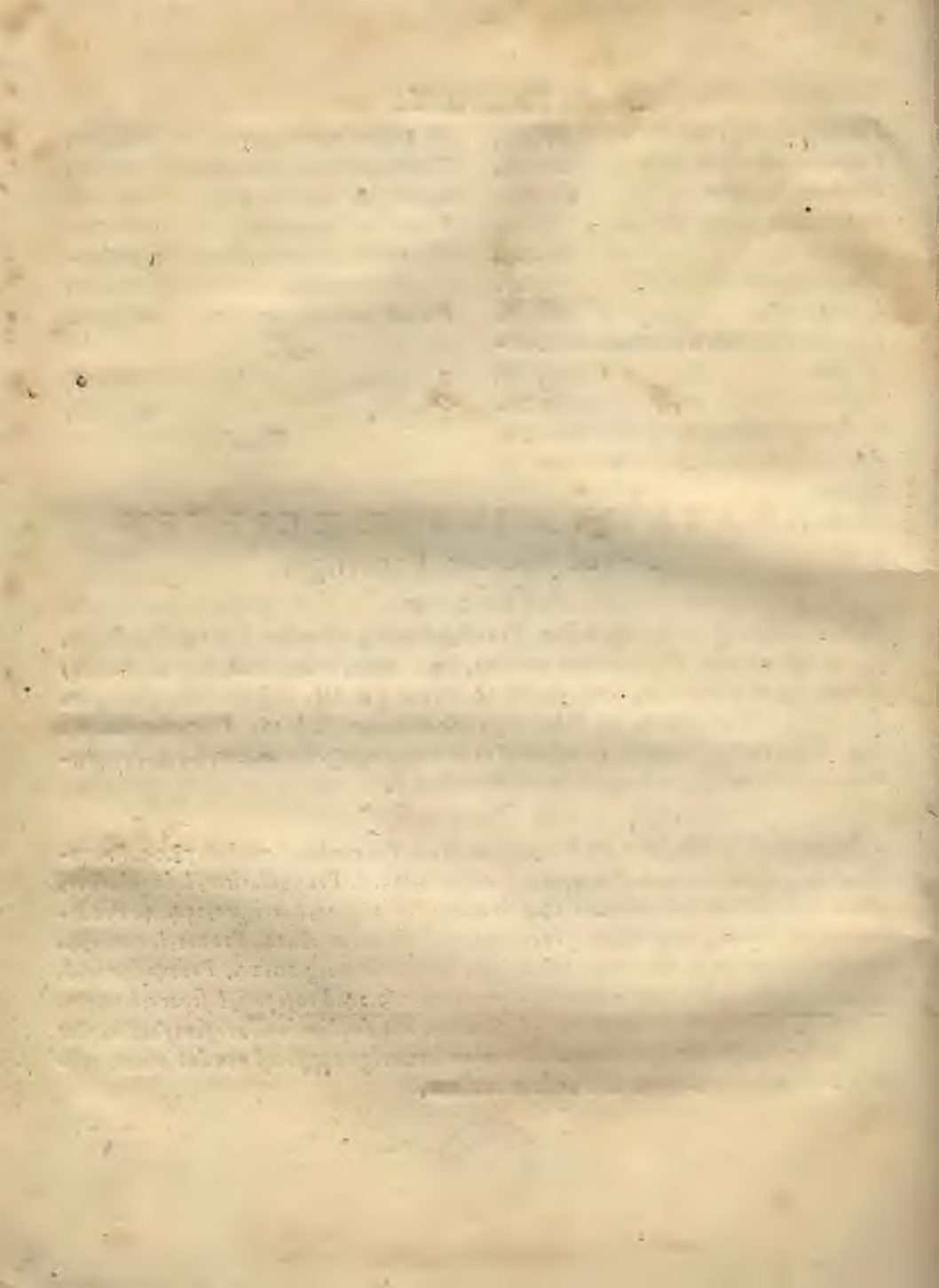
Pro *miseram*, leg. *miseriam*, b. j. 17. Pro *ostendere*, leg. *ostendero*, b. ij. 14. Pro *diuisti*, leg. *dimisit*, d. j. 22. Pro *mancus & mutilus*, leg. *mancus & mutilum*, d. ij. 10. Pro *alijs multis*, leg. *ex alijs multis*, d. iij. facie ij. 14. Pro *Atq; in*, leg. *Atq; ut*, d. iij. facie ij. 10. Pro *ideoq; contrarietatem*, leg. *ideoq; neq; contrarietatem*, f. ij. 16. Pro *vel ex compos: leg. sed vel ex compos: f. iij. facie ij. 20.* Pro *interdicere*, leg. *intercidere*, b. j. 6. Pro *prælo committerem*, leg. *prælo opus committerem*, b. ij. 7.

In Opere ipso.

Pro *saiutis*, l. *salutis*, fol. 1. 20. Pro *iu*, l. *in*, 30. 6. Pro *exulat*, l. *exultat*, 78. 25. Pro *prælaturos*, l. *relaturos*, 120. 5. Pro *coporis*, l. *corporis*, 135. 6. Pro *singulariter*, l. *singulariter*, 135. 10. Pro *romoueri*, l. *remoueri*, 144. in marg: Pro *irrigata*, l. *irrigata*, 154. 4. Pro *incauimus*, l. *indicauius*, 168. 21. Pro *curandam*, l. *curandas*, 181. 14. Pro *nos*, l. *non*, 194. 10. Pro *mareantur*, l. *mereantur*, 208. 21. spe, *deleatur in marg.* 21. 24. Pro *transitoria*, l. *transitorij*, 222. 1. Pro *perpendeais*, l. *perpendeatis*, 229. 24. Pro *sepati*, l. *separati*, 241. 11.

REliqua quæ ex literarum transpositionibus, aut duplicationibus essent facilia, pius lector benignè corrigeat, quem maiora etiam his corrigere posse etsi non dubitemus, tantulo tamen labore eum liberandum duximus.

Biblioteka Śląska

232372

232373

I

CIMELIA

MF